

نظام مسائل استان‌ها و برنامه‌های دولت مردمی برای استان‌ها

ستاد مرکزی انتخابات ریاست جمهوری آیت الله سید ابراهیم رئیسی
انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ ه.ش

سید ابراهیم رئیسی
رئیس‌جمهوری اسلامی ایران

دولت مردمی، آزادی برای همه

حقیقت اسلام
والمسلمین
سید ابراهیم رئیسی

- ۳..... پیش گفتار
- ۴..... آذربایجان شرقی
- ۹..... آذربایجان غربی
- ۱۴..... اردبیل
- ۲۱..... اصفهان
- ۲۴..... البرز
- ۲۹..... ایلام
- ۳۶..... بوشهر
- ۴۲..... تهران
- ۴۸..... چهارمحال و بختیاری
- ۵۴..... خراسان جنوبی
- ۶۰..... خراسان رضوی
- ۶۶..... خراسان شمالی
- ۷۱..... خوزستان
- ۷۷..... زنجان
- ۸۲..... سمنان
- ۸۷..... سیستان و بلوچستان
- ۹۴..... فارس
- ۹۸..... قزوین
- ۱۰۳..... قم
- ۱۰۸..... کردستان
- ۱۱۴..... کرمان
- ۱۲۰..... کرمانشاه
- ۱۲۵..... کهگلویه و بویراحمد
- ۱۳۰..... گلستان
- ۱۳۴..... گیلان
- ۱۴۰..... لرستان
- ۱۴۵..... مازندران
- ۱۴۹..... مرکزی
- ۱۵۶..... هرمزگان
- ۱۶۳..... همدان
- ۱۶۶..... یزد

تهیه شده در : ستاد مرکزی انتخابات

ریاست جمهوری آیت الله سید ابراهیم
رئیس انتخابات ریاست جمهوری سال
۱۴۰۰ ه.ش (معاونت امور استان ها)

سر دبیر و مدیر مسئول: محسن منصوری

مسئول تیم تحقیق: محمد وحید صافی

مدیر اجرایی: هادی غنی پور

هیئت تحریریه: محمد ذوالفقاری /

علیرضا دماوندی / محمد صالح شرافتی /

رسول محمدقلی / محمد خیرآبادی / رضا

رستمی / مسئولین، معین ها و کارشناسان

محتوایی ستادهای استانی / نخبگان،

دانشگاهیان، فرهنگیان، حوزویان و فعالان

مدیریتی ۳۱ استان کشور

طراحی و گرافیک: استدیو گرافیک و

پویانمایی ارمیا

پیش‌گفتار

یکی از چالش‌های پیش‌رو در عرصه‌ی سیاست‌گذاری و حل مسائل ایران معاصر در عرصه‌ی استان‌های کشور نداشتن الگو و فرمول منطقی و واقع‌گرا در مسئله‌شناسی استانی و بومی است و بسیاری از مسائل استان‌ها بیش از آن که با اتکاء بر یک منطق و قاعده‌ی علمی و دقیق شناخته شوند و بر مبنای همین شناسایی، امکانات مادی و معنوی موجود برای حل این مسائل به کار گرفته شود، بر مبنای برداشت‌های سلیقه‌ای و لحظه‌ای مدیران و سیاست‌گذاران تهران نشین و در سطح ملی شکل می‌گیرند و یک موضوع و یا رخداد فرهنگی بیش از آن که از دریچه‌ی یک الگوی دقیق بومی و بر اساس نگاه محلی و منطقه‌ای رد شود و به مسئله‌ی اولویت دار هر استان تبدیل شود، از دالان عقاید، باورها، برداشت‌ها و علایق شخصی فرد سیاست‌گذار در مرکز می‌گذرد و شکل مسئله‌ی اصلی به خود می‌گیرد و این در حالی است که شاید آن موضوع یا رخداد، اصلاً مسئله نباشد و یا در بهترین حالت، مسئله باشد، منتها از لحاظ اولویت و اهمیتِ پرداختن به آن، جایگاهی نداشته باشد. فرآیند مسئله‌شناسی در جوامع مختلف با یکدیگر کاملاً متمایز هستند، برای اینکه بتوانیم در فضای استان‌های کشور، مسئله‌شناسی کنیم، ضروریست که دریابیم که در گفتمان رسمی هر استان چه مفاهیم، نیازها، اولویت‌ها و زبانی وجود دارد که سیاست‌های درون آن استان را می‌سازد و در نهایت فهم و شناخت روندها و روش‌های مختلف مسئله‌شناسی برای رسیدن به سیاست‌ها و برنامه‌های منسجم و واحد امری ضروریست.

این پژوهش میدانی به دنبال آن است که ضمن تشریح و تبیین مسائل هر استان بر مبنای نگاه بومی هر استان و جایگاه آن مسائل در سیاست‌گذاری فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی هر استان با رویکردی کاربردی و با نگاه به وضعیت موجود و از طریق احصای مسائل هر استان از پایین به بالا، به فهرستی از **نظام مسائل هر استان** و راهکارهای حل مسائل آن دست یابد. به همین منظور در ۳۱ استان کشور با تشکیل تیم‌هایی متخصص از نخبگان فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی هر استان، کار رصد و اولویت‌بندی و راهکاریابی مسائل استانی بر اساس نظام حل المسائل گفتمان انقلاب اسلامی و گفتمان «**دولت مردمی و ایران قوی**» **آیت الله سید ابراهیم رئیسی** تشکیل گردید و مجموعه‌ی حاضر برون داد محتوایی این تلاش علمی و عملیاتی است.

محسن منصوری

معاون امور استان‌های ستاد مرکزی سید ابراهیم رئیسی

انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

اتل گلی، یا پارک شاه گلی، از معروف‌ترین و مهم‌ترین مراکز تفریحی شهرستان تبریز

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان آذربایجان شرقی

استان دلیرمردانی همچون ستارخان و باقرخان

است و این استان کارنامه‌ای درخشان در دفاع از دین، ولایت، شرف و تمامیت ارضی جغرافیای شمال غربی کشور عزیزمان ایران دارد. آذربایجان و تبریز با تاریخ درخشان خود در دوره‌های مختلف که یا پایتخت ایران بود یا شهر دوم ایران به حساب می‌آمد، سهم بزرگی در آبادی و استقلال ایران عزیز از خود نشان داده است. در دوران ایلخانان و بعدها تا صفویه این آذربایجان بود که فیروزه جهان اسلام به حساب می‌آمد و محل آمد و شد نخبگان علمی و تاجران بزرگ از سراسر جهان بود. ساخت رصدخانه مراغه توسط خواجه نصیرالدین طوسی و دانشگاه بزرگ ربع رشیدی در تبریز نمونه‌هایی رشد علمی منطقه می‌باشند.

استان ولایت مدار و انقلابی آذربایجان شرقی تاریخی درخشان در مقابله با استعمار و استکبار جهانی دارد و در برهه‌های حساس و مختلف تاریخی، دلیرمردان این دیار رشادتها و مردانگی‌های خود را در مقابل دشمنان نشان داده‌اند.

آذربایجان دارای دلیرمردانی بود که با اذن و حکم علمای دینی جهادهای بزرگی

درود و سلام دارم بر مردم استان ولایت مدار آذربایجان شرقی. مردمی با پیشینه‌ی تاریخی کهن و تمدنی شایسته و فرهنگ دینی عمیق. مردمی با ظرفیت‌های فرهنگی ریشه دار، مردمی که در طول تاریخ با عزت نفس، استقامت و شجاعت خود آبروی ایران و ایرانیان بوده اند. عرض ارادت دارم به روح شهیدان دفاع مقدس و مدافعان حرم، خانواده‌ها و مادران شهیدان انقلاب اسلامی در این استان عزیز، امام جمعه محترم استان، حضرت حجت الاسلام و المسلمین آل هاشم، نخبگان جوان و مدیران و کارگزاران آذربایجانی، مدافعان سلامت، علما و روحانیون، اساتید علم و دانشگاهیان، تولیدکنندگان، کشاورزان، کاسبان حبیب خدا، کارگران کارمندان پرکار و با همت آذربایجان.

سلام دارم به دختران و پسران آینده دار آذربایجان. به همسران و بانوان غیور و نهایتاً به آنانی که در این سرزمین پرنور و پربرکت چشم به جهان گشوده و خاک آن را خاک مادری خود می‌دانند.

پیشینه آذربایجان، پیشینه‌ای حماسی

با وجود اینکه جایگاه آذربایجان شرقی همواره در صنعت و تولید بالا بوده و حتی در صادرات کالا جزء سه استان مطرح قرار دارد، اما اکنون به لحاظ فضای کسب و کار در رتبه دهم و در تولید ثروت بیست و یکم است که در شان این استان نیست! واقعیت این است که تاکنون از ظرفیت‌های فراوان آذربایجان شرقی در مسیر جهش تولید و بهبود فضای کسب و کار در این استان غفلت شده است چرا که ظرفیت‌های اقتصادی استان ۷ برابر وضع موجود است و باید از این ظرفیت‌ها به خوبی استفاده شود. در حال حاضر بیش از هزار طرح نیمه تمام صنعتی و اقتصادی در استان وجود دارد که در صورت تکمیل به موقع این طرح‌ها برای ۱۲ هزار نفر اشتغال زایی خواهد شد که نوید روزهای خوش آینده برای اقتصاد و صنعت آذربایجان شرقی می‌دهد. با اینکه از گذشته این استان، دروازه تجارت و ترانزیت کالا به منطقه قفقاز و آناتولی و از آنجا به روسیه و اروپا محسوب می‌شود اما بیکاری جوانان تحصیل کرده! مشهود است...

را در برهه‌های مختلف داشته‌اند و اجازه ندادند این آب و خاک به دست دشمن افتاده و استعمار شود. در مبارزات تاریخی، روحانیت مبارز و آزادی‌خواه آذربایجان، از شیخ محمد خیابانی تا ثقه‌الاسلام تبریزی، در مقابل استبداد و استعمار ایستادند و در این راه مبارک، خون خود را نیز فدا کردند.

«ستارخان و باقرخان، بزرگمردان این خطه، سرداران و سالاران ملی که می‌توان آن‌ها را نماد مقاومت و ایستادگی در مقابل استعمار و استبداد دانست، با حکم مجتهدین و علمای دینی به مقابله با روس‌ها و عناصر استبداد صغیر پرداختند و با مقاومت خود مقدمات پیروزی انقلاب مشروطه را فراهم آوردند.

«در این جا همچنین یاد کنیم از زنان مبارز آذربایجان که دوشادوش مردان در راه اسلام، آزادی و عدالت جنگیدند و در راس آن‌ها از مرحوم زینب پاشا که به همراه چهل نفر از زنان تبریز علیه ستم پیشگان به جنگ مسلحانه دست می‌زند و بحران احتکار آرد و کمبود نان را برطرف می‌کنند.

«مردم عزتمند آذربایجان در پیروزی انقلاب اسلامی، ۱۱۹ شهید را تقدیم کردند که خون پاک این شهیدان توسط مستکبرین نظام طاغوتی پهلوی در همه‌ی شهرستان‌ها از میانه و شبستر و مراغه گرفته تا کلیبر و اهر و ورزقان و سراب و مرند در راه اعتلای کلمه‌ی حق و عزت کشورمان ایران بر روی زمین ریخت. در دوران دفاع مقدس دلاوران آذربایجانی ۱۹۶ هزار و ۸۳۷ نفر شهید تقدیم نمودند. یاد کنیم از غیورمردان لشکر عاشورا در عملیات‌های بیت‌المقدس، بدر و خیبر که با فرماندهی سیدالشهدای شهدای آذربایجان، شهید مهدی باکری که تبلور غیرت و مردانگی آذربایجان هست، رشادت‌هایی از خود نشان دادند که در تاریخ جاودانه شد.

ظرفیت شناسی استان

آذربایجان شرقی به عنوان نگین صنعت و اقتصاد ایران در گذشته و حال و با داشتن جمعیت نزدیک به چهار میلیون نفری، نقش پررنگی در تولید داشته و دارد. چه این استان در ارزیابی وزارت صمت مقام اول کشور در جهش تولید کسب کرده است. این استان اکنون در صنعت قطعه سازی،

وسایل خانگی، شکلات و شیرینی، فرش، کفش و چرم مهم ترین قطب تولیدی کشور است به طوریکه تعداد واحدهای این استان در قبل از انقلاب از ۲۲۵ واحد اکنون به چهار هزار واحد صنعتی و تولیدی رسیده است که ۵ درصد واحدهای کشور را شامل می‌شود.

وجود مس سونگون و آلومینای سراب، تراکتورسازی، ماشین سازی، پتروشیمی، صنایع قطعه سازی از یک طرف و تکمیل طرح‌های بزرگ ملی از جمله راه آهن میانه به تبریز از جمله ظرفیت‌ها و طرح‌هایی است که می‌تواند این استان را به نیرو محرکه جهش تولید تبدیل کند.

قابلیت کسب جایگاه رفیع

با وجود اینکه جایگاه آذربایجان شرقی همواره در صنعت و تولید بالا بوده و حتی در صادرات کالا جزء سه استان مطرح قرار دارد، اما اکنون به لحاظ فضای کسب و کار در رتبه دهم و در تولید ثروت بیست و یکم است که در شأن این استان نیست!

واقعیت این است که تاکنون از ظرفیت‌های فراوان آذربایجان شرقی در مسیر جهش تولید و بهبود فضای کسب و کار در این استان غفلت شده است چرا که ظرفیت‌های اقتصادی استان ۷ برابر وضع موجود است و باید از این ظرفیت‌ها به خوبی استفاده شود. در حال حاضر بیش از هزار طرح نیمه تمام صنعتی و اقتصادی در استان وجود دارد که

در صورت تکمیل به موقع این طرح‌ها برای ۱۲ هزار نفر اشتغال زایی خواهد شد که نوید روزهای خوش آینده برای اقتصاد و صنعت آذربایجان شرقی می‌دهد.

با اینکه از گذشته این استان، دروازه تجارت و ترانزیت کالا به منطقه قفقاز و آناتولی و از آنجا به روسیه و اروپا محسوب می‌شود اما بیکاری جوانان تحصیل کرده! مشهود است و آنان از سر ناچاری به پایتخت و دیگر مراکز صنعتی برای کار مهاجرت می‌کنند. بهبود فضای کسب و کار اولین خواسته قانونی مردم است که باید تقویت و تبلیغ شود تا سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی این عرصه استان را ترک نکنند. دولت بعدی باید دولت تبادلات منطقه‌ای باشد و در این میان آذربایجان و تبریز نقش فعالی می‌توانند در پیش برد این هدف داشته باشند.

به نظر می‌رسد یکی از عوامل افول و تنزل جایگاه استان در صنعت و اقتصاد، سوء مدیریت در سالهای اخیر بوده است. وضعیت بفرنج کنونی کارخانه ماشین سازی تبریز، حاصل سوء مدیریت دولتی بوده و دودش تنها به چشم کارگران این واحد میرود. داستان غم‌بار واگذاری و پاسکاری این واحد صنعتی بین دولتی‌ها خود مثنوی هزار من کاغذ است و مجال دیگری می‌طلبد.

ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری در

استان

ما امروز اولویت‌های مهمی برای سرمایه گذاری در شهرستان‌های آذربایجان شرقی داریم:

- تقویت شاهراه‌های ارتباطی شمال به جنوب و شرق به غرب در استان که آذربایجان شرقی و تبریز را به یک هاب ارتباطی تبدیل خواهد نمود.
- تقویت راه آهن تبریز - جلفا و اتصال به راه آهن نخجوان
- تقویت آزادراه تبریز-بازرگان
- آزاد راه اهر - مشکین شهر
- آزاد راه تبریز - نوردوز
- آزادراه مراغه - نقده-پیرانشهر و اتصال به اقلیم کردستان عراق
- تکمیل خط آهن تبریز-تهران
- تکمیل، هموارسازی و تسهیل راه‌های ارتباطی روستایی
- احداث شهرک بزرگ تخصصی غذایی
- تکمیل زنجیره فولاد استان و توجه به صنایع پایین دست این صنعت
- راه اندازی صنایع پایین دست مس

ظرفیت‌های صنعت و معدن

در بخش صنعت، معدن و تجارت این استان، ظرفیت‌های عظیمی وجود دارد که باید با همت جوانان و مردم عزیز، این ظرفیت‌ها را به کار بست: استان آذربایجان شرقی یک استان خودکفاست. یعنی از حیث تولید و تجارت، واحدهای مختلف و صنایع متنوعی در استان فعالیت می‌کنند که باید از آن‌ها حمایت کرد و موانع پیشرفت تولیدی آن‌ها را برطرف نمود. صنایع خودروسازی و ماشین سازی در استان آذربایجان شرقی، صنعت مهم و با سابقه‌ای هست و من به جد از این صنعت در استان در گذشته حمایت کرده، می‌کنم و ان شا الله به توفیق الهی در آینده نیز حمایت خواهم کرد. ظرفیتی که استان آذربایجان شرقی در خودروسازی دارد این امکان را دارد که تبدیل به قطب سوم خودروسازی در کشور شود. قطب جدیدی که زیرساخت‌های قطعه سازی، نیروی انسانی و دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی مخصوص این صنعت، همه و همه در این استان تجمع شدند.

ظرفیت‌های کشاورزی

- استان آذربایجان شرقی در تاریخ بلند خود، به جهت آب و هوای

مناسب و خاک حاصل خیز یک استان کشاورزی پایه بود. از تبریز و مراغه تعبیر یک «باغ شهر» کردند. حتما باید این باغ شهرها احیا شوند. احیای این باغ شهرها با قطع پای دلان محقق می‌شود که در نتیجه این اقدام قیمت تمام شده محصولات کشاورزی برای مصرف کننده و تولید کننده به صرفه باشد. ازجمله محصولات درجه یک کشاورزی استان آذربایجان شرقی، نخود آذرشهر، عدس عجب شیر، گندم هشتروند، پیاز بناب، سیب زمینی بستان‌آباد، سیب مراغه و اهر، گردو و بادام اسکو، زردآلوهای مرند و دیگر محصولات با ارزش که باید در نگه‌داری محصولات در سردخانه‌ها و همچنین فراهم آوری صادرات این محصولات به کشورهای همسایه مقدمات سرمایه‌گذاری را فراهم کرد. خرید تضمینی گندم یک اقدام با ارزش برای افزایش تولید می‌باشد که در دولت من با قوت خواهد بود.

ظرفیت‌های صنایع پایین دست تبدیلی

- لزوم تشکیل صنایع پایین دست تبدیلی برای محصولات کشاورزی در این استان بسیار حس می‌شود. صنایع فراوری کشاورزی، مناطق ویژه یا شهرک‌های تخصصی صنایع غذایی که حتما توجه اقتصادی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی وجود دارد که باید دولت حمایت کند. همچنین در صنعت میوه خشک، استان شما جایگاه بالایی دارد که حتما برای جهش در تولید مورد حمایت قرار گیرند.

مشکلات و مطالبات مردمی

امروز گروه‌های مختلف مردم، بخصوص قشر جوانان آذربایجانی، از دولت مردمی به دلیل وجود مشکلات عدیده، مطالباتی دارند که باید به این مطالبات و خواسته‌های به حق جامعه‌ی عمل پوشانید: فقر و نابرابری در دسترسی به خدمات درمانی در استان آذربایجان شرقی آزار دهنده است! آسیب‌های زیست محیطی مرتبط با حوزه صنعت، آسیب‌های اجتماعی - امنیتی مهاجرت پذیری، فقدان برنامه ریزی برای فروش محصولات کشاورزی، مشکل در تأمین آب شرب مورد نیاز مردم و صنعت، عدم سرمایه‌گذاری در صنایع مولد و اشتغال‌زا برخی از این مشکلات است. سهم اشتغال جوانان استان آذربایجان شرقی در صنایع این استان مانند صنعت مس سونگون، باید افزایش

کننده آب و هوای منطقه هم بود؛ باید شکرگزار این نعمت بود. برنامه دولت من در اولویت قراردادن احیای این دریاچه به صورت کار تخصصی خواهد بود. جنس وعده من، شعاری و نمایشی نیست و ان شا الله گزارش اقداماتم را به سمع و نظر شما ملت غیور خواهیم رساند.

من به جدّ درمقابل قاچاق چوب‌های جنگل ارسباران ایستاده و خواهم ایستاد! اجازه نخواهیم داد با اقدامات چند فرصت طلب و همکاری و عدم نظارت چندین کاهل در ادارات دولتی شاهد ازبین رفتن شش‌های تنفسی منطقه آذربایجان شوند. تقویت صنایع چرم و پایین دستی چرم مانند کیف و کفش در این استان بسیار مهم هست. باید با کمک همدیگر شهره جهانی کفش تبریز را بار دیگر بر زبان‌ها بیاوریم! حمایت‌های دولتی می‌تواند ظرفیت اشتغال زایی این صنعت در استان را بسیار بالا ببرد و شاهد جهش تولیدی باشیم.

میراث تاریخی، هنر، ادبیات و زبان آذربایجان نکته مهم دیگری می‌باشد که دولت وظیفه حفظ و صیانت از این میراث ناملموس را دارد. ادبیات آذربایجان حق بزرگی در تکوین مرثیه و شعر عزاداری اهل بیت علیهم السلام دارد. مردم این استان و استان‌های همجوار همان طور که در ادبیات عزاداری شان مشهود هست واقعا عاشق حضرت ابالفصل العباس و اباعبدالله هستند. در طول تاریخ این ارادت به جایگاه ولایت را با الگوگیری از حضرت عباس در عرصه‌های مختلف نشان داده اند. صحنه‌های رشادت لشکر عاشورا در دفاع مقدس، در شلمچه، در عملیات خبیر غبطه آمیز و پر از زیبایی بود.

و هزاران اقدام و برنامه‌ی دیگر که در دولت مردمی، با حضور مردم و ظهور و بروز کلمه‌ی «ما می‌توانیم» و با اتکاء به ظرفیت درونی مردم آذربایجان عملیاتی خواهند شد. ما از کلیه‌ی نخبگان و جوانان برومند آذربایجانی دعوت می‌کنیم که در «سامانه‌ی سمین» که تحت عنوان «سامانه‌ی ملی یاران نخبه‌ی دولت مردمی» شکل داده‌ایم حضور یافته و ایده‌ها و طرح‌ها و توان اجرایی و علمی خود، برای حل مسائل استان را با ما در میان بگذارند تا ان شالله و با حمایت شما عزیزان و دلسوزان، آذربایجانی آبادتر، پیشرفته‌تر و نهایتاً قوی‌تر نسبت به گذشته داشته باشیم.

یابد. اغلب مردم گله مند هستند که چرا در کنار این همه صنایع مختلف، فرزندان ما بیکار هستند. افزایش قیمت زمین، مصالح ساختمانی و تجهیزات و ساخت مسکن تحت تاثیر سوء مدیریت‌ها، تحریم‌ها و نوسان نرخ ارز در سال‌های اخیر، باعث شده تا قیمت خانه بصورت سرسام‌آوری در کشور و به تبع آن استان آذربایجان شرقی افزایش یابد و رشد پنج و گاه تا ده برابری داشته باشد تا جایی که جوان تبریزی امروزه داشتن مسکن برایش آرزو شده است و با این همه ظرفیتی که برشمردیم واقعاً این ظلمی نابخشودنی است!

راهکارهای دولت مردمی

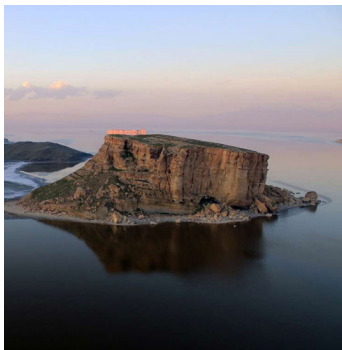
در دولت مردمی ما باید جوانان بومی استان آذربایجان شرقی در اولویت اشتغال در این صنایع باشند. بیکاری یکی از چالش‌ها و مشکلات مهم و اساسی در استان آذربایجان شرقی است، در شرایطی که جوانان آذربایجان توان و تخصص لازم را در این زمینه دارند. باید از همین جوانان استفاده شود چون هم به نفع استان است و هم به نفع این صنایع. ظرفیت‌های استان آذربایجان شرقی در عرصه‌های مختلف کشاورزی، صنعت، گردشگری و کارآفرینی بسیار بالاست لذا بر اساس این ظرفیت‌های اقتصادی و تولیدی، در دولت مردمی ما استان آذربایجان شرقی مورد حمایت ویژه مسئولان در راستای پرداخت تسهیلات قرار خواهد گرفت.

از دیگر طرح‌های تحولی دولت مردمی ما برای استان آذربایجان شرقی: احیای واقعی و نه نمایشی، دریاچه ارومیه خواهد بود. بحث دریاچه ارومیه یک بحث جدی هست. شما ملت بزرگ آذربایجان نتیجه شعارهای انتخاباتی و کارهای نمایشی دولت‌های گذشته را دیدید! متأسفانه به دلیل کارهای غیرتخصصی و غیرمطالعاتی و اقدامات نمایشی، شاهد خشک شدن دریاچه هستیم. این دریاچه علاوه بر ظرفیت‌های طبیعی و گردشگری، قلب حیاتی آذربایجان هم محسوب می‌شود. در صورت خشک شدن این دریاچه، شاهد فاجعه اقلیمی در این منطقه خواهیم بود. این دریاچه نعمت خدادادی به منطقه آذربایجان و ایران بود که تعدیل

آذربایجان غربی

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: آذربایجان غربی

دیار شهیدان باکری

اولین خمپاره‌های ساخت داخل در این استان و در دانشکده فنی حرفه‌ای ارومیه ساخته شده است.

تحلیلی از وضعیت سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی استان

استان سرافراز آذربایجان غربی، استانی است با ویژگی‌های:

- ۱- ولایت‌مداری و تبعیت از مقام معظم رهبری.
- ۲- حراست و حفاظت از آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب.
- ۳- تاریخ با شکوه روحانیت و مبارزه با متجاوزین و سرداران بزرگی چون شهیدان باکری‌ها و امینی.
- ۴- توسعه دانش بنیان استان در امور اقتصادی به ویژه در حوزه کشاورزی و صنایع.
- ۵- اهمیت جغرافیایی استان و همجواری با ۳ کشور خارجی و عبور مسیرهای ترانزیتی بین‌المللی و صادراتی از این استان
- ۶- تنوع فرهنگی و قومی بسیار بالا و همزیستی اقوام و ادیان مختلفی چون اقوام ترک، کرد و فارس و ادیانی چون مسلمانان شیعه و اهل سنت، مسیحیان ارمنی و آشوری، کلیمیان و زرتشتیان
- ۷- ایجاد وحدت و همدلی تمامی مردم در سایه ولایت به ویژه نیروهای ارزشی.
- ۸- یکی از بهترین استان‌ها برای اجرایی شدن اقتصاد مقاومتی و تمدن اسلامی.

درو و سلام بر مردم استان همیشه در صحنه و انقلابی آذربایجان غربی، مردمی با پیشینه کهن و تمدنی شایسته و فرهنگ دینی عمیق، مردمی با ظرفیتهای فرهنگی ریشه دار، مردمی که در طول تاریخ با عزت نفس، استقامت و شجاعت خود، زینت ایران و ایرانیان بوده‌اند. استان آذربایجان غربی با تاریخی کهن و افتخارآمیز و فرهنگ دینی عمیق بسترهای مناسبی برای رشد در حوزه‌های مختلف مادی و معنوی دارد. این استان در طول تاریخ بسیار خوش درخشیده است سرتاسر تاریخ آذربایجان غربی حکایت ایستادگی، غیرت، از خودگذشتگی برای دفاع از مرزهای دینی، ملی و هویتی خود بوده است. چه در گذشته‌های دور که این مردم در برابر متجاوزین خارجی که چشم طعم به این خاک مقدس دوخته بودند ایستادگی کرده اند چه در وقایع انقلاب و جنگ تحمیلی که شهدایی بزرگ و در راس آن چون شهیدان باکری‌ها، امینی و مجاهدینی مانند آیت الله حسینی از این سرزمین برخاسته اند و چه بعد از جنگ که همواره شهدای عزیزی را برای دفاع از کیان ایران اسلامی در جنگ با گروهک‌های معاند و تجزیه طلب تقدیم کرده است.

بیش از ۱۲ هزار شهید در انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و درگیری با ضد انقلاب تجزیه طلب، چندین خانواده دارای شش شهید از اهل تسنن، خانواده‌های دارای ۵ شهید، ۴ شهید ...

بزرگترین بمباران شیمیایی تاریخ بشر در سردشت اتفاق افتاده است که هنوز هم شهادت مصدومین آن ادامه دارد.

استان آذربایجان غربی با ۴۳۶۶۰ کیلومتر (با احتساب مساحت دریاچه ارومیه) و در شمال غربی کشورمان "ایران" که از شمال و شرق با سه کشور آذربایجان، ترکیه و عراق هم مرز است و از جنوب با استان کردستان و از جنوب غربی با استان زنجان و از شرق با استان آذربایجان شرقی همسایه است و مرکز آن شهر زیبای ارومیه است.

آذربایجان غربی ۲/۴۶ درصد وسعت کشور را شامل می‌شود و سیزدهمین استان پهناور کشور است و مرکز آن شهر تاریخی ارومیه است. این استان از مناطق کوهستانی کشور به شمار میرود که رشته کوه‌های مرتفع مانند دیواری سراسر مرز با کشورهای ترکیه و عراق کشیده شده و منبع چشمه‌های آب و سرچشمه بسیاری از رودخانه‌هاست.

استان آذربایجان غربی جزو استانهای خوش آب و هوای کشور که بهار و تابستانی معتدل دارد و زمستانهای آن سرد و برفی است بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۰ استان آ. غربی بیش از سه میلیون و هشتاد هزار نفر جمعیت دارد که بیش از چهار درصد جمعیت کشور را شامل می‌شود که حدود ۶۳ درصد آن در شهرها و ۲۷ درصد در روستاها ساکن هستند. شهرستان ارومیه با حدود ۹۶۴ هزار نفر پرجمعیت‌ترین شهرستان استان و شهرستان پلدشت در شمال استان با ۴۲ هزار نفر کمترین جمعیت را دارد.

برپایه آخرین تقسیمات کشوری این استان ۱۷ شهرستان، ۴۰ بخش و ۴۲ شهر است. ارومیه، اشنویه، بوکان، پیرانشهر، تکاب، خوی، چالدران، چلیپاره، شوط، پلدشت، سردشت، سلماس، شاهیندژ، ماکو، مهاباد، میاندوآب و نقده ۱۷ شهرستان آذربایجان غربی هستند. که فاصله شمالی ترین شهر استان (ماکو) با جنوبی ترین شهر استان (تکاب) بیش از ۶۰۰ کیلومتر است.

پیشینه تاریخی استان

از نظر تاریخی، تاریخ باستانی آذربایجان با تاریخ قوم ماد درآمیخته است. قوم ماد پس از مهاجرت به ایران آرام آرام بخش‌های باختری ایران از جمله آذربایجان را تصرف کردند. هم‌زمان با این دوران دولتهایی در اطراف آذربایجان وجود داشت که از آن جمله می‌توان به دولت آشور در شمال میان رودان، دولت هیتی در آسیای صغیر، دولت اورارتو در بخش‌های شمال و شمال غرب، اقوام کادوسی در خاور و کاسیان در حوالی کوه‌های زاگرس اشاره کرد. بعد از تأسیس دولت ماد، آذربایجان به ماد کوچک معروف شد که آذربایجان را دربرداشت.

گروهی بر این باورند که نام آذربایجان گرفته شده از «آذرآبادگان» (آذربدگان نگهبان آتشین) و به معنی سرزمین آتش است. بزرگ‌ترین آتشکده‌های زرتشتی در این منطقه بوده است که آذرگشنسپ نامیده می‌شود که ویرانه‌های آن امروزه به نام تخت سلیمان در بخش لیلان شهرستان تکاب قابل دیدن است.

وضعیت جغرافیایی استان

جغرافیا: استان آذربایجان غربی در شمال غربی ایران قرار دارد و از شمال به جمهوری آذربایجان و ترکیه، از مغرب به کشورهای ترکیه و عراق، از شرق به استان آذربایجان شرقی و استان زنجان و از جنوب به استان کردستان محدود است. مساحت استان برابر ۳۷/۰۵۹ کیلومتر مربع

است که سیزدهمین استان بزرگ کشور محسوب می‌شود و ۲/۲۵ درصد مساحت کل کشور را تشکیل می‌دهد. جمعیت استان آذربایجان غربی طبق سرشماری سال ۱۳۹۵، ۳۲۶۵۲۱۹ نفر است که ۴/۰۸ درصد جمعیت کل کشور را در خود جای داده است و از این لحاظ هشتمین استان پرجمعیت کشور به‌شمار می‌آید.

استان آذربایجان غربی یکی از مناطق کوهستانی کشور است و توپوگرافی متنوع و گسترده‌ای دارد. بر اساس ساختار طبیعی استان، اکوسیستمهای ویژه‌ای از ترکیب گیاهان در سطوح مختلف پوشش گیاهی در سطوح مختلف توپوگرافی به وجود آمده است که اهم آن‌ها به شکل جنگلها و مراتع خودنمایی می‌کنند.

وضعیت مردم شناسی استان

آذری‌ها و کردها از گروه‌های عمده این استان به‌شمار می‌روند. کردها در جنوب، غرب، و شمال غرب استان سکونت دارند و متقابلاً ترک‌های آذربایجانی در دشت‌های پیرامون دریاچه ارومیه و بخشی نیز در دشت‌های شمال و جنوب شرق استان سکونت دارند. همچنین اقلیت‌های آشوری و ارمنی هم در استان ساکن هستند.

فعالیت‌های اقتصادی رایج استان

این استان یکی از مناطق مستعد کشاورزی است. علاوه بر این وجود ایلات و عشایر در دامداری استان نقش قابل توجهی دارد. این استان علی‌رغم داشتن منابع معدنی قابل توجه از نظر اکتشاف و بهره‌برداری آنان نسبت به سایر استانها در وضع مطلوبی قرار ندارد. بررسی ترکیب کارگاه‌های موجود استان نیز نشان می‌دهد که دو گروه صنعتی کانیهای غیرفلزی و غذایی - دارویی در بین سایر صنایع بالاترین تعداد میزان اشتغال را دارد. از جمله معادن این استان می‌توان به معادن مصالح و سنگ‌های ساختمانی، گرانیت، میکا، زرنیخ، تالک، تراورتن، طلا، خاک نسوز و پوکه معدنی اشاره کرد.

ظرفیت‌های عمومی استان

- همسایگی با ۳ کشور عراق، ترکیه و آذربایجان و همجواری با ارمنستان با فاصله ۱۵ کیلومتر.
- در اختیار داشتن مبادی ورود و خروج مرزی (پلدشت، بازرگان، سرو، رازی و پیرانشهر) و بهره‌مندی از ۷ بازارچه و ۹ گمرک در مرز مشترک با ۳ کشور مذکور.
- عبور تنها راه ترانزیتی جاده‌ای و راه‌آهن کشور به ترکیه و اروپا از استان و استقرار بر روی کریدور شرقی و غربی.
- عبور خط لوله گاز ایران - ترکیه - اروپا از استان برای صدور و ترانزیت نفت و گاز.
- وجود فرودگاه بین‌المللی ارومیه و فرودگاه خوی و فرودگاه ماکو.
- وجود منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو، منطقه ویژه اقتصادی سلماس و سرو.

ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بخش کشاورزی

- سه محصول عمده باغی شامل سیب، انگور، هلو
- دو محصول عمده و استراتژیک زراعی شامل گندم و جو
- تامین بخشی از مواد پروتئینی و حیوانی کشور
- بهره‌گیری از کشت علوفه و ضایعات حاصل از فرایند تولید کارگاه‌ها و کارخانجات صنایع تبدیلی کشاورزی، تفاله‌های حاصل از فرایند تولید که ارزش غذایی دامی دارند، در تولیدات محصولات دامی و طیور و شیلات استان.
- دارا بودن اراضی جنگلی مناسب و قابلیت تولید انواع چوب صنعتی به ویژه صنوبر.
- وجود اراضی کشاورزی حدود ۷۴۰ هزار هکتار تا ۷۸۰ هزار هکتار شامل اراضی زیر کشت محصولات سالانه، آیش، باغ و قلمستان و رتبه ششم استان از این لحاظ در سطح کشور.

ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بخش صنعت و معدن

- تولیدکننده عمده کنسانتره سیب و انگور در کشور.
- رشته فعالیت‌های عمده صنعتی استان شامل محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها، سایر محصولات کانی غیرفلزی و محصولات فلزی فابریکی.
- قطب معدنی کشور به دلیل وضعیت خاص تکتونیکی و ذخایر معدنی مختلف و متنوعی اعم از غیرفلزی، فلزی و معدنی.
- وجود معادن از جمله معادن مصالح و سنگ‌های ساختمانی، گرانیت، میکا، زرنیخ، تالک، تراورتن، طلا، خاک نسوز و پوکه معدنی، انواع سنگ تزئینی، نمک آبی، نمک سنگی، گچ و آهک، دولومیت، رومیت، سیلیس، پوزولان، تیتان و فسفات.
- استحصال طلا از معادن بی‌نظیر زرشوران تکاب و مرغوب‌ترین سنگ تزئینی گرانیت سبز قره‌باغ و سنگ‌های چینی و لایبرنت پیرانشهر و نقده.
- قطب سیمان کشور با ظرفیت تولید تقریبی ۴۵۲۰ هزار تن سیمان در سال و کسب رتبه ۵ در کشور.
- قطب نخست طلا با داشتن میزان زیاد ذخایر طلای شناسایی شده کشور در این استان.
- مقام سوم معادن استان از نظر تنوع ماده معدنی در سطح کشور.

- توسعه و حمایت از بخش کشاورزی برای گسترش کیفی و کمی محصولات

- تعیین برنامه‌هایی برای افزایش صادرات محولات کشاورزی

صنعت

- حمایت از صنایع نوپای استان و ارائه تسهیلات و اعتبارات لازم
- کمک به راه اندازی و عملیاتی شدن ظرفیت شهرک‌های صنعتی استان

راه، شهرسازی و بازرگانی

- تکمیل شبکه مواصلاتی بین ایران و کشورهای همجوار و در دستورکار قرارگرفتن توسعه مسیرهای ترانزیتی زمینی و ریلی
- رسیدگی به مشکلات مربوط به منطقه‌های آزاد تجاری و طرح ریزی برای افزایش میزان بهره برداری از آن و تلاش برای در اولویت قرار دادن مشکلات مردم بومی آن مناطق
- حمایت از طرح‌های ساخت مسکن‌های ارزان برای مردم و به خصوص جوانان و رسیدگی به مشکلات تامین مسکن که از دولت‌های پیش باقی مانده است

- ارتقای راه‌های مواصلاتی درون استان و بهره برداری فازهای جدید توسعه راه‌های زمینی و ریلی استان و فرودگاه‌های استان
علم و فناوری و آموزش و پرورش:

- حمایت از طرح‌های دانشگاهی و پارکهای علم و فناوری برای عملیاتی شدن

- ایجاد و توسعه دانشکده هنر و علوم انسانی از نظر تاسیس رشته‌های جدید و بسط زیربنایی

- کمک به بازسازی و توسعه مدارس استان

بهداشت و درمان

- کمک به تکمیل و توسعه درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های موجود در استان و طرح‌های نیمه تمام و رها شده ساخت مراکز درمانی

- تدوین طرح توسعه مراکز درمانی تخصصی و فوق تخصصی در استان

محیط زیست

- مطالعه، بررسی و آسیب شناسی راهکارهای احیای دریاچه ارومیه

ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بخش گردشگری

• برخورداری از جاذبه‌های طبیعی، عرصه‌های فرهنگی، تاریخی و طبیعت مستعد برای گردشگری و ورزش‌های زمستانی و آبی.

• دارا بودن آثار فرهنگی تاریخی ثبت شده جهانی شامل تخت سلیمان و قره کلیسا و قرار گرفتن در بین ۱۰ استان اول کشور از لحاظ آثار تاریخی و فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی.

• وجود مناطق فرهنگی، تفریحی و گردشگری شامل منطقه گردشگری باری، بندر ساحلی گلخانه، منطقه گردشگری تخت‌سلیمان، مجموعه فرهنگی آرامگاه شمس تبریزی، غار سهولان، مهاباد، مجموعه تفریحی هفت چشمه نقده، منطقه گردشگری ماکو، منطقه گردشگری مهاباد، منطقه گردشگری خوشاکو، منطقه گردشگری شوط، منطقه گردشگری قره کلیسای چالدران، منطقه گردشگری سردشت، منطقه گردشگری سد حسنلو، منطقه گردشگری تفرجگاه بند ... و

راهکارهای کلی دولت مردمی برای پیشرفت استان:

• تغییر مدیریت ناکارآمد و فرسوده استان به مدیریت انقلابی و جهادی با رویکرد استفاده از جوانان مستعد

• افزایش بودجه استان‌های مرزی جهت ایجاد اشتغال و جلوگیری از قاچاق در هر شکل موجود

• توجه ویژه به بخش‌های کشاورزی و دامپروری در ابعاد بانکی، مکانیزاسیون، ماشین آلات، صادرات صنایع تبدیلی و اصلاح ساختارهای اداری و برنامه ریزی

• ایجاد مراکز کشت و صنعت با توجه به استعداد منطقه

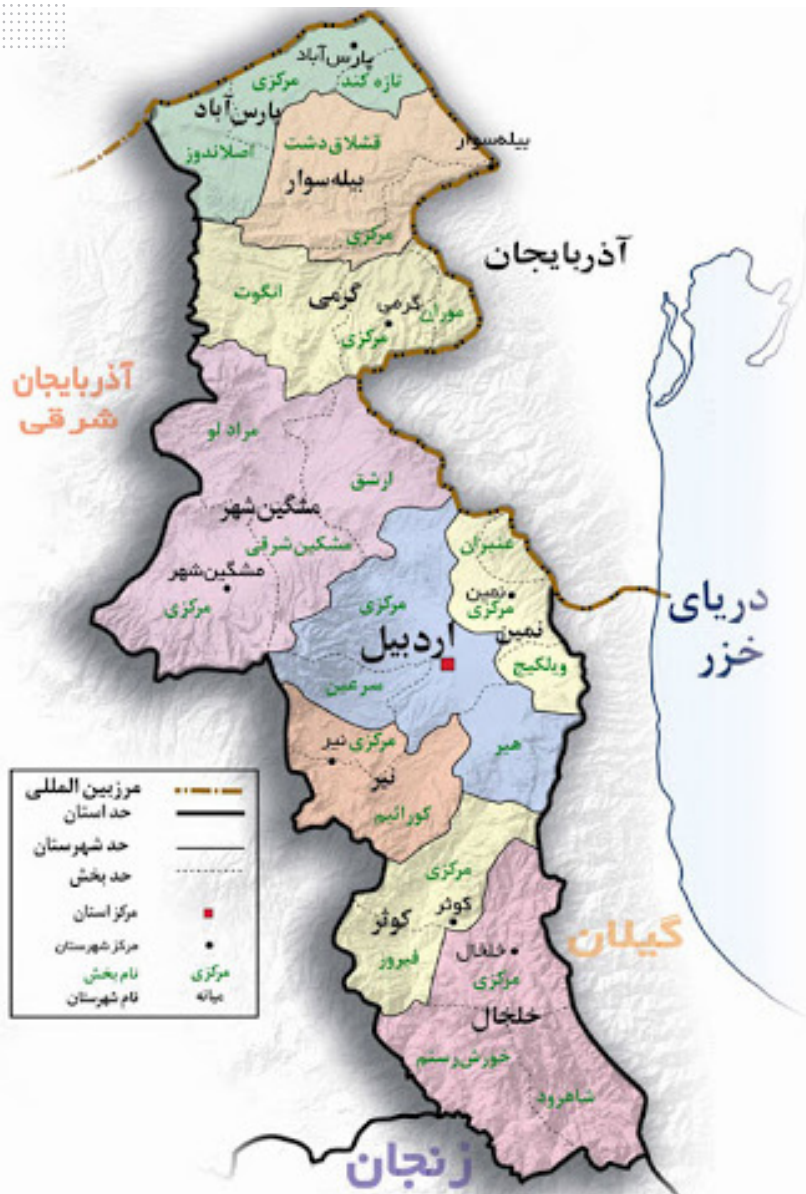
برنامه‌های پیشنهادی

کشاورزی

- رسیدگی به مشکل کم آبی برای آبیاری زمین‌های کشاورزی
- بررسی موانع موجود و ارائه راه حل برای فروش نرفتن و انبارشدن محصولات کشاورزان

اردبیل

مراسم تاسوعای حسینی در اردبیل

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان اردبیل

استان غیور و دلداده حضرت ابالفضل العباس (ع)

و روحانیون، اساتید علم و دانشگاهیان، تولیدکنندگان، کشاورزان زحمتکش و رنج کشیده‌ی این استان، کاسبان و بازاریان با انصاف اردبیل، کارگران صبور و غیور این استان، کارمندان پرتلاش و با همت آن. عرض سلام و ارادت دارم به دختران و پسران و قاطبه‌ی جوانان آینده دار استان اردبیل، به همسران و بانوان غیور و نهایتاً به آنانی که در سرزمین مقدس اردبیلی و شیخ صفی الدین بزرگ چشم به جهان گشوده و خاک آن را خاک مادری خود می‌دانند.

ارادت خودم را به مردم سراسر این استان با غیرت، به مردمان شریف اردبیل، نیر، نمین، سرعین، کوثر و خلخال، مشگین‌شهر، گرمی، اصلاندوز مغان، بیله‌سوار و پارس‌آباد مغان، ابراز می‌کنم. «سلام اولسون عشایر غیور بو استان» ارادت من به عشایر قدردان و قدرشناس استان به جهت همین پیشینه و خدمات ارزشمندشان به تاریخ تشیع و تاریخ ایران اسلامی می‌باشد.

رحمت الهی به روح مطهر نماینده فقیه ولی فقیه حضرت آیت الله مروج (ره).

سلام و رحمت خدا بر مردم حسینی و ابالفضل اردبیل، عرض سلام و احترام دارم خدمت مردم غیور و با صفای استان اردبیل، سلام من به اردبیل و مردمی که در دوران طلوع صفویه، توانست از سرزمینی که بخش‌های آن از هم جدا و با هم در حال اختلاف و درگیری بودند، یک کشور متحد، بزرگ و مقتدر، به‌وجود آورد و نهایتاً با احیای مذهب شیعه، همین مردم شجاع، همین عشایر غیور توانستند بروند و نام خدا، یاد اهل بیت و آئین مقدس اسلام و فقه متین جعفری را در سرتاسر این کشور، مستقر کنند و کشوری یکپارچه، محکم و مقتدر به‌وجود آورند. درود بی پایان به اردبیل؛ مهد تشیع و سند افتخار ایران.

سلام و درود می‌فرستم به ارواح طیبه شهدای دفاع مقدس، شهدای انقلاب و مدافعان حرم استان اردبیل، خانواده‌های معظم شهدا، مادران و پدران شهدا در این استان عزیز. درود و سلام دارم به حضور نخبگان جوان و خستگی ناپذیر، مدیران، مسئولان و کارگزاران خدوم این استان در سراسر استان، مدافعان سلامت، علما

حضور مردم استان اردبیل در لشکر عاشورا که خط شکن بوده و در حافظه تاریخی این ملت فراموش نشدنی است. رحمت خدا بر شهدای گرانقدر این استان، شهید مرحمت بالازاده ۱۳ ساله از روستاهای شهرستان محروم گرمی با تاریخ این کشور گره خورده است. شهیدی که داستان اذن حضورش از رهبر معظم انقلاب در جبهه‌های حق علیه باطل را همگان شنیده اند. دین، وفاداری، غیرت، شجاعت و عشق و اخلاص به خاندان رسالت، از جمله خصوصیات شما مردم عزیز است. مراسمات و تجمعات مردم ابالفضل این استان، برای مردم کشورمان زبانزد است و بنده نیز بارها از این شور و شعور حسینی شما در میدان عالی قاپو اردبیل از طریق رسانه‌ها بهره برده ام. مدح اهل بیت (ع) و روضه‌های ابالفضل اردبیل که در سفر آخری که به استان شما داشتم، بهترین هدیه معنوی برای بنده بود.

عرض ارادت قلبی دارم خدمت امام جمعه محترم و محبوب و نماینده محترم ولی فقیه در استان حضرت آیت الله سید حسن عاملی که توفیق رفاقت دیرینه با این شخصیت بزرگوار، صدیق ارجمند و دانشمند فاضل را دارم. ارادت بنده به مردم این استان و خاستگاه تشیع ارادتی قدیمیست و امروز نیز برادر عزیزمان جناب آقای نیکزاد که در دوره قبل و این دوره از انتخابات همراه ما بوده اند از فرزندان این سرزمین هستند.

» برای بنده دیدار و گفتگو با مردم مؤمن، باوفا، پُرشور، انقلابی و بسیار عزیز شهر و استان اردبیل، حتی در بستر همین دوربین تلویزیون بسیار مغتنم است. به تعبیر رهبر فرزانه انقلاب، در طول سالهای انقلاب و قبل از انقلاب، شهر و منطقه شما در چشم ما دارای مقامی ارجمند و برجسته بوده و همه حوادث و قضایایی که در طول این دوران، پیش آمده است، این دید درست در مورد اردبیل و مردم اردبیل را تقویت کرده است. از همین مردم با صفا شنیدیم و باور کردیم که: اردبیلی اویاخدی، انقلابا دایاخدی.

هویت فرهنگی اجتماعی و تاریخی استان

استان اردبیل، بنیان گذار حکومت شیعی در ایران و طایفه دار وحدت ملی با نگاه پاک شیعی بوده است. استانی که سرچشمه و منشا چنین حکومتی بوده است، بر همین اساس باید این استان از شأن و جایگاه چنین خدمتی که به کشور کرده است برخوردار شود.

قطعاً می‌دانید که در دوران حکومت قاجاریه و حکومت پهلوی، صفوی و اردبیل ما مورد بغض، کینه و بی اعتنائی و فراموشی قرار گرفت. لذا اردبیل با این استعدادها سرشار، از همان ایام در بن بست قرار گرفت. و ما باید اردبیل را در همه ابعاد خود چه در حوزه اقتصادی، زیرساختی و چه در حوزه فرهنگی به آن شأن و جایگاه تاریخی و دارالارشادی خود برسانیم و ما به فضل الهی اردبیل را با کمک شما مردم استان، از این بن بست خارج خواهیم کرد. اردبیل همان دارالارشادی است که شخصیت‌های مانند مقدس اردبیلی دارد. «شخصیتی که سلسله‌ی بی‌انتهای فقه‌های شیعی

ایرانی‌تبار پس از دوره‌های نخستین فقه‌های شیعه، آغاز گشته با شخصیت ممتاز و والای اوست». شیخ صفی الدین اردبیلی، که یک عالم، یک عارف، یک مفسر و یک محدث بود. «شیخ صفی الدین اردبیلی در ردیف سید بن طاووس قرار داشت و کسی بود که در کنار علامه حلی توانستند جوانه‌های شیعه را در قرن هفتم و هشتم در این کشور به وجود آورند». بنده اردبیل را با این‌ها می‌شناسم. شاه اسماعیل صفوی و اردبیل بر گردن این کشور حق دارد، بخشی از وحدت و اقتدار این کشور و رسمیت بخشی به مذهب شیعه مدیون تلاش ایشان است.

بگذارید از شخصیتی برای شما بگویم که جهان اسلام بر او افتخار می‌کند؛ علامه حسین بن شرف الدین الهی اردبیلی از علمای اوایل قرن دهم، زمانی که هیچ ترجمه فارسی از نهج البلاغه در دست این مردم نبود، این بزرگوار اولین ترجمه فارسی از نهج البلاغه را بر جهان اسلام ارائه کرده است. اردبیل بر دیانت این کشور حق دارد. آیت الله العظمی سید یونس اردبیلی که در ماجرای مسجد گوهرشاد مشهد، رهبری و مدیریت نهضت می‌کردند، اینها بزرگانی هستند که همگی در مقابل ظلم، در مقابل فساد و در مقابل سلطه حکومت‌های ظالم، مقاومت و ایستادگی کردند. ایشان جزو معدود شخصیت‌هایی است که حضرت امام (ره) از این شخصیت ارزشمند یاد کرده اند. خاندان موسوی خلیلی که خاندان

بزرگی از علما دارند، یکی از آنان آیت الله سید محمد مهدی موسوی خلیلی از بزرگان علمای مشهد بودند، چندین شهید فقط در قضیه انتفاضه عراق نجف در زمان صدام ملعون، از این خاندان بودند. مرجع عالیقدری مانند مرحوم مفتی الشیعه و سلسله جلیله ایشان از بزرگان معرفت و اجتهاد بودند که خاستگاهشان اردبیل است. آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، مرحوم آیت الله مشگینی از دیار مشگین شهر، حضرت آیت الله مروج مرحوم که چقدر برای مردم استان محبوب بودند؛ همه و همه بر این کشور و بر جهان اسلام حق دارند.

بزرگان فرهنگ این استان از تاج الشعرا یحیوی، مرحوم انور و منزوی و ادامه دهندگان و تربیت یافتگان این مکتب محبت به خاندان عصمت و طهارت از امثال مرحوم سلیم مؤذن زاده تا اذان تاریخی مرحوم رحیم مؤذن زاده اردبیلی که در باورها و تدین مردم سراسر کشور سهم بزرگی دارند؛ فراموش نشدنیست. اندیشمندان و اصحاب قلم و هنر از مرحوم سید رضا سیدحسینی، حسن احمدی گیوی، جعفر ابراهیمی شاهد از نمین با فرهنگ، تا مرحوم امیرحسین فردی که به نوعی سردار جبهه ادبیات انقلاب بود از همین دارالارشاد برخاسته اند.

گنجینه معنوی ادبیات در منطقه مغان، غیرت عشایر غیور و زحمتکش این منطقه زبانزد است. حضور مردم استان اردبیل در

وابستگی دارد. در کنار این عوامل، زیرساخت‌های آبی اردبیل را بنیان دیگر توسعه و محرومیت زدایی می‌دانیم که متأسفانه سوء مدیریت‌ها، بی‌تدبیری‌ها و عقب‌ماندگی عجیبی در این خصوص شاهد هستیم. به تأکید کلام الهی، آب مایه حیات است لکن مرکز استان که اکثریت جمعیت شهرنشین را در خود جای داده با چالش بزرگ کمیت و کیفیت آب دست و پنجه نرم می‌کند. این کمترین حق مردم و فرزندان این استان است که وقتی شیر آب را باز می‌کند، کودکش به آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد. ما به غیر از چند شهر این استان، شاهد مشکل و حتی بحران کیفیت و کمیت آب هستیم. این مشکلات آبی استان صرفاً ناشی از کمبود منابع نیست، ناشی از سوء تدبیرها، رودرواسی‌ها با مقامات کشوری و عدم جدیت برای احقاق حقوق مردم است.

این کم آبی چند ساله و خالی شدن سفره‌های زیر زمینی باعث شکست اراضی کشاورزی و نشست بخشهای وسیعی از دشت اردبیل شده است و به احتمال قوی در طی سالیان نه چندان دور، دشت اردبیل به دشتی لم یزرع و خشک تبدیل خواهد شد. الان کشاورز ما در این استان، زمینش از بی آبی می‌سوزد، آب در کنار دست زمین‌های اوست، به کشاورز وعده داده شده است، کانال‌های آبرسانی برای کشاورزان کشیده اند که در حال فرسوده شدن است! این سدها برای کشاورزی ایجاد شده است، اما سوء تدبیر منجر به این شده است کشاورز ما بهره‌ای از این سدها نبرد. کشاورزی در شبکه آبیاری یامچی رو به تعطیلی می‌رود تا آب شرب شهر تامین شود! دریغ از جدیت برای حل این مسأله کلان کشاورزان زحمتکش استان!

مردم و متخصصان این استان سوال می‌کنند، چرا وزارت نیرو طی ۱۰ سال اخیر منبع انتقال آب به مرکز استان را مشخص نکرده است؟ معیشت کشاورزان این استان در خطر است و دشت ممنوعه اردبیل برای اشتغالزایی صنایع کوچک هم محدودیت شدیدی دارد. امروز معیشت کشاورزان دشت مغان با سدسازی‌های کشورهای خارجی تهدید می‌شود. من مطلع هستم که بودجه قابل توجهی برای احداث طرحهای آبی مرزی در این استان هزینه شده، اما بلا تکلیفی تخصیص‌های آب در حوضه‌های ارس و قزل اوزن چشم انداز توسعه استان را مبهم کرده است. در حالیکه با تمهید جدی و استفاده از رودخانه‌های جاری من جمله رود خانه قزل اوزن و هدایت بخشی از آب

لشگر عاشورا که خط شکن بوده و در حافظه تاریخی این ملت فراموش نشدنی است. رحمت خدا بر شهدای گرانقدر این استان، شهید مرحمت بالازاده ۱۳ ساله از روستاهای شهرستان محروم گرمی با تاریخ این کشور گره خورده است. شهیدی که داستان اذن حضورش از رهبر معظم انقلاب در جبهه‌های حق علیه باطل را همگان شنیده اند. دین، وفاداری، غیرت، شجاعت و عشق و اخلاص به خاندان رسالت، از جمله خصوصیات شما مردم عزیز است. مراسمات و تجمعات مردم ابالفضلی این استان، برای مردم کشورمان زبانزد است و بنده نیز بارها از این شور و شعور حسینی شما در میدان عالی قاپو اردبیل از طریق رسانه‌ها بهره برده ام. مدح اهل بیت (ع) و روضه‌های ابالفضلی اردبیل که در سفر اخیری که به استان شما داشتیم، بهترین هدیه معنوی برای بنده بود.

■ ظرفیت‌ها و مشکلات اساسی استان و ارائه راهکارها

امروز اردبیل و این افتخار ایران اسلامی را باید از این بن بست تاریخی خارج کنیم. من بررسی دقیقی می‌کردم در خصوص وضعیت استان، شاخص‌های توسعه در استان، ظرفیت‌های و منابع استانی و استعدادهای آن و و اینها را تطبیقی دادم با وضعیت موجود اردبیل! در برخی حوزه‌های توسعه، این شاخص‌ها و وضعیت اصلاً برآورده‌ی این استان نیست!

➤ چالش‌ها و ظرفیت‌های طبیعی استان

مردم شریف و حسینی اردبیل؛ بدانید که خداوند متعال به استان شما مواهب طبیعی و خدادادی بسیاری اعطا نموده است. از کوه بلند ساوالان تا رودهای ارس و قزل اوزن، رنگین کمانی از اقلیم‌های مختلف را می‌توان به عینه مشاهده کرد. ولی امروز، هر کسی که دلسوز مملکت باشد از خود می‌پرسد که چرا این پتانسیلها به درستی مدیریت نشده و این استان مرزی، از نظر اغلب شاخص‌های توسعه جزو مناطق محروم شده است؟ ضعف زیرساختهای مواصلاتی اعم از هوایی، آزاد راه و راه آهن جزو اساسی ترین گره‌های توسعه این خطه زرخیز برای گره‌گشایی از مسائل این استان به شمار میرود که جلب سرمایه‌گذاری در تمامی بخشهای اقتصادی اعم از کشاورزی، صنعت و خدمات به آنها

استان مشهور است که سالهاست چشم انتظار اتمام این پروژه هستند و به نوعی با وعده‌های غیر واقع، دچار نوعی ناامیدی از شنیدن صدای سوت قطار شده اند. صدای قطار اردبیل را نه در رسانه‌ها و تیتراهای خبری، بلکه در واقعیت‌ها باید شنید که مردم از اردبیل سوار آن شده و تا تهران و مشهد رفته اند. ضمناً در توسعه این خط ارتباطی منطقه مغان و شمال استان که مهد تولیدات کشاورزی و دامپروری و صنایع غذایی است باید بطور ویژه در نظر گرفته شود.

❖ مساله اشتغال

قریب به هفتاد هزار جوان بیکار در استان اردبیل وجود دارد که عمدتاً تحصیل کرده هستند و متأسفانه روز به روز بر آمار این تعداد نیز افزوده می‌شود که البته این مشکل، آسیبهای اجتماعی متعددی در پی دارد. این حجم از بیکاری در استان قابل قبول نیست. آمارهای متناقضی از ایجاد شغل در استان دیده ام، حداقل اگر برای این مردم، شغل ایجاد نکرده ایم، آمار غیر واقعی از اشتغال هم به مردم ارائه نکنیم. با مردم صادق باشیم. ما در دولت مردمی برای اشتغال جوانان این استان برنامه داریم.

❖ چالش‌ها و ظرفیت‌های زیرساختی استان

تمرکزگرایی در سیاست دولت‌های مختلف از گذشته تا به امروز باعث شده صنایع عمده در برخی استانهای خاص متمرکز شوند و استان اردبیل فاقد صنایع مادر و صنایع کلان باشد. این مساله زیرساختی، اردبیل را بسیار محروم کرده است. در حالیکه در توسعه متوازن و عدالت محور می‌بایست به استان‌های مرزی من جمله اردبیل توجه بیشتری شود. یکی از اصلی ترین مشکلات این استان این است که باید تکلیف استان از بابت پایه توسعه آن مشخص شود. نمی‌شود که یک روزی پایه این استان گردشگری و توریستی باشد، زمانی توسعه کشاورزی و یک زمانی صنعتی سازی استان را پایه توسعه در نظر بگیریم. باید برنامه راهبردی استان مشخص شود. این سردرگمی‌های راهبردی و سوء مدیریت‌ها اثرش را در سفره مردم و معیشت

این رودخانه می‌توان مانع از این تخریب شد. باید سریعاً تدبیر و تصمیم گیری شود که مانع ایجاد شده در مقابل حق آبه استان از رودخانه قزل اوزن حل شود.

معتقدم که سستی و اهمال در مدیریت منابع آب زیبنده کشور بالاخص این استان نیست. علت تأکید بیشتر بنده به این موضوع دلیل و استدلال دارد. این موضوع با مسأله معیشت و اشتغال این مردم گره خورده است. چون شما هر چقدر هم در استان ظرفیت داشته باشید، بدون آب نمی‌توانید آنها را احیا کنید. اردبیل ما اگر بخواهد صنعتی شود باید منابع آبی داشته باشد. استفاده بهینه از دیگر مواهب طبیعی استان هم به تامین آب مطمئن بستگی دارد. من از برخی از مسئولین استان شنیدم که سرمایه گذاران و طرح‌های صنعتی بزرگ در استان می‌آورند، اما بخاطر مشکل زیرساختی و سوء مدیریت منابع آبی، سرمایه گذاری متوقف می‌شود. قطعاً بحران کم آبی باعث مشکلات معیشتی برای مردم این منطقه می‌شود. خب توسعه کشاورزی پایه اش آب است. با اجرای طرح‌های نوین آبیاری قرار بود بهره وری کشاورزی را بیشتر کنند، نه اینکه مشکلی بر مشکلات کشاورزان بیافزایند! لذا این عقب ماندگی‌ها در این خصوص که سال‌ها مسئولان تصمیم گیر تعلل کرده اند و فرصت‌ها را از دست داده اند، باید با سرعت جبران شود. این موضوع راه حل دارد. جدیت و تدبیر می‌خواهد. ما در دولت مردمی نگاه ویژه‌ای به تامین آب کافی و سالم برای استان اردبیل خواهیم داشت.

❖ چالش‌ها و ظرفیت‌های مواصلاتی استان

یکی دیگر از مسائل استان اردبیل این است که استان علیرغم داشتن ظرفیت‌های کلان در حوزه کشاورزی و توریستی (گردشگری) به دلیل عدم توسعه راه‌های مواصلاتی در وضعیت بن بست قرار گرفته است. موضوع راه آهن اردبیل چند سال است که شروع شده و گام‌هایی نیز برداشته شده و وعده‌هایی نیز داده شده است. هر دولتی که بر سر کار آمده وعده‌های داده است. به مردم وعده داده اند که سوت قطار را خواهید شنید! بیشترین بهره برداری سیاسی از آن شده است، مردم این

زیاد داریم. همین ظرفیت‌ها را باید به سرعت احیا و حمایت کنیم. شرایط اقلیمی مناسب، وجود آب‌های گرم معدنی در استان، مناطق بکر طبیعی و آثار تاریخی و باستانی آن، یکی از ظرفیتهای عظیم استان اردبیل برای تبدیل شدن به قطب گردشگری کشور است که شایسته است مورد توجه جدی واقع شود. این استان دروازه ورود به قفقاز و ماورای قفقاز است، به صورت سنتی راه قفقاز از این منطقه عبور کرده است، بطوریکه شاخه‌ای از راه ابریشم نیز از این منطقه به سمت قفقاز عبور کرده است، اینک با توجه به پروژه یک کمربند و یک جاده چین که طرح احیای راه ابریشم است، در اینجا نیز می‌توان یکی از بن‌بست‌های اردبیل را شکست؛ مانند تجارت با کشورهای منطقه که ما در این منطقه امکان آنرا برای اردبیل باید فراهم کنیم.

مردم استان بدانند که ما در قوه قضاییه گام اول را برای برگرداندن بنگاه اقتصادی بزرگ منطقه بنام کشت و صنعت مغان را برداشتیم، نوید من به مردم مغان و منطقه این است که گام دوم رساندن کشت و صنعت به مجموعه‌ای در تراز جهانی است که این بخش از تحول خارج از دست قوه قضاییه بود. نیازمند تصمیمات تحولی در قوه مجریه است. وقتی با همین ظرفیت و ثروت عظیم مردمی کل آن منطقه را می‌توان مدیریت کرد، عیب است ما مناطقی مثل زیرنهر تراب در پارس آباد داشته باشیم که مردان و زنان شریف آن منطقه طعم آبادی را نچشند.

مردم عزیز و نجیب استان اردبیل، مسائل این استان زیاد است، مسائل جوانان، ازدواجشان، مسکن جوانان، مسائل روستاییان عزیز و شریف این استان زیاد است، مشکلات نخبگان و دانشگاهیان، کارگران، تولیدکنندگان، کشاورزان و اقشار مختلف مردم که بنده از آنها مطلع هستم. در این فرصت کوتاه طرح موضوعی مختصر کردم که بدانید برای مردم نجیب اردبیل برنامه داریم و باید دارالارشاد را از این بن‌بست تاریخی خارج کنیم. بخش عظیمی از کلان برنامه‌های بنده در خصوص دولت مردمی و راهکارهای حل مشکلات و مسائل مردم را در برنامه‌های دیگر طرح کرده‌ام. در عین حال نکاتی جهت استحضار شما مردم استان اردبیل اشاره‌های داشتم.

این مردم می‌گذارد. برای همین منظور باید نخبگان این استان، جوانان این استان کاملاً جدی وارد عرصه شوند. کشور را نمی‌شود با راهسازی آن مدیریت کرد. مدیریت کشور که فقط مدیریت تهران نیست. این مسائل نیاز به قدرت تصمیم‌گیری و جدیت دارد که من قطعاً امیدوارم با کمک مردم این استان این موضوعات را برطرف کنیم.

برخی از مناطق و ساختارهای شهری استان اردبیل آنقدری رنگ محرومیت دارند که با منابع شهرداری‌ها نمی‌توان رنگ محرومیت را از ساختار این شهرها زدود. شهر باید در شأن این مردم بازسازی شود. بالاخص شهرهای مرزی استان که محرومیت از چهره شهر مشخص است. در برخی از شهرهای استان من خبر دارم که حتی امکانات و خدمات درمانی و بیمارستانی بسیار محدودی داریم. این‌ها با توزیع عادلانه امکانات و با تلاش مضاعف قابل حل است. من در صحبت‌های برخی از نمایندگان مجلس این استان نام و وضعیت برخی از مناطق حاشیه شهر آن‌ها را شنیدم. مردم شریف و خونگرم مناطق حاشیه شهر اردبیل از سلمان آباد و عدالت آباد تا کریم آباد، باید طعم واقعی آبادی را بچشند و فقط نام آبادی بر روی آن مناطق نقش نبندد. قطعاً با توسعه استان در ابعاد مختلف و با کمک نخبگان و نهضت خدمت‌رسانی با جوانگرایی در این استان، به این مهم پرداخت خواهد شد.

چالش‌ها و ظرفیت‌های کشاورزی استان

به رغم ظرفیت عظیم کشاورزی، باغداری و دامپروری در استان بویژه در منطقه مغان، محصولات این منطقه مانند سیب زمینی بصورت خام از استان خارج می‌شود و تمهید جدی برای راه اندازی و توسعه صنایع نگهداری و تبدیلی صورت نمی‌گیرد در حالیکه چنین تدبیری می‌تواند موجب افزایش اشتغال و درآمد سرانه در استان شود.

سایر چالش‌ها و مسائل استان

گمرک بیله سوار ظرفیتی اقتصادی بزرگی برای استان است، ظرفیت گردشگری سریع، مشگین شهر و نیر، آنچنان که باید مورد توجه باشد، مورد توجه قرار نگرفته است، ما غالباً سالانه شاهد مشکلات باغداران شریف مشگین شهر هستیم که با اتخاذ تصمیمات مناسب می‌توان موضوع را مدیریت کرد، پایاب سد گیوی برای این منطقه سرنوشت ساز است، طرح آبیاری مدرن در پایاب سد خداآفرین که میلیاردها برای آن هزینه شده است، کانال‌های رساننده شده به زمین‌های کشاورزی در حال فرسوده شدن است اما افتتاح نشده است، تسریع در این موضوع، کشاورزی منطقه و استان را متحول می‌کند؛ تسریع و اتمام اینها مردم را امیدوار می‌کند. تعطیلی یا نیمه تعطیلی واحدهای صنعتی و نیمه صنعتی شهرستان‌های استان، وضعیت راه‌های مواصلاتی و نظام حمل و نقل این استان، جاده مغان که عنوان جاده مرگ به آن اطلاق کرده‌اند، راه‌های ارتباطی شمال و جنوب استان نیاز به توجه جدی است. یکی از مطالبات جدی مردم این استان جاده امن و استاندارد برای سفر به تهران است. من بررسی کردم که گویا اقداماتی در این خصوص در حال انجام است لکن باید تسریع شود. واحدهای تولیدی مانند سبلان پارچه که در قوه قضاییه شخصاً به مشکلات آن واحد تولیدی رسیدگی کردم و برای احیای آن تلاش کردیم اما مجدد عرض می‌کنم با وجود این آزادسازی‌ها باید دولتی با تحرک و جوان با عزم جدی به فکر سرپانگداشتن آن برای اشتغال جوانان باشد. مردم استان اردبیل هم بدانند که ما ظرفیت‌های این چنینی در استان

سخن پایانی بنده با اردبیل قهرمان این است: ما در بسیاری از موارد می‌توانستیم بهتر عمل کنیم. فارغ از اینکه کدام دولت و چه کسی چه اندازه مقصر بوده است باید بپذیریم که وضعیت معیشتی مردمی که همه جوهره پای کار انقلاب بوده اند مایه شرمندگی همه ما مسئولین است. ما کشوری داریم که بیشترین منابع نفت و گاز جهان را دارد، در چهار راه ترانزیتی جهان قرار دارد، بزرگترین استعدادها و سرمایه انسانی را در اختیار دارد. مصداق این نعمت‌ها در استان شما زیاد است. هر خدمتی که می‌خواهیم ارائه کنیم در بخش مسکن، کالاهای اساسی، خدمات و ... می‌گویند با کدام منابع؟ در پاسخ باید گفت، منابع در این کشور هست، فراوان هم هست. اما در جایی که باشد نیست. در اختیار صاحبان زر و زور و تزویر است. در اختیار عده‌ای خاص هست. ما در قوه قضائیه تلاش کردیم برای مبارزه با فساد. اما اگر ریشه فساد و مبادی فساد خیز خشکانده نشود مساله حل نخواهد شد. حقیقتا با بگیر و ببند مشکلات حل نمی‌شود، دولت باید اصلاح گردد. (گر نه موش دزد در انبان ماست / حاصل اعمال چل ساله کجاست؟ / اول‌ای جان فکر دفع موش کن / بعد از آن در جمع گندم کوش کن...) خرابی‌ها را باید از سرچشمه اصلاح کرد وگرنه نتیجه کامل نخواهد بود. البته بگیر و ببند لازم است اما به هیچ وجه کافی نیست.

مردم شریف استان اردبیل؛ بدانید که برون رفت از مشکلات برنامه لازم دارد، مجاهدت لازم دارد، عزم و تلاش لازم دارد. الحمدلله با اتکا به ساعت‌ها کار کارشناسی توسط نخبگان در بخش‌های مختلف، برنامه جامعی برای اداره کشور در اختیار داریم که در فرصت‌های مقتضی تشریح شده است، به حول و قوه الهی عزم راسخی هم برای حل مشکلات داریم، اما علاوه بر همه اینها خروج از مشکلات نیازمند حمایت مردم است. اگر مردم حمایت نکنند هیچ دولتی هرچقدر هم که طرح داشته باشد نمی‌تواند کشور را نجات دهد. برای نجات کشور دست یاری به سمت تک تک افراد سرزمینم دراز می‌کنم. از همه مردم می‌خواهم که ما را در این مسیر سخت همراهی کنند.

بدون حمایت مردم نمی‌شود با فساد به صورت ریشه‌ای مبارزه کرد. اگر مردم پشتیبانی نکنند قطعا زورمان به اژدهای هفت سر فساد نخواهد رسید. من میدانم مشکلات انباشته در کشور بخشی از مردم عزیزمان را دچار یاس کرده است. اما اگر اراده جمعی شما در جهت پیشرفت و جبران عقب ماندگی‌ها قرار بگیرد، نصرت الهی هم خواهد آمد. که ید الله مع الجماعة. که ان مع العسر یسرا.

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: اصفهان

دیار شهیدان بهشتی، مدرس و خرازی

بوده اند، بلکه در تاریخ پرافتخار ایران مدال دفاع از استقلال اقتصادی را هم بر سینه دارند. از زمانیکه در دوره قاجار، آیت الله حاج آقا نورالله اصفهانی با همکاری بازاریان مومن، شرکت اسلامی را برای احیای دوباره صنعت نساجی اصفهان تأسیس کرد؛ تا امروز که استان اصفهان، قطب صنعت، کشاورزی و تجارت شده است، مردم اصفهان، افسران میدان تولید و اقتصاد ایران بوده اند.

❑❑ ظرفیت‌های استان اصفهان

در حوزه صنعت، استان اصفهان ۱۵ درصد از تولید ناخالص ملی را به خود اختصاص داده است. معادن استان اصفهان، رتبه اول معادن فعال کشور هستند. بزرگترین کارخانه تولید آهن و فولاد در لنجان و مبارکه اصفهان قرار دارد و ۷۰٪ فولاد کشور را تولید می‌کنند. اصفهان قطب صنعت لوازم خانگی است و ۶۰٪ از مصنوعات طلایی و نیمی از صنایع ساختمانی کشور در کارگاه‌های کوچک و متوسط اصفهان تولید می‌شود. اما چه کسی است که از مشکلات کارخانجات نساجی و صنایع ساختمانی و کارخانجات پایین دست پتروشیمی بی‌خبر باشد. کدام ایرانی است که موانع جلوی پای تولید کننده را ببیند و از این همه بی‌مهری متأسف نشود.

در حوزه علم و فناوری، دانشگاه اصفهان و دانشگاه صنعتی جزء ده دانشگاه برتر کشور هستند. بیش از پانصد شرکت دانش بنیان، کریدور علم و فناوری

درو و سلام دارم بر مردم استان شهیدپرور و هنرپرور اصفهان با ۲۳۰۰۰ شهید. مردم پایتخت تمدن ایران اسلامی. مردم استان گنبدهای فیروزه‌ای، دیواره‌های اسلیمی و پل‌ها و بناهای بی‌نظیر. مردمی با پیشینه‌ی تاریخی و تمدنی شایسته و فرهنگ دینی عمیق. مردمی که در طول تاریخ با عزت نفس، خردمندی و ایمان خود، آبروی ایران و ایرانیان بوده اند. عرض ارادت دارم به روح شهیدان دفاع مقدس و مدافع حرم اصفهان، خانواده‌ها و مادران شهدا، امام جمعه و خدمتگزاران محترم استان، نخبگان جوان و صنعتگران اصفهانی، مدافعان سلامت، روحانیون و ائمه جمعه استان، استادان و دانشگاهیان، کشاورزان، کارگران، کارمندان و هنرمندان با همت اصفهانی، سلام دارم به دختران و پسران آینده دار اصفهان و نهایتاً به آنانی که در این سرزمین پر نور، از نائین تا فریدن و از کاشان تا شهرضا و سمیرم، زندگی می‌کنند.

استان شما استانی است که به نسبت جمعیت، بیشترین شهید را در دفاع مقدس تقدیم اسلام کرده است. حماسه دیدنی ۲۵ آبان که مردم اصفهان در یک روز ۳۷۰ جوان به خون غلطیده خود را به آغوش کشیدند، هرگز فراموش نخواهد شد. اصفهان شهری است که ستارگانی همچون شهید مدرس و شهید بهشتی، شهید خرازی و شهید همت و شهید احمد کاظمی دارد. استانی که حجت شهیدان مدافع حرم، یعنی شهید حججی بر تارک پر افتخار نجف آباد آن می‌درخشد.

مردم غیور و عزتمند اصفهان نه تنها پیش‌تاز عرصه دفاع نظامی از کشور

زانوی تولید داخلی بگذارد. دولت موظف است از صنایع کوچک و زود بازده، همچون صنایع پایین دستی فولاد، نساجی، پتروپالایش و قطعه سازی حمایت نماید. دولت وظیفه دارد قوانین زایدی که همچون غل و زنجیر به دست و پای مردم بسته شده و هر وطن پرستی را از تولید منصرف می کند را برطرف نماید. دولت موظف است با تامین نقدینگی با کمترین سود، اجازه ندهد ۳۵ درصد از ظرفیت واحدهای صنعتی استان اصفهان غیرفعال باشد و مابقی با نیمی از ظرفیت فعالیت کند. دولت باید جلوی واردات بی رویه که کمر تولید داخلی را شکسته است را بگیرد. دولت باید میدان را برای ورود سالم بخش خصوصی به اقتصاد باز کند. لازم است برای دولت اشتغال و واگذاری امور پیمانکاری صنایع بزرگ اصفهان به نیروهای متخصص بومی، اولویت داشته باشد. و در یک کلام دولت وظیفه دارد به جای نشستن و سخن گفتن، از تولید داخلی حمایت کند تا مردم ایران عزتمندانه و کریمانه، زندگی همراه با رفاه و آسایش داشته باشند.

در حوزه مسائل فرهنگی و اجتماعی، اصفهان عزیز ما با مشکلات متعددی روبرو است. نسبت طلاق به ازدواج، نرخ اعتیاد به مواد مخدر، میزان سرمایه اجتماعی و انبوه جمعیت حاشیه نشین، برخی از این معضلات است. اولین گام برای حل این مشکل، کارآمد سازی بدنه مدیریتی استان از طریق به کارگیری مدیران جوان انقلابی، متخصص و پرانگیزه است. تا زمانی که دولت به جوانان و قدرت خلاقیت و انگیزه آنان برای تغییر، باور نداشته باشد؛ هرگز نمی تواند در برابر مسائل اجتماعی، کوچکترین موفقیتی را کسب نماید.

در انتها ما معتقدیم در دولت مردمی ما با استفاده از ظرفیت های بی شمار استان، و با همت و دانش جوانان باهوش اصفهانی، نه تنها مشکلات این استان قابل حل است بلکه استان اصفهان می تواند خط شکن جهش اقتصادی در کشور عزیزمان ایران باشد. همانگونه که در دوران دفاع مقدس، غیور مردان لشکر امام حسین و لشکر ۸ نجف اشرف برای دفاع از وطن، خط شکن بودند.

بر همین اساس، ما از کلیتهی نخبگان و جوانان برومند اصفهانی دعوت می کنیم که در «سامانهی سمین» که تحت عنوان «سامانهی ملی یاران نخبه ی دولت مردمی» شکل داده ایم حضور یافته و ایده ها و طرح ها و توان اجرایی و علمی خود، برای حل مسائل استان را با ما در میان بگذارند تا ان شاء الله و با حمایت شما عزیزان و دلسوزان، اصفهانی آبادتر، پیشرفته تر و نهایتاً قوی تر نسبت به گذشته داشته باشیم. والسلام علیکم ورحمة الله

استان را شکل داده اند و شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان، زبانزد اهل علم در منطقه است.

در حوزه کشاورزی و دامپروری، استان اصفهان با نزدیک به ششصد هزار هکتار اراضی کشاورزی، ۷/۵ میلیون تن محصولات کشاورزی تولید می کند. مردمان شاهین شهر و مبارکه اصفهان با داشتن هشت میلیون رأس دام، رتبه اول تولید شیر کشور را دارند. مردمان نجف آباد و نائین و اردستان، با داشتن بیش از دو هزار واحد مرغداری صنعتی، رتبه دوم تولید مرغ و تخم مرغ کشور را تصاحب کرده اند. اما وابستگی کشور به نهاده های دامی و مشکلات عمدی یا غیر عمدی در تامین و توزیع این محصول، باعث محدود شدن ظرفیت دامپروری استان شده است. و نتیجه همه این سوء مدیریت ها بالا رفتن قیمت گوشت و مرغ و تخم مرغ و نارضایتی تولید کننده و مصرف کننده شده است. در حالیکه اصفهان با تولید حدود ۹ میلیون قطعه جوجه می تواند هم بازار داخلی را با قیمت مناسب تامین کند و هم بازارهای صادراتی کشورهای همسایه را تصاحب نماید.

حوزه کشاورزی، با وجود اینکه ده درصد از اشتغال مردم استان را بر عهده دارد، مورد بی مهری زیادی قرار گرفته است. عدم خرید تضمینی محصولات کشاورزی، هموار نبودن زمینه صادرات به موقع محصولات که گاهی به دفن دست رنج کشاورزان منجر می شود و از همه مهمتر، خشکی مداوم زاینده رود، کشاورزی استان را با تهدید جدی روبرو کرده است.

مشکلات و مطالبات مردمی در استان اصفهان

اجازه دهید از این فرصت استفاده کنم و چند کلامی درباره مهمترین مشکلات استان اصفهان و راه هایی که برای حل این مصائب وجود دارد، گفتگو کنیم.

مشکل اشتغال و ازدواج جوانان، تورم و گرانی افسار گسیخته، مساله افزایش قیمت زمین و مصالح ساختمانی معضلات اجتماعی همچون بالا بودن نرخ طلاق و اعتیاد و حاشیه نشینی یا پایین بودن میزان نشاط و سرمایه اجتماعی، مسائل اساسی همه استانهای کشور است. اما علاوه بر اینها، نصف جهان مشکلات ویژه ای نیز دارد. زاینده رود، رگ حیات مردمان فلات مرکزی ایران است و به دلیل خشک سالی های در پی و سوء مدیریت ها، این رگ حیات، مدتی است خشک شده است. همه کارشناسان، راه حل این مشکل را خارج کردن زاینده رود از کشمکش های منطقه ای، و ورود دولت برای حل مسئله در سطح ملی می دانند. دولت باید با برنامه ریزی و اجرای مجذانه، آب زاینده رود را از راه های مختلف تامین نماید. آب موجود را بر اساس عدالت و حقابه هایی که قرن ها وجود داشته تقسیم کند و مانع بارگزاری های جدید بر حوزه آبریز زاینده رود شود. در اینصورت هم میتوان به تامین پایدار آب مصرفی خانگی و صنایع اطمینان داشت و هم حقابه کشاورزان مظلوم و زحمت کش پایین دست زاینده رود همچون کشاورزان منطقه شرق اصفهان را فراهم نمود. در این زمینه لازم است ستاد ملی احیای زاینده رود تشکیل گردد تا با استفاده از متخصصان و کارشناسان در سطح ملی و با کمک مردم و البته تخصیص اعتبار و جایگاه قانونی، مشابه آنچه در احیای دریاچه ارومیه اتفاق افتاد، مشکل آب استان اصفهان و استانهای همجوار به صورت اصولی حل و فصل گردد. ان شاء الله!

مقام معظم رهبری، با هوشمندی، مهمترین وظیفه مردم و مسئولین را در سال جاری، پشتیبانی از تولید و رفع موانع از پیش پای تولیدکننده تعیین کرده اند. یقیناً اولین و مهمترین مخاطب این دستور، دولت است. دولت موظف است به جای چشم دوختن به دست بیگانگان، دستش را بر

جاده چالوس استان البرز

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان البرز

استانی به مثابه ایران کوچک

شهیدان قریشی‌ها، نژاد فلاح‌ها، فهمیده‌ها و آجرلوها همچنان سمبل مقاومت مردم این استان هستند. استانی که هنوز هم برای دفاع از حرم و حریم انقلاب اسلامی و دفاع از ملت‌های مظلوم و ستمدیدگان عالم شهید تقدیم می‌کنند سلام و درود خدا بر این عزیزان.

❑❑ ظرفیت‌های استان البرز

پیرامون استان البرز و اولویت‌های دولت برای خدمت به شما مردم شریف، مطالبی برای عرضه دارم که شاید در این فرصت و مجال محدود و اندک مقدور نباشد که تمامی آن‌ها را با شما به اشتراک بگذارم. مایل بودم در فرصتی مناسب به صورت حضوری خدمت شما باشم اما بدلیل شرایط کرونایی امکان از این توفیق محروم هستم. مسأله اولی که تمایل دارم بیان کنم ناظر به موضوع تولید و نیروی کار است. استان البرز استانی مملو و و برخوردار از نیروی انسانی ماهر و تحصیل کرده است. نیروهای کارگر و متخصص ارجمندی که سال‌های سال در همسایگی پایتخت با حضور در کارخانجات

❑❑ با سلام و درود به حضرت بقیه الله الاعظم و روح پرفتوح حضرت امام رحمه الله. شهدای جنگ تحمیلی و مدافعان حرم. عرض سلام و ادب و احترام دارم خدمت مردم شریف و گرامی استان البرز. مردم شهرستان‌های کرج، فردیس، ساوجبلاغ، اشتهارد، طالقان، نظرآباد، چهارباغ و دیگر مناطق این استان محترم. از دیرباز، بسیاری، استان البرز را به سبب تنوع قومیتی گسترده خود به ایران کوچک می‌شناسند یعنی استانی که وحدت و همبستگی مردم آن علی رغم تنوع فرهنگی و اجتماعی ساکنانش، نمایی از کشور عزیزمان را به تصویر می‌کشد. ❑❑ مردم ایران، استان البرز را به مفاخر و مشاهیری همچون ابوذرا انقلاب، حضرت آیت الله مرحوم طالقانی مبارز نستوه و یار گرامی امام راحل، آیت الله مرحوم مدرسی یزدی و ادیبان و روشن اندیشانی مانند مرحوم جلال آل احمد که در برابر متجددین و غرب زدگان قد برافراشته، می‌شناسند. استان البرز، استانی است که در جریان سال‌های انقلاب و دفاع مقدس بیش از ۵ هزار شهید تقدیم ایران اسلامی کرد.

اینجانب توفیق این را داشتم تا در دورانی که در کسوت دادستانی کرج بودم و همچنین در قوه قضائیه لباس خدمت به شما را به تن کرده بودم، در حد بضاعت و توان مشکلات برخی از این واحدهای تعطیل شده را برطرف کنم تا کارگران بیکار شده به سرکار برگردند و چرخ زندگی مردم با به حرکت در آمدن چرخ تولید این کارخانه‌ها بچرخد. ان شاء الله به سبب قدرت و ظرفیتی که در اختیار قوه مجریه است، این مهم را در دولت آینده با تکیه به بزرگترین و ارزشمندترین سرمایه تولید یعنی نیروی انسانی جوان و پرشور و متخصص با جدیت بیشتری پی خواهم گرفت. البرز یک استان با ظرفیت و یک قطب علم و فناوری محسوب می‌شود که دسترسی به مرزهای دانش و تأسیس شرکت‌های دانش بنیان در آن مشهود است و تا کنون با حضور پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی متنوع در حوزه‌های فضایی، هسته‌ای، بیوتکنولوژی، ژنتیک، کشاورزی آورده‌های بسیاری برای کشور داشته است....

و کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی این بخش از جغرافیای ایران و یا با تردد به شهر تهران سهم به سزایی در به حرکت درآمدن چرخ تولید در کشور داشته‌اند.

استان البرز دارای ۱۳ شهرک، ناحیه و منطقه صنعتی و بیش از ۳۵۰۰ واحد تولیدی است که متأسفانه شاهد این هستیم که در سال‌های اخیر تنها تعداد ۲ هزار واحد توانسته‌اند حسب مشکلات اقتصادی به فعالیت خود ادامه بدهند که البته آن‌ها هم با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند و قریب به ۷۰۰ واحد در حالت نیمه فعال و ۸۰۰ واحد در تعلیق کامل قرار دارند. آیا این رویه دز شان مردم این استان است. با وجود شهرک صنعتی و ظرفیت کشاورزی استان، ما باید با مشکل زیاد بیکاری در استان مواجه باشیم. طبیعتاً برای دولت ما که ان شاء الله با همراهی شما عزیزان و جوانان و نخبگان، کارگران و متخصصان تقویت بنیان‌های اقتصادی کشور است، البرز به عنوان یک قطب صنعتی در اولویت بسیار بالایی قرار می‌گیرد. تمام تلاش میدانی خود را به کار خواهیم گرفت تا ان شاء الله مشکلات پیش روی جوامع صنعتی و تولیدی این استان رفع شود و لحظه به لحظه بر قدرت ایشان افزوده شود. البرز یک استان فناور با ظرفیت انسانی بالاست و تعطیلی بسیاری از کارگاه‌ها و کارخانه‌های آن به هیچ عنوان قابل قبول نیست.

اینجانب توفیق این را داشتم تا در دورانی که در کسوت دادستانی کرج بودم و همچنین در قوه قضائیه لباس خدمت به شما را به تن کرده بودم، در حد بضاعت و توان مشکلات برخی از این واحدهای تعطیل شده را برطرف کنم تا کارگران بیکار شده به سرکار برگردند و چرخ زندگی مردم با به حرکت درآمدن چرخ تولید این کارخانه‌ها بچرخد. ان شاء الله به سبب قدرت و ظرفیتی که در اختیار قوه مجریه است، این مهم را در دولت آینده با تکیه به بزرگترین و ارزشمندترین سرمایه تولید یعنی نیروی انسانی جوان و پرشور و متخصص با جدیت بیشتری پی خواهیم گرفت.

البرز یک استان با ظرفیت و یک قطب علم و فناوری محسوب می‌شود که دسترسی به مرزهای دانش و تأسیس شرکت‌های دانش بنیان در آن مشهود است و تا کنون با حضور پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی متنوع در

حوزه‌های فضایی، هسته‌ای، بیوتکنولوژی، ژنتیک، کشاورزی آورده‌های بسیاری برای کشور داشته است. بنده بر این باور هستم که با حمایت از توسعه چهارمین پارک علم و فناوری کشور که در این استان مستقر است، این قطبیت علمی و نهضت تولید علم در البرز بایستی تقویت شود و طبیعتاً مراکز علمی و تحقیقاتی این استان هم به موازات مراکز صنعتی و واحدهای تولید با حمایت جدی دولت مواجه خواهند بود.

چالش‌ها و مشکلات اساسی استان و ارائه راهکارها

مطلب بعدی ناظر به مسائل آبادانی و توسعه این استان است. سال‌های سال شهرستان‌های استان البرز مناطق در حاشیه و عموماً بی‌یلاق نشین ساکنان پایتخت بودند و آنطور که باید زیرساخت عمرانی آن‌ها تقویت نشده و بعد از استان شدن هم این روند با کندی در حال پیشروی است. بسیاری از پروژه‌های حیاتی این استان که شهرهای پرجمعیتی مانند کرج به عنوان چهارمین شهر پرجمعیت کشور را در دل خود دارند با کسری منابع همراه هستند و اعتبارات و بودجه‌های سنواتی در نظر گرفته شده برای این استان و شهرستان‌هایش آنطور که شایسته و بایسته شرایط حساس آن‌ها بوده، تعریف نشده و تخصیص نیافته است.

چالش‌ها و مسائل جمعیتی

همانطور که می‌دانید استان البرز و شهری مانند کرج رتبه اول رشد جمعیت در کشور را نه به سبب رشد مولید، بلکه به سبب مهاجرت دارد که عددی در حدود ۳ برابر میانگین متوسط کشور است. سالانه حدود ۸۰ هزار نفر به جمعیت البرز افزوده می‌شود. بخشی از این مهاجرت به سبب همجواری با پایتخت است که نیروهای مشغول به کار در پایتخت به دلیل عدم تمکن مالی لازم امکان زندگی در تهران را ندارند و به نوعی کرج و دیگر شهرستان‌های استان البرز حکم خوابگاه برای ایشان را دارند و دلیل دیگر هم حضور ۳ زندان بزرگ کشور در این استان است که مهاجرت بخشی از خانواده‌های عموماً ضعیف، آسیب دیده و صد البته گرامی و محترم زندانیان در بند را به سبب علقه‌های عاطفی ایشان به همراه دارد. نرخ ضریب جینی در استان البرز بسیار تاسف برانگیز است و تبعیض در برخی مناطق استان نهادینه شده است. این اوضاع باید تغییر کند. حتی فاصله برخی مناطق همجوار و نزدیک به هم در برخی محلات شهر کرج بسیار زیاد است. هرگز زبینه نیست بعد از کاخ‌های مجلل در این استان، با مردمانی کوخ نشین مواجه باشیم. باید به وضعیت مناطق محروم استان به سرعت رسیدگی شود.

نسبت جمعیت به مساحت استان در البرز

حمایت‌های مالی و لجستیکی خود به تأمین رفاه مردم در کیفیتی مورد قبول سرعت ببخشد. برای نمونه پروژه قطار شهری شهرستان کرج یکی از پروژه‌هایی است که می‌تواند در زمینه کاهش بار ترافیکی و آلودگی‌های زیست محیطی مفید واقع شود اما متأسفانه در حالیکه این پروژه با شهرهایی مانند اصفهان و تبریز و مشهد به طور همزمان فعالیت خود را آغاز کرده اما هنوز به بهره برداری نرسیده است.

بزرگراه شمالی یکی دیگر از پروژه‌های مهمی است که با سرعت مناسبی پیشروی ندارد و تأمین منابع آن طبیعتاً از عهده استان البرز خارج است. پروژه‌ای که در صورت عملیاتی شدن می‌تواند تأثیر مهمی بر بهبود محورهای مواصلاتی متصل به پایتخت و دیگر استان‌ها و همچنین وضعیت تردد استان البرز نیز داشته باشد. مطلع هستیم و همانطور که در صحبت‌های پیشین خود اشاره کردیم، دولت در این زمینه به کمک مسئولان استانی و شهرداری‌ها خواهد آمد.

چالش‌ها و مسائل مدیریتی استان

استان البرز، سال‌ها در حاشیه پایتخت دیده شده است و اکنون که بیش از یک دهه است که هویتی مستقل برای آن تعریف شده است اما شاهد این هستیم که در تمام این سال‌ها به طور متوسط بیش از دو سوم مدیران این استان، غیر بومی بوده اند. برنامه دولت مردمی تقویت هویت مستقل استان البرز با بکارگیری مسئولان بومی، دلسوز، متخصص و آشنا به مسائل و مشکلات استان و مردم البرز یا همان ایران کوچک است. بر این باور هستیم که تمامی این مشکلات با یک دولت توانمند و مؤتلف با مردم قابل حل شدن است. مسأله سوم و مهمی که درباره استان البرز پیش روی ماست، مسأله مقابله با فساد در بخش‌های دولتی و مدیران شهری است که متأسفانه تبدیل به خاطرات تلخی در ذهن مردم شریف این استان شده است. بدون تردید مقابله با فساد و تقویت

به گونه‌ای است که برای نمونه فردیس یکی از متراکم ترین شهرهای نه ایران بلکه جهان معرفی می‌شود. متأسفانه این مباحث و برخی دلایل دیگر مانند توزیع ناعادلانه منابع، شاهد این هستیم که قریب به ۴۰ درصد جمعیت کرج حاشیه نشین هستند و ۶۲ نقطه حاشیه نشین با جمعیتی قریب به یک میلیون نفر در البرز حضور دارند. آن هم عموماً در دل شهرها و نه صرفاً در اطراف شهرها، ما در برابر این عزیزان احساس مسئولیت می‌کنیم و فکر می‌کنیم جمعیتی هستند که باید در اولویت دولت برای ساماندهی و برخورداری از امکانات قرار بگیرند. بسیاری از ایشان هیچ برخورداری‌ای از امکانات ابتدایی زندگی هم ندارند.

چالش‌ها و مسائل آموزشی استان

در استان البرز قریب به ۵۰۰ هزار نفر دانش آموز داریم، یعنی جمعیت دانش آموز این استان از کل جمعیت برخی شهرستان‌های کشور هم بیشتر است و این در حالی است که البرز رتبه آخر سرانه آموزشی در کشور است. این وضعیت نامتوازن و ناعادلانه به سرانه‌های فرهنگی و ورزشی استان البرز هم تعمیم دارد. علی‌رغم اینکه جوانان البرزی در بسیاری از حوزه‌های ورزش‌های انفرادی و تیمی دارای مقام‌های ملی و جهانی هستند اما ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای حمایت از این استعدادها به فراموشی سپرده شده یا راکد نگه داشته شده است. برای این گزاره‌های تلخ باید فکر اساسی کرد و افزایش سرانه‌های علمی، آموزشی، فرهنگی و ورزشی را متناسب با این رشد جمعیتی در دستور کار خود قرار دهیم.

چالش‌ها و مسائل زیرساختی استان

استان البرز با حجم بالایی از پروژه‌های عمرانی رها شده و نیمه تمام مواجه است که وظیفه دولت است که به کمک این مراکز بیاید و با

شاخص عدالت گفتمان دولت ماست. معتقدیم با انتساب مسئولان متعهد و ارتقا و ایجاد سامانه‌های شفافیت می‌توانیم تعارض منافع و بروز فساد را به حداقل برسانیم. ضمن اینکه یک دولت مردمی که از آن خود مردم است به سبب اعتماد و تکیه‌ای که به مردم دارد قطعاً مقوله سوت زنی فساد و حمایت از گزارشگران فساد را در دستور کار خود قرار می‌دهد و به مانند آنچه در قوه قضائیه آغاز کردیم، این مسأله را به صورت فراگیرتر دنبال خواهیم کرد. یک نمونه موفق از حل مسأله فساد در همین استان که با گزارشگری مردمی به نتیجه رسید، مسئله برخورد با زمین خواری‌ها بود که به مدد فعالان عدالت خواه استان و اعضای تشکل‌های دانشجویی در سال قبل به ثمر رسید این الگو قابل تعمیم به عموم حوزه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی هم هست. صادقانه عرض می‌کنم که دولت ما در هر زمینه‌ای به دنبال همراهی مردم و برای مردم برای ساخت ایران اسلامی است و دست خود را به سمت شما دراز می‌کنیم.

چالش‌ها و مسائل زیست محیطی استان

در فرصت باقیمانده به خدمت شما عرض کنم در حوزه ظرفیت‌های خدادادی استان البرز در زمینه مسائل گردشگری و زیست محیطی است. البرز با برخورداری از طبیعت مناطقی مانند طالقان، برغان، کردان، ساوجبلاغ و جاده چالوس به عنوان یکی از زیباترین و محبوب ترین جاده‌های دنیا یک قطب گردشگری در سطح ملی و منطقه‌ای محسوب می‌شود. اما شاهد آن هستیم که برنامه موفقی در حوزه اکوتوریسم و اقتصاد گردشگری برای آن تعریف نشده است و فکر می‌کنم که توجه به این مسأله و سرمایه گذاری دولت در این زمینه و همچنین دعوت دولت از سرمایه گذاران و تضمین امنیت سرمایه گذاری ایشان می‌تواند آورده‌های اقتصادی قابل توجهی برای این استان به همراه داشته باشد.

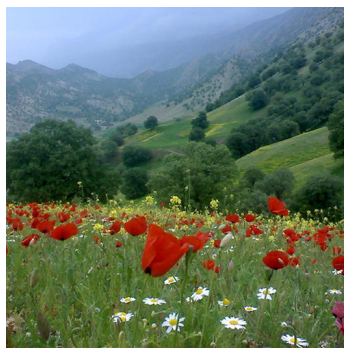
ضمن اینکه متأسفانه طبیعت بکر البرز در سال‌های گذشته به دلیل تغییر غیر کارشناسانه کاربری اراضی با آسیب‌های بسیار جدی همراه بوده است و بخش بزرگی از طبیعت سبز این استان رو به نابودی رفته است. باید برای احیای البرز سرسبز اقدام کرد.

حفری بی رویه و بعضاً غیرقانونی چاه‌های آب منجر به تضییع منابع آبی این استان شده است که البرز را با چالش‌های جدی در تأمین آب شرب و همچنین آبیاری باغات و زمین‌های کشاورزی مواجه کرده است.

در پایان باردیگر از نخبگان و جوانان پر شور و همگی دلسوزان و بزرگان استان دعوت میکنم تا برای ایجاد دولتی مردمی برای ایرانی قوی بنده و همکارانم را یاری نمایند. به امید دولت مردمی و ایرانی قوی
ان شاء الله

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: ایلام

دیار خادمین زوار الحسین (ع)

«دین شهروندان استان ایلام (شهری و روستایی) اسلام و بیش از ۹۹ درصد دارای مذهب شیعه اثنی عشری هستند.

«در استان ایلام ۱۴ رودخانه دائمی با آورد سالیانه حدود ۴/۵ میلیارد متر مکعب جریان دارد. از نظر شرایط اقلیمی استان ایلام جزء مناطق گرمسیری محسوب میشود ولی بعلاوه عرض زیاد جغرافیایی و وجود ارتفاعات، اختلاف درجه حرارت و بارندگی در بخشهای شمالی، جنوبی و غربی آن میتوان مناطق سهگانه سردسیری، گرمسیری و معتدل را در این استان مشاهده کرد.

«استان ایلام دارای ۱۲ شهرستان می‌باشد. شهرستان ایلام پرجمعیت‌ترین شهرستان استان است. این استان در سال ۱۳۹۵ دارای ۵۸۰'۱۵۸ نفر جمعیت بوده است. سهم جمعیت استان ایلام از جمعیت کل کشور همواره کمتر از یک درصد بوده و نرخ رشد جمعیت استان تا سال ۱۳۷۵ به مراتب از کشور بیشتر بوده اما از دهه منتهی به سال ۱۳۹۵ به بعد نرخ رشد جمعیت استان از متوسط کشور کمتر بوده است. استان ایلام از نظر تراکم جمعیت از استان‌های کم تراکم محسوب و در بین استان‌های منطقه کمترین تراکم را دارد.

«از نظر اهمیت نقاط جغرافیایی، شهر ایلام به عنوان مرکز استان در حوزه‌های سیاسی و اداری در مقیاس استانی، منطقه‌ای و کشوری ایفای نقش می‌کند و شهر مهران نیز به واسطه مرز رسمی با کشور عراق و قرارگیری در کریدور ارتباطی بین ایران و عراق که عمدتاً بواسطه ارتباط با شهرهای

«درود و سلام دارم بر مردم استان ولایت مدار ایلام. مردمی با پیشینه‌ی تاریخی کهن و تمدنی شایسته و فرهنگ دینی عمیق. مردمی با ظرفیت‌های فرهنگی ریشه دار، مردمی که در طول تاریخ با عزت نفس، استقامت و شجاعت خود آبروی ایران و ایرانیان بوده اند.

وضعیت جغرافیایی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی استان ایلام

«استان ایلام در غرب کشور و در ناحیه‌ای کوهستانی و نیمه گرم قرار گرفته‌است. این استان از استان‌های کمابیش جنگلی ایران است. شمال استان دارای اقلیم کوهستانی است اما در جنوب این استان دشت‌های وسیع وجود دارد. مرکز این استان شهر ایلام است. استان ایلام از غرب با کشور عراق، از جنوب با استان خوزستان، از شرق با استان لرستان و از شمال با استان کرمانشاه همسایه است. بیش از نود درصد منابع نفتی و گاز غرب کشور و یازده درصد منابع شناخته شده نفت و گاز ایران در استان ایلام قرار دارد. همچنین این استان در جایگاه سوم منابع نفت و گاز کشور است. استان ایلام به همراه استان خوزستان دارای طولانی‌ترین مرز بین‌المللی با کشور عراق است. این استان با ۶۲۶۸۳ کیلومتر مربع حدود ۶/۶ درصد مساحت کشور را تشکیل می‌دهد. این استان از غرب با دارای طولانی‌ترین مرز خشکی به طول ۴۶۱ کیلومتر با کشور عراق است.

مذهبی عراق و بازرگانی با این کشور شکل گرفته، نقش ملی و بین المللی به خود گرفته است.

زبان رایج ساکنین استان ایلام کردی است که طوایف و ایلات مختلف در تمامی شهرستانهای استان با اندک تفاوتی در ادای الفاظ و کلمات بدان تکلم می کنند. لهجه ی کردی رایج در مرکز استان کردی فیلی می باشد دومین لهجه ی کردی رایج استان را لک ها تشکیل می دهند و اغلب در نواحی شرقی (شهرستانهای دره شهر و آبدانان) و جنوبی (شیروان و چرداول) ساکنند. عربها نیز به عنوان اقلیت دوم زبان در شهرستانهای جنوبی و شرقی استان و به صورت پراکنده ساکنند. لرها دارای کمترین جمعیت گویشوری در استان هستند.

از مهم ترین تهدیدات سیاسی استان، می توان به تهدیدات ناشی از نابسامانی های اقتصادی اشاره کرد. «بیکاری» و «گرانی» دو فاکتور مهم هستند که موجب نارضایتی و اعتراضات سیاسی می شوند. متأسفانه در استان ایلام وضعیت بیکاری جوانان بسیار ناگوار است. همینطور در سال های اخیر تغییرات نرخ ارز این معضلات را تشدید نموده است. بر اساس داده های مراکز پژوهشی معتبر؛ در سال ۱۳۹۵ نرخ بیکاری استان ۱۳/۶ درصد بوده است. اخیراً مدیران استان نرخ بیکاری را تک رقمی اعلام نموده اند. این ادعا با واقعیات هم خوانی ندارد.

وضعیت ایلام در برخی شاخص های ملی

۱. بر اساس آمار ارائه شده در سال ۱۳۹۶، استان ایلام رتبه اول خودکشی و خودسوزی در جهان را از آن خود کرده است.
۲. در سال ۱۳۹۰ سهم استان از تولید ناخالص ملی ۱/۱۱ درصد بوده اما در سال ۱۳۹۴ با کاهش ملموس به ۰/۶۷ درصد رسیده است. حدود ۲۷ درصد از تولید ناخالص داخلی استان ایلام از زیر بخش نفت و گاز تامین می شود.
۳. درآمد سرانه بدون نفت استان ایلام در سال ۱۳۹۴ کمتر از ۳۵۰۰ دلار بوده که از متوسط کشوری که بیشتر از ۵۰۰۰ دلار بوده به مراتب کمتر است، در این شاخص استان در رتبه بیست و دوم قرار داشته است.
۴. استان ایلام با نرخ باسودای حدود ۸۵ درصد و اندکی از متوسط کشور بیشتر، در میان ۳۱ استان کشور دوازدهمین استان می باشد.
۵. استان ایلام در شاخص توسعه انسانی کشور (سال ۱۳۹۵) با ۰/۷۳۴ در رتبه بیست و دوم قرار دارد.
۶. استان ایلام در شاخص امید به زندگی (سال ۱۳۹۵) با (۷۰/۵ سال) در رتبه سوم کشور قرار دارد.

وضعیت نخبگانی استان ایلام

- ۱- روحانیت منسجم و اثر گذار و انقلابی (به ویژه مرحوم آیت الله حیدری نماینده فقید خبرگان، مرحوم حج اسلام تعمیرکاری، سلطانی، الهی مرحوم مروارید، و در حال حاضر وجود روحانیت سرآمد از جمله حاج آق کریمی تبار، نماینده محترم ولی فقیه در استان و امام جمعه ایلام و حج اسلام اکبر نژاد، سراج، موسوی مقدم، غضنفری و ...)
- ۲- جوانان پرشور که در دوران پیروزی انقلاب و به ویژه دوران دفاع مقدس نقش بی بدیلی در جریان های انقلاب از جمله؛ سیلی زدن به صورت بنی صدر در حالی که رئیس جمهور بود، همچنین تشکیل یک لشکر آفندی (لشکر ۱۱ امیرالمومنین ع) در دوران دفاع مقدس در حالی که کمترین جمعیت استان های کشور را داشت و مقاومت ۸ ساله در مقابل

بمباران شهرها توسط صدام ملعون. متأسفانه به دلیل بیکاری برخی از این جوانان دچار معضلات سیاسی و اجتماعی شده اند.

- ۳- هیات های مذهبی پر شور و فعال در اقصی نقاط استان و در کربلا با برگزاری برنامه های هفتگی حتی در کربلای معلی
- ۴- تشکل های سیاسی: در استان تشکل های جریان انقلابی و اصلاح طلب و صنفی زیادی شکل گرفته است. متأسفانه تشکل های صنفی و اصلاح طلب از انسجام بیشتری برخوردارند و در جریان های اجتماعی و سیاسی جذابیت بیشتری برای جوانان و آرائی خاکستری دارند.
- ۵- قبایل و طوایف: به دلیل بافت قبیله ای و عشیره ای استان، قبائل و طوایف مهمترین نقش را در انتخابات های ملی را دارند تا جایی که رقابت ها به نزاع، تقلب و خرید و فروش می انجامد.

شهادت شاخص استان ایلام

۱. شهادت شاخص دفاع مقدس (شهیدان چناری، امیدی، بسطامی، ملاحی، نوراللهی و...)
۲. شهید هسته ای (شهید داریوش رضائی نژاد)
۳. شهادت مدافع سلامت استان ایلام (دکتر جعفر سوخته، دکتر افسانه حسونند عمویی، دکتر عزالدین رستمیان و بهروز غلامی از نیروهای فوریت های پزشکی مدافع سلامت استان ایلام هستند)

هنرمندان شاخص استان ایلام

۱. علی اشرف صندوق آبادی خطاط جهان اسلام
۲. نوید محمد زاده بازیگر
۳. علی شادمان بازیگر

کارگزاران شاخص استان ایلام

- نمایندگان مجلس شورای اسلامی فقید (مرحوم اسدالله عالی پور، سید حشمت موسوی، مرتضی کرمی، عمران علی محمدی)

ورزشکاران شاخص استان ایلام

- ورزشکاران استان ایلام موفق به کسب ۴۰۰ مقام کشوری شامل ۲ سهمیه المپیک، ۱۵۵ مدال بین المللی و ۶ مدال آسیایی شدند، همچنین ۱۰ مربی در سطح ملی و ۳۵ داور ایلامی نیز در رشته های مختلف در مسابقات کشوری و ملی حضور داشته اند.

❧ تکیه کلام‌های معروف و غالب استان

یادمان نمی رود در دوران دفاع مقدس به جای مهاجرت به سایر استان‌ها مردم جنگ زده ایلام در جنگل و دشت در چادرهای نامناسب اسکان پیدا کردند و باری بر دوش ملت نگذاشتند. یادمان نمی رود مردم ولایت مدار این مرزو بوم به نشانه‌ی ارادت به امام خمینی (ره) قسم به ریش امام برایشان حجت بود.

گجرت‌م (کوچک‌تم)، هرمال یه ستاد (هرخانه یک ستاد) صبال خیر (صبح بخیر)، نیمرو و خیر (ظهر به خیر) ایواره وه خیر (عصر به خیر) شو و خیر (شب بخیر) بمینن وه خوشال (خوشحال بمانید)

❧ شهرستان‌های استان ایلام

استان ایلام دارای ۱۲ شهرستان می‌باشد؛ آبدانان، ایلام، ایوان، بدره، دره شهر، دهگلان، چرداول، ملکشاهی، مهران، سیروان و چوار. شهرستان ایلام پرجمعیت‌ترین شهرستان استان است. از نظر اهمیت نقاط جغرافیایی، شهر ایلام به عنوان مرکز استان در حوزه‌های سیاسی و اداری در مقیاس استانی، منطقه‌ای و کشوری ایفای نقش می‌کند و شهر مهران نیز به واسطه مرز رسمی با کشور عراق و قرارگیری در کریدور ارتباطی بین ایران و عراق که عمدتاً بواسطه ارتباط با شهرهای مذهبی عراق و بازرگانی با این کشور شکل گرفته، نقش ملی و بین‌المللی به خود گرفته است. سلام بر ایلات و طوایف کرد و لک و لر و عرب

❑ ظرفیت‌های استان ایلام

۱. از کل ذخایر گاز کشور حدود ۱۴ تریلیون مترمکعب (۱۱ درصد) در محدوده استان ایلام قرار دارد که بعد از استان‌های خوزستان و کهگیلویه و بویراحمد در رتبه سوم کشور و رتبه اول را در منطقه دارا می‌باشد. همچنین بر اساس اطلاعات میادین نفت استان ایلام در سال ۱۳۹۵ استان ایلام یکی از استان‌های نفت خیز کشور می‌باشد که ذخایر در جای اولیه نفت خام آن حدود ۱۷ میلیارد بشکه (۶ درصد ذخایر کشور) برآورد شده و در جایگاه اول منطقه و سوم کشور قرار گرفته است. استان ایلام اگرچه دارای ذخایر زیرزمینی نفت خام می‌باشد، اما پالایشگاه نفت در این استان وجود ندارد.

۲. استقرار استان در حد فاصل استان‌های کرمانشاه و خوزستان که از نظر قدرت اداری و سیاسی در درجات بالاتری قرار دارند و مراکز آنها از جمله شهرهای بزرگ و کلان کشور محسوب می‌شوند، موجب شده است استان عملاً تحت تاثیر جریان‌های فضایی و تحولات آنها قرار گیرد و از نظر عملکردی در درجات پایین تری قرار بگیرد اما این موضوع با توجه به ویژگی‌های سرزمینی و موقعیت استان

نگرانی خود اعلام نموده اند.

بخش نفت و گاز: استان ایلام سومین استان از جهت دارابودن منابع نفت و گاز است. به طوری که ۶ درصد منابع نفتی و ۱۱ درصد منابع گازی کشور در سطح استان ایلام وجود دارد. با استفاده از این ظرفیت می‌توان با ایجاد صنایع جانبی بخش عمده‌ای از مشکلات استان از جمله آمار بالای بیکاری را حل نمود و در جهت پیشبرد سند توسعه صنعت کشور موثر بود. وجود منابع غنی نفت و گاز در برخی از شهرستانهای استان از جمله مهران و دهلران و وجود گازهای سرچاهی و همچنین طرح در حال احداث NGL دهلران جهت جمع‌آوری و مصرف گازهای مذکور و تبدیل آن به خوراک جهت مصرف در صنایع پتروشیمی، ضرورت توجه به تسریع در راه اندازی طرح پتروشیمی دهلران را به امری اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است. با وجود تلاش‌های انجام شده اولاً؛ واحد سازمانی مستقل برای راهبری این ذخائر در استان وجود نداشته و مرکز مدیریت نفت و گاز استان ایلام در استان کرمانشاه مستقر است. ثانیاً کم‌اثر بودن مبادلات خارجی و درآمدهای نفتی در اقتصاد استان. ثالثاً زنجیره‌ی تامین این منابع برای ایجاد زنجیره‌ی ارزش تکمیل نشده است.

محیط زیست: متأسفانه عدم مهار ریزگردها و گردوغبار علاوه بر تهدید سلامت جانی مردم استان، آثار مخرب بر بخش کشاورزی و دامپروری و محیط زیست، تهدیدی است برای سلامت روان افراد.

کشاورزی: خوشبختانه با دستور مقام معظم رهبری طرح مهار آب‌های گرمسیری در استان‌های غربی کشور توسط قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص) شروع شد و در استان ایلام متوقف گردید. با اجرای این طرح بیش از ۱۸ هزار هکتار از اراضی استان ایلام تحت پوشش آبیاری تحت فشار قرار گیرند. این طرح علاوه بر افزایش اراضی آبی استان، منجر به افزایش تولید و رونق اشتغال در استان می‌شود، طرحی که هم‌اکنون گرفتار مشکلات مالی شده و به‌کندی پیش می‌رود.

بخش صنعت: در استان ایلام به شدت عقب افتاده است بنحوی که تنها ۳۱ کارگاه صنعتی ده نفر کارکنان و بیشتر با تعداد شاغلین ۱۲۸۷ در استان وجود دارد. در استان ایلام ۴۸۰ واحد تولیدی با سرمایه‌گذاری ۳۶۲۵۳ میلیارد ریال جهت اشتغال ۹۶۵۶ نفر و ۸۶ معدن با ظرفیت استخراج ۴ میلیون تن وجود دارد. حدود ۳۵ درصد تعداد، اشتغال و حجم سرمایه‌گذاری بخش صنعت استان مربوط به صنایع گروه کانی‌های غیر

در سال‌های اخیر تعدیل شده و با فعال شدن مرز مهران و پیوند با کشور عراق در راستای تجارت با این کشور، مراسم اربعین و دسترسی سهل و امن به شهرهای مذهبی عراق، جایگاه عملکردی استان در سطح ملی و منطقه‌ای ارتقاء یافته و در حال رشد است.

۳. موقعیت استان و واقع شدن آن بر یکی از شاهراه‌های ارتباطی مهم کشور در غرب و نقطه اتصال استان‌های مرکزی، شمالی و شرقی کشور به مرزهای غربی کشور، ویژگی جغرافیای مهمی به استان داده است. همچنین بدلیل قرارگیری استان در مسیر ارتباطی به شهرهای زیارتی کشور عراق، این استان را دارای اهمیت ویژه‌ای نموده است.

۴. پایه اقتصاد استان کشاورزی و این بخش در استان نقش و جایگاه ویژه‌ای دارد بنحوی که در سال ۱۳۹۴ حدود ۱۴ درصد از تولید ناخالص داخلی استان به کشاورزی اختصاص یافته است. متأسفانه تعداد بهره‌برداران این بخش در سال‌های اخیر کاهش چشمگیری داشته‌اند.

۵. بهره‌مند از نیروی انسانی شاد، پویا، کارآمد و متخصص با جمعیتی حدود ۸۰۰ هزار نفر حدود ۴۰۰۰ دانشجو در دانشگاه‌های مختلف استان مشغول به تحصیل می‌باشند (کمتر از یک درصد دانشجویان کشور). در سطح کشور به ازای هر هزار نفر از جمعیت ۵۴ دانشجو و در استان ۶۸ دانشجو مشغول به تحصیل می‌باشند.

۶. طبیعتی زیبا و دلنشین

۷. بستری مناسب برای همزیستی مسالمت آمیز بین قومیتها و طوایف مختلف در سایه حاکمیت قانون با حفظ حقوق شهروندی.

۸. دارا بودن ثروت از گردشگری خصوصاً گردشگری مذهبی

۹. دارای زمینه شریانهای ارتباطی به ویژه شبکه ریلی و تبدیل شدن به شاهراه اصلی ارتباط با کشورهای اسلامی عراق-سوریه-لبنان

۱۰. برخورداری از انرژیهای پاک حدود ۸۲ درصد نیاز استان

❑ مشکلات و مطالبات مردمی در استان ایلام

بر اساس نتایج طرح پیمایش ملی وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی جامعه ایران، مهمترین نگرانی و دغدغه افراد در استان ایلام مسائل و مشکلات اقتصادی می‌باشند بنحوی که ۴۱/۵ درصد بیکاری، ۱۷/۷ درصد آینده فرزندان و ۱۲/۷ درصد مشکلات اقتصادی را مهم‌ترین

فلزی بوده که به طور مستقیم و غیر مستقیم وابسته به معدن و مواد معدنی می‌باشند. با لحاظ موارد فوق و وجود پتانسیل‌های مناسب در زمینه کانی‌های غیرفلزی و از جنس مصالح ساختمانی و نزدیکی به بازارهای صادراتی امکان توجه خاص به توسعه این بخش در استان وجود دارد. لذا انتظار می‌رود نقش استان در پیشبرد برنامه توسعه صنعت و معدن کشور نقشی موثر و راهگشا باشد. در مجموع می‌توان مزیت‌های سرمایه گذاری استان ایلام در بخش معدن و صنایع معدنی را شامل بیتومین، سنگ گچ، سنگ آهک، لاشه و مالون، آلومینیوم، آهنی جهت تولید سیمان، شیل و مارن جهت تولید آجر، کلسیت، سیلیس رنگی، شن و ماسه، مرمریت و نمک تعریف نمود. سهم صنعت از تولید ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۹۴ حدود ۳/۷۳ درصد بوده و در کشور ۱۷/۸۴ درصد ضمن اینکه سهم ارزش افزوده این بخش صنعت استان از کشور اولاً "بسیار نازل و ثانیاً" کاهنده بوده است. کوچک بودن واحدهای فعالیت و کسب و کار، پایین بودن سطح سرمایه گذاری در بخش‌های تولیدی، ضعف شدید تشکیل سرمایه و کارآفرینی، تکمیل نبودن زنجیره‌های تولید صنعتی.

راه و زیر ساخت: یکی از آسیب‌های استان عدم تکمیل پروژه‌های زیرساختی به ویژه پروژه‌های زیرساختی مرتبط با تولید است. این پروژه‌ها بعضاً دارای تأخیر بیش از ۱۰ سال می‌باشند. از پروژه‌های مهم می‌توان به احداث سدهای میمه، سیکان و چناره در حوزه وزارت نیرو، تعداد ۸ پروژه زیربنائی تأمین آب اراضی کشاورزی سطح استان در حوزه جهاد کشاورزی، موضوع احداث آزادراه کر بلا بیستون - حمیل و ایلام - مهران و احداث تونل کبیرکوه در حوزه راه و شهرسازی، احداث شهرک‌های گلخانه‌ای در سطح استان و تکمیل شهرک‌های صنعتی ایلام، سیروان و شهاب اشاره نمود.

بسیاری از پروژه‌های نیمه تمام استان دارای معارض اجتماعی بوده و برخی نیز فاقد مطالعات و یا دارای مطالعات ناقص هستند که باعث جابجایی پروژه ها، تطویل مدت اجرای آنها، تغییر مشخصات و احجام پروژه در حین کار، افزایش هزینه‌های جانبی و... شده است.

کیفیت پایین پروژه‌های عمرانی به دلیل نظارت نامناسب و عدم وجود مصالح مرغوب

و باکیفیت، تطویل زمان اجرای پروژه‌های عمرانی، افزایش هزینه‌های اجرای پروژه ها، افزایش پروژه‌های نیمه تمام و بالاترکلیف، عدم تعیین تکلیف پروژه‌های نیمه تمام به طوری که پروژه‌های متعدد با گذشت زمان طولانی هنوز به بهره برداری نرسیده اند، تضییع اموال دولت، ناکارآمدی مدیران و اعلام نارضایتی مردم، هدر رفت منابع و عدم تحقق اهداف پروژه‌ها از مهمترین دلایل نبود نظارت مناسب و کارآمد بر اجرای پروژه‌های عمرانی در استان می‌باشد.

اجرای دولت الکترونیک به صورت جزیره‌ای و بخشی تأثیر چندانی در روان سازی خدمات رسانی به مردم نداشته و لذا تبدیل به مسأله‌ای اساسی در کشور و استان شده است. عوارض این موضوع شامل مواردی همچون: افزایش مراجعات حضوری غیر ضرور به دستگاه‌های اجرایی و ایجاد امضاهای طلایی، بی بهره ماندن روستاها از ارتباطات آموزشی، قطع ارتباط در مسیرهای شریانی کشور، کم فروشی و کم بودن عرض پهنای باند و... شده است.

لازم به ذکر است که استان ایلام فاقد هرگونه ارتباط ریلی است که در نتیجه آن گرانی محصولات به دلیل افزایش هزینه حمل و نقل را در پی خواهد داشت و علی رغم وجود مرز بین المللی مهران، نبود حمل و نقل ریلی هزینه صادرات را افزایش داده و بر میزان صادرات تأثیر منفی گذاشته است. این موضوع به مطالبه‌ای عمومی در استان تبدیل

شده است.

از معضلات دیگر استان عدم وجود زیرساخت لازم در گمرک استان می‌باشد، باتوجه به رونق صادرات و واردات، لزوم توسعه فیزیکی و نرم افزاری گمرک استان به شدت احساس می‌شود. همچنین با ایجاد زیرساخت‌های لازم و گمرک‌های بیش تر در سطح استان می‌توان ضمن رونق اقتصادی زمینه کاهش قاچاق را فراهم نمود.

بیکاری: ورود فارغ التحصیلان با مدرک تحصیلی بالا به بازار کار استان به دلیل گسترش آموزش عالی، نبود فرصت‌های شغلی و عدم تناسب تخصص آنان با نیازهای بازار کار، خروج منابع از استان بویژه در سطوح افراد ثروتمند و تحصیل کرده.

گردشگری: ارتقای کمی و کیفی مؤسسات درمانی گردشگری سلامت، توسعه زیرساخت‌های گردشگری. استان ایلام در حوزه گردشگری مذهبی و طبیعی به دلیل وجود مزیت‌هایی همچون: کوتاه ترین و امن ترین مسیر کشور به حرمین شریفین، وجود طبیعت و جنگل‌های بکر زاگرس، وجود مناطق باستانی و تاریخی و... می‌تواند با جذب سرمایه گذار، اقتصاد گردشگری استان را از حالت رکود خارج نماید. باتوجه به موقعیت جغرافیایی استان ایلام و هم مرز بودن با کشور عراق یکی از مزیت‌های این استان گردشگری مذهبی به دلیل برگزاری کنگره عظیم اربعین است. با این حال تحقق کامل این مزیت و نیل به اهداف مورد نظر منوط به رفع موانعی

تولیدات این بخش به کشور عراق در اولویت است.
۷-۲. بخش نفت و گاز: استان ایلام سومین استان از جهت دارابودن منابع نفت و گاز است. با وجود تلاش‌های انجام شده اولاً؛ واحد سازمانی مستقل برای راهبری این ذخائر در استان وجود ندارد و کماکان زیر نظر استان کرمانشاه اداره می‌شود. ثانیاً کم اثر بودن مبادلات خارجی و درآمدهای نفتی در اقتصاد استان. ثالثاً زنجیره‌ی تامین این منابع برای ایجاد زنجیره‌ی ارزش تکمیل نشده است.

۷-۳. محیط زیست: متأسفانه عدم مهار ریزگردها و گردوغبار علاوه بر تهدید سلامت جانی مردم استان، آثار مخرب بر بخش کشاورزی و دامپروری و محیط زیست، تهدیدی است برای سلامت روان افراد. همچنین آتش سوزی‌های مداوم جنگل‌های استان در فصول گرم سال ذخائر استراتژیک را با خطر جدی مواجه ساخته است.

❑❑ راهکارهای اصلی دولت مردمی برای پیشرفت

۸-۱. استقلال شرکت نفت و گاز استان ایلام. استان ایلام سومین استان از جهت دارابودن منابع نفت و گاز است ولی واحد سازمانی مستقل برای راهبری این ذخائر در استان وجود ندارد و از ابتدا زیر نظر استان کرمانشاه اداره می‌شود.

۸-۲. تسریع در اجرای طرح مهار آب‌های گرمسیری استان ایلام
۸-۳. تکمیل آزادراه اربعین و راه آهن در استان با اتصال به شبکه ریلی کشور عراق.

۸-۴. ارتقای کمی و کیفی مؤسسات درمانی گردشگری سلامت برای جذب گردشگران کشور عراق.

همچون: کمبود اعتبارات تخصیصی در جهت پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها، کمبود زیرساخت‌های دائم و پایدار در حوزه تأمین انرژی، بهداشت، اماکن رفاهی و اقامتی، کمبود و نبود دستگاه‌های x-ray و Gait-ray، عدم بهره‌برداری و استفاده از ظرفیت مرز چیلات علی‌رغم صرف هزینه‌های گزاف، نبود موبک‌های دائمی جهت خدمات‌رسانی به رزوار، عدم پیش‌بینی طرح جامع فرهنگی اربعین، عدم بازسازی و مرمت فرودگاه متروکه مهران و عدم احداث ساختمان استودیویی (صدا، سیما و خبر) و نصب تجهیزات فنی در شهرستان مهران است.

استفاده ناکارآمد از موقعیت ویژه استان با توجه به مرز با عراق در مبادلات تجاری: موقعیت استان و واقع شدن آن بر یکی از شاهراه‌های ارتباطی مهم کشور در غرب و نقطه اتصال استان‌های مرکزی، شمالی و شرقی کشور به مرزهای غربی کشور، ویژگی جغرافیای مهمی به استان داده است. همچنین بدلیل قرارگیری استان در مسیر ارتباطی به شهرهای زیارتی کشور عراق، این استان را دارای اهمیت ویژه‌ای نموده است. همچنین مرز مهران به عنوان امن‌ترین مرز و عبور و ورود و خرج ۳ میلیون زائر حضرت سید الشهداء (ع) و اربعین موقعیتی ممتاز را برای ارتباط با جهان خارج ایجاد نموده است. علاوه بر این امتیاز ممتاز، این مرز می‌تواند نقش مؤثری بر مبادلات خارجی کشور داشته باشد و تبدیل مهران به منطقه آزاد به این امر کمک شایانی می‌نماید.

❑❑ مسائل اصلی استان ایلام

۷-۱. بخش کشاورزی: با توجه به استان کشاورزی و دامپروری پایه است، ایجاد اجرای سریع طرح مهار آب‌های گرمسیری، تکمیل سدهای در دست احداث و مطالعه شده، تسهیلات ارزان مکانیزاسیون کشاورزی، ایجاد زنجیره تامین در این بخش و ایجاد زمینه صادرات فراورده‌ها و

بوشهر

موزه رییس علی دلواری

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: استان بوشهر

استانی دلیرمردان تنگستان و مبارزین ضد استکبار

درخشان در دفاع از دین، شرف و تمامیت ارضی جغرافیای جنوب کشور عزیزمان ایران دارد.

استان ولایت مدار و انقلابی بوشهر تاریخی درخشان در مقابله با استعمار و استکبار جهانی دارد و در برهه‌های حساس و مختلف تاریخی، دلیرمردان این دیار رشادت‌ها و مردانگی‌های خود را در مقابل دشمنان نشان داده‌اند.

استان بوشهر دارای دلیرمردانی است که با اجازه و با حکم علمای دینی جهادهای بزرگی را در برهه‌های مختلف داشته‌اند و اجازه ندادند این آب و خاک به دست دشمن افتاده و استعمار شود.

کشور استعماری انگلیس چهار بار از طریق خلیج فارس به استان بوشهر تجاوز کرد که در هر چهار بار تجاوز، با شکست سنگین مواجه شده.

در مبارزات تاریخی، روحانیت مبارز بوشهری، همواره با انگلستان و منافع اقتصادی و سیاسی این کشور در خلیج فارس و جنوب ایران مبارزه کردند. در جنگ جهانی اول روحانیون بوشهری در کنار

درد و سلام دارم بر مردم استان ولایت مدار بوشهر. مردمی با پیشینه‌ی تاریخی کهن و تمدنی شایسته و فرهنگ دینی عمیق. مردمی با ظرفیت‌های فرهنگی ریشه دار، مردمی که در طول تاریخ با عزت نفس، استقامت و شجاعت خود آبروی ایران و ایرانیان بوده‌اند.

عرض ارادت دارم به روح شهیدان دفاع مقدس و مدافع حرم بوشهری، خانواده‌ها و مادران شهید انقلاب اسلامی در این استان عزیز، امام جمعه محترم استان، نخبگان جوان و مدیران و کارگزاران بوشهری، مدافعان سلامت، علما و روحانیون، اساتید علم و دانشگاہیان، تولیدکنندگان، کشاورزان، کاسبان حبیب خدا، کارگران، دریانوردان و کارمندان پرکار و با همت بوشهری، سلام دارم به دختران و پسران آینده دار بوشهری، به همسران و بانوان غیور و نهایتاً به آنانی که در این سرزمین پرنور و پربرکت چشم به جهان گشوده و خاک آن را خاک مادری خود می‌دانند.

پیشینه استان بوشهر، پیشینه‌ای حماسی است و این استان کارنامه‌ای

در مبارزات تاریخی، روحانیت مبارز بوشهری، همواره با انگلستان و منافع اقتصادی و سیاسی این کشور در خلیج فارس و جنوب ایران مبارزه کردند. در جنگ جهانی اول روحانیون بوشهری در کنار نیروهای انقلابی بوشهر و تنگستان قرار داشتند و با اعلام جهاد علیه انگلیسی‌ها به ستیز با آنان پرداختند. یکی از روحانیون برجسته که نبرد خستگی ناپذیری را علیه اشغالگران انگلیسی در بوشهر، رهبری کرد آیت الله سید عبدالله بلادی بوشهری بود که این عزیز گرانمایه فخر مبارزان بوشهری بود. رئیس‌علی دلواری نیز یزگرمرد دیگر این خطه بود که می‌توان او را نماد مقاومت و ایستادگی در مقابل استعمارگران دانست که با حکم مجتهدین و علمای دینی به مقابله با انگلیسی‌ها پرداخت و شکست‌های سنگینی را متوجه آنان کرد.

نیروهای انقلابی بوشهر و تنگستان قرار داشتند و با اعلام جهاد علیه انگلیسی‌ها به ستیز با آنان پرداختند. یکی از روحانیون برجسته که نبرد خستگی‌ناپذیری را علیه اشغالگران انگلیسی در بوشهر، رهبری کرد آیت الله سید عبدالله بلادی بوشهری بود که این عزیز گرانمایه فخر مبارزان بوشهری بود. **۹۹** رئیس‌علی دلواری نیز بزرگمرد دیگر این خطه بود که می‌توان او را نماد مقاومت و ایستادگی در مقابل استعمارگران دانست که با حکم مجتهدین و علمای دینی به مقابله با انگلیسی‌ها پرداخت و شکست‌های سنگینی را متوجه آنان کرد.

۹۹ مردم عزتمند استان بوشهر در پیروزی انقلاب اسلامی ۸۱ شهید را تقدیم کردند که خون پاک این شهیدان توسط مستکبرین نظام طاغوتی پهلوی در همه‌ی شهرستان‌ها از دشتستان و دیر و کنگان و عسلویه گرفته تا گناوه و دیلم و تنگستان و دشتی و جم در راه اعتلای کلمه‌ی حق و عزت کشورمان ایران بر روی زمین ریخت. در دوران دفاع مقدس دلاوران بوشهری دو هزار و ۸۲۸ نفر شهید تقدیم نمودند که از این میان ۴۱ نفر شهدای مظلوم مفقود الاثر بودند.

ظرفیت‌های استان بوشهر

استان بوشهر از لحاظ جغرافیایی با مساحت ۲۳۱۹۷ کیلومتر مربع، ۱/۴ درصد از مساحت کشور را به عنوان نوزدهمین استان در اختیار دارد و با جمعیت ۱/۱۶۳/۴۰۰ نفر ۱/۴۶ درصد از جمعیت کشور را به عنوان بیست و سومین استان به خود اختصاص داده است. استان بوشهر با دارا بودن بیش از ۷۰ درصد منابع گاز کشور، ۲۵ درصد از منابع نفتی کشور، ۹۵ درصد صادرات نفت خام کشور و ۷۵ درصد تولید نفت فلات قاره، سواحل مناسب برای توسعه گردشگری، ۹۳۷ کیلومتر مرز آبی با خلیج فارس (حدود ۴۵ درصد از نوار ساحل شمالی خلیج فارس و ۲۹ درصد از نوار ساحلی کشور)، ۶۰ درصد تولید میگوی پرورشی کشور، ۳۶ درصد کشت خارج از فصل محصولات کشاورزی، بیش از ۵ میلیارد تن ذخایر معدنی و بسیاری قابلیت‌های دیگر، در عرصه‌های مختلف اقتصادی از مزیت‌های منحصر به فردی برخوردار است و به عنوان دُر گرانمایه ایران زمین به حساب می‌آید.

- احداث کارخانه نورد فولاد بوشهر
- احداث مینی پالایشگاه یا مینی ریفاینری بوشهر
- پروژه آزاد راه بوشهر - شیراز
- پروژه راه آهن بوشهر - شیراز
- احداث شهرک بزرگ صنعتی فرآورده‌های خرما
- احداث شهرک بزرگ صنعتی گوجه فرنگی
- احداث کارخانه تولید شمش آلومینیوم بوشهر

ظرفیت‌های بخش صنعت و معدن و تجارت

در بخش صنعت، معدن و تجارت این استان، ظرفیت‌های عظیمی وجود دارد که باید با همت جوانان و مردم عزیز، این ظرفیت‌ها را به کار بست:

- وجود ۹۳۷ کیلومتر مرز آبی استان و نزدیکی با کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس به نسبت استان‌های همجوار
- ظرفیت تولید ۷۰ درصد گاز کشور
- ظرفیت ۹۸ درصد صادرات نفت خام
- دارا بودن بیشترین مرز آبی با خلیج فارس
- برخورداری از ۷ صنعت ملی شامل: صنایع نفت و گاز، صنایع پتروشیمی، صنعت انرژی هسته‌ای، صنعت سیمان، صنعت شناورسازی، صنایع تجهیزات و تأسیسات دریایی و سکوهای نفت و گاز و صنایع شیلاتی
- وجود منطقه ویژه اقتصادی، تجاری و

اولویت‌های سرمایه گذاری استان بوشهر

ما امروز اولویت‌های مهمی برای سرمایه گذاری در شهرستان‌های بوشهر داریم:

- احداث مجتمع پتروشیمی منطقه ویژه شمال استان بوشهر
- احداث اسکله تخصصی صنایع و معادن استان بوشهر
- احداث پالایشگاه بنزین بوشهر

- راه اندازی مجتمع صنایع دریایی کشتی سازی و سازه های دریایی
- ظرفیت تولید آهن اسفنجی

❧ ظرفیت های بخش منطقه ویژه اقتصادی

- در حوزه ی منطقه ویژه اقتصادی بوشهر نیز ظرفیت های بسیاری داریم که در دولت مردم و برای یک ایران قوی باید به آن توجه و برای آن برنامه ریزی کرد:
- برخورداری از معافیت گمرکی برای ورود محصولات ساخته شده در منطقه به داخل کشور
  - صدور آسان روادید برای اتباع خارجی
  - صدور گواهی مبدا توسط مدیریت منطقه
  - آزادی کامل ورود و خروج سرمایه
  - فروش و اجاره زمین به شرط تملیک به سرمایه گذاران داخلی و اجاره به سرمایه گذاران خارجی از جمله ی این ظرفیت ها است.

❧ ظرفیت های بخش شیلات و آبی پروری

- در بخش شیلات و آبی پروری نیز با ظرفیت هایی نظیر:
- دارا بودن ۳۰ هکتار اراضی مستعد آبی پروری
  - وجود ۳۴ هزار هکتار اراضی مستعد برای آبی پروری ماهی و میگو
  - تولید ۲۱ هزار تن میگوی پرورشی بالغ بر ۶۰ درصد تولید کشور
  - تولید ۴۰۰۰ تن ماهی در قفس و استخرهای بتنی
  - وجود ۱۶ مرکز تکثیر پرورش میگو با ظرفیت تولید ۱/۵ میلیارد قطعه در سال
  - ظرفیت تولید ۵ میلیون قطعه بچه ماهی
  - صید سالانه تقریباً ۶۰ هزار تن از انواع آبزیان به وسیله بیش از ۲۰۰۰ شناور

- صنعتی بوشهر به مساحت ۱۸۸۰ هکتار
- برخورداری از ۵ میلیارد تن ذخائر شناخته شده معدنی معادل ۶/۵ درصد ذخایر کشور
- وجود ۹ شهرک و ناحیه صنعتی فعال با ۲۰۰۰ هکتار مساحت
- برخورداری از زیرساخت های مناسب همانند شهرک ها و نواحی صنعتی منطقه ویژه اقتصادی بوشهر
- منطقه ویژه اقتصادی شمال استان با محوریت نفت، گاز و پتروشیمی
- وجود بنگاه های تولیدی متناسب با مزیت های نسبی استان
- وجود صنایع دریایی توانمند در زمینه ساخت و تعمیر شناور، ساخت سکو و سازه های دریایی
- وجود صنایع پالایشگاهی گاز، با توجه به دسترسی به مواد اولیه گازی و میعانات گازی
- وجود شرکت های بزرگ پتروشیمی به منظور تامین مواد اولیه صنایع پایین دستی
- سهم بالای ارزش افزوده بخش صنعت، معدن و تجارت از محصول ناخالص داخلی استان .
- وجود اسکله اختصاصی صادرات مواد معدنی در جنوب استان) شرکت آسیای آرام در شهرستان کنگان (
- اسکله نگین و طرح توسعه آن
- طرح منطقه آزاد تجاری صنعتی بوشهر
- وجود اسکله های تخصصی صادرات مواد نفتی و پتروشیمی
- قدمت تجاری استان بوشهر با کشورهای حوزه خلیج فارس و نیز سابقه بسیار کهن در این رابطه با بسیاری از کشورهای توسعه یافته کنونی
- راه اندازی کارخانجات نساجی به عنوان صنایع وابسته به نفت و گاز
- امکان راه اندازی صنایع و خدمات هسته ای

- تولید سالانه بیش از هزار تن انواع صیفی جات و سبزیجات
- تولید بیش از ۶۵۰ هزار تن گوجه فرنگی خارج از فصل در سال
- صنایع بسته بندی خرما و تولید نشاء گوجه فرنگی با دستگاه های تمام اتوماتیک
- راه اندازی گلخانه های تمام اتوماتیک
- کشت آبروپونیک زعفران
- ایجاد مزارع تولید میوه های استوایی
- و صدها موهبت خدادادی و ظرفیت دیگر که مرهون همت مردم تلاشگر بوشهر است.

❑ مشکلات و مطالبات مردمی در استان بوشهر

امروز گروه های مختلف مردم، بخصوص قشر جوانان بوشهری، از دولت مردمی به دلیل وجود مشکلات عدید، مطالباتی دارند که باید به این مطالبات و خواسته های به حق جامعه ی عمل پوشانید:

فقر شدید و نابرابری در دسترسی به خدمات درمانی در استان بوشهر آزار دهنده است! آسیب های زیست محیطی مرتبط با حوزه صنعت، آسیب های اجتماعی - امنیتی مهاجرت پذیری، فقدان برنامه ریزی برای فروش محصولات کشاورزی و شیلات، عدم تأمین آب شرب مورد نیاز مردم و صنعت، عدم سرمایه گذاری در صنایع مولد و اشتغالزا برخی از این مشکلات است.

سهم اشتغال جوانان استان بوشهر در منطقه ویژه اقتصادی پارس و دیگر مناطق صنعتی مانند نیروگاه اتمی بوشهر باید افزایش یابد، اغلب مردم گله مند هستند که چرا در کنار این همه تاسیسات نفت، گاز و پتروشیمی فرزندان ما بیکار هستند. لذا در دولت مردمی ما جوانان بومی استان در اولویت استخدام خواهند بود.

در شرایط فعلی استان بوشهر با مشکلات اساسی برای تامین آب شرب و کشاورزی روبروست، کاهش منابع آبی باعث شده تا بسیاری از خانواری های روستایی اقدام به مهاجرت کنند. در این حوزه نیازمند برنامه ریزی اجرایی، کار و تلاش مستمر مسئولان هستیم که با حضور نیروهای جوان و مسئولان انقلابی در دولت مردمی این مشکل به فضل الهی مرتفع

- امکان توسعه تکثیر و پرورش ماهیان دریایی
- سرمایه گذاری در رابطه با بسته بندی های تولیدات مختلفی متناسب با ذائقه فرهنگی مصرف کننده
- امکان برداشت دو بار محصول در سال از مزارع پرورش میگو
- وجود امکانات کافی و متناسب با توسعه تولید آبزیان (ظرفیت بالای تولید) در صنایع شیلاتی
- وجود بنادر متعدد صیادی در طول نوار ساحلی
- فاصله مناسب این بنادر با بازارهای مصرف داخل و خارج استان
- راه بسیاری برای توسعه، پیشرفت و آبادانی بوشهر عزیز داریم که این نیز با همت جوانان این مرز و بوم شدنی خواهد بود.

✎ ظرفیت های بخش کشاورزی

در حوزه کشاورزی هم دارایی های استان بوشهر کم نیست و متأسفانه در سال های اخیر آن طور که باید و شاید از این ظرفیت ها استفاده نشده است:

- دارا بودن بیش از ۳۱۴ هزار هکتار اراضی مستعد کشاورزی
- ۲۶۷ هزار هکتار سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی
- وجود گلخانه های متعدد با وسعت بیش از ۲۰۵ هکتار سطح
- بر خور داری از ۲۴۶ واحد پرواربندی بره و گوساله با ظرفیت تولید بیش از ۴۵ هزار تن گوشت قرمز
- بیش از ۲۰۰ واحد مرغداری با ظرفیت پرورش ۶ میلیون قطعه
- بر خور داری از دشت های حاصلخیز
- دارا بودن ۶ میلیون اصله نخل
- تولید ۱۵ درصد از خرما ی کشور
- بر خور داری از کاشت گیاهان دارویی به خصوص آلوئه ورا
- تولید سبزیجات به خصوص شوید و گشنیز و صادرات آن به کشور روسیه
- موفق ترین استان در اجرای طرح های تحقیقاتی گیاهان شور پسند در کشور
- بر خور داری از آب و هوای مناسب جهت کشت صیفی جات خارج از فصل

خواهد شد.

افزایش قیمت زمین، مصالح ساختمانی و تجهیزات و ساخت مسکن تحت تاثیر سوء مدیریتها، تحریمها و نوسان نرخ ارز در سالهای اخیر، باعث شده تا قیمت خانه بصورت سرسام آوری در کشور و به تبع آن استان بوشهر افزایش یابد و رشد پنج برابری داشته باشد تا جایی که جوان بوشهری امروزه داشتن مسکن برایش آرزو شده است و با این همه ظرفیتی که برشمردیم واقعاً این ظلمی نابخشودنی است!

❑ راهکارهای دولت مردمی

در دولت مردمی ما باید جوانان بومی استان بوشهر در اولویت اشتغال در این صنایع باشند. بیکاری یکی از چالشها و مشکلات مهم و اساسی در استان بوشهر است، در شرایطی که جوانان استان بوشهر توان و تخصص لازم را در این زمینه دارند باید از همین جوانان استفاده شود چون هم به نفع استان است و هم به نفع این صنایع. ظرفیتهای استان بوشهر در عرصههای مختلف کشاورزی، شیلات، صنعت، گردشگری و کارآفرینی بسیار بالاست لذا بر اساس این ظرفیتهای اقتصادی و تولیدی، در دولت مردمی ما استان بوشهر مورد حمایت ویژه مسئولان در راستای پرداخت تسهیلات قرار خواهد گرفت.

از دیگر طرحهای تحولی دولت مردمی ما برای استان بوشهر: فعال شدن پروژه اتصال به راه آهن سراسری، فعال شدن پروژههای آبشیرین کن، سرمایه گذاری در صنایع پایین دستی حوزه انرژی بویژه پتروپالایشگاهها و رونق بخشیدن کشاورزی با تاکید بر شیلات و پرورش آبزیان خواهد بود.

از جمعیت استان بوشهر ۷۰ درصد در شهرها و زیر ۳۰ درصد در روستاها سکونت دارند؛ استان بوشهر یک استان طولی و ساحلی است و منابع آبی پایدار ندارد و به میزان ۸۰ درصد منابع آب استان بوشهر از خارج استان و ۲۰ درصد از منابع داخلی مثل آبشیرین کن و یا چاهها تامین می شود. با توجه به این که بیش از ۸۰ درصد آب آشامیدنی این استان از استانهای همجوار شامل ۶۰ درصد از خط انتقال سد کوثر در استان کهگیلویه و بویراحمد و ۲۰ درصد از شهرستان کازرون استان فارس و ۱۲ درصد نیز از منابع داخلی و آب شیرین کنهای بوشهر و کنگان تامین می شود و در دولت مردمی با توسعه زیرساختها و تلاش مسئولان و مدیران دولتی جوان و جهادی، این مشکلات برطرف خواهد شد. اصلاح شیوههای آبیاری، کاهش سطح زیرکشت، اصلاح الگوهای کشت، ممنوعیت کاشت برخی گونهها و استفاده بهینه از منابع آبی از مهمترین راهکارهای ما برای رفع تاثیرات مخرب خشکسالی بر کشاورزی استان بوشهر است.

کمبود زمین در شبه جزیره بوشهر که بخش عمده ای اراضی آن در محدوده پایگاههای نظامی قرار دارد، عامل همیشگی گرانی زمین و مسکن در این شهر ساحلی و بندری بوده است. در این خصوص راهکار ما ایجاد فضای

جدید برای احداث مسکن در ورودی بوشهر و آزادسازی اراضی برخی پایگاههای نظامی است که صاحب نظران و متخصصان این حوزه پیشنهاد می دهند و جزئیات آن باید مورد بررسی قرار گرفته شود. یکی دیگر از راه حل ها اینست که قانون نظام صنفی باید بازنگری شود، مثلاً کسی که در بنگاه املاک شاغل می شود حداقل دانش حقوقی و مدرک دیپلم را باید داشته باشد، ولی اکنون برای این مهم تنها به سواد خواندن و نوشتن اکتفا می شود.

همچنین با اتکاء به توان داخلی و ظرفیتهای نیروهای جوان بوشهری بسیاری از طرحها، ایدهها و برنامههای دیگر در دولت مردمی پیگیری و پیجوبی خواهد شد:

- طرحهای آبخیزداری مناطق جم، ریز و باغان باید عملیاتی شوند.
  - برنامه ریزی و ساماندهی برای فروش خرمای استان با توجه به زمان برداشت محصول،
  - احداث پتروشیمیهای گناوه و دشتستان،
  - توسعه مناطق گردشگری بویژه در ساحل دریا و ایجاد مراکز اقامتی مناسب و احیاء آثار تاریخی و فرهنگ اسلامی بومی،
  - راه آهن شیراز - بوشهر - عسلویه،
  - بزرگراه بوشهر - دیر،
  - پروژه پارک علم و فناوری و دهکده دانایی بوشهر،
  - مرکزیت حوزوی استان در جنوب ایران با نگاه فراملی،
  - ایجاد مراکز پژوهشی وابسته به دانشگاه خلیج فارس بوشهر،
  - بکارگیری ۵۰٪ نیروهای بومی استان در منطقه پارس جنوبی و شمالی و پیگیری کاهش شعاع ۱۵۰ km به کمتر از ۱۰۰ km،
  - تکمیل و تجهیز پروژه بزرگ مصلی بوشهر،
  - برنامه ریزی برای جذب جوانان در دستگاههای دولتی با توجه به بازنشستگی گسترده شاغلین از طریق طرح یک سوّم،
  - احداث و تجهیز بیمارستان جدید دیر با مشارکت وزارت نفت،
  - توسعه مراکز فرهنگی در استان،
- و هزاران اقدام و برنامه ای دیگر که در دولت مردمی، با حضور مردم و ظهور و بروز کلمه ای «ما می توانیم» و با اتکاء به ظرفیت درونی مردم بوشهر عملیاتی خواهند شد. ما از کلیّهی نخبگان و جوانان برومند بوشهری دعوت می کنیم که در «سامانه ای سمین» که تحت عنوان «سامانه ای ملی یاران نخبه ای دولت مردمی» شکل داده ایم حضور یافته و ایده ها و طرح ها و توان اجرایی و علمی خود، برای حل مسائل استان را با ما در میان بگذارند تا ان شاء الله و با حمایت شما عزیزان و دلسوزان، بوشهری آبادتر، پیشرفته تر و نهایتاً قوی تر نسبت به گذشته داشته باشیم.

والسلام علیکم ورحمه الله

تهران

موزه رییس علی دلواری

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان تهران

پایتخت و ام القراء جهان اسلام

روند مشکلات سالیان گذشته و عدم چاره اندیشی مناسب، تهران را به مرحله انفجار نزدیک کرده است. حل مشکلات شهر تهران به مفهوم حل مشکل یک چهارم جمعیت کشور و شاید بیش از آن است و به همین جهت توجه علمی و دقیق به مشکلات این شهر مساله یی حیاتی، ضروری و ملی است و بدون تردید هرکس در این حوزه موفق باشد مطمئناً توانایی خود را در حل مشکلات کشور نشان داده و اقبال عمومی را به خود جلب خواهد کرد. بدین ترتیب می توان گفت که شورای شهر تهران نمونه و مدل یک مدیریت موفق یا ناموفق در اداره کشور است و هر مجموعه موفق در این قلمرو توانایی اداره کشور را نیز دارد

تهران دارای مشکلات بی شمار مرتبط با کلان شهرهای بزرگ جهان است و در ابعاد مختلف اجرایی، مدیریتی محیط زیست، اوقات فراغت، حمل و نقل، ترافیک و... دارای مشکل است لذا نمی توان مدعی بود که همه مشکلات این شهر در کوتاه مدت قابل حل باشد. لذا شورای شهر جدید باید از میان مشکلات متعدد این شهر، بنیادی

تهران، پایتخت ایران زمین، بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین شهر کشور است. شهری که برای بیش از ۲۰۰ سال به عنوان پایتخت انتخاب شده و بیشتر تصمیم‌های مهم اداری، اجرایی و سیاسی در آن گرفته می‌شود. تهران با مساحت ۷۳۰ کیلومتر مربع، قلب تپنده ایران به شمار می‌آید و بسیاری از جنبه‌های اقتصادی، فرهنگی، علمی و سیاسی کشور متأثر از فعالیت‌های آن است. تهران پایتخت ایران، از نظر مساحت شهرنشینی نه تنها در ایران بلکه در دنیا جزو بزرگترین شهرها می‌باشد که از آن به عنوان ابر شهر یاد می‌کنند. تعداد شهدای جنگ تحمیلی شهر تهران ۲۰۳۱۵ نفر می باشد و شهدای شهرستان‌های استان تهران نیز ۷۰۱۱ نفر است که این استان دارای بیشترین شهید در جنگ ایران و عراق و در ۸ سال دفاع مقدس در مجموع می باشد.

چالش‌ها و مسائل استان

تهران امروز با جمعیتی تقریباً بیش از ده میلیون نفر به دلایل مختلف در حال حاضر متحمل مشکلات عدیده ای است. تداوم،

تهران دارای مشکلات بی شمار مرتبط با کلان شهرهای بزرگ جهان است و در ابعاد مختلف اجرایی، مدیریتی محیط زیست، اوقات فراغت، حمل و نقل، ترافیک و... دارای مشکل است لذا نمی توان مدعی بود که همه مشکلات این شهر در کوتاه مدت قابل حل باشد. لذا شورای شهر جدید باید از میان مشکلات متعدد این شهر، بنیادی ترین و قابل حل ترین آنها را شناسایی و در کوتاه مدت حل کند حمل و نقل و ترافیک واقعیت آن است که تهران نه براساس استانداردهای علمی ساخته شده است و نه بران اساس اداره می شود. هر روز میلیون ها ساعت از وقت شهروندان در خیابان های تهران تلف می شود و علاوه بر اینکه هزینه های سنگین مادی به ملت و دولت تحمیل می شود، عواقب و پیامدهای روحی و روانی ناشی از ترافیک، غیرقابل محاسبه است.

ترین و قابل حل ترین آنها را شناسایی و در کوتاه مدت حل کند

حمل و نقل و ترافیک واقعیت آن است که تهران نه براساس استانداردهای علمی ساخته شده است و نه برآن اساس اداره می شود. هر روز میلیون ها ساعت از وقت شهروندان در خیابان های تهران تلف می شود و علاوه بر اینکه هزینه های سنگین مادی به ملت و دولت تحمیل می شود، عواقب و پیامدهای روحی و روانی ناشی از ترافیک، غیرقابل محاسبه است. اینکه چگونه می توان از این معضل تهران رهایی یافت جواب روشنی نمی توان به آن داد. لیکن تاکنون مدیران گذشته به راه های ذیل آن هم به طور ناقص متوسل شده اند:

- توسعه خیابان ها، اتوبان ها و بزرگراه ها
- متروی شهر
- محدوده طرح ترافیک
- اتوبوسرانی

متأسفانه هیچ یک از راه های ذکر شده به نتیجه روشنی نرسیده است زیرا اولاً این طرح ها و راه حل ها تمام و کمال اجرا نشده است، ثانیاً مدیریت برخی از شهرداران گذشته کاملاً غیرعلمی و مبتنی بر نگاه اقتصادی بوده و لذا طی دهه ۷۰ الی ۸۰ متأسفانه استراتژی توسعه عمودی شهر بر

استراتژی توسعه افقی آن ترجیح داده شد و نتیجه این سیاست فشردگی و تراکم شدید انسان و ماشین در خیابان های کوچک، محدود و... شهر شد

آلودگی هوا و محیط زیست

این مشکل متغیر و وابسته به مشکل اول یعنی ترافیک است. به هر میزان تردد خودروها در شهر تهران سخت تر بوده و امکان حرکت آسان و روان کمتر باشد، آلودگی هوا و مشکلات روحی، روانی و جسمی آن برای شهروندان بیشتر خواهد بود لذا باید برای حل این مشکل تا حد ممکن:

- ترافیک روان و ساده در شهر انجام شود
- خودروهای آلوده کننده، فرسوده و غیراستاندارد از حرکت در سطح شهر خودداری کنند
- تا حد امکان وسایل نقلیه عمومی آسان و راحت در اختیار شهروندان قرار گیرد تا آنها ترغیب شوند به جای استفاده از خودرو شخصی از خودرو عمومی استفاده کنند
- تجهیز ناوگان اتوبوسرانی و توسعه سریع مترو از ضروری ترین اقدامات برای حل این مشکل است
- سخت گیری در استفاده از خودروی

شخصی در کنار تسهیل مناسب و دسترسی آسان به وسایل نقلیه عمومی

- برنامه ریزی برای اینکه هر شهروند بتواند در کوتاه ترین مسافت در محدوده زندگی خود به مایحتاج ضروری دسترسی پیدا کرده و از تردد بیهوده در سطح شهر خودداری کند

- ساخت و تجهیز پارک، فضای سبز در مناطق مرکزی و به ویژه در اطراف تهران و ایجاد خیابان های مناسب برای دسترسی شهروندان به این مراکز
- ایجاد پارکینگ های طبقاتی و ارزان و امن در خیابان های مرکزی شهر

ساخت و سازهای غیرمجاز و غیراستاندارد

واقعیت آن است که ساخت و ساز در تهران و اطراف آن غیراستاندارد و نامناسب است. نه اصول شهرسازی در آن رعایت شده و نه فرهنگ شهرنشینی و مذهبی در ساخت آپارتمان ها لحاظ گردیده است. در نقاط مختلف شهر برج های بی قواره و غیراستاندارد در خیابان های تنگ و محصور و بدون هیچ ضابطه و برنامه یی مشخص، ترکیب نامناسب شهر را رقم زده است در اطراف شهر تهران، هر روز شاهد ساخت

به همراه خواهد داشت و حکومت به ناچار در سایر بخش ها باید هزینه های آن را بپردازد. لذا به نظر می رسد شهردار تهران باید به نکات ذیل توجه جدی داشته باشد:

- شهروندان در نزدیکی محل سکونت خود به فضای مناسب و امن مانند بوستان و اماکن ورزشی برای استراحت و تخلیه فشارهای روانی دسترسی داشته باشند.

- در خارج از شهرها و در محدوده های ۵۰ تا ۱۰۰ کیلومتری بوستان، جنگل و مکان های مناسب برای استراحت شهروندان با امکانات مناسب تهیه شود و رفت و آمد شهروندان به این مکان ها امن و آسان باشد.

- اماکن ورزشی برای شادابی و سلامت جسمی و روحی در همه نقاط شهر و با امکانات مطلوب و به نحوی آسان و بدون اعتذار وجود داشته باشند تا شهروندان به ویژه جوانان در اوقات فراغت به ورزش های مورد علاقه نظیر، مینی فوتبال، والیبال، بدنسازی و... دسترسی داشته باشند.

مهاجرت و حاشیه نشینی در کلان شهر تهران

شهرنشینی و افزایش روزافزون جمعیت شهرنشین و مهاجرت روستاییان به شهرها، محصول دولت مدرن، صنعتی شدن، رشد باسواد، سیاست های اقتصادی، رشد جمعیت و... است. روند کلی جهانی به سمت افزایش شهرنشین و کاهش جمعیت روستانشین است لیکن در مورد تهران وضعیت به گونه یی خاص تر مطرح است. مهاجرت از روستا در کشور ما، عمدتاً به تهران است. عمده مهاجران، بیکار، فاقد

وساز غیرمجاز هستیم. رشد بی رویه شهرک های اقماری اطراف تهران، بیشترین آسیب را به این شهر زده و هر روز فشار خود را به تهران بیشتر می کند. پیاده روهای شهر به هیچ وجه برای رفت و آمد شهروندان مناسب نیست و هیچ کس از پیاده روی در شهر احساس لذت نمی کند.

مجموعه شورای شهر باید با انتخاب شهرداری قوی در این بخش طی یک برنامه کوتاه مدت و ضربتی جلوی ساخت و سازهای غیرمجاز را شدیداً بگیرد و برای درازمدت نقشه مناسب شهرسازی را همراه با تمامی لوازم شهرنشینی مدنظر قرار دهد. توسعه افقی شهر را، با مکان یابی و دسترسی های مناسب ارتباطی در اولویت قرار دهد. مدیریت بحران شهری را همیشه و دقیقاً مدنظر قرار دهد و ترتیبات و امکانات لازم را پیش بینی کند.

نظم عمومی و قانون پذیری امنیت عمومی قاطعیت و برخورد قانونمند با متخلفین، احترام به حقوق شهروندان، مشورت گرفتن از مردم، ارتباط مستمر با آنها در رعایت قانون توسط مسوولان، مردم را بیشتر به قانون پذیری ترغیب می کند. برخی از سخت گیری های بی مورد نیز خود عامل تخلف از قوانین است. در اینگونه امور باید با مردم همکاری کرده و با اتخاذ تدابیر مناسب زمینه های بروز تخلف به حداقل کاهش یابد

اوقات فراغت و امکانات تفریحی

تخلیه فشارهای روحی و روانی ساکنین کلان شهرها چنانچه مورد بی توجهی قرار گیرد، زیان های بی شمار روحی و روانی فراوانی برای آنها

۱۱. بافت‌های فرسوده و غیراستاندارد و حادثه‌خیز
۱۲. کمبود سرانه آموزشی و وجود مدارس دوشیفته و کلاس‌های متراکم
۱۳. فقدان طرح تفصیلی جامع در بسیاری از مناطق شهری
۱۴. وجود دکل‌های مخابراتی عریض و طویل و خطر آفرین
۱۵. کمبود مراکز بهداشت و درمان و عدم دسترسی آسان مردم به این مراکز
۱۶. بحران جدی آب و کمبود منابع آبی و مصرف بی‌رویه آن
۱۷. برج‌سازی‌های بی‌ضابطه و غیرمنطبق با ضوابط معماری و شهرسازی
۱۸. مهاجرت‌های بی‌رویه به تهران و افزایش غیرقابل کنترل جمعیت
۱۹. حاشیه‌نشینی اطراف تهران
۲۰. وجود ده‌ها ساختمان فرسوده و ناامن همچون پلاسکو
۲۱. منازل و ساختمان‌های حریم برخی رودخانه‌های بدون رعایت ضوابط
۲۲. وجود ریل‌های راه‌آهن در برخی مناطق جنوب تهران
۲۳. خطر سیل و نشست برخی زمین‌ها
۲۴. بلاتکلیفی حریم شهر تهران با برخی روستاها و بخش‌ها و شهرهای اطراف آن
۲۵. فقدان مراکز اجتماعات قانونی و تجمع‌های مسالمت‌آمیز

❑ برنامه‌های دولت مردمی

حل مشکل اگر معطوف به معلول باشد هیچ وقت حل نخواهد شد ولی اگر معطوف به علت باشد می‌تواند به نحو مطلوبی آن را حل گردد. وجود ترافیک در تهران، با ایجاد بزرگراه، ایجاد قطار به شهرهای اقماری و آزادسازی کاربری اراضی مثل انبار ماشین‌های سنگین حل نخواهد شد چون رفت و آمد و ترافیک سنگین در تهران به دلیل ماشین‌های سنگین

مهارت و دارای سطح سواد پایین هستند و اکثر آنها در امور خدماتی، ساختمانی، باغداری و کارگری مشغول می‌شوند. بسیاری از این تعداد به دلیل پایین بودن سطح دستمزد در حاشیه شهرهای بزرگ و فاقد امکانات مناسب سکونت دارند. فاصله طبقاتی و تبعیض باعث تشدید فشارهای روحی و روانی بر این افراد شده و زمینه‌های ارتکاب جرم را در آنها افزایش می‌دهد. لذا، بیشتر تخلفات خشن، نظیر سرقت، بزهکاری، قتل و اعتیاد در حاشیه شهرهای بزرگ و تهران رخ می‌دهد. نمونه بارز این وضعیت، قضیه پاکدشت است که عمق این فاجعه را نشان می‌دهد. برای رفع یا حداقل مهار این روند اقدامات بنیادی در سطح دولت مورد نیاز است تا سیاست‌های متخذه در شهرداری و در هماهنگی با آنها به نتیجه مطلوب دست یابد.

📌 سایر مشکلات استان تهران

- ۲۵ مورد از سایر مهم‌ترین مشکلات و معضلات کلانشهر تهران که باید اولویت‌بندی شود بدین شرح است:
۱. ترافیک سرسام‌آور و فرساینده روح و روان مردم
۲. آلودگی هوا و افزایش مرگ و میر ناشی از آن
۳. کمبود وسایل حمل و نقل عمومی و سرگردانی مردم در ایستگاه‌های مترو و اتوبوس
۴. تخریب منابع طبیعی و محیط زیست
۵. آسیب‌های اجتماعی (دختران خیابانی، کارتن‌خواب‌ها، کودکان کار، متکدیان و...)
۶. وجود حداقل ۲۵ هزار معتاد متجاهر
۷. زلزله و احتمال فعال شدن گسل‌های طبیعی
۸. آلودگی صوتی و وجود فرودگاه در مرکز شهر
۹. صنایع آلاینده و صنوف مزاحم
۱۰. وجود پادگان‌ها و مراکز نظامی آموزشی و اداری وابسته به آن

در تهران نیست - چون تعداد ۲۶۰۰۰ کامیون در مقایسه به ۴ میلیون خودرو یعنی ۶ هزارم از کل وسایل نقلیه تهران - بلکه به دلیل وجود تنوع فعالیت و جذابیت شغلی در تهران است که باید فکری در جهت تمرکززدایی این فعالیت‌ها صورت گیرد و به جای ساماندهی غلط و افزایش ترافیک و آلودگی در تهران، علت مسأله (تمرکززدایی) به منظور حل آن، مد نظر قرار گیرد.

از سوی دیگر با بیشتر کردن ورودی‌های شهر، ورود و خروج از شهر تسهیل می‌شود ولی نه تنها از میزان جمعیت شهری کم نمی‌شود بلکه به دلیل تسهیل در رفت و آمدهای برون شهری و استفاده از ماشین شخصی، ورودی جمعیت و ماشین به شهر تهران بیشتر خواهد شد.

ایجاد شبکه ریلی با شهرهای اطراف، کار بدی به نظر نمی‌رسد ولی ورود افراد به تهران را بیشتر خواهد کرد و این کار با روح ساماندهی در تضاد است. بنابراین کارهایی که وزارت راه و شهرسازی برای ساماندهی تهران انجام داده یا در حال انجام آن است نه تنها تهران را ساماندهی نکرده و جمعیت را کم نمی‌کند بلکه ورودی‌های شهر را برای استقرار جمعیت بیشتر در شهر تهران بیشتر کرده و باعث بحرانی‌تر شدن اوضاع خواهد شد.

مشکل تهران با ساخت آزادراه، ایجاد شبکه ریلی با شهرهای اطراف و تغییر کاربری اراضی به منظور جلوگیری از تردد کامیون‌ها به داخل شهر حل نخواهد شد بلکه ریشه مسائل تهران در جذابیت‌های درون شهری مثل مرکزیت سیاسی و اداری، وجود دانشگاه‌ها و مراکز عالی، وجود پادگان‌ها، وجود مراکز مالی و اقتصادی، وجود صنایع بزرگ و ... است و انتقال بخشی از فعالیت‌ها به شهرهای دیگر و یا شهر جدید می‌تواند راه حل ساماندهی تهران باشد چون انتقال فعالیت به شهر دیگر یا جدید باعث انتقال بخش عظیمی از نیروی کار به آن شهر خواهد شد و مسأله ترافیک و آلودگی تا حد زیادی کم خواهد شد. استقرار مرکزیت سیاسی و اداری در تهران باعث ایجاد رانت سیاسی و اقتصادی و جذب جمعیت از سراسر ایران به این شهر است و با انتقال آن به مکان دیگر می‌تواند این رانت را از بین ببرد و باعث ایجاد یک نقطه جمعیتی دیگر گردد و در آینده بخشی زیادی از جمعیت را به سمت خود جذب کند. در چنین حالتی، جمعیتی که به دلیل رانت ناشی از مرکزیت سیاسی و اداری وارد تهران می‌شوند در شهر جدید مشغول به فعالیت خواهند بود و جذب این طیف در آینده تهران متوقف و متوجه شهر دیگر خواهد گردید.

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان چهارمحال و بختیاری

استانی طبیعت بکر و زیبا

طریق این برنامه با شما هستیم. اما همین‌جا اعلام و درخواست می‌کنم که شما از طریق سایت و ستادهای مستقر در استان می‌توانید مسایل و پیشنهادات سازنده خود را به بنده و همکارانم اعلام و ارسال کنید.

استان چهارمحال و بختیاری، استان شهید پروری که با بیش از ۲۴۰۰ شهید، لقب بام ایران، مهد رشد و بالندگی علما و شعرا و عرفای به‌نام که جا دارد در اینجا یاد کنم از کلیه مفاخر بزرگ استان و اشاره می‌کنم به آیت الله سیدابوالقاسم دهکری، شیرعلی مردان و بی‌بی مریم بختیاری که در مقابل ظلم رضاخانی قیام کردند، عمان سامانی و دهقان سامانی از شعرای شاخص کشور. و سرزمین شاهکارهای خلقت و زیبایی‌های طبیعی، منشاء با ۱۰ درصد منابع آب کشور و چشمه‌های گوارا، دشت لاله‌های واژگون و سرزمینی با قلعه‌های بلند و برخوردار از اقلیم معتدل و مناسب،

استان چهارمحال مهد دلیرمردانی منحصر به فرد است:

- آیت الله سیدابوالقاسم دهکری
- شیرعلی مردان و بی‌بی مریم بختیاری که

سلام و درود به وجود مقدس و منور حضرت مهدی و درود به روح پرفتوح حضرت امام و شهدای جنگ تحمیلی و شهدای مدافع حرم و عزیزان از جان گذشته جانباز و ایثارگران انقلاب اسلامی و خانواده‌های محترم ایشان عرض سلام و ارادت ویژه به عزیزان و شما بینندگان بزرگوار و مردم غیور و دلاور استان زیبای چهارمحال و بختیاری، مردم عزیز سرزمین لاله‌های واژگون، سرزمینی با آبشارهای زیبا و جاری و روح بخش، سلام می‌کنم به مردم سرتاسر استان چهارمحال و بختیاری، مردم عزیز، سخت کوش و گرانقدر شهرستانهای شهرکرد، اردل، بروجن، بن، خانمیرزا، سامان، فارسان، کوهرنگ، کیار و لردگان و همه عزیزان اعم از زن و مرد، کودک و جوان و بزرگسالان باتجربه و عشایر غیور استان. وظیفه بنده ایجاب میکرد تا برای دیدار و گفتگوی حضوری خدمت شما باشم تا در مورد موضوع مهم انتخابات و راهکارهای حل مسایل و مشکلات این استان با هم به گفتگو بنشینیم اما بدلیل رعایت پروتکل‌های بهداشتی و شرایط سخت کرونایی بالاجبار از

در حال حاضر پس از گذشت ۴۲ سال از انقلاب اسلامی وضعیت فعلی استان را باید در دو حیطه جداگانه مورد تحلیل قرار داد. به عبارت دیگر باید حیطه زیر ساخت‌های فیزیکی را از حیطه زیر ساخت‌های اقتصادی جدا کرد. از لحاظ زیر ساخت‌های فیزیکی گرچه استان چهارمحال و بختیاری نسبت به استان‌های برخوردار کشور ضعیف‌تر است، اما این زیر ساخت‌ها تا حدودی برای توسعه اقتصادی استان کافی است. ضریب پوشش برق، آب، گاز، ارتباطات کابلی مانند تلفن، فیبر نوری و اینترنت، ارتباطات جاده‌ای و فضاهای آموزشی گرچه در سالیان اخیر رشدی نداشته است اما در حد میانگین کشوری است.

در مقابل ظلم رضاخانی قیام کردند

- عمان سامانی و دهقان سامانی از شعرای شاخص کشور
- شهید محمدحسن قاسمی اولین شهید مدافع حرم جامعه پزشکی
- روستای شیخ شبان، روستای شاخص ایثارگری
- شهید رحمان استکی از شهدای انفجار دفتر حزب جمهوری اسلامی
- شهید حسینیعلی ترکی از شهدای شاخص کارگری کشور
- شهید نیکخواه بروجنی
- امیرسرטיפ شهید قدرت اله ذالک زاده
- شهید جعفرزاده سامانی
- آستان مقدس چند تن از حضرات امامزادگان (ع)، همچون: حضرات امامزادگان حلیمه خاتون و حکیمه خاتون (ع) شهرکرد، حضرت امامزاده حمزه علی (ع) بلداجی، حضرت امامزاده سیدبهاءالدین محمد (ع) شیخ شبان، حضرت امامزاده سید محمد (ع) بارده، نورانیت این استان عزیز را دو چندان کرده است.

چالش‌ها و مشکلات استان

در حال حاضر پس از گذشت ۴۲ سال از انقلاب اسلامی وضعیت فعلی استان را باید در دو حیطه جداگانه مورد تحلیل قرار داد. به عبارت دیگر باید حیطه زیر ساخت‌های فیزیکی را از حیطه زیرساخت‌های اقتصادی جدا کرد. از لحاظ زیرساخت‌های فیزیکی گرچه استان چهارمحال و بختیاری نسبت به استان‌های برخوردار کشور ضعیف‌تر است، اما این زیر ساخت‌ها تا حدودی برای توسعه اقتصادی استان کافی است. ضریب پوشش برق، آب، گاز، ارتباطات کابلی مانند تلفن، فیبر نوری و اینترنت، ارتباطات جاده‌ای و فضاهای آموزشی گرچه در سالیان اخیر رشدی نداشته است اما در حد میانگین کشوری است.

آنچه فقدان آن در این استان مشکلات اساسی اجتماعی و فرهنگی ایجاد کرده است و ناهنجاری‌های اجتماعی و مهاجرت را تشدید نموده، فقدان زیر ساخت‌های اقتصادی مانند بیکاری، پایین بودن درآمد سرانه و ضعف سرمایه‌گذاری است. بر مبنای گزارش‌های دستگاه‌های ذی‌ربط در ۱۰ سال گذشته استان چهارمحال و بختیاری همواره یکی از بالاترین نرخ بیکاری را داشته

است. در ۵ سال گذشته نرخ بیکاری در این استان یا بالاترین نرخ و یا دومین نرخ بالای بیکاری در کشور بوده است. نرخ مهاجرت در سالیان اخیر افزایش یافته است. نرخ رسمی بیکاری بر مبنای آخرین سرشماری نیروی کار حدود ۱۸ درصد و نرخ غیر رسمی و به ویژه در بین فارغ التحصیلان دانشگاهی بسیار بالاتر از این است. نابرابری توزیع درآمد در استان بالا و بر مبنای برآورد سال ۹۵ برابر ۰/۴۴ بوده است. واقعیت‌های میدانی نشان می‌دهد این ضریب اکنون بالاتر رفته است. متأسفانه گزارشی استانی در سال‌های اخیر در خصوص نرخ نابرابری توزیع ثروت و درآمد منتشر نشده است.

در یک دهه گذشته نرخ ازدواج و حتی عدد مطلق ازدواج رو به کاهش بوده است.

ظرفیت‌های استان چهارمحال و بختیاری

حال با توجه به این واقع ناگوار آیا این استان ظرفیت ندارد باتوجه به نظر کارشناسان ما مشاهده می‌کنیم که مهم‌ترین ظرفیت‌های استان عبارتند از:

استان چهارمحال و بختیاری ظرفیت‌ها و بسترهای رشد فراوانی دارد که باید به این ظرفیت‌ها توجه داشت:

- موقعیت جغرافیایی و استقرار بین دو قطب توسعه‌یافته صنعتی و کشاورزی اصفهان و خوزستان

- برخورداری از شرایط اقلیمی طبیعی و جاذبه‌های مناسب و مستعد برای توسعه گردشگری به ویژه اکوتوریسم.
- برخورداری از نزولات و منابع طبیعی آبی فراوان، ۱۲ میلیارد متر مکعب در سال، معادل ۱۰٪ کل منابع آب کشور.
- برخورداری از زیر ساخت‌های مناسب ارتباط جاده‌ای با اصفهان، پست برق ۴۰۰ KVA و ۶۳ KVA با شبکه توزیع مناسب برق، عبور خط لوله سراسری نفت و گاز طبیعی، خدمات تلفن، ۱۸ شهرک و ناحیه صنعتی با مساحت بیش از ۲۰۰۰ هکتار و امکانات زیر بنایی و فرودگاه.
- وجود بیش از ۱۵۰ چشمه آب معدنی و قابلیت توسعه صنایع بسته بندی آب
- نزدیکی به دو قطب مهم فولاد کشور، به ویژه ذوب آهن و فولاد مبارکه، زمینه گسترش صنایع جنبی بالادستی و پایین دستی فولاد را فراهم آورده است.
- قابلیت توسعه باغداری تا حد ۱۶۰,۰۰۰ هکتار، دامپروری و پرورش آبزیان
- وجود مراکز متعدد آموزشی عالی و با ظرفیت حدود ۴۰,۰۰۰ دانشجو
- ظرفیت خالی صنایع تبدیلی لبنی
- نیروی کار فراوان و ارزان و فارغ التحصیلان جویای کار
- قابلیت‌های اکوتوریسم و منابع بکر طبیعی و آثار ملی و تاریخی
- تصویب منطقه ویژه اقتصادی در استان به مساحت ۴۰۰ هکتار

اهداف دولت مردمی در استان

- بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت‌های کریدورهای ارتباطی ملی
- تقویت شبکه‌های حمل و نقلی استان در راستای محورهای توسعه‌ای
- بهبود بخشیدن به فضای کسب و کار
- توسعه و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی با توجه به توانمندی و مزیت‌ها
- توسعه صادرات در محصولات دارای مزیت
- تنوع‌بخشی به بازارهای مالی به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید
- ارتقای کارایی عوامل تولید (نیروی انسانی، سرمایه، فناوری، نهادها و ...)
- حمایت از تولید (بیمه، صندوق سرمایه‌گذاری و ...)
- توسعه و معرفی برند استان
- توسعه گردشگری مبتنی بر طبیعت از طریق تقویت زیرساخت‌ها، فعالیت‌ها و محصولات
- توسعه فعالیت‌های اقتصادی دانش‌بنیان در حوزه‌های دارای مزیت
- بهره‌برداری از فرصت‌های اقتصادی پهنه‌های جنگلی، مرتعی و تحت مدیریت متناسب با ظرفیت‌ها
- اولویت‌دهی به اراضی خالی شهرک‌ها و نواحی صنعتی در گسترش فعالیت‌های صنعتی استان

راهکارهای حوزه افزایش عدالت اجتماعی

- در زمینه گسترش عدالت اجتماعی و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای ما به دنبال تحقق برنامه‌هایی هستیم از جمله:
- افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه با اولویت‌دهی به مناطق کمتر

ما در دولت مردمی برای استان چهارمحال و بختیاری اهدافی بنیادین ترسیم نموده ایم تا به فضل الهی با تکیه بر همت نخبگان و جوانان استان این اهداف را پیگیری و پیجویی نماییم:

- افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه با اولویت‌دهی به مناطق کمتر توسعه یافته
- حمایت و تشویق بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار در استان با توسعه و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی، ارتقای کارایی عوامل تولید و حمایت از تولید
- بازنگری در سهم استان از منابع آب و میزان آب‌های خروجی مجاز و مدیریت منابع آب و تعادل بخشی به مصارف آب با توجه به منابع
- کاهش بخشی‌نگری و ایجاد تعامل سازنده بین دستگاه‌های استان از جمله این اهداف است.
- برای آبادانی و پیشرفت استان چهارمحال و بختیاری در چهار حوزه اصلی شامل:

- ۱- بازدهی اقتصادی
- ۲- گسترش عدالت اجتماعی و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای
- ۳- حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست
- ۴- و توانمندسازی مدیریت توسعه استان برنامه‌ها و طرح‌هایی توسط کارشناسان ما تبیین شده است

راهکارهای حوزه افزایش کارایی و بازدهی اقتصادی

- اما در زمینه کارایی و بازدهی اقتصادی ما به دنبال تحقق برنامه‌هایی هستیم از جمله:
- حمایت و تشویق بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری

راهنمای حوزه افزایش کارایی مدیریت توسعه

برای توانمندسازی مدیریت توسعه نیز برنامه‌ها عبارت است از:

- سازماندهی نظام تصمیم‌گیری در مدیریت توسعه استان
- کاهش بخشی‌نگری و ایجاد تعامل سازنده بین دستگاه‌های استان از طریق استمرار فعالیت کمیته‌های تخصصی کارگروه آمایش
- افزایش تعامل و جلب مشارکت استان‌های هم‌جوار در راستای اهداف آمایش ملی (آب، مهاجرت، فعالیت، منابع طبیعی، ارتباطات و ...)
- تقویت نقش شوراها و کارگروه‌های تخصصی در سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرا و تسری آن به سطوح شهرستانی

راهنمای دولت مردمی در حل مسائل استان

حال با توجه وضعیت فعلی استان به لحاظ شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی چه باید کرد؟

با توجه به روند توسعه فوق و وضعیت فعلی استان و همچنین با توجه به موانع و پتانسیل‌های توسعه در استان به نظر می‌رسد موارد زیر می‌توانند به توسعه استان کمک نمایند. برای حصول به توسعه متوازن استان، باید دو مقوله مهم سیاست‌گذاری و مدیریتی از یک سو و انجام فعالیت‌های فیزیکی و عمرانی از سوی دیگر مورد توجه بیش از پیش قرار گیرد. در این خصوص، استان نیازمند توجه ویژه و تغییر نگرش مدیران ملی و استانی نسبت به ظرفیت‌ها و مزایای توسعه آن است. شکی وجود ندارد که ارتقا استان در این دوحیطه منجر به ارتقا شاخص‌های اقتصادی و به تبع آن ارتقا شاخص‌های فرهنگی و اجتماعی خواهد شد. در ذیل رئوس فعالیت‌های لازم در حیطه سیاست‌گذاری و مدیریتی و همچنین حیطه تولیدی و عمرانی تشریح شده است:

۱) تبیین نقش استان در توسعه ملی.

مجاب کردن مدیران کشور به این موضوع که استان چهارمحال و بختیاری می‌تواند در توسعه ملی نقش ایفا کند. این نقش در حوزه ارتباطات جغرافیایی و تولیدات خاص کشاورزی و صنعتی اهمیت دارد.

۲) تلاش بی وقفه برای جلب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در

توسعه یافته

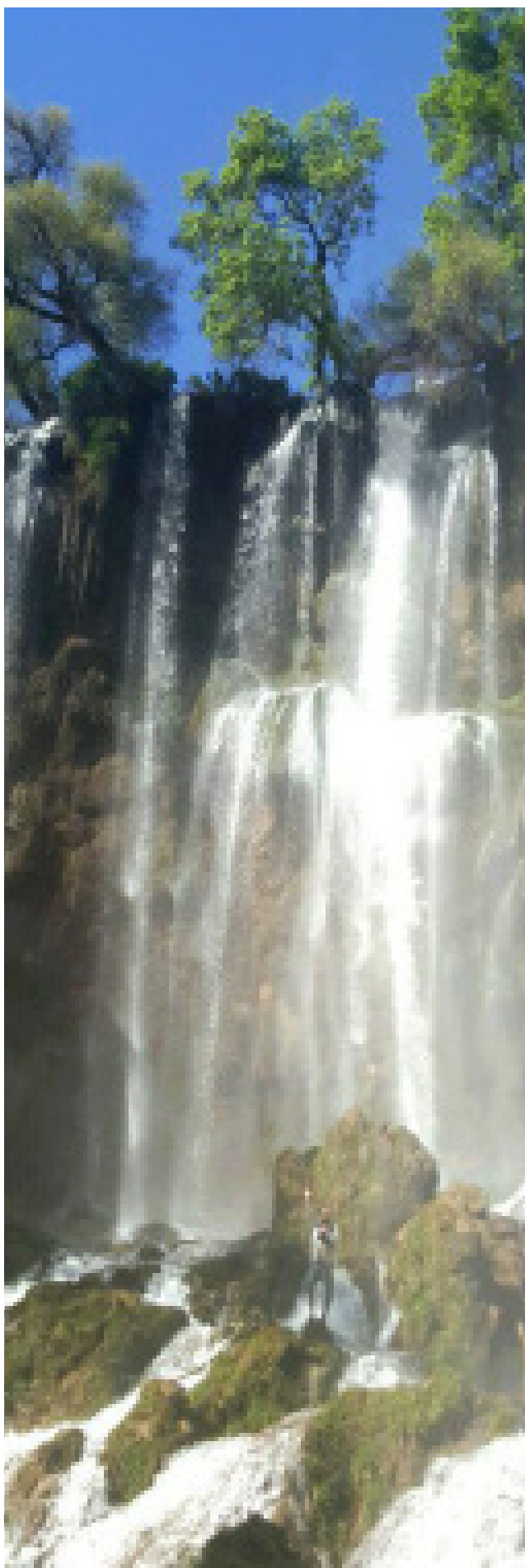
- توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونت‌گاهی
- افزایش سهم از منابع ملی با تأکید بر تأمین عدالت اجتماعی
- ساماندهی ناحیه‌های سکونتی- فعالیتی در راستای تعادل‌های درونی و ایفای نقش ملی و منطقه‌ای
- توسعه چند مرکزی و سازماندهی عملکردی کانون‌های شهری، روستایی و عشایری بر اساس نقش و جایگاه
- تقویت سرمایه‌های فرهنگی، افزایش رواداری اجتماعی و رفع تعارضات قومی
- ارتقاء زیست‌پذیری مناطق عشایری و افزایش رضایت از زندگی عشایر

راهنمای بخش محیط زیست

در خصوص بهبود و حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی نیز برنامه‌هایی داریم. من جمله:

- بازنگری در سهم استان از منابع آب و میزان آب‌های خروجی مجاز
- بهره‌برداری از منابع تجدیدپذیر و پاک در راستای کاهش ناپایداری تولید انرژی
- مدیریت منابع آب و تعادل بخشی به مصارف آب با توجه به منابع
- جلب مشارکت استان‌های دارای منافع مشترک در حفاظت از منابع آب
- کاهش هدررفت منابع (آب، خاک و انرژی) در راستای توسعه پایدار
- توسعه فناوری‌های پاک در فعالیتهای اقتصادی
- تأمین منابع به منظور حفظ و بهبود محیط زیست از طریق جلب مشارکت نهادهای اجرایی
- تقویت نقش اقتصادی بدون آب محورهای آبی
- حفظ و تقویت زیست‌پذیری طبیعی

استان. بدون سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و اتکا کردن به اعتبارات محدود دولتی امکان توسعه استان حتی در بلند مدت امکان‌پذیر نیست.

۳) تسهیل امر سرمایه‌گذاری و توجه به بنگاه‌های کوچک مردم نهاد از مهمترین اقدامات لازم است. نظام دیوان سالار اخذ مجوزهای سرمایه‌گذاری و یا مجوزهای کسب و کار از مهم‌ترین عوامل رکود تولید در استان است. سیاست پنجره واحد در صدور مجوزها باید به جدیت و بدون شعارگرایی اجرا شود.

۴) اتمام پروژه‌های نیمه تمام

امروز به حد کافی مطالعات اجرایی و پروژه‌های نیمه تمام موثر در توسعه در استان وجود دارد. لذا قسمت اعظمی از انرژی مسئولین می‌تواند به صورت مستقیم معطوف به عملیاتی کردن مطالعات اجرایی تصویب شده یا اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام باشد. این پروژه‌های مطالعه شده نیمه‌تمام مزیتی به حساب آمده و تا حدودی مدیریت استانی را از صرف وقت برای مطالعه و تامین ردیف اعتباری در ۲ دستگاه‌های عمدتاً دیوان سالار ملی فارغ نماید. به عبارت دیگر، این وضعیت در مقایسه با دوران‌های گذشته که طرح‌های نیمه‌تمام بزرگ کم و مطالعات اجرایی ناچیز بود یک مزیت بزرگ مدیریتی به حساب می‌آید.

۵) تلاش برای اجرای عدالت جهت تخصیص منابع ملی مانند همیشه لازم است و باید تلاش جدی در این خصوص صورت گیرد.

۶) متأسفانه در تمام دوره‌های فوق، همدلی و هم افزایی نیروهای مؤثر به شدتی که در برخی استان‌های دیگر کشور وجود داشته است، در استان چهارمحال و بختیاری نبوده است. اکنون نیاز فوری برای همدلی و هم‌افزایی مؤثر نیروهای خلاق و فعال صرف نظر از تعلقات و گرایش‌های سیاسی احساس می‌شود. این هم افزایی باید در عمل اتفاق بیافتد.

۷) واقعیت تلخ نظام تخصیص منابع در کشور چانه زنی و لابی‌گری است. مدیران ملی که دارای عرق استانی باشند در گذشته برای برخی استان‌ها مفید و برای رفع مشکل آنها مؤثر بوده‌اند. معرفی و حمایت نیروهای کارآمد استان در سازمان‌های ملی می‌تواند به شناخت و معرفی استان نزد تصمیم‌گیران ملی کمک کند.

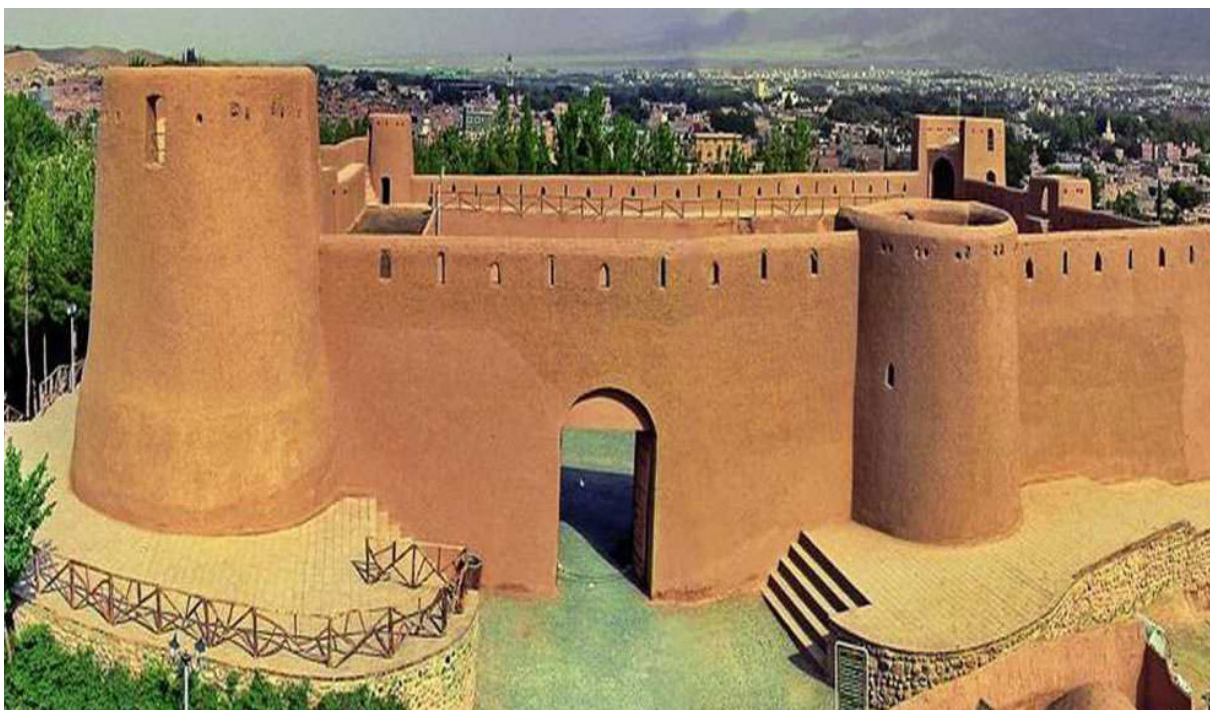
۸) نهادینه شدن فرهنگ کار و تلاش در استان

متأسفانه فرهنگ کار و تلاش در استان در مقایسه با برخی استان‌های دیگر کشور نهادینه نشده است. لزوم کارهای فرهنگی برای رواج فرهنگ کار و تلاش در استان احساس می‌شود.

در پایان عرایضم باردیگر با دعوت از نخبگان و جوانان و بزرگان غیور این استان، درخواست میکنم تا بنده و همکارانم را در ایجاد دولتی مردمی برای ایرانی قوی که لایق هر ایرانی باشد یاری نمایید. مردم سرزمین آبشار و لاله، میتوان با همراهی و همدلی دولت و مردم رفاه و معیشت را به جای رانت و تبعیض و فساد جایگزین نمود تا آینده خودمان و فرزندانمان در آسایش و آرامش باشد.

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان خراسان جنوبی

استانی با مردمی قانع، بادب، انقلابی و پاکیزه

آیت الله عبادی دامت برکاته عرض سلام و احترام دارم، خدمت علما و روحانیت، خانواده معزز شهدا و ایثارگران، کارگزاران، کارمندان، کارگران، کشاورزان زحمت کش استان عرض سلام و خداقوت دارم.

سلام بر مردم شهرهای بیرجند، سرایان، بشرویه، قاین، نهبندان، سربیشه، خوسف، طبس، فردوس، زیرکوه، اسديه

خراسان جنوبی علاوه بر جوانان مستعد و متعهد خود معمولا میزبان دانشجویانی از سایر استانها و جوانانی در دوره ضرورت سربازی است به همه این جوانان عزیز و برومند که امیدهای کشور و گردانندگان چرخهای علمی، صنعتی و اقتصادی استان و کشور خواهند بود سلام عرض می‌کنم.

به همه دختران و پسران هوشمند، پر انرژی و با اخلاق خراسان جنوبی سلام عرض می‌کنم، امیدوارم مسئولیت خطیر خود در ساختن و آباد کردن استان و کشور را به خوبی بشناسند و در آن سهم بسزایی ایفا کنند.

از ویژگیهای بارز این استان زندگی محبت آمیز و مثال زدنی شیعه و اهل سنت با وفاق و برادری کامل است که این استان را به الگویی

اللهم صل علی علی بن موسی الرضا المرتضی الامام التقی وحجتک علی من فوق الارض و من تحت الثری الصدیق الشهید صلوة کثیرة تامة زاکية متواصلة متواترة مترادفة كأفضل ما صلیت علی احد من اولیاءک

همجواری بارگاه ملکوتی امام رضا علیه السلام و برادر ایشان حسین موسی الکاظم علیه السلام قطعا پرتوی از نور و معنویت را بر این استان افکنده است و این جای شکر دارد.

به روح بلند و ملکوتی امام خمینی بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی درود و سلام می‌فرستیم و به مقام شامخ شهدای اسلام و انقلاب اسلامی، شهدای مدافع حرم، مدافعین وطن و شهدای مدافع سلامت هم ادای احترام می‌کنم بویژه دو هزار شهید این خطه که عزت و آزادی امروز ما مرهون جانفشانی آگاهانه این اولیای صالح الهی است.

به مردم خونگرم و انقلابی خراسان جنوبی زن و مرد، پیر و جوان، شیعه و سنی و روستایی و شهری سلام عرض می‌کنم محضر نماینده معزز ولی فقیه در استان حضرت

به همه دختران و پسران هوشمند، پر انرژی و با اخلاق خراسان جنوبی سلام عرض می‌کنم، امیدوارم مسئولیت خطیر خود در ساختن و آباد کردن استان و کشور را به خوبی بشناسند و در آن سهم بسزایی ایفا کنند. از ویژگیهای بارز این استان زندگی محبت آمیز و مثال زدنی شیعه و اهل سنت با وفاق و برادری کامل است که این استان را به الگویی موفق از تقریب و وحدت بدل کرده است و تیر دشمنان و بدخواهان در ایجاد شکاف و اختلاف را برای همیشه به سنگ زده است. از همین جا خدمت علمای بزرگوار و عموم مردم اهل سنت استان نیز عرض سلام و احترام دارم.

موفق از تقریب و وحدت بدل کرده است و تیر دشمنان و بدخواهان در ایجاد شکاف و اختلاف را برای همیشه به سنگ زده است. از همین جا خدمت علمای بزرگوار و عموم مردم اهل سنت استان نیز عرض سلام و احترام دارم.

سایر ممیزه‌های این استان:

سومین استان با مساحت بالای کشور
• در عین نامناسب بودن بحث درآمدی و معیشتی و سرمایه گذاری بالا بودن سطح فرهنگی استان بر اساس شاخص‌های انسانی و اجتماعی (علما، شهدا، و مشاهیر شاخص)

پاکیزه ترین استان کشور، ادبستان کشور و قناعت ویژه مردم

• آرامش و امنیت در عین ارتباط با کشور افغانستان

• حساس بودن به مسایل کشور با نرخ موالید بالا، حضور در یوم الله‌های انقلاب و.....

• حضور شاخص نماینده ولی فقیه استان در برنامه ریزی ها

مدال پرافتخار " علم و ایمان " در بیانات رهبر فرزانه انقلاب اسلامی حقیقتاً برآزنده‌ی این مردم است چرا که بزرگان دینی و مفاخر علمی را در آغوش خود پرورش داده است.

• علمایی همچون آیت الله تهامی، آیت الله نابغ آیتی، آیت الله عارفی، فاضل قاینی، فاضل تونی، ربانی

• مفاخری همچون عبدالعلی بیرجندی، ابن حسام خوسفی، حکیم سعد الدین نزاری، حکیم بوذرجمهر قاینی
• دانشمندانی همچون پرفسور گنجی، دکتر

معتمد نژاد پدر علم ارتباطات ایران، دکتر شکوهی پدر علم تعلیم و تربیت ایران،
• شهدا: شهید ناصری، کاوه، رحیمی، آهنی

• مدافع حرم: مرتضی بصیری پور و....
افتخار دو دوره نمایندگی شما عزیزان در مجلس خبرگان رهبری موجب شده از نزدیک آشنایی نسبتاً خوبی از استعدادها، ظرفیتها و مشکلات این منطقه داشته باشیم

چالش‌ها و مشکلات استان

منطقه خاوران از نظر امکانات مادی، زیرساختهای صنعتی، راه آهن، جاده‌های بین شهری، بویژه منابع آبی از مناطق کم برخوردار کشور محسوب می‌شود اما معتقدیم دو عامل اساسی برای رشد و شکوفایی در این استان وجود دارد که می‌شود با برنامه ریزی و حمایت، موتور پیشرفت و بالندگی را در این استان روشن کرد و سرعت بخشید.

اولین عامل نیروی انسانی جوان، مستعد، باانگیزه، تحصیل کرده و متعهد است که آن هم محصول حوزه علمیه فاخر و دانشگاه باسابقه و به روز آن است.

عامل دوم مواهب الهی، معادن و محصولات استراتژیک از جمله بزرگترین معدن زغال سنگ کشور، ۴۹ ماده معدنی، زمینه اکتشافات سیستماتیک، گیاهان دارویی، زمینه پرورش شتر، پایانه مرزی ماهیرود و میل ۷۸ است.

شما مردم در عرصه اقتصادی با وجود خشکسالی و کم آبی و محرومیت برخی

محصولات استراتژیک مثل زرشک و عناب و زعفران و انار را به سایر استانها، بلکه به خارج کشور صادر می‌کنید.

یقیناً ایجاد زمینه فرآوری و صنعت بسته بندی محصول و... می‌تواند موجب افزایش بهره وری و ارزش افزوده این محصولات شود.

خراسان جنوبی بجمدالله پتانسیل اقتصادی خوبی دارد که لازم است چرخ‌های آن به حرکت در آید.

معتقدیم اگر هیأت دولت با روحیه جوان، انقلابی، پراکنده و پرتلاش باشند، این تحرک و تلاش به سایر کارگزاران و طبقات و اقشار جامعه سرایت کرده، موجب می‌شود تمام آحاد جامعه در راستای تحقق جامعه اسلامی الگو و تراز بسیج شوند. و زمینه را برای تحقق تمدن نوین اسلامی فراهم آورند.

ظرفیت‌های استان خراسان جنوبی

تکمیل چرخه تولیدات شتر - ایجاد مجتمع‌های گلخانه - راه اندازی خط لوله مستقیم انتقال سوخت به خاک افغانستان - افزایش ظرفیت فرودگاه بیرجند - اتصال خط راه آهن استان به راه آهن سراسری - انتقال آب از دریای عمان، زمینه اکتشافات معدنی - جذب سرمایه گذار داخلی و خارجی - تولید شبات - محصولات استراتژیک و زمینه‌های جذب گردشگر - البته به قول ما طلبه‌ها برای تحقق هر هدف، وجود مقتضی و نبود مانع شرط است لذا علاوه بر پتانسیلهای لازم باید موانع توسعه نیز شناسایی و برطرف شوند.

عنوان مساله (به ترتیب اولویت)	علت مشکل	پیشنهاد
کمبود آب در استان در بخش‌های مختلف (آب شرب، مصارف کشاورزی و ...) و آبرسانی به حدود ۴۰۰ روستا بوسیله تانکر	- خشکسالی‌های چندین ساله و کاهش نزولات جوی - سنتی بودن روش‌های تولید محصولات کشاورزی در برخی از مناطق - کشت محصولات آب بر در برخی از مناطق - وجود برخی از صنایع پر مصرف آب - عدم استفاده کامل از آبهای سطحی و رواناب‌ها - عدم استفاده صحیح از پساب و فاضلاب در مصارف صنعتی و ... - فرسودگی شبکه‌های آبرسانی و هدر رفت بالای آب - کاهش کیفیت آب مصرفی - قیمت پایین آب و عدم اصلاح الگوی بهینه مصرف	- طرح انتقال آب از دریای عمان - تکمیل پروژه‌های آبرسانی روستایی برای تامین آب شرب خانوارهای روستایی - تامین آب شهرستان‌های زیرکوه و قائن از دشت آهنگران - طرح شبکه جمع آوری و تصفیه خانه شهرهای طبس، فردوس، خوسف - تغذیه مصنوعی و پخش سیل جهت احیای سفره‌های آب زیرزمینی - ارتقاء بهره‌وری آب و راندمان تولید و آبیاری در بخش کشاورزی از طریق اجرای پروژه‌هایی نظیر انتقال آب با لوله در اراضی کشاورزی - اصلاح الگوی کشت
ضعف در زیرساخت‌های اصلی مانند حمل و نقل (ریلی، هوایی و زمینی) و ارتباطات	- دوری از مرکز و کلان شهرها و مراکز استانهای همجوار - وسعت زیاد استان - تراکم جمعیت کم و در نتیجه بالا رفتن هزینه سرانه خدمات زیربنایی - عقب ماندگی تاریخی استان	- پیگیری و تسریع در اجرای پروژه راه آهن شرق کشور - توسعه خطوط هوایی - تأمین و اختصاص اعتبار پروژه‌های مهم توسعه و ارتقای محورهای مواصلاتی استان به ویژه راه‌های ترانزیتی نهندان - بیرجند - قاین و محورهای منتهی به مرز ماهیرود
کمبود صنایع فراوری مواد معدنی و صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی علیرغم ظرفیت بالای استان در این حوزه	- کمبود زیرساخت‌های سرمایه گذاری در استان - کمبود منابع مالی ارزان قیمت برای سرمایه گذاری - دوری از بازارهای مصرف - کافی نبودن قوانین و مقررات تشویقی برای سرمایه گذاری در استان	- تکمیل زنجیره ارزش معادن استان از طریق اعطای تسهیلات و استفاده از ظرفیت نهادهای علمی و تحقیقاتی کشور - حمایت و تشویق سرمایه گذاری در صنایع فراوری استان که طرح‌های مطالعاتی آن انجام شده است - تخصیص اعتبارات ارزان قیمت (سرمایه‌ای و سرمایه در گردش)
محدودیت‌های مربوط به تجارت خارجی علیرغم همجواری با مرز	- تعطیلی ۳ بازارچه مرزی استان - کافی نبودن زیرساخت‌های مرتبط با تجارت خارجی در استان (مثلاً جاده مواصلاتی به مرز ماهیرود و ماهیرود به مرکز ولایت فراه و .... - ضعف در دیپلماسی اقتصادی با افغانستان	- تأمین و اختصاص اعتبار پروژه‌های مهم و اولویت دار راه‌های استان (احداث باند دوم محور بیرجند - زاهدان - احداث باند دوم محور بیرجند - قائن - حمایت و تعجیل در احداث راه آهن بیرجند - مشهد (محدوده استان) - کمک به توسعه و تکمیل زیرساخت‌های فرودگاه بین المللی بیرجند - تأمین و اختصاص اعتبار مورد نیاز پروژه‌های مهم و اولویت دار مرز و تجارت خارجی استان - حل مسائل و مشکلات موجود و فعال نمودن ۴ بازارچه مشترک مرزی استان با کشور افغانستان - راه اندازی کنسولگری افغانستان در بیرجند - واردات برخی اقلام بویژه محصولات کشاورزی و میوه تازه از افغانستان

نقش استان در سطح بین المللی

- گذرگاه بین المللی جهت انتقال محصولات صادراتی ایران و سایر کشورها به طور مستقیم به کشور افغانستان و با واسطه‌ی استان‌های دیگر به کشورهای آسیای میانه
- ظرفیت ایجاد کنسول‌گری کشور افغانستان جهت تسهیل ارتباطات و تجارت
- نقش مناطق و بازارچه‌های مرزی استان به عنوان مناطق ویژه اقتصادی بین المللی
- در صورت تکمیل راه آهن شرق کشور، استان می‌تواند نقش سازنده‌ای در اتصال خطوط مواصلاتی شمال کشور به آب‌های آزاد در جنوب کشور ایفا کند.
- ایفای نقش به عنوان تولید کننده و صادر کننده مواد معدنی به صورت خام و فرآوری شده به دیگر کشورها به خصوص افغانستان
- این استان در عرصه بین الملل می‌تواند همچنان به عنوان بزرگ‌ترین تولید کننده زرشک، زعفران و عناب کشور و جهان نقش ایفا کند
- نقش استان در جذب و تربیت دانشجوی خارجی به خصوص از کشور افغانستان

در پایان از خداوند متعال می‌خواهیم ما را در مسیر خدمت به بندگان خود آنهم مردم غیور، مومن و انقلابی و وفادار ایران اسلامی موفق گرداند و توجهات و الطاف بقیه الله الاعظم را شامل حال ما گرداند.
و من الله التوفیق و علیه التکلان

پیوست: برخی پروژه‌های ناتمام استان خراسان رضوی

۱. تسریع در اجرای پروژه انتقال آب به استان (انتقال آب از پروژه خلیج فارس به کرمان- پروژه دریای عمان)
۲. حمایت و تسریع در احداث راه آهن بیرجند- مشهد (محدوده استان)

از جمله موانع اقتصاد این استان، ساختار قدیمی کسب و کار، کشاورزی سنتی؛ کم آبی یا شور شدن آب‌های کشاورزی؛ مشکل فرآوری، بازاریابی و فروش بویژه در محصولات انحصاری استان، ضعف زیرساختها به ویژه در بخش تاسیسات ذخیره محصولات؛ کمبود تاسیسات مهار و ذخیره سازی آب، بهره برداری نادرست از منابع آبی، نبود منطقه آزاد تجاری بجز یک منطقه ویژه اقتصادی؛ وجود بالاترین درصد زنان سرپرست خانوار (رتبه دوم پس از سیستان و بلوچستان) و بالاترین درصد جمعیت معلول کشور.

زبینه این مردم خوب، مومن و صبور نیست که برای حداقل‌های زندگی در تنگنا باشند در حالی که بهترین فرهنگ و تمدن دنیا یعنی فرهنگی غنی اسلامی را داریم.

در دولت مردمی آحاد جامعه نسبت به اجرای قانون و عدالت و انصاف مسئولند و باید بر عملکرد مسئولان نظارت کنند و تذکر دهند البته برای اطلاع از نظرات، انتقادات و پیشنهادات مردم همچون قوه قضائیه، سامانه‌های کاربردی و فراگیر را راه اندازی خواهیم کرد.

نقش استان در پهنه تعامل با دیگر استان‌های همجوار

- گذر گاه ارتباطی بین استان‌های سیستان و بلوچستان، یزد و کرمان با استان‌های خراسان رضوی و اصفهان جهت مبادلات تجاری و بازرگانی
- منبع تولید کننده مواد اولیه برای صنایع فراوری مواد معدنی در استان‌های یزد و اصفهان
- تربیت نیروی انسانی موثر و کارآمد در بخش‌های آموزشی، فرهنگی و کادر اداری برای استان‌های همجوار

نقش استان در پهنه ملی و در سطح کل کشور

- گذر گاه ارتباطی بین جنوب شرق و مرکز و شمال کشور جهت مبادلات تجاری و بازرگانی
- گذرگاهی جهت زیرساخت‌های حوزه مخابرات و شبکه‌های اینترنتی
- وجود معادن تامین کننده مواد اولیه منحصر به فرد برای صنایع مادر کشور مانند تنها معدن آزبست کشور، بزرگترین و خالص ترین معدن منیزیت ایران و جهان، معادان گرانیت، ذغال سنگ، مس و طلا

۳. تأمین و اختصاص اعتبار پروژه‌های مهم توسعه و ارتقای محورهای مواصلاتی استان به ویژه راه‌های ترانزیتی نه‌بندان- بیرجند- قاین و محورهای منتهی به مرز ماهیرو

۴. احداث و تکمیل زیرساخت‌های بازارچه‌های مرزی استان

۵. کمک به تکمیل زیرساخت‌های منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و سایت منطقه ویژه در مرز ماهیرو

۶. حل مسائل و مشکلات موجود و فعال نمودن ۴ بازارچه مشترک مرزی استان با کشور افغانستان

۷. اعطای مجوز تهاتر پروژه‌های اثربخش استان از قبیل تهاتر نیروگاه سیکل ترکیبی با یک نهاد معین در برابر احداث راه آهن استان

۸. آزادسازی واردات برخی از اقلام بویژه محصولات کشاورزی و میوه تازه از افغانستان با عنایت به وجود محصولات مناسب و با کیفیت در افغانستان و بویژه ولایت فراه

۹. راه اندازی کنسولگری افغانستان در بیرجند

۱۰. تکمیل پروژه‌های آبرسانی روستایی برای تأمین آب شرب خانوارهای روستایی

۱۱. ارتقاء بهره‌وری آب و راندمان تولید و آبیاری در بخش کشاورزی از طریق اجرای پروژه‌هایی نظیر انتقال آب با لوله در اراضی کشاورزی

۱۲. تأمین و تخصیص اعتبار لازم لایروبی و مرمت ۴۰۰ کیلومتر قنوات استان

۱۳. تکمیل زیرساخت‌های مجتمع‌های دامپروری استان

۱۴. اعطای تسهیلات کم بهره به متقاضیان ایجاد دامداری در مجتمع‌های دامپروری استان

۱۵. کمک به تکمیل زنجیره ارزش محصولات ویژه استان نظیر زعفران، زرشک، عناب، زیتون، خرما و گیاهان دارویی از طریق اعطای تسهیلات و استفاده از ظرفیت نهادهای علمی و تحقیقاتی کشور

۱۶. تأمین آب شهرستان‌های زیرکوه و قائن از دشت آهنگران

۱۷. تغذیه مصنوعی و پخش سیل جهت احیای سفره‌های آب زیرزمینی

۱۸. طرح شبکه جمع‌آوری و تصفیه خانه شهرهای طبس، فردوس، خوسف

۱۹. حمایت از شرکت‌های دانش بنیان استان از طریق تقویت صندوق‌های تسهیلات خطر پذیر

۲۰. احداث نیروگاه سیکل ترکیبی در استان

۲۱. کمک به تکمیل زنجیره ارزش معادن استان از طریق اعطای تسهیلات و استفاده از ظرفیت نهادهای علمی و تحقیقاتی کشور

۲۲. ایجاد زیرساخت برق و خط انتقال آن برای ۴ معدن طلای استان (هیرد، شادان، کودکان و خونیک)

۲۳. تخصیص ارز نیمایی برای خرید ماشین آلات شرکت کویرتایر در استان

۲۴. کمک به تربیت و بکارگماردن تسهیل‌گران در راستای توانمندسازی نیروی متخصص در استان در راستای بحث اشتغال روستایی

۲۵. تکمیل و تجهیز بیمارستان‌های استان

۲۶. اعطای تسهیلات و حمایت از احداث کمپ‌های کویرنوردی، گردشگری و نجوم

۲۷. کمک به تعمیم و توسعه پروژه‌های موفق بین‌المللی استان نظیر طرح ترسیب کربن و RFLDL

۲۸. تخصیص اعتبار در راستای کمک به ساماندهی سکونتگاه‌های شهری استان (بازآفرینی شهری)

۲۹. اعطای تسهیلات ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی و بادی بزرگ و کوچک مقیاس

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان خراسان رضوی

دیار امام رئوف (ع) و زائرین دل‌داده اش

خربزه، طالبی، زعفران و آلو رتبه اول، در تولید زرشک رتبه دوم، در تولید انار و پسته رتبه سوم و در تولید انگور و بادام رتبه چهارم را دارد. (تفصیلی تر در ادامه خواهد آمد)

اقشار مختلف نخبگان جامعه استان

• خانواده های شهدا و شهدای شاخص مانند

مطهری (فریمان) . هاشمی نژاد. شهید کاوه. برونسی. چراغچی. آغاسی زاده. شوشتری. نظرزاد. قاجاریان (نیشابور) عاصمی (کاشمر) کلاهدوز (قوچان) صیاد شیرازی (درگز) ابوالفضل رفیعی . خادم الشریعه (سرخس) حسینی محراب.

• علما و فضلا
آیات عظام : طبسی ، شیرازی، فقیه سبزواری، میلانی ، علامه جعفری ، پدر مقام معظم رهبری، میرزا جواد آقا تهرانی، فلسفی، مروارید ، قمی، مصباح موسوی) توجه شود که ۲ گزینه آخر به نظر حقیر برای جذب حدالکتری است هر طور صلاح می دانید)

• نخبگان علمی و آموزشی (اساتید، هیات علمی، دبیران، دانشجویان رتبه های برتر

استان خراسان رضوی

• یکی از مهمترین مراکز و خاستگاه‌های تمدن ایرانی

• مساحت استان نزدیک به ۱۲۰ هزار کیلومتر مربع بوده که ۷٪ کل مساحت ایران را در بر می‌گیرد و از این نظر پنجمین استان بزرگ کشور است.

• استان خراسان رضوی از ۳۳ شهرستان، ۷۹ بخش، ۱۷۵ دهستان و ۸۱ شهر تشکیل شده است که از لحاظ رتبه دومین استان با بیشترین شهرستان کشور است.

• جمعیت خراسان رضوی بر اساس آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن (۱۳۹۵)، برابر ۶٬۴۳۴٬۵۰۱ نفر است که دومین استان ایران از نظر جمعیت محسوب می‌شود.

• بر اساس نتایج سرشماری ۱۳۹۵ از کل جمعیت استان تعداد ۲۱۹٬۴۴۲ نفر با تابعیت افغانستان ساکن استان هستند.

شهر مشهد که مرکز خراسان رضوی است، بزرگترین شهر این استان نیز به‌شمار می‌رود که جمعیت آن، ۳٬۰۰۱٬۱۸۴ نفر (معادل ۴۶٪ جمعیت استان) می‌باشد.

• این استان در تولید گیلان، زرچوبه،

مشهد و استان قدس رضوی مرکز غنی سازی معنوی ایرانیان است. اقتصاد زیارت باید در کل سال مشهد توزیع شود. اقتصاد زیارت مشهد به تنهایی می‌تواند به اندازه درآمد نفتی کشور ارزآوری داشته باشد. ظرفیت خالی اقتصاد زیارت در مشهد به گونه ای است که بدون سرمایه گذاری جدید، هم می‌توان تمام مشکل اشتغال را در این شهر حل کرد و هم مشکل اشتغال بسیاری از شهرستانهای استان و حتی برخی از استانهای کشور (حدود ۳۰ میلیون زائر) تورسم زیارت که می‌تواند نه تنها مشهد بلکه چرخه تولید رایج خاند (حدود ۵ میلیون زائر خارجی) این استان از شمال و شمال شرق به طول تقریبی ۵۳۱/۶ کیلومتر دارای مرز مشترک با کشور ترکمنستان و از شرق به طول حدود ۲۰۲ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان دارد) یعنی حدود ۴۵ میلیون نفر در این دو کشور در کنار استان خراسان رضوی و چقدر فرصت صادرات) کشاورزی در دهه‌های گذشته، به دلیل خشکسالی، با مشکل جدی مواجه شده است. ..

(...و)

- نخبگان ورزشی
- کارآفرینان برتر (خلاق و نوآور)
- نخبگان فرهنگی
- زنان نخبه و کارآفرین
- نخبگان هنری
- نخبگان حوزه های شعر و ادبیات و نویسندگان
- نخبگان حوزه مدیریت
- نخبگان حوزه فناوری های نوین و کسب و کارهای دیجیتال و استارت آپها
- نخبگان حوزه های برنامه ریزی
- نخبگان بخش تولید، توزیع، بازرگانی

ظرفیت های استان

- مشهد و استان قدس رضوی مرکز غنی سازی معنوی ایرانیان است.
- اقتصاد زیارت باید در کل سال مشهد توزیع شود.
- اقتصاد زیارت مشهد به تنهایی می تواند به اندازه درآمد نفتی کشور ارزآوری داشته باشد.
- ظرفیت خالی اقتصاد زیارت در مشهد به گونه ای است که بدون سرمایه گذاری جدید، هم می توان تمام مشکل اشتغال را در این شهر حل کرد و هم مشکل اشتغال بسیاری از شهرستانهای استان و حتی برخی از استانهای کشور (حدود ۳۰ میلیون زائر)
- توریسم زیارت که می تواند نه تنها مشهد

بلکه چرخه تولید را بچرخاند (حدود ۵ میلیون زائر خارجی) این استان از شمال و شمال شرق به طول تقریبی ۵۳۱/۶ کیلومتر دارای مرز مشترک با کشور ترکمنستان و از شرق به طول حدود ۳۰۲ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان دارد (یعنی حدود ۴۵ میلیون نفر در این دو کشور در کنار استان خراسان رضوی و چقدر فرصت صادرات) کشاورزی در دهه های گذشته، به دلیل خشکسالی، با مشکل جدی مواجه شده است.

البته در سال های اخیر، بخش صنعت استان گسترش قابل توجهی یافته است. هتل داری و گردشگری در این استان پیشرفت قابل توجهی داشته و امکان گسترش بیش از اینها را دارد. همچنین این استان با داشتن مرزهای طولانی با کشورهای افغانستان و ترکمنستان پتانسیل نفش آفرینی بیشتر در مسیر ترانزیت کالا و خدمات را دارد.

این استان دارای معادن گوناگون بسیاری از سنگ های تزئینی و قیمتی گرفته تا کانی های مختلف همچون سنگ آهن، سنگ گچ، آهک، زغال سنگ و... را در خود جای داده است. به عنوان نمونه معادن سنگان خواف معروف به عسلویه شرق، که در صورت تأمین مطمئن و پایدار آب می تواند این استان را متحول کند.

استان خراسان رضوی به واسطه آب و هوای مناسب در تولید انواع محصولات باغی و زراعی رتبه دارد. این استان در تولید

گیلاس، زردپه، خربزه، طالبی، زعفران و آلو رتبه اول، در تولید زرشک رتبه دوم، در تولید انار و پسته رتبه سوم و در تولید انگور و بادام رتبه چهارم را دارد. همچنین این استان محصولات دیگری مانند گندم، عدس، نخود، گردو، گوجه فرنگی، سیب زمینی، بادمجان، پیاز، زردآلو، هلو، سیب، گلابی، به ... تولید می کند. این استان از بزرگترین تولیدکنندگان محصولات کشاورزی کشور شمرده می شود. برابر اعلام رسمی اداره کل جهاد کشاورزی استان خراسان رضوی سطح زیر کشت اراضی زراعی و باغی استان خراسان رضوی حدود یک میلیون هکتار است که از این مقدار بیش از ۶۲۷ هزار هکتار زراعی و حدود ۳۶۲ هزار هکتار باغی است. همچنین تولید محصولات زراعی و باغی استان نیز بیش از پنج میلیون و ۹۰۲ هزار تن است که از این مقدار بیش از چهار میلیون و ۸۲۸ هزار تن محصولات زراعی و حدود یک میلیون و ۷۳ هزار تن محصولات باغی است خراسان رضوی دارای یک میلیون هکتار سطح زیر کشت انواع محصولات زراعی و باغی آبی و دیم با هشت میلیون تن انواع محصولات است. این استان مقام نخست کشور در تولید زعفران و زیره، رتبه دوم در تولید پسته، رتبه سوم در تولید انار، مقام چهارم کشور در تولید انگور و رتبه دوم کشور در کشت گلخانه ای را در اختیار دارد.

کسب رتبه نخست کشور در تولید گوشت قرمز (با تولید حدود ۸۳ هزار تن)، رتبه دوم

در تولید تخم مرغ (با تولید ۱۴۵ هزار و ۷۰۰ تن)، مقام سوم در تولید شیر (با تولید بیش از یک میلیون و ۱۴۰ هزار تن شیر) و مقام چهارم در تولید گوشت مرغ (با تولید ۱۸۳ هزار تن) نیز نشان از جایگاه این استان در حوزه دام و طیور دارد. بعلاوه داشتن رتبه دوم کشور در تولید پيله تر (بعد از استان گیلان با تولید ۳۳۵ تن) و رتبه نخست کشور با دارا بودن بیش از ۱۴ میلیون واحد دامی از دیگر جایگاه‌های برتر استان در کشور به‌شمار می‌رود. همچنین استان خراسان رضوی با تشکیل و پوشش ۶۹۲ شرکت تعاونی روستایی با بیش از ۱۲۸ هزار عضو زیر پوشش از این حیث رتبه نخست را در کشور داراست.

مشکلات و مسائل استان

- در حال حاضر به خاطر قطعی برق، تاکید بسیار مناسب است (مغازه کوچک تا کارخانه‌های بزرگ؛ در بعضی از نقاط مشهد تا ۵ ساعت برق نیامده است و بسیاری زیان دیده اند)
  - کمبود آب در بخش‌های کشاورزی
  - افزایش نرخ بیکاری جوانان تحصیل کرده
  - بویژه در بین دختران و خصوصا به خاطر کرونا و عود ورود زائر به مشهد (فقط ۳۷ هزار نفر کارگر روزمزد از مناطق محروم در نیمه اول سال ۱۳۹۹ بیکار شدند)
  - مشکل حاشیه ی شهر مشهد
  - مشکل منزل که با قیمت کمتر از ۱۰۰ میلیون ۴ سال پیش میتوانیتم خانه بخریم الان با ۱۰۰ تومان رهن هم نمی شود
  - مشکل طلاق
  - مشکل اعتیاد
  - متروی مشهد گلبهار
  - مشکل بورس و پدیده ...
  - عدم آنتن دهی اینترنت در اطراف مشهد، به عنوان مثال برخی روستاهای اطراف مزار فردوسی (چگونه دانش آموزان درس بخوانند)
  - کوهخواری اطراف مشهد (محیط زیستی)
- ### مسائل عمده استان
- کار.
  - ازدواج
  - اعتیاد
  - حاشیه نشینی

• مشکلات رایج کشاورزان و دامداران راهکارهای اصلی برای پیشرفت هر استان؛ در حد سه راهکار هر استان را نمی دانم، اما همانطور که قبلا گفتم ظرفیت خالی اقتصاد زیارت در مشهد به گونه ای است که بدون سرمایه گذاری جدید، هم می توان تمام مشکل اشتغال را در این شهر حل کرد و هم مشکل اشتغال بسیاری از شهرستانهای استان و حتی برخی از استانهای کشور

مطالبات مردمی و راهکارهای دولت مردمی

- از مهم ترین مشکلات استان خراسان رضوی، عدم وجود زیرساخت‌های موردنیاز در بخش حمل‌ونقل ازجمله فرودگاه، راه آهن و جاده‌های عریض و متصل به شبکه جاده‌های بین‌المللی است.
- دولت مردمی برای ایجاد زیرساخت‌های حمل و نقل جاده ای و ریلی وسیع در کشور برنامه جدی دارد و در این خصوص با تکیه بر بخش خصوصی و راهکارهای نوین تأمین مالی در این خصوص اقدام خواهد کرد.
- طرح راه آهن در استان خراسان شمالی باید نهایی شود.
- باید به تبدیل شدن استان خراسان شمالی به مهم ترین مسیر ترانزیتی کشور به سوی مرزهای ترکمنستان برنامه جدی ارائه شود.
- در همکاری ویژه ای با دولت ترکمنستان بازارچه های مرزی را ایجاد و توسعه خواهیم داد.
- یکی از بزرگ ترین مشکلی که در استان خراسان رضوی وجود دارد، مسأله آب است که البته در استان های دیگری هم وجود دارد.
- ایجاد برنامه ای ۱۰ ساله برای بهره برداری از دانش آبخیزداری و احیای قنوات در اولویت قرار گیرد.
- مدیریت منابع آبی برای جلوگیری از مشکلات ناشی از پسماند ضروری است.
- ایجاد و توسعه روش های جدید آبیاری در حوزه کشاورزی به منظور آبیاری نوین به منظور کاهش بیش از ۸۰ درصد هدررفت آب.
- جلوگیری از حفر چاه های غیر مجاز و برنامه جدی برای جلوگیری از فعالیت های چاه های غیرمجاز موجود

- ممنوعیت جدی حفر چاه جدید به منظور اصلاح شرایط آب های زیرزمینی
- مهم ترین مسئله استان در حوزه محیط زیست، آب و کشاورزی، ناپایداری و ضعف ساختار تولید محصولات کشاورزی است.
- برای حل این مسئله، گرچه سیاست های متعددی را می توان طرح و اجرا کرد، بهینه ترین آن ها در وضعیت فعلی به منظور افزایش سطح کارایی و بازدهی و تکمیل فرایند تولید در بخش کشاورزی، توسعه صنایع جانبی بخش کشاورزی است که اجرای آن در قالب راهکارهایی همچون همکاری بین سازهایی، اولویت بندی راه اندازی صنایع، استفاده از فرصت های ملی و بین المللی برای جذب سرمایه گذاری و عزم و حمایت جدی دولت ممکن است.
- در بخش معدنی با توجه به پتانسیل های بسیار ویژه این استان، انتظار می رود شرایط برای تسهیل سرمایه گذاری بخش خصوصی فراهم شود. از امکانات آستان قدس رضوی در این بخش نیز بهره برداری خواهد شد.
- عمده صنایع فرآوری و بهره برداری مواد معدنی استان شامل کارخانه های فراوری کننده سنگهای تزئینی، خاکهای صنعتی، کارخانجات سیمان، طال، کرومیت، کائولن، کاشی و سرامیکها، سنگ گچ، گچ خاکی، آهک و بنتونیت است.
- متأسفانه اغلب معادن استان در حریم روستاها قرار گرفته اند و دارندگان پروانه های بهره برداری معادن غیرمخصص هستند. دولت مردمی برای حل این مشکل برنامه ریزی جدی ای دارد.
- معادن فاقد مجوز در حال بهره برداری ساماندهی شود.
- شهرک های صنعتی استان مشکلات فراوانی دارند.
- برنامه دولت مردمی بایستی تقویت و ایجاد شرایط خاص مالیاتی و ایجاد زیرساخت های لازم به منظور توسعه شهرک های صنعتی خصوصاً در استان های کمتر توسعه یافته از جمله خراسان شمالی خواهد بود.
- بهره وری پایین بخش کشاورزی
- انجام مطالعات در زمینه قیمت های تمام شده محصولات موجود و معرفی الگوی بهینه کشت
- هم زمانی مطالعات توسعه صنایع جانبی با حمایت های خرید محصولات

۵ اتمام سیستم فاضلاب شهری بجنورد و راه اندازی سیستم جمع آوری فاضلاب در دیگر شهرهای استان
 ۵ الزام تمام شهرک های صنعتی به تجهیز و راه اندازی تصفیه خانه های صنعتی
 ۵ اتمام و تجهیز سیستم فاضلاب شهری
 ۵ نظارت بر صنایع خارج از شهرک های صنعتی
 • آمایش نامطلوب کشاورزی
 ۵ بیمه محصولات کشاورزی و اتخاذ سیاست های تضمینی برای پوشش ریسک های احتمالی
 ۵ تنظیم الگوی کشت مطابق با بازار مصرف و شرایط منطقه ای
 ۵ آموزش مؤثر و حمایت از کشاورزان
 ۵ ترغیب کشاورزان به کشت محصولات صنعتی و مناسب منطقه مانند پنبه
 ۵ ترغیب کشاورزان به کشت محصولات کشاورزی اقتصادی تر مانند گیاهان دارویی
 • مشکلات صادراتی
 ۵ کاهش مشکلات حمل و نقل
 ۵ توجه به برنامه ریزی برای بازار هدف شامل ۵ کشور عمده
 ۵ توجه ویژه به ایجاد و توسعه وسیع بازارچه های مرزی
 ۵ کمک به تأمین ضمانت نامه های صادراتی
 ۵ ایجاد روشی جدید برای حل مشکلات ناشی از بازگشت ارزهای ناشی از صادرات

اقدامات اساسی دولت مردمی

- ایجاد و توسعه بازارچه های مرزی را در دستور کار قرار می دهیم.
- توسعه نظام بیمه ای کشاورزان و روستائیان از اولویت های دولت

۵ تغییر سازمان تولید و بهره برداری با تأسیس شرکت های کشت و صنعت
 ۵ مهیا کردن شرایط لازم برای توسعه گردشگری روستایی
 ۵ آموزش و ترغیب کشاورزان به کشت گیاهان دارویی و توسعه صنایع جانبی آن در استان
 ۵ اعمال سیاست آب مجازی
 ۵ ترغیب کشاورزان به کشاورزی سودآور مانند کشت گیاهان دارویی
 • رکود در واحدهای صنعتی و فقدان استراتژی توسعه صنعتی
 ۵ ایجاد زنجیره تولید به خصوص در اطراف واحدهای بزرگ صنعتی و تولیدات کشاورزی استان
 ۵ تعیین استراتژی توسعه صنعتی استان با توجه به مطالعات کارشناسی جهت دهی حمایت های دولتی و کارشناسی دانشگاه ها به سمت تحقیق و توسعه و عارضه یابی صنایع
 • بی توجهی به استفاده از پتانسیل مرز
 ۵ برنامه ریزی جدی برای جلب نظر سرمایه گذاری در بخش های نوآورانه مرتبط با صادرات
 ۵ فشار کارشناسی اقتصادی سیاسی از سطح استان به تصمیم گیران اصلی به منظور تشکیل مرز رسمی
 ۵ حمایت و مشارکت دولت در توسعه ظرفیت های فیزیکی و اجتماعی مورد نیاز
 ۵ تجهیز و تقویت جایگاه بازارچه های مرزی در تجارت منطقه
 ۵ توسعه صنایع تولید کالاهای مورد نیاز کشورهای منطقه
 • مسائل کمی و کیفی منابع آب
 ۵ نظارت جدی بر بهره برداری های مجاز از منابع آب و برخورد با بهره برداری های غیرمجاز
 ۵ مکانیزه کردن کشاورزی و اجرای روش های مدرن آبیاری
 ۵ جلوگیری از تبدیل اراضی دیم به آبی
 ۵ تعیین تکلیف و پلمپ چاه های غیرمجاز

مردمی خواهد بود.

• دولت مردمی از دریافت مالیات پنهان از روستائیان در شکل کنونی قیمت گذاری محصولات کشاورزی، جلوگیری خواهد کرد.

• موضوع استفاده از ظرفیت زائران آستان حضرت رضا (ع) برای توسعه اقتصادی در دستور کار دولت مردمی خواهد بود.

• تخصصی کردن بازارچه های مرزی موضوع بسیار مهمی است که می تواند از خراسان رضوی آغاز شود.

• تقویت دیپلماسی با همسایگان برای افزایش حجم مبادلات تجاری از مهم ترین اقدامات دولت مردمی برای ایران قوی خواهد بود.

• از همه روش های تأمین مالی برای اتمام پروژه های نیمه تمام از جمله پروژه های مطرح و اصلی استفاده خواهیم کرد.

• برای موضوع حاشیه نشینی خصوصاً در شهر مشهد، برنامه داریم.

• برای رفع موانع تولید، توجه ویژه ای به کاهش مشکلات دریافت مجوز در دستور کار خواهیم داشت و به دنبال ساده سازی در این حوزه خواهیم بود.

• استانداران و فرمانداران و سایر مسئولین در دولت مردمی، وظیفه دارند خودشان سراغ سرمایه گذاران بخش خصوصی بروند و برای آنها برنامه داشته باشند.

• در دولت، مرکزی را برای اولویت بندی نقاط سرمایه گذاری ایجاد خواهیم کرد. سرمایه گذار در دولت مردمی، جایگاهی ویژه خواهد داشت، تولید را ارج می نهیم و برای کاهش مالیات و افزایش سودآوری در بخش تولید برای تولید ارزش و خلق ثروت تلاش خواهیم کرد.

• برنامه ریزی جدی برای بهره برداری از فرصت های استثنائی حوزه کشاورزی و صنعتی استان را در دستور کار دولت قرار خواهیم داد.

• مردم خراسان رضوی بدانند عقب ماندگی های ناشی از نبود عدالت در امکانات استان را رفع خواهیم کرد.

• در کل کشور و در استان خراسان رضوی برای جذب سرمایه گذاران واقعی برنامه داریم و سرمایه ها را در راه توسعه کشور، به کار خواهیم بست.

• مدیریت های استان را در اختیار مدیران پر تلاش و با برنامه قرار خواهیم داد.

• مرزنشینان کشور برای دولت مردمی، بسیار مهم هستند و برای رهایی آنها از مشکلات فعلی، دست از پا و شب از روز نخواهیم شناخت.

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان خراسان شمالی

استان باب الرضا (ع) و گنجینه معرفت

ادعا را در خود پرورانده است.

هیچگاه از یاد نمی‌برم که در انتخابات دوره گذشته ریاست جمهوری شورای عظیم آفریدید و با رای قاطع خود به اینجانب، مرا رهین منت خویش نمودید و رجای واثق دارم که در این دوره انتخابات هم آنرا تکرار خواهید نمود. طبیعت زیبا و جغرافیای پر استعداد شهرستان‌های بجنورد، شیروان، اسفراین، مانه و سملقان، راز جرگلان، فاروج، گرمه و جاجرم و مردم شریف آن خطه، فرصت‌های زیادی را برای نقش آفرینی و برقراری ارتباط با استان‌های کشور و نیز کشورهای همسایه پدید آورده است که امیدوارم در آینده نه چندان دور به شکوفایی استحقاقی خود دست یابم و همه اقشار آن خطه اعم از اساتید، دانشگاهیان و فرهنگیان و دانشجویان و جوانان و پسران و دختران و زنان و دانش آموزان و کارگران و هنرمندان و مهندسان و صنعتگران و کشاورزان و کارآفرینان و پزشکان و کادر درمان و ورزشکاران و اصناف و بازاریان و طلاب و روحانیان و کارمندان و همه اقشار، به حداکثر رشد مورد توقع و شایسته خویش دست یابند.

عرض سلام صمیمانه دارم خدمت مردم مهربان و با صفا و پرشور و غیور مردان مرزدار و شهیدپروران عزتمند خراسان شمالی. اسباب تاسف عمیق است که به دلیل شرایط کرونایی امکان تجدید خاطره شورآفرین حضور در جمع آن مردم عزیز به ویژه جوانان گرانقدر را نیافتم. خراسان شمالی به عنوان قسمتی از پیکره سرزمین مجاوران ولایتمدار حضرت علی ابن موسی الرضا (ع) و میزبانان صمیمی برادر بزرگوار ایشان حضرت سید عباس بن موسی جعفر (ع)، همان خطه‌ای است که رهبر معظم انقلاب در سفر تاریخی سال ۹۱ خود، آن را باب الرضا و گنجینه معرفت‌ها خواندند و در پیام نوروزی سال ۹۲ خود از خاطره حضور پرشور شما عزیزان، به عنوان "مستوره" و نمونه صحنه دفاع از میراث امام و شهیدان یاد نمودند. این استان سرزمین آزاد مردان و بزرگ زنانی است که سرداران بزرگی همچون شهید محمدزاده و شهید پرورانی همچون مادر سه شهید گرانقدر امامی فرد و قریب سه هزار شهید سرافراز انقلاب و دفاع مقدس و مدافعان حرم و مدافعان سلامت و رزمندگان مخلص و جانبازان و آزادگان و ایثارگران پرتلاش و کم

یچگاه از یاد نمی‌برم که در انتخابات دوره گذشته ریاست جمهوری شورای عظیم آفریدید و با رای قاطع خود به اینجانب، مرا رهین منت خویش نمودید و رجای واثق دارم که در این دوره انتخابات هم آنرا تکرار خواهید نمود. طبیعت زیبا و جغرافیای پر استعداد شهرستان‌های بجنورد، شیروان، اسفراین، مانه و سملقان، راز جرگلان، فاروج، گرمه و جاجرم و مردم شریف آن خطه، فرصت‌های زیادی را برای نقش آفرینی و برقراری ارتباط با استان‌های کشور و نیز کشورهای همسایه پدید آورده است که امیدوارم در آینده نه چندان دور به شکوفایی استحقاقی خود دست یابم و همه اقشار آن خطه اعم از اساتید، دانشگاهیان و فرهنگیان و دانشجویان و جوانان و پسران و دختران و زنان و دانش آموزان و کارگران و هنرمندان و مهندسان و صنعتگران و کشاورزان و کارآفرینان و پزشکان و کادر درمان و ورزشکاران و اصناف و بازاریان و طلاب و روحانیان و کارمندان و همه اقشار، به حداکثر رشد مورد توقع و شایسته خویش دست یابند.

استانی که نمونه کم نظیر همزیستی مسالمت آمیز مسلمین اهل تشیع و تسنن و اقوام پر افتخار کرمانج و ترک و ترکمن و تات و فارس و بوچ است و موسیقی مقامی و کشتی با چوخه آن زبانزد عام و خاص است. استانی که ظرفیت جمعیتی آن شامل جوانانی مستعد و تحصیل کردگانی اندیشمند و روستائیان رشید است و جزء معدود استان های کشور است که جمعیت روستایی آن از جمعیت شهری فزونی دارد که خود زمینه ای برای رشد تولیدات کشاورزی و دامی و ظرفیت و قابلیت برای برنامه ریزی در راستای رفع تنگناهای معیشتی روستائیان عزیز است که امیدواریم با برنامه ریزی جامع به تامین درآمد پایدار بیانجامد.

استانی که جغرافیای آن ظرفیت تجارت با ترکمنستان و افزایش درآمد مرزنشینان و توسعه گمرک و بازارچه مرزی را دارد و تنوع تولیدات آن در پتروشیمی خراسان و آذین فورج و لوله گستر و فولاد اسفراین و آلومینای جاجرم و سیمان بجنورد و تولیدات دامی حاصل از دو میلیون راس دام سبک و سنگین و تولیدات کشاورزی آن در زمین های حاصل خیز آبی و دیم و باغات انگور و ... ظرفیت های کم نظیر گردشگری و بوم گردی آن، فرصت های فراوانی را پدید آورده است و در صورت برنامه ریزی مناسب در سطح ملی و منطقه ای تأثیرات بسیار زیادی در اقتصاد خانواده و بومی و محلی خواهد داشت.

چالش ها و مشکلات استان

از نظر اینجانب و از نظر شما هم زیبا نیست که نرخ بیکاری بالای آن استان باعث شود

که جوانان زیادی برای تامین زندگی روانه شهرهای بزرگی مانند تهران و ... شوند و همچنین نبود زیرساخت های مناسب مواصلاتی اعم از زمینی و هوایی و ریلی موجب هزینه های مضاعف برای مردم و تجار و بازرگانان گردد. از طرفی با عنایت به اشتغال ۴۱ درصدی مردم استان در کشاورزی و دامداری، لازم است که تمهیدات ویژه ای در خصوص شرکت ها و صنایع تبدیلی کوچک و متوسط به عمل آید تا امکان بهره مندی شایسته اقشار زحمتکش استان، از حاصل تلاش ها و زحماتشان فراهم آید و بهره وری آنان در واحد سطح افزایش مناسب یابد. می توان با استفاده از نیروی کار تحصیل کرده محلی و تخصیص تسهیلات مالی و اعتباری مناسب، مسیر همواری را برای این منظور سامان داد و درآمد سرانه مردم آن خطه را از انتهای جدول درآمدی سرانه استان های کشور و نرخ تورم آن را از بالاترین رتبه تورمی در جدول مقایسه تورم استان ها بهبود بخشید و برای توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات تولیدی استان و تامین نهاده های کشاورزی و دامی مورد نیاز تولید کنندگان آن خطه سربلند در سطوح مختلف برنامه ریزی به عمل آورد. با ایجاد زیرساخت های مناسب مواصلاتی، امکان بهره مندی بیشتر از مزیت های استان را برای اهالی آن پدید آورد تا کشاورزان و تولیدکنندگان مجبور نباشند محصولات خود را ارزان تر بفروشند و نیازهای خود را گران تر تامین کنند و جلوی ضرر آنان گرفته شود.

با توجه به اینکه خراسان شمالی گذرگاه کریدور شمال شرق کشور به مضجع شریف

رضوی است و سالانه میلیون ها زائر از مسیرهای استان به گلستان و سمنان از آن عبور می نمایند، فرصت های کم نظیری را برای مشاغل حوزه گردشگری بوجود آمده است که البته نیازمند توجه ویژه می باشد تا زمینه کاهش نرخ بیکاری در استان فراهم آید. همچنان که می توان با استفاده از صنایع فراوری معادن، فرصت های شغلی بسیاری در استان پدید آورد.

سایر نقاط ضعف و تهدیدات استان

- عدم وجود زیرساخت های ارتباطی مناسب (ریلی، هوایی و جاده ای) در استان
- عدم ارتباط مرزی و روشن نبودن آینده مناسبات اقتصادی کشور با ترکمنستان
- پایین بودن بهره وری و ارزش افزوده بخش کشاورزی و صنایع وابسته
- کمبود و فرسوده بودن مراکز درمانی و بهداشتی و مراکز درمانی تخصصی، فوق تخصصی و کادر فنی ماهر و متخصص
- عدم استفاده مناسب از ظرفیت های تولیدی صنایع بویژه در بخش صنایع تبدیلی و تکمیلی
- ضعف زیرساخت های لازم جهت توسعه صنعت گردشگری و اماکن اقامتی
- محدودیت جذب سرمایه گذاری ناشی از نامناسب بودن فضای کسب و کار
- عدم بهره برداری بهینه از منابع آبهای سطحی و زیرزمینی و وضعیت برداشت ممنوعه بحرانی در اکثر محدوده های مطالعاتی استان
- عدم تکمیل ظرفیت تولید واحدهای پرورش طیور استان
- فرسودگی زیرساخت ها و امکانات و تاسیسات

خیلی از مشکلات مردم استان را می توان از مجرای توسعه واحدهای تولیدی و تبدیلی کوچک و متوسط و نیز حمایت هدفمند از شرکت های دانش بنیان و بهره برداری اصولی از منابع معدنی استان پیگیری کرد و این مهم وقتی حاصل می گردد که مسئولان کشوری وزارتخانه های مختلف در انتصاب مدیران استان، حداکثر دقت را برای بومی گزینی شایسته و جهادی به کار بندند و برنامه راهبردی توسعه استان را با زمان بندی منطقی و تامین اعتبارات ملی لازم، تدوین و ساماندهی کنند و با اختصاص بودجه های تکمیلی، جبران عقب ماندگی های سنوات گذشته را در اولویت های کشوری بگنجانند، تا مقداری از حقوق از دست رفته مردم استان به آنان برگردد و جبران شود.

استان خراسان شمالی عنایت به گزارش های آماری علی رغم مزیت های نسبی در بسیاری از زمینه ها در مقایسه با سایر استان ها، از نظر تولید ناخالص ملی در رتبه ۲۸ کشوری و از نظر نرخ بهره وری حوزه کشاورزی در رتبه ۲۷ کشوری و از نظر بخش معدن در رتبه ۲۴ کشوری و از نظر بخش صنعت در رتبه ۲۶ کشوری و از نظر بخش خدمات در رتبه ۲۰ کشوری و از نظر رونق محیط کسب و کار در رتبه ۲۷ کشوری و از نظر بیکاری در حوزه شهری ۲۷ و حوزه روستایی در رتبه ۲۸ کشوری و از نظر درآمدهای عمومی استانی در

و چند پایه در ساختار تولید و اشتغال استان

- صنایع مادر و خوشه های صنعتی وابسته
- صنایع تبدیلی رابط صنعت و کشاورزی
- خدمات بازرگانی منطقه ای و ملی با کشورهای آسیای میانه
- افزایش بهره وری و رقابت پذیری بخش کشاورزی
- خدمات پشتیبان بخش تولید (خدمات مهندسی، مالی و تسهیل کسب و کار و ...)
- خدمات گردشگری
- خدمات اجتماعی تسهیل کننده توسعه انسانی و اجتماعی

حدود ۳۰۰ کیلومتر مرز مشترک با ترکمنستان، فرصتی مغتنم برای جذب سرمایه گذار و ایجاد مراودات سودمند تجاری اقتصادی با همسایه شمالی و همچنین افغانستان از مزایای بین المللی استان خراسان شمالی است. همچنانکه می توان استفاده بسیار گسترده تری از برند اسب اصیل ترکمن ساماندهی نمود و صادرات بسیار خوبی را به خیلی از کشورهای جهان از جمله آسیای میانه و اروپا به عمل آورد و یا با گسترش صنایع دستی به ویژه فرش دستباف و تامین تسهیلات لازم در راستای کیفیت بخشی به آن، مقداری از مشکلات بیکاری و معیشت مردم را برطرف نمود.

به نظر می رسد مهمترین راهکار برای رفع

آموزشی و پایین بودن سرانه فضای آموزشی

- کمبود امکانات و تجهیزات و سرانه ورزشی
- وجود بافت فرسوده و غیرمقاوم در برابر بلایای طبیعی و غیرطبیعی در شهرهای استان
- کمبود زیرساخت های خدمات شهری از جمله آموزشی، مخابرات، شبکه فاضلاب
- نامتجانس بودن ساختار بخش صنعت استان از نظر مقیاس تولید
- فراهم نبودن زیرساخت های مناسب بهره برداری از معادن
- پایین بودن سرانه های فضاهای فرهنگی (موزه، مجتمع ها، سینما، نگارخانه ها و فرهنگسرا)

- خروج نیروی کار از استان و منفی بودن خالص مهاجرت استان
- فرسایش خاک و کاهش عمر مفید سدها
- فقر مراتع به دلیل خشکسالی و مشکلات تأمین آب و علوفه جهت دام سبک و دام عشایر و زنبور عسل
- عدم استفاده از تکنولوژی و فناوری نوین در بخش های مختلف صنعتی و کشاورزی و به روز نبودن کارگاه های صنایع دستی و سنتی متناسب با نیاز روز منطقه ای و جهانی

مهم ترین پیشران های اقتصادی توسعه استان

• الگو و ترکیب اقتصادی متنوع، چند بخشی

- برخورداری از امکانات و تاسیسات گردشگری طبیعی
- شهر بجنورد به عنوان مرکز ارائه خدمات گردشگری سلامت
- بازرگانی**
- امکان توسعه بازارچه‌های مرزی در موقعیت همسایگی ترکمنستان

در پایان ضمن تجدید مراتب ارادت خود به سرداران شهید و شهدای والامقام استان و همه فرزندگان و اندیشمندان و جوانان و ایثارگران آن خطه، امیدوارم با پیروزی در انتخابات و استقرار دولت مردم و انتصاب مدیران متعهد و متخصص و جهادی توانمند در سطح ملی و استانی در مناصب مختلف، مافات جبران و انشاء الله شکوفایی هرچه بیشتر نصیب شما عزیزان گردد.

ومن الله توفیق
و السلام علیکم و رحمہ الله و برکاته

رتبه ۲۷ کشوری و از نظر راه‌های مواصلاتی روستایی در رتبه ۲۸ کشوری و از نظر تورم جزء ۴ استان دارای بیشترین رقم تورم و از نظر درآمد خانوار در رتبه ۲۷ کشوری قرار دارد و با چشم انداز ترسیم شده رهبر عزیز انقلاب مبنی بر جزء ۱۰ استان برتر کشور بودن فاصله دارد و باید همه مسئولین کشوری و استانی و مردم عزیز استان با هم افزایی توان و امکانات کشوری و منطقه‌ای آن را به رتبه قابل قبول ارتقا دهند و این موضوع به فضل الهی شدنی است و با تشکیل دولت مردمی و انقلابی، انشاء الله مسیرهای وصول به آن هموار خواهد شد و اینجانب امیدواری قطعی دارم که به آن خواهیم رسید.

◀ نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

کشاورزی

- کانون اسب اصیل ترکمن در کشور
- کانون اصلاح نژاد دام در کشور
- تولید و تکمیل زنجیره ارزش نوغانداری
- تولید و تکمیل زنجیره ارزش گیاهان دارویی
- صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، غذایی و آشامیدنی

صنعت و معدن

- توسعه معادن باریت، سیلیکات و بوکسیت در شهرستانهای راز و جرگلان، گرمه و جاجرم
- صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات شیمیایی و پتروشیمی در شهرستان بجنورد

صنایع تبدیلی و تکمیلی ساخت آهن و فولاد اساسی و ذوب فلزات در شهرستان اسفراین
صنایع تبدیلی و تکمیلی کانی‌های غیر فلزی و صنایع مرتبط با بوکسیت در شهرستانهای گرمه و جاجرم

حمل و نقل

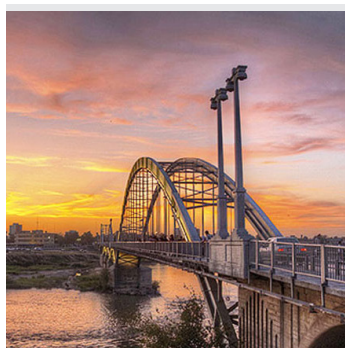
- مفصل ارتباطی شرق به غرب کشور

گردشگری

- قابلیت‌های گردشگری مرز و عشایری

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: خوزستان

دیار زخم خورده دفاع مقدس

و پژوهشی سعی کردیم تا نسبت به تدوین برنامه اصلی دولت اقدام کنیم. دولت مردمی سعی در ایجاد ایرانی قوی تر دارد در تمامی شئون مخصوصا موارد اقتصادی و اجتماعی که دارای عقب ماندگی‌هایی هستیم که هم ما و هم شما عزیزان در این دغدغه و نگرانی با هم هم نظر و دارای نظرات مشترک هستیم. ، بنده و سایر همکارانم اعتقاد داریم با توجه به پتانسیل این استان میتوان شرایط را برای زندگی بهتر شما عزیزان و سایر مردم ایران زمین رقم زد .

❶ لازم میدانم کلیاتی را با شما مطرح کنم که ان شاء الله در صورت توفیق خدمتگذاری بنده با کمک شما عزیزان خصوصا جامعه نخبه استان و جوانان عزیز انجام خواهیم داد.

❑ وضعیت جغرافیایی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی

استان خوزستان به دلیل برخورداری از منابع طبیعی و ذخایر عظیم نفت و گاز، موقعیت جغرافیایی نظیر برخورداری از مرزهای طولانی آبی و خاکی و سرمایه گذاری‌های عظیم انجام شده در صنایع فولاد، پتروشیمی و زیر ساخت‌های حمل و نقل و تجارت خارجی به عنوان دومین اقتصاد در کشور محسوب می گردد اما حقیقتا متاسفم که با این ظرفیت‌ها در جایگاه مناسب خود قرار ندارد. اهمیت استراتژیک استان خوزستان و استعدادها و فرصت‌های فراوان آن از یک طرف و تهدیدات بالقوه و بالفعل آن ناشی از

❷ سلام و درود به وجود مقدس و نازنین حضرت مهدی و درود به روح پرفتوح حضرت امام خمینی درود بر شهدای جنگ تحمیلی و شهدای مدافع حرم و عزیزان از جان گذشته جانباز و ایثارگران انقلاب اسلامی و خانواده‌های محترم ایشان، عرض ارادت ویژه به عزیزان و شما بزرگواران استان زر خیز خوزستان ، استانی که به فرمایش حضرت امام رحمه الله دین خود را به انقلاب ادا کرده است و حقیقتا هم همین است. مردم گرانقدر و عزیز شهرستانهای اندیمشک، دزفول، شوش، شوشتر، مسجدسلیمان، ایذه، باغملک، سوسنگرد، اهواز، راهمهرمز، بهبهان، ماهشهر، شادگان، خرمشهر، آبادان همه عزیزان اعم از زن و مرد، کودک و جوان و بزرگسالان و باتجربه.... مردم عزیز استان خوزستان صمیمانه عرض میکنم: وظیفه بنده بود تا برای دیدار و گفتگوی حضوری در میان شما باشم تا در مورد موضوع مهم انتخابات و راهکارهای حل مسایل و مشکلات استان با هم به گفتگو بنشینیم اما بدلیل رعایت پروتکل‌های بهداشتی و شرایط سخت کرونایی بالاجبار از طریق این برنامه با شما هستم . اما همینجا اعلام میکنم که این رابطه دوطرفه است و شما از طریق سایت و ستادهای مستقر در استان میتوانید مسایل و پیشنهادات سازنده خود را به خدمتگذاران خود اعلام و ارسال کنید . آنچه که به شما عزیزان اعلام میدارم اینست که اهم مواردی که با شما عزیزان در میان خواهیم گذاشت بر اساس تحقیقات و همینطور بهره مندی از سامانه ملی یاران نخبه دولت مردمی که ما با نام سمین از آن بهره برداری کردیم بدست آمده و با پویش‌های مردمی و اطلاعات مراکز آماری

نموده است.

یک سوم از آبهای جاری کشور در این استان جریان دارد. اما متأسفانه هنوز مردم این استان از آب مناسب آشامیدنی برخوردار نیستند. از این امتیاز می توان در جهت سرمایه گذاری در امر کشاورزی، تحصیل برق، حمل و نقل، شیلات و گردشگری استفاده و سرمایه گذاران را در این امر ترغیب نمود.

دسترسی به آبهای آزاد ارتباط این استان با جهان خارج را ممکن گردیده است و نتیجه آن ایجاد بنادر بزرگی همچون بندر خرمشهر، بندر آبادان، بندر امام خمینی و بندر ماهشهر بوده است که علاوه بر استان پتانسیل مناسبی را برای کشور جهت صادرات و جذب گردشگر ایجاد نموده است. اما ه جای صادرات محصولات استان و کشور، به محل واردات تبدیل شده است.

داشتن مرز مشترک زمینی (مرز شلمچه و مرز چزابه) با کشورهای حاشیه خلیج فارس بویژه کشور عراق، زمینه بسیار خوبی برای صادرات کالا و تبادلات فرهنگی (مانند: زیارت اربعین و عتبات عالیات و زیارت امام رضا علیه السلام و حضرت معصومه سلام الله علیها و ...) با این کشورها ایجاد کرده است. همچنین زبان و فرهنگ و نسبتهای خویشاوندی مردم منطقه با کشورهای همجوار نیز از مزیت های منحصر به فرد می باشد. در حال حاضر بخش وسیعی از میوه، تره بار، آبیان، محصولات لبنی، مصالح ساختمانی، فراورده های پتروشیمی، مواد غذایی کشور عراق از طریق واردات از خوزستان تامین می شود.

شبکه منظم و گسترده حمل و نقل به عنوان اساس تجارت در این استان مهیا می باشد؛ وجود اتوبان های حادثی، راه آهن و فرودگاه ها و بنادر از لازمه های سرمایه گذاری محسوب می شوند که این استان از آنها برخوردار می باشد. از طرف دیگر چنانچه طرح اتصال راه آهن خرمشهر به شهر بصره در کشور عراق به اجرا درآید باعث خواهد شد تا از این طریق استان با عراق و کشور سوریه و نهایتاً به دریای مدیترانه متصل گردد و امکانات لازم برای صادرات و ارائه خدمات به اروپا از این طریق فراهم آید.

استان خوزستان از جهت پتانسیل و قابلیت های کشاورزی در کشور بی نظیر و در دنیا از نقاط ممتاز است. در سفر رهبر عزیز انقلاب در سال ۱۳۷۵ به استان خوزستان، وسعت این زمین های حاصلخیز تا حدود ۸۰۰ هزار هکتار برآورد شد و پیشنهاد ایشان، زیر کشت رفتن همه این زمینها بود که در فرآیند تدوین طرح، به ۵۵۰ هزار هکتار کاهش یافت. اجرای کامل این طرح ظرفیت تامین نهاده های دامی و امنیت غذایی کشور و ایجاد اشتغال برای ۸۰۰ هزار نفر از مردم نجیب استان خوزستان را دارد.

ناکارآمدی نهادهای شده در رفع معضلات و فراهم نمودن امکانات و خدمات پایه در طرف دیگر؛ سبب گردیده است تا خوزستان همواره محمل بروز نارضایتی های اهالی نجیب و زحمتکش خوزستان باشد.

این استان پنجمین استان جوان کشور است. و این یعنی نیروی کار پرشور و مستعد برای توسعه استان. استانی که به رنگین کمان اقوام معروف است، از اقوام شریف عرب، بختیاری، کرد، لر، شوشتری، دزفولی، بهبهانی، ترک قشقایی و سایر اقوام ساکن.....

استان خوزستان مفاخر بزرگی همچون سلمان فارسی (صحابی گرانقدر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که اهل رامهرمز بوده است)، شیخ مرتضی انصاری تستری (اهل دزفول)، آیت الله سید علی بهبهانی (اهل بهبهان و مقبره اش در اهواز است)، شیخ محمد تقی شوشتری (صاحب قاموس الرجال)، شیخ محمد کرمی (نماینده استان خوزستان در مجلس موسسان قانون اساسی) را با خود همراه دارد. خوزستان بعنوان مرکز جنگ تحمیلی و کربلای ایران، با تقدیم ۲۳ هزار لاله پرپر شده و وجود فرماندهانی چون شهید جهان آرا، شهید سیدحسین علم الهدی و شهید دقایقی، شهید بقایی و شهید علی هاشمی، دین خود را به اسلام ادا کرده است. سرزمین شاعران و ادبای بزرگ خصوصاً مرحوم قیصر امین پور، از اهالی شهرستان گتوند نام برد که یکی از تاثیرگذارترین شاعران در دوره انقلاب اسلامی بوده است. سرزمین زنان و بانوان غیور از بانوان مانند مرحومه مجیده نگرایی از اهالی سوسنگرد که در روزهای آغازین جنگ، توانست ۴ سرباز عراقی را در خانه خود اسیر کند؛ و مقام معظم رهبری در سفر سال ۷۵ خود به خوزستان از رشادتهای وی تقدیر نمود. سرزمینی که از دیر باز محل گردآمدن استادان بزرگ دانش پزشکی را از یونان، مصر، هند و روم بوده است. استانی که به خاطر شهر اهواز، دروازه تشیع ایران بوده است. و نهایتاً در یک کلام استانی که به حقیقت قلب تپنده اقتصاد کشور است. اما یک نکته و سوال مهم ..... آیا توانسته به اندازه پتانسیل های خدادادی و ظرفیت های عظیم استان، در رده استانهای موفق و دارای رضایت مندی باشد؟؟؟ استانی که بدلیل صنایع عظیم نفت و گاز و کشاورزی میتواند از استانهای دیگر نیروی کار بپذیرد، متأسفانه بدلیل رانت بازی و یا مدیریت ضعیف هنوز نیروی بیکار فراوان دارد.

■ ظرفیت شناسی استان خوزستان

خوزستان رتبه اول نفت و گاز کشور است را در کشور دارا می باشد که می توان با ایجاد مجتمع های پتروشیمی و پالایشگاهی کوچک زمینه ایجاد فرصت های شغلی مناسب و پایدار را ایجاد نمود. در این خصوص منطقه ویژه اقتصادی ماهشهر از فاکتورهای مناسب برای جذب سرمایه گذاران (داخلی و خارجی) برخوردار می باشد که دسترسی این منطقه به آب های آزاد اولیت خاص خود را به این موضوع بخشیده است.

در حوزه فولاد و ذوب آهن استان خوزستان رتبه دوم را با تولید ۱۳/۵ درصد فولاد کشور در صنایع فولاد و آهن در کشور دارا می باشد که سرمایه گذاری در احداث کارگاه های مدرن و سایر صنایع مصرف کننده تولیدات صنایع مذکور باعث ایجاد فرصت های شغلی جدید و حفظ وضع موجود می گردد. در حوزه کشت و صنعت که البته به لطف خدا در مورد هفت تپه موفق به احقاق حق مردم این استان شدیم، مزارع کشت و صنعت های متعدد نیشکر و غیر نیشکری در سطح استان شرایط لازم را برای ایجاد واحدهای تولید و کاغذ سازی، نئوپان و فیبر فشرده، خوراک دام، الکل سازی، تولید سرکه، تولید قارچ از باگاس نیشکر و کارخانجات دستمال کاغذی مهیا

در بخش کشاورزی و در زیربخش تولید محصولات زراعی این استان در رتبه اول کشوری قرار دارد. در زیربخش تولید محصولات باغی و به طور خاص محصول خرما معادل ۱۴ درصد از تولید کشور را در اختیار دارد. در زیربخش شیلات معادل ۱۵ درصد از تولید کل کشور در رتبه اول و صید ماهی معادل ۷ درصد از تولید کل کشور در رتبه چهارم قرار دارد.

به یمن شرایط اقلیمش تا سه کشت در سال امکان دارد و توانسته یا می تواند قطب تولید شکر، گندم، ذرت، روغن، خرما، مرکبات، گل و گیاه، شیر، گوشت، ماهی و میگوی کشور باشد. گفته می شود این استان توانایی دارد ۲۶٪ توسعه آبی کشاورزی کشور را به عهده بگیرد و فرآورده های دامی و شیلاتی آن ۲ تا ۹ برابر شرایط فعلی باشد. اما با این ظرفیت چرا رفاه و شرایط اولیه در زندگی مردم استان نمود و بروز ندارد؟؟؟؟

استان خوزستان بزرگترین تولید کننده خرما در سطح کشور و سرمایه گذاری بر روی این محصول و صنایع تبدیلی آن از اهمیت بالایی برخوردار است.

امکانات پرورش و تنوع ایزبان شامل ماهی های سردابی، گرم آبی و میگوهای پرورشی در آب های شیرین و امکانات سرمایه گذاری در طرح های جانبی این فعالیت ها استعداد خاصی را به این استان بخشیده است.

استان خوزستان با دارا بودن ظرفیت های گردشگری مذهبی و طبیعی از جمله : وجود سرزمین های راهیان نور، بقاع متبرکه متعدد (دانیال نبی علیه السلام و علی بن مهزیار اهواری و ...)، مناظر طبیعی بسیار زیبا و آثاری با قدمت بیش از ۱۰ هزار سال قبل از میلاد مسیح (ع) (مانند معبد چغازنبیل در شوش، آبشارها و آسیاب های شوشتر)، و همچنین تالاب های شادگان، هورالعظیم و ... زمین های لازم برای سرمایه گذاری در امر گردشگری و جهانگردی را داراست. همچنین در بخش توریسم درمانی، این استان قابلیت جذب گردشگر از کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس بویژه کشور عراق را داراست.

وجود ظرفیت های ورزشی که هزاران جوان خوزستانی که در گرمای طاقت فرسای خوزستان در زمین های خاکی، و یا مکان های تقریباً نامناسب، مشغول فعالیتهای ورزشی هستند. وجود مساجد فعال، هیئات انقلابی و گروه های جهادی نیز از دیگر ظرفیت های این استان سرشار از استعداد است.

مشکلات و مطالبات مردمی

مدیریت ضعیف و ناکارآمد در استان، چه در سطح کلان استان و چه در سطوح میانی و پایینی مهمترین چالش استان خوزستان به شمار می آید؛ که موجب حیف و میل منابع و بودجه های

وجود رودخانه‌های پر آب در استان

بیش از ۷۰۰ روستای استان، در وضعیت بحران آبی قرار دارند و در شبانه‌روز کمتر از ۶ ساعت به آب دسترسی دارند. عدم تفکیک منابع آب آشامیدنی از سرچشمه رودخانه‌ها؛ آلوده شدن آب‌های سطحی به انواع سموم، آفت‌کش‌ها، کودهای شیمیایی و فاضلاب‌ها؛ شوری آب رودخانه کارون در اثر پایین آمدن دبی آب رودخانه و انتقال آب خوزستان به فلات مرکزی؛ فرسودگی شبکه آبرسانی و هدررفت فیزیکی آب شهری به میزان ۴۰ تا ۶۰ درصد؛ نفوذ آلودگی (و حتی فاضلاب) به خطوط انتقال آب در اثر شکستگی‌ها و فرسودگی؛ عملکرد پایین تصفیه‌خانه‌ها و غیرقابل استفاده بودن آب شرب لوله‌کشی شده از دلایل مشکل دسترسی به آب آشامیدنی سالم در خوزستان می‌باشد.

استان خوزستان بالاترین نرخ مهاجرت را در میان تمام استان‌های ایران دارد.

وجود آلودگی هوا و مشکل ریزگردها که زندگی طبیعی را برای مردم این استان با مشکل مواجه ساخته.

حاشیه نشینی گسترده در استان، بیش از ۸۵۰ هزار نفر (رتبه دوم در کشور) عدم توسعه نیروگاه‌های برق استان با توجه به گسترش صنایع، افزایش جمعیت و گرمای بالای هوا

کمبود امکانات و تجهیزات پزشکی و بیمارستانی در استان عدم توسعه زیر ساخت‌های ریلی استان، بعنوان مثال : دو خطه کردن خط آهن اهواز - تهران

کمبود قابل توجه نیروی انسانی بیش از ۱۳ هزار نفر در آموزش و پرورش و حدود ۴ هزار نفر در حوزه بهداشت و درمان، و حدود ۵۰۰ نفر قاضی در دادگستری استان خوزستان کمبود نیروی انسانی داریم. ضمن این که هرساله به دلیل فقدان عوامل انگیزشی، تراز نقل و انتقالات استان به سایر استان‌ها منفی می‌باشد.

رتبه نامناسب استان (رتبه ۳۱ آموزش و پرورش کشور) در بین استان‌های مختلف در شاخص‌های آموزشی مثل میانگین نمرات، درصد قبولی امتحانات نهایی و کنکور و فرسودگی بیش از یک سوم فضاهای آموزشی مواردی نیست که برای این استان قابل قبول باشد و این ان شاء الله به لطف خدا و جوانان پرشور و نخبه و بزرگان و دلسوزان استان قابل حل است .

استان و عدم توان پیگیری و حل مشکلات حاد زیر ساختی خوزستان شده است.

از آنجا که موضوع نفت مستقیم زیر نظر وزیر نفت اداره می‌شود و در خوزستان مسئولی ندارد، در روستایی مانند غیزانیه با وجود ۷۰ حلقه چاه نفت، مردم، بی‌کار و تا چند ماه پیش از آب آشامیدنی هم محروم بودند که البته در شان مردم نجیب این منطقه نیست

مالیات خیلی از شرکت‌های بزرگ و صنایع مادر که در خوزستان قرار دارند، در تهران پرداخت می‌شود؛ و منابع مالی شان را در بانک‌های تهران می‌گذارند، زیرا دفاترشان در آنجاست و منافع بیشتری برای آن شرکت‌ها دارد؛ ولی نفعش به استان نمی‌رسد.

وضعیت ۲۵ مجموعه پتروشیمی استان، منطقه آزاد، فولاد و ... هم همینطور است که سودی برای استان که ندارد، به مردم استان خوزستان، ضرر هم می‌زند.

۳۳ درصد ترازیت کشوری، بخاطر بنادر، در خوزستان است و برای این ظرفیت نقشی در درآمد زایی استان در نظر گرفته نشده است.

فقر و وضعیت بد معیشتی قشر وسیعی از مردم استان، در شرایطی که ۸۰ درصد درآمد کشور از استان خوزستان تامین می‌شود.

عدم بکارگیری نیروی بومی در شرکت‌ها و صنایع که واقعا مصداق واقعی تبعیض و رانت و فساد اداری است .

مجموعه توسعه نیشکر باعث افزایش حاشیه نشینی شهر اهواز (چون زمین‌های کشاورزی افراد را از آنها خریدند و بعضا خودشان را بکارگیری نکردند) و به اعتراف کارشناسان، باعث افزایش ۵ درجه‌ای گرمای هوای اهواز شده و کسی هم پاسخگو نیست.

عدم تخصیص حق آلایندگی و عوارض صنایع موجود در استان نرخ بالای بیکاری در استان با وجود صنایع مختلف در استان (۱۴/۵ درصد) که باعث به وجود آمدن مشکلات متعدد برای خانواده‌ها شده است. آ. هم در استانی که باید با کمبود نیروی کار را برای فعالیت صنایع متعدد مواجه باشد .

مشکل فاضلاب در برخی شهرهای استان به طوری که در مواقع بارندگی مشکلات عدیده‌ای برای مردم بوجود می‌آورد؛ مانند: اهواز، آبادان، ماهشهر، حمیدیه، کارون و بندر امام

عدم بهره‌مندی از آب آشامیدنی سالم در برخی از شهرهای استان، علیرغم

■ راهکارهای دولت مردمی

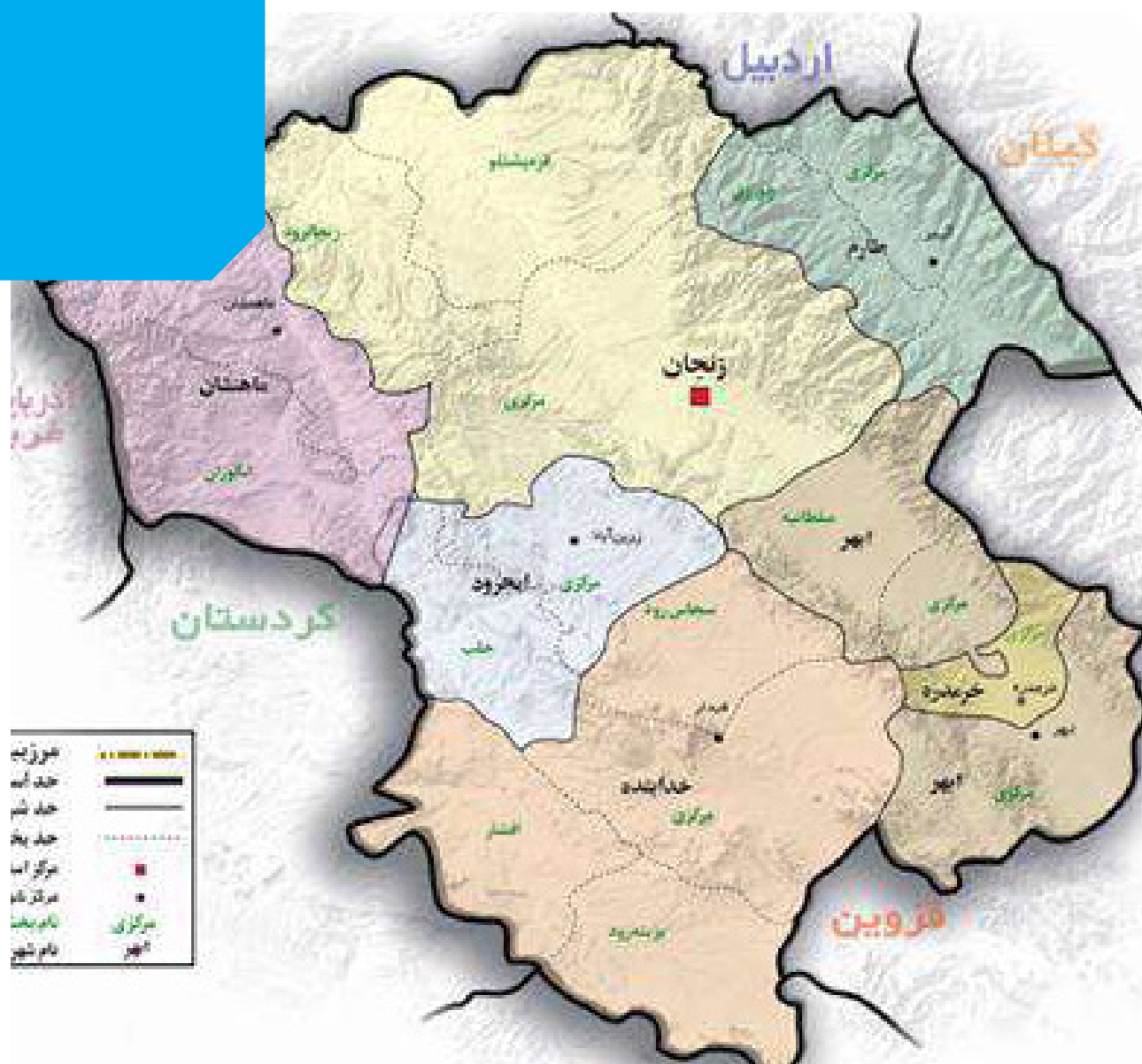
مقدس در خوزستان احداث نشده است.)
 • توسعه کمی و کیفی مراکز تربیت معلم در استان و افزایش ظرفیت آنها
 در پایان باردیگر از نخبگان و جوانان پر شور و بزرگان اقوام غیور استان و
 همه دلسوزان استان دعوت میکنم تا برای ایجاد دولتی مردمی برای ایرانی
 قوی بنده و همکارانم را یاری نمایند. به امید دولت مردمی و ایرانی قوی
 ان شاء الله

- انتصاب یک استاندار مقتدر، شجاع، دلسوز و مردمی با قدرت پیگیری و ریزینی بالا با وزرا و مجلس، جهت تامین منابع لازم برای رفع محرومیتها و مشکلات زیر ساختی استان خوزستان
- ایجاد شبکه های آبیاری مخازن سدها به اراضی پایین دست جهت توسعه ظرفیت کشاورزی استان
- ایجاد شبکه فاضلاب مناسب و استاندارد با استفاده از منابع فاینانس و صندوق توسعه ملی
- اولویت استخدام نیروهای بومی در استان
- ایجاد کنسولگری کشورهای حاشیه خلیج فارس در استان (در گذشته برای مرادوات تجاری، ۱۹ کنسولگری در استان وجود داشته است.)
- جنگل کاری و ایجاد کمربند سبز در حاشیه شهرها، جهت جلوگیری از آلودگی هوا، ریزگردها و حاشیه نشینی شهرها
- تجهیز و نوسازی بیمارستان های عمومی و ایجاد بیمارستان های تخصصی مانند: بیمارستان مخصوص زنان، بیمارستان چشم و ... (بیمارستان های اهواز کفاف بیماران اهواز را نمی دهد.)
- توسعه زیر ساخت های ریلی و جاده ای از قبیل دو خطه کردن راه آهن اهواز - تهران و آزاد راه اهواز - اصفهان و اهواز - الیگودرز
- ساخت نیروگاه های سیکل ترکیبی و نیروگاه های خورشیدی برای تامین نیاز برق استان
- ایجاد پترو پالایشگاه در استان برای جلوگیری از نفت خام فروشی
- تکمیل مترو اهواز
- تخصیص درصدی از درآمدهای نفتی و شرکت های صنعتی موجود در استان، جهت برطرف کردن مشکلات زیست محیطی و زیرساختی استان
- افزایش مراکز آموزشی فنی و حرفه ای جهت ایجاد اشتغال پایدار
- توسعه گردشگری در استان در حوزه دفاع مقدس، مناظر طبیعی، دریانوردی و توریسم درمانی
- (با وجود اینکه خوزستان، کربلای ایران نام گرفته و جای جای آن با خاطرات ۸ سال دفاع مقدس عجین است، تا کنون موزه در خور دفاع

زنجان

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

زنجان

استان صنعتی و سرشار از استعداد

بوده است.

مشاهیری همچون شیخ اشراق شیخ شهاب الدین سهروردی؛ محمد حکیم هیدجی، اثیرالدین ابهری، رضا روزبه زنگانی، دکتر مجید شهریاری و ده‌ها و صدها نخبه فرهنگی دیگر در آن پرورش یافته و چون نگینی بر تارک تاریخ پر افتخار زنجان درخشیده اند.

حضور بانوان مسلمان زنجان در مراحل انقلاب اسلامی و کسب افتخار اولین راهپیمایی زنان در کشور در نهم شهریور ماه سال ۵۷ بدون حضور مردان نشان از وجود مادرانی مسلمان و مصمم در استان دفاع از دین و انقلاب اسلامی در استان می باشد.

علاقه مردم ولایت‌مدار زنجان به اسلام و ائمه اطهار و بروز و ظهور آن در برگزاری مراسم‌های ایام محرم زبازند خاص و عام است که از جمله آن برگزاری دسته عزاداری حسینیه اعظم زنجان و دسته عزاداری زینبیه اعظم زنجان می باشد که از جمله میراث‌های ثبت شده در قالب آثار ملی در حوزه آیین‌های محرم است.

چنین مردمی که در جای جای استان از ابهر و خدابنده گرفته تا سلطانیه، طارم و ماهنشان، ایجرود و زنجان در سایه ائمه اطهار و پرچم خونین حضرت اباعبدالله علیه السلام تربیت شده‌اند. برای حمایت از این سیره و روش، بالغ بر ۳۵۳۵ شهید و بیش از ۷۰۰۰ جانباز و ۵۸۸ آزاده را تقدیم انقلاب اسلامی کرده‌اند که ۲۹ شهید در دوران انقلاب به شهادت رسیده و با خونشان نهال انقلاب را آبیاری کرده اند.

دروود و سلام بر مردم ولایت مدار و حسینی استان زنجان، مردمی با ریشه‌های تاریخی و کهن، مردمی که همواره در برهه‌های مختلف در شکل‌گیری ایرانی آباد و سربلند، شجاع و سرو قامت تلاش کرده اند و از هیچ تلاشی فروگذاری نکرده اند. درود و سلام می فرستم به روح بلند شهیدان انقلاب دفاع مقدس و مدافعان حرم، خانواده‌ها و مادران عزیز شهدا که همانا با مجاهدت‌ها و ایثارگری فراوان خانواده‌ها و مادران عزیز و رزمندگان دلیر و شهدای گرانقدر این خطه، ملقب به شهر غواصان دریادل گردید. سلام می فرستم بر تمامی شهدای دریادل این خطه، همچنین عرض سلام خدمت امام جمعه محترم استان حضرت حجت الاسلام و المسلمین خاتمی، جوانان نخبه و غیور، علماء و روحانیون، مدافعان سلامت، کارگران، کارمندان، مدیران، کشاورزان، دانشگاهیان و تمامی آحاد غیور استان.

استان زنجان با سابقه سکونت و تمدنی که به هزاره چهارم قبل از میلاد می رسد و در طول تاریخ خصوصاً حکومت مغولان توسط تیمور لنگ شاهد ویرانی‌های فراوان بوده، توانسته در همان دوره، دوباره سر بر آورده و در دوره غازان خان با قرارگرفتن شهر سلطانیه به عنوان پایتخت ایلخانیان بسط و توسعه پیدا کرده و سربلند و سترگ به حیات خود ادامه دهد.

این استان از قدیم به سبب قرار گرفتن در حاشیه جاده ابریشم و راه تجاری مسیر هند و چین به اروپا مورد توجه بوده و دارای اهمیت خاص

■ ظرفیت شناسی استان زنجان

موقعیت جغرافیایی استان با توجه به قرارگیری ۱۲ استان در شعاع ۴۰۰ کیلومتری که ۵۰ درصد بازار تولید و مصرف کشور را شامل می‌شوند، و نزدیکی به پایتخت و همسایگی ۱۶ استان و گلوگاه متصل کننده مرکز کشور با شمال غرب و غرب کشور، قرار گرفتن در شاهراه‌ها و مسیرهای اصلی ارتباطی و مسیر جاده ابریشم، ویژه بوده و زمینه فعالیت و سرمایه‌گذاری بیشتر را در استان فراهم می‌کند.

این استان در کریدور انرژی کشور، مسیر شبکه سراسری خطوط انتقال نفت، گاز و برق قرار گرفته و به هفت نقطه مرزی و دو منطقه آزاد تجاری نزدیک بوده و به حمدلله منطقه ویژه اقتصادی استان نیز تصویب و آماده عملیاتی شدن می‌باشد.

• وجود بیش از ۳۹ ماده معدنی منحصر به فرد،

• ۸۰ نوع رسته اصیل و متنوع و بومی صنایع دستی

• تولید سالیانه ۸ هزار تن در صنایع دستی مس، فرش با اشتغالزایی ۵۹۷۰۰ نفر و صادرات ۱۲ میلیون دلار و ثبت زنجان به عنوان شهر جهانی ملیله و منحصر به فرد بودن صنعت چاقوی استان؛ پتانسیل قوی در تولید، اشتغال و صادرات می‌باشد که می‌توان با برنامه‌ریزی لازم موجب شکوفایی هرچه بیشتر آنها گشت.

استان زنجان که دارای ۱۲ شهرک و ناحیه صنعتی است در صناعی مانند صنایع نساجی به عنوان قطب صنعت نساجی و با رتبه دوم کشوری بعد از استان اصفهان، تولید ۵۰ درصد سهم سالانه دستمال کاغذی و پوشاک کل کشور و تولید ۲۲۰ هزار تن کاغذ از ضایعات و ده‌ها صنعت مهم از قبیل تولید سرب و روی، ترانسفورماتور، تابلو برق، سیم و کابل، فولاد و ... جزء استان‌های با ظرفیت بالا در اثرگذاری بر اقتصاد کشور بوده و پتانسیل تاثیرگذاری بیشتر را دارد.

در این استان کشاورزان عزیز و زحمت کش با تولید ۴۵ هزار تن زیتون در شهرستان طارم رتبه اول کشوری، لوبیا با ۳۵ هزار تن عمدتاً در شهرستان‌های ابهر، خرمدره و سلطانیه رتبه دوم کشور، زردآلو و قیسی با تولید ۲۳۰ هزار تن عمدتاً در شهرستان مهنشان و ایچرود دارای رتبه سوم کشوری، پیاز با تولید ۲۳۰ هزار تن عمدتاً در شهرستان زنجان با رتبه هفتم کشور و سیب زمینی با تولید ۲۱۴ هزار تن عمدتاً در شهرستان‌های خداآبند و ابهر رتبه دهم کشور را دارا می‌باشد.

استان زنجان نخستین زنجیره تولید گوشت بوقلمون و دومین تولیدکننده بزرگ بوقلمون در کشور بوده و رتبه اول توسعه آبی پروری کشور را از آن خود کرده و با اجرای طرح اصلاح نژاد گوسفند افشاری برای اولین بار در کشور امکان تثبیت صنعت چند قلوایی را در این نژاد فراهم نموده و موجب افزایش بهره‌وری در تولید برای کشاورزان را فراهم نموده و اینها نشان از غیرت و تلاش کشاورزان، دانشمندان و متخصصین در امر تولید در استان بوده و مایه مباهات است.

■ اولویت‌های مهم سرمایه‌گذاری در استان

• با توجه به تولید ۲ میلیون تن محصولات کشاورزی مازاد بر مصرف استان، تمرکز بر روی صنایع فرآوری، ذخیره‌سازی و بسته بندی این محصولات می‌تواند موجب اشتغال و ارزش افزوده بیشتر برای استان گردد.

• با توجه به وجود مراکز دانشگاهی، پارکهای فناوری و شرکت‌های

دانش‌بنیان، توسعه اقتصاد دانش‌بنیان و صادرات محور در استان با رعایت مسائل زیست محیطی، موجب بسط و توسعه اقتصادی استان خواهد بود که از آن جمله حمایت از شکل‌گیری شهرک صنعتی آی تی و تجهیز و آماده سازی منطقه ویژه اقتصادی استان را نام برد.

• با توجه به تصویب منطقه ویژه اقتصادی و قرارگیری استان در مسیرهای اصلی ارتباطی و قرارگیری در مسیر جاده ابریشم و پتانسیل دسترسی به بازارهای صادراتی و ۵۰ درصد بازار تولید و مصرف کشور در شعاع ۴۰۰ کیلومتری حمایت لازم از شکل‌گیری این مرکز به عنوان ارائه دهنده خدمات نوین بازرگانی و پشتیبانی صادرات در مرکز و شمال غرب به عمل خواهد آمد.

• با توجه به روحیه نوع دوستی و انفاق مردم ولایت‌مدار زنجان، استان زنجان به عنوان استان پیشرو در زمینه انجمن‌های خیریه خصوصاً انجمن‌های خیریه درمانی که از جمله مهم ترین آنها، انجمن خیریه حمایت از بیماران سرطانی، بیماران کلیوی، بیماران ام اس و ... می‌باشند، اهتمام ویژه به عمل خواهد آمد تا با حل مشکلات پیش روی این انجمن‌ها، موجبات شکوفایی هرچه بیشتر آنها گشته و زمینه بروز و ظهور هر چه بیشتر این خصوصیت ویژه مردم ایشاگر زنجان را فراهم نمود.

■ مشکلات و مطالبات مردمی و راهکارها

• با توجه به تربیت فارغ التحصیلان در بخش آموزش عالی در رشته‌ها و گرایش‌های مختلف و بیکاری بالای این قشر از جمعیت و پتانسیل ایجاد زنجیره‌های تولید در حلقه‌های بعدی تولید محصولات معدنی، صنعتی و کشاورزی مبتنی بر تولید دانش بنیان، از سرمایه‌گذاری در این زنجیره‌ها حمایت لازم به عمل آید تا این قشر از جوانان امکان اشتغال مناسب با رشته تحصیلی خود را داشته باشند.

• ضرورت فعال بودن خدمات بازرگانی با تکیه بر خدمات نوین بازرگانی در راستای حمایت از تولید و و تولیدکننده‌های عزیز ضروری بوده و موجب حمایت از تولید با ایجاد امکان بازار رسانی مناسب و با تاکید بر صادرات فراهم خواهد شد.

• علیرغم وجود امکان عرضه زمین در قالب اراضی ملی و دولتی و کاهش نقش زمین در ارزش واحدهای مسکونی، همچنین وجود تولید کنندگان مصالح مختلف ساختمانی در استان امکان کاهش قیمت تمام شده مسکن و افزایش تولید مسکن با تدابیر لازم فراهم خواهد شد تا خصوصاً جوانان عزیز از امکان بهره‌مندی از مسکن برای آنها فراهم گشته و تلاش

مضاعف و امیدواری بیشتر بر نقش آفرینی در توسعه استان برایشان فراهم گردد. مردم استان جزو افراد پیشرو در زمینه مشارکت اقتصادی، خصوصاً در قالب مشارکت در بازار بورس بوده و با توجه به بی‌تدبیری‌های صورت گرفته خسارت فراوانی را متحمل شده اند، با تدابیر لازم به دنبال شفاف سازی در این زمینه و جلوگیری از خسارات و سوء استفاده در این مورد خواهیم بود.

- پتانسیل استان در تالسیس و بهره برداری از بنگاههای کوچک و متوسط در اقصی نقاط استان با توجه به توزیع مواد معدنی، کشاورزی در سطح استان با تشکیل زنجیره و خوشه‌های تولید به صورت تخصصی در تولید محصولات، زمینه سرمایه گذاری و اشتغال به صورت عادلانه در سطح استان را فراهم خواهد آورد.

- پیگیری مسائل زیست محیطی خصوصاً در زمینه بهره برداری از معادن سرب و روی و فراوری آنها به عمل آورده و همزمان با حمایت از ادامه فعالیت این صنایع و تداوم اشتغال در این زنجیره را در دستور کار خواهیم داشت.

◀ نقش استان در تعامل با استان‌های همجوار

موقعیت جغرافیایی استان زنجان، در همسایگی هفت استان، قرار گرفتن گلوگاه متصل کننده مرکز با شمال غرب و غرب، عبور جاده‌ی شرق به غرب و ایران اروپا در کنار عبور خط آهنی که جنوب و مرکز آسیا را به اروپا و روسیه متصل می‌سازد به این استان اهمیت ویژه‌ی داده است. استان زنجان را می‌توان کانون تلاقی فرهنگ‌ها و زبان‌ها دانست و شاید بتوان موقعیت جغرافیایی آن را در این زمینه منحصر به فرد تلقی کرد. فرهنگ آذربایجان و زبان آذری، فرهنگ مردم استان گیلان و زبان گیلکی، استان کردستان با زبان کردی و همچنین نزدیک بودن به مرکز سیاسی کشور به نحوی این استان را به عنوان چهار راه فرهنگ‌ها، زبان‌ها و قومیتها معرفی کرده است.

◀ نقش استان در پهنه ملی

وضعیت جغرافیایی استان زنجان یک موقعیت ممتاز برای توسعه است و اتصال مرکز به شمال غرب کشور و غرب، دسترسی مناسب به شمال و غرب کشور و قرار گرفتن در مسیر ترانزیت از طریق ترکیه به اروپا شرایطی مهمی برای استان زنجان فراهم کرده است. در این بین استان زنجان در تقسیم کار منطقه‌ای و همکاری‌های بین‌استانی دارای اهمیت زیادی خواهد بود. مطابق با اهداف تعریف شده در این راستا استان زنجان می‌تواند به مرکز

دانشگاههای استان زنجان تعداد ۳۲۸۲۶ دانشجوی مشغول تحصیل بوده است و این مراکز دارای ۱۳۷۴ استاد و عضو هیات علمی بودند. در کنار تمام ویژگی‌ها و ظرفیت‌های مختلف فرهنگی اجتماعی سیاسی اقتصادی در استان زنجان و اخیراً انتخاب این استان به عنوان منطقه ویژه اقتصادی و همینطور وجود بسترها و ظرفیت‌های علمی و آموزشی و فرهنگی و مذهبی می‌تواند در سطح بین المللی استان زنجان را به عنوان پایگاه روابط بین المللی معرفی نماید.

و در انتها مردم ولایت‌مدار و غیور زنجان همانطور که در دوره قبلی انتخابات ریاست جمهوری با شور و اشتیاق پای صندوق‌های رای آمده و در راستای تحقق پیشگیری از فساد، احیاء آرمانهای انقلاب و عمل به توصیه‌های مقام عظمای ولایت توسعه عدالت و ایجاد ایرانی قوی به اینجانب اعتماد کردند. تاکید است همچنان با شور و اشتیاق در انتخابات شرکت نموده و انشالله با تجدید اعتماد، زمینه شکل‌گیری دولت مردمی و خدمت مردم فراهم آورد. همچنین به منظور استفاده از نظرات و ایده‌های آحاد مردم خصوصاً جوانان و نخبگان برومند استان دعوت می‌کنیم تا در سامانه سیمین که تحت عنوان سامانه ملی یاران نخبه‌ی دولت مردمی است، حضور یافته و ایده‌ها و طرحهای اجرایی و عملی پیشنهادهای خود را در راستای حل مسائل استان در میان بگذارند تا انشالله با همفکری بیشتر امکان استفاده از توانایی جوانان بومی استان در زمینه حل مسائل و مشکلات استان در راستای ایجاد استان زنجان آبادتر و پیشرفته‌تر بهره‌مند شده و انشالله در نهایت شاهد شکل‌گیری ایرانی قوی‌تر نسبت به گذشته باشیم.

منطقه‌ای شمال غرب برای ارایه خدمات برتر در حوزه‌های صادرات، بازرگانی، درمانی و فرهنگی تبدیل شود و بر اساس ظرفیت نواحی و تقسیم‌کار ملی از منابع آب‌وخاک استان به‌صورت بهینه، متعادل و متوازن بهره‌برداری شده. مبادلات منطقه‌ای منطقه شمال غرب کشور از طریق استان توسعه و گسترش یابد.

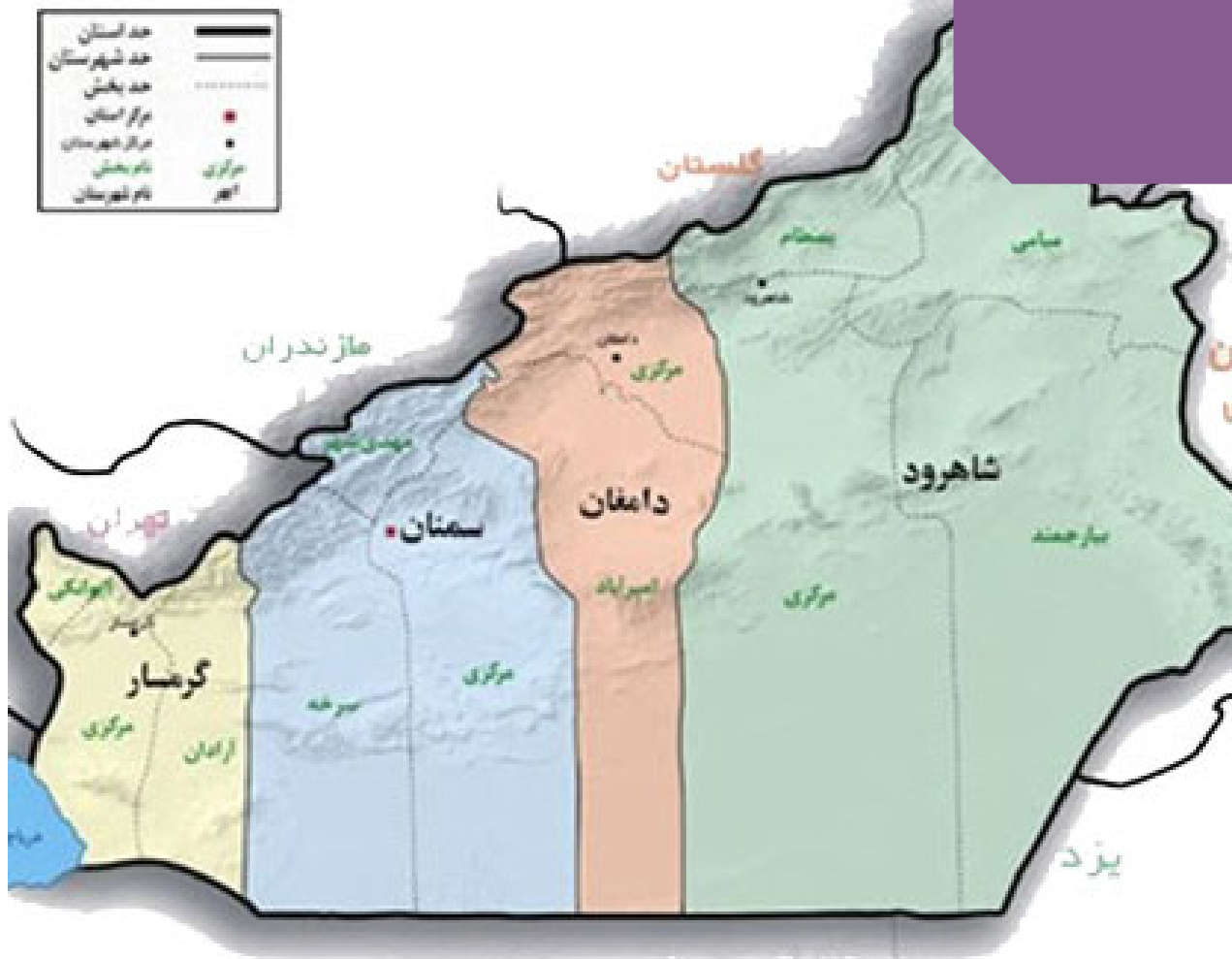
با جذب سرریز جمعیت و نیروی فعال مازاد و فعالیت شهرها و روستاهای استان‌های همجوار و کلان‌شهر تهران، سازمان فضایی سکونت و فعالیت در استان زنجان متعادل می‌شود و تعاملات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان و استان‌های همجوار در منطقه هفت و شمال غرب کشور تقویت خواهد شد. ارتباطات و پیوندهای فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منطقه‌ای از طریق استان تسهیل شده و مزیت‌های تولیدی، فضای استان با تأکید بر خدمات گمرک، بانک، بیمه، حمل‌ونقل توسعه خواهد یافت.

❧ نقش استان در سطح بین المللی

در استان زنجان تعداد ۲۰ مرکز علمی و دانشگاهی تعریف شده است. دانشگاه‌های استان زنجان صاحب امتیاز ۱۰ ژورنال تخصصی علمی هستند و تاکنون حدود ۲۴ شماره منتشر نموده‌اند. استان زنجان میزبان ۵۵ همایش علمی تخصصی و ۵ سخنرانی علمی بوده است. پژوهشگران دانشگاهها و مراکز علمی استان زنجان. ۲۹۰۹۰ مقاله علمی شامل ۲۵۸۳ مقاله ژورنالی و ۱۴۵۶۲ مقاله در همایشهای علمی داخلی و ۲۵۸۳ مقاله بین المللی منتشر نموده‌اند. در سال ۱۳۹۷ در

سمنان

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان سمنان

دیار کریمان و نخبگان

در راس استان نماینده محترم و معزز ولی فقیه آیت‌الله سیدمحمد شاهچراغی قرار دارد که به شایستگی پدر معنوی و وحدت استان نام گرفته‌است، نوجوانان و جوانان دانشجو، طلبه و دانش‌آموزش به عشق پیشرفت و آبادانی استان و ایران در حال تحصیل، علم و مهارت‌آموزی‌اند، اساتید حوزه و دانشگاهش تربیت نیروی انسانی مبتکر، خلاق و آینده‌ساز را وجهه همت فعالیت علمی و تحقیقی و آموزشی خود قرار داده، زنان عقیق و پاکدامنش همپای مردان در تمامی صحنه‌های انقلاب بویژه فعالیت‌های تربیتی و اجتماعی در حال نقش‌آفرینی فعال و اثرگذار هستند، مردانش در حال کار و سازندگی، کارگران وظیفه شناسش در حال مجاهدت در سنگر تولید و خودکفایی و، صاحبان تولید و سرمایه‌اش در پی عزت‌آفرینی و تقویت استقلال ملی، عشایر و کشاورزش، جز به خدمت به چیزی نمی‌اندیشند و در این راه شبانه‌روز در تلاش و کوشش هستند. چه بسیار عزیزانی که بی‌نام و بانام در عرصه‌های مختلف تحت عناوین مختلف مانند بازاریان، اصناف، تعاونی‌ها، خیرین،

سلام بر مردم شریف، عزیز، ولایت‌مدار، مومن و انقلابی استان سمنان، مردم دیار خطه کویر که همتی به بلندی سلسله جبال البرز دارند و قلب مهربان به پهنه گسترده کویر، چون کوه استوارند و چون کویر مقاوم
o خطه‌ای پهناور از ایران اسلامی، سلام به مردم سرزمین خورشید تابان، گرمسار و آرادان
o به خون گرمی و صمیمیت، سرخه‌های‌ه‌اش که مهد بزرگ عالمی چون آیت‌الله فیض می‌باشد
o به دل‌آوری سمنانی‌هایش
o به اخلاق مدارِ زنان و مردان مهدی‌شهریش
o به سلحشوری و سخت‌کوشی دامغانش (صد دروازه پایتخت عهد اشکانیان)
o به دین، ادب و صبوری شاه‌رودهایش
o به اهل علم و مدافع ارزش‌های دین و اسلامی بودن اهل میامی با آن سرزمین زیبا از گل‌های آفتابگردان و دشت شقایق زیبا، مردمی که به قناعت شهره‌اند.
دیاری که عالمان و فضایی برجسته‌اش در پی تهذیب و تربیت و هدایتگری نقش ارزنده‌ای دارند، محور وحدت و انسجام استان هستند و

بدون شک استان سمنان دیار کریمان است. سخن عارف پراوازه ابوالحسن خرقانی شرح حال کرامت مردم این دیار است آنجا که گفت: هرکه در این سرای درآید، نانش دهد و از ایمانش نیرسید. چه آن کس که به درگاه باری تعالی به جان آرد، البته بر خوان ابوالحسن به نان آرد. سرزمینی با سابقه تاریخی طولانی و فرهنگی غنی که مهد بزرگ عالمان و عارفانی مانند، آیت‌الله شاهرودی، آیت‌الله عالمی، آیت‌الله نصیری، آیت‌الله اشرفی، آیت‌الله فیض، بایزید بسطامی، ابوالحسن خرقانی، ملاعلی سمنانی، و چهره‌های ماندگار مانند دکتر طباطبایی و پرفسور کردوانی، اساتید محترم حوزه و دانشگاه، ادبا و نویسندگان و... است. در دوران معاصر و در دوران انقلاب اسلامی، نام استان سمنان آوازه‌ای بس بزرگ یافته-

فعالین اجتماعی، سازمان‌های مردم-نهاد، موسسات نیکوکاری، شوراهای محله‌محور، جوانان انقلابی، نیروهای جهادی و سازندگی، بسیج، هلال احمر، حافظان امنیت، مدیران و نیروهای خدوم در دستگاه‌های اداری و بخش خصوصی و... در حال فعالیت، خدمت و گره-گشایی از کار مردم هستند.

سلام درود به همه این عزیزان و خداقوت و تشکر از زحمات و تلاش‌های آنان

سلام به مدافعین و فعالان عرصه سلامت در سطح استان، پزشکان، پرستاران، کارکنان و... که در یک سال و نیم اخیر در مبارزه با بیماری کرونا در سطح استان در حال تلاش و فعالیت هستند.

بدون شک استان سمنان دیار کریمان است. سخن عارف پرآوازه ابوالحسن خرقانی شرح حال کرامت مردم این دیار است آنجا که گفت: هرکه در این سرای درآید، نانش دهد و از ایمانش نپرسید. چه آن کس که به درگاه باری تعالی به جان آرد، البته بر خوان ابوالحسن به نان آرد.

معرفی نخبگان استان

سرزمینی با سابقه تاریخی طولانی و فرهنگی غنی که مهد بزرگ عالمان و عارفانی مانند، آیت‌الله شاهرودی، آیت‌الله عالمی، آیت‌الله نصیری، آیت‌الله اشرفی، آیت‌الله فیض، بایزید بسطامی، ابوالحسن خرقانی، ملاعلی سمنانی، و چهره‌های ماندگار مانند دکتر طباطبایی و پرفسور کردوانی، اساتید محترم حوزه و دانشگاه، ادبا و نویسندگان و... است. در دوران معاصر و در دوران انقلاب اسلامی، نام استان سمنان آوازه‌ای بس بزرگ یافته-

است. در دفاع مقدس و سنگر دفاع از انقلاب و اسلام نقش سمنان بی بدیل است. در عملیات مرصاد که منافقین کوردل با حمایت و پشتیبانی رژیم بعث برای یکسره کردن کار نظام تا کرمانشاه پیش آمده بودند آن که ایستاد و آن سرنوشت تلخ را برای جریان نفاق رقم زد، تیم قائم سمنان بود. چه سرداران بزرگی که از استان سمنان تقدیم انقلاب و اسلام شدند. سردارانی مانند اخلاقی، شوکت پور، ایمانی‌نسب، شاهچراغی، بسطامی و کاظمی که در کنار ۵۲ شهید شاخص و حدود ۳۰۰۰ شهید، نماد جایگاه رفیع استان در دفاع مقدس شدند. نام امیر دریادار همتی فرمانده قهرمان ناوچه پیکان در عملیات مروارید، قطعاسندی پرافتخاری برای همیشه در تاریخ سمنان خواهد بود. استان سمنان در دفاع از حرم اهل بیت هم خوش درخشید، مگر جهان اسلام نام سردار حسن شاطری با آن خدمات و رشادت‌های بی‌نظیر را در جبهه مقاومت فراموش خواهد کرد و آن جوان مومن و مخلص سمنانی، شهید مدافع حرم عباس دانشگر که نماد جوان مومن انقلابی نام گرفت.

مزیت‌ها و قابلیت‌های اصلی استان سمنان

• استان سمنان از نظر موقعیت جغرافیایی، جایگاه ویژه‌ای دارد، هفتمین استان پهناور کشور می‌باشد که بعد از یزد بیشترین همجواری را با استان‌های دیگر دارد. موقعیت ممتاز سمنان در این است که با چهار استان بزرگ تهران، اصفهان، خراسان رضوی و مازندران همسایه است، همجواری سمنانی

با تهران (پایتخت سیاسی و اقتصادی) و مشهد پایتخت مذهبی و فرهنگی) بر اهمیت آن افزوده است، قراردادن استان سمنان در کریدور شرق به غرب و شمال به جنوب باعث بالاتر رفتن موقعیت جغرافیایی استان شده است که علاوه بر حمل و نقل کالا و مسافر در داخل کشور، به محوری مهم برای حمل و نقل کالاهای وارداتی و صادراتی جاده‌ای و ریلی کشور هم تبدیل شده است. علاوه بر این، سمنان مزیت‌ها و ظرفیت‌های فراوان دیگری دارد. از جمله:

تنوع آب و هوایی به خاطر وجود کویر در قسمت جنوبی و سلسله جبال البرز در بخش شمالی، از تنوع بالای نمونه‌های جانوری و موقعیت خاص محیط زیست. جاذبه‌های گردشگری بالا در استان در سه حوزه کویر، کوهستان و جنگل مانند جنگل ابر و پارک کویری خارتوران و ابشار مجن در شاهرود، پارک ملی کویر گرمسار، کویر زیبا و منطقه ریگ جن سمنان، تپه‌های مریخی و چشم علی دامغان، منطقه خوش آب و هوایی پرور و شهمیرزاد و چاشم در مهدیشهر، اماکن تاریخی فراوان، در تمامی نقاط استان مانند قصر بهرام در گرمسار، کاروان‌سراهای متعدد شاه عباسی، مساجد جامع تاریخی در شهرهای بزرگ استان مانند مسجد جامع سمنان، مسجد تاریخانه دامغان، بناهای تاریخی بسطام مانند آرامگاه بایزید بسطامی، مناطق زیبا و طبیعی در سلسله جبال البرز در شمال استان، غارها مانند غار آهکی دربند مهدیشهر، قلعه‌های تاریخی، موزه‌ها و... استان سمنان از نظر وجود معادن بویژه بعضی فلزات کمیاب و قیمتی بی‌نظیر است

مهمترین مشکلات استان

- کمبود آب در بخش‌های شرب و صنعت و کیفیت پایین آب موجود در بعضی مناطق استان - بی ثباتی و ناپایداری مدیریتی که توجه به برنامه‌ریزی‌های بلند مدت و تدوین استراتژی‌های کلان را با مشکل مواجه ساخته است.

- تخصیص منابع به استان بر اساس شاخص جمعیت به عنوان شاخص اصلی و عدم توجه به سایر شاخص مهم مانند، محور مواصلاتی اصلی کشور، معین بعضی استان‌های بزرگ کشور (تهران، خراسان رضوی و...)، وسعت زیاد و پراکندگی جمعیت، عبور سالانه ۱۴ تا ۲۰ میلیون زائر و مسافر و نیاز به زیرساخت‌های لازم، مهاجرت‌پذیری، کریدور یکی از کریدورهای اصلی حمل و نقل اعم از ریلی و زمینی و حوادث مربوط، کویر گسترده و تاثیر آن بر بخش‌های مختلف...

- افزایش نرخ بیکاری جوانان تحصیل کرده بویژه در بین دختران

- بهره وری پایین از منابع مانند آب و خام‌فروشی یا فروش محصولات با ارزش افزوده پایین که نیازمند صنایع تبدیلی و فراوری است.

مسایل اصلی استان

- معضل آب که علیرغم پیگیری‌های فراوان در سال‌های اخیر، طرح‌های کلان به نتیجه نرسیده است.

- تخصیص اعتبارات جمعیت و عدم توجه به شاخص تاثیرگذار دیگر که استان سمنان را در رده پائین ترین استان‌ها از نظر اعتبارات مالی قرار داده است.

- کمبود منابع مالی برای سرمایه گذاری

است. در استان بیش از ۶۰ واحد دانشگاهی و آموزش عالی وجود دارد، حدود ۸۰ هزار جوان اعم از دختر و پسر در این مراکز در حال تحصیل هستند. سهم قابل توجهی از این آمار را دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری آن هم در رشته‌های مختلف فنی مهندسی، پزشکی و علوم انسانی تشکیل می دهد، اگر به این آمارها سطح هوشی بالا، انگیزه و تعهد را هم اضافه کنیم که مشخصه نیروهای جوان ایران اسلامی بویژه استان سمنان می باشد اضافه کنیم، سرمایه و منبع بسیار با ارزشی بشمار می رود، که اگر به آن اعتماد شود و فضا و شرایط برای فعالیت‌های فکری، تحقیقاتی و اجرایی فراهم گردد، می تواند گره بسیاری از مشکلات کشور را باز کند، اما به دلیل سیاست‌های غلط و بویژه عدم اعتماد و اعتقاد به این سرمایه عظیم، خود دچار مشکل شده است و به بدترین مشکل یعنی ناامیدی مبتلا شده است. هیچ کس نمی تواند امید را به جوان برگرداند، مگر خود جوان، نیروی جوانی اگر درست به کار گرفته شود و احساس کند در جامعه عنصری مفید و تاثیرگذار است و از توانایی هایش به درستی استفاده می شود، سرشار از انگیزه، تعهد و امید خواهد شد، در دانشگاه صنعتی شاهرود، صنعتی سمنان، دانشگاه دامغان، دانشگاه گرمسار، دانشگاه‌های علوم انسانی سراسر استان، دانشگاه علوم پزشکی سمنان و شاهرود مملو از این جوانان نخبه، مبتکر و خلاق است فقط باید به آنان اعتماد کرد و فضا را برای آنان فراهم نمود.

استان در زمینه ذخایر و تولید گچ و نمک رتبه ممتازی در کشور دارد، رتبه اول از نظر تولید معادن گچ و نمک سنگی و سولستین و زئولیت، سیلیس زینتی، سولفات سدیم سنگی، رتبه دوم در تولید سولفات سدیم پلاستی و فیروزه، رتبه سوم در تولید ذغال سنگ و کرومیت، رتبه پنجم از لحاظ تعداد معادن، از لحاظ میزان استخراج دارای رتبه ۶، با حدود ۵ درصد استخراج کشور. در استان ۱۱ شهرک صنعتی و ۶ ناحیه صنعتی وجود دارد که در صورت سیاست‌های مناسب و انجام حمایتی قانونی می تواند با توجه به موقعیت جغرافیایی مهم به یکی از قطب‌های صنعتی کشور تبدیل شود، در حوزه کشاورزی علیرغم مشکل کمبود آب، استان جایگاه خوبی دارد بعضی از محصولات کشاورزی و بویژه باغی استان مانند انگور و زردآلو شاهرود، انار و انجیر سمنان و سرخه، گردو شهمیرزاد با در اختیار قراردادن بزرگترین باغ گردوی خاورمیانه، خربزه گرمسار و آرادان بی نظیر است. در این بخش با انجام سیاست‌های تشویقی و حمایتی و انجام زیرساخت‌های لازم و اصلاح روش‌های آبیاری، مکانیزه کردن شیوه‌های آبیاری، کاشت و برداشت می تواند وضعیت موجود را به شدت ارتقاء داد. در حوزه تولید محصولات دام و طیور استان هم وضعیت خوبی دارد و هم با سیاستگذاری درست قابلیت توسعه زیاد دارد. مشروط به این که به زنجیره تامین و ارزش استان نگاه درست و دقیقی انجام گیرد و مراحل این زنجیره مورد حمایت نیز قرار گیرد. یکی از ظرفیت‌های بالای استان بر خورداری از نیروی انسانی متخصص و توانمند به عنوان محوری اصلی توسعه و پیشرفت یک جامعه

■ راهکارهای دولت مردمی

- صنایع پیشرفته در زمینه صنایع الکترونیک
- وسایل نقلیه زمینی در زمینه خودروسازی
- داروهای انسانی و دامی
- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی

نقش استان در سطح بین المللی

ظرفیت‌های علمی، فنی و مهندسی، بعضی تولیدات مانند سیمان، کاشی، سرامیک، گچ، نمک، تولیدات صنعتی، محصولات کشاورزی و باغی، سنگ‌های زینت‌یافته صنایع دستی مانند فرش و گلیم، تولیدات هنری تابلو و نقاشی، موسیقی‌های محلی، معادن مختلف

- انتقال آب از منابع پایدار
- سیاست گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی و استراتژیک براساس سند آمایش سرزمین و محورهای توسعه استان شامل، صنعت، آموزش عالی و گردشگری
- شاخص‌های تخصیص اعتبارات مورد بازنگری قرارگیرد. و با نظر به موقعیت جغرافیایی استان، شاخص نیروی انسانی، نقش و کارکرد استان در عرصه ملی، پراکندگی متناسب‌سازی شود.
- درآمدهای استان در داخل استان هزینه شود. و ثابا اختیارات بیشتری به مدیران استان واگذار شود.
- ایجاد سیستم مدیریتی متناسب با ملاحظات استان و توانمندی‌های آن
- بویتزه در حوزه آموزش عالی

📍 جایگاه استان در تعاملات

نقش استان در پهنه تعامل با دیگر استان‌های همجوار

استان سمنان از معدود استان‌های کشور به شمار می رود که با ۸ استان همجوار است. این استان با برخی استان‌ها مانند تهران، مازندران، گلستان، خراسان رضوی تعاملات فراوانی از نظر جابجایی جمعیت (بابت اشتغال، زیارت، گردشگری و توریستی، مسافرت)، اقتصادی، علمی، تجارت و...

نقش استان در پهنه ملی و در سطح کل کشور

- محصولات زراعی در زمینه تولیدات گلخانه ای
- محصولات دامی شامل گوشت مرغ و تخم مرغ، گوشت قرمز، تولید محصولات دامی
- صنایع کانی غیرفلزی شامل گچ و سلسنتین در سمنان و نمک در گرمسار
- فلزات اساسی شامل آلومینیم در دامغان - شاهرود

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: سیستان و بلوچستان

دیار وحدت و استقامت

❧ موقعیت جغرافیایی ویژه

استان سیستان و بلوچستان به دلیل همجواری با کشورهای پاکستان و افغانستان و استقرار در ساحل دریایی عمان، خارج از تنگه هرمز از موقعیت استثنایی و ویژه‌ای برخوردار است. استان سیستان و بلوچستان بیش از ۱۱۰۰ کیلومتر مرز خاکی با کشورهای پاکستان و افغانستان و حدود ۳۰۰ کیلومتر مرز ساحلی در کناره دریای عمان دارد که از خلیج گواتر آغاز شده و تا نزدیکی تنگه هرمز امتداد می‌یابد.

موقعیت جغرافیایی ویژه استان سبب شده است که نقش استان از نظر مبادالت زمینی با کشورهای عمان و خارج از تنگه هرمز صورت می‌گیرد. مبادالت بین المللی از طریق مبادی دریایی استان با سهولت بیشتری انجام می‌پذیرد علاوه به بر نقشی که استان برای مبادالت در داخل کشور دارد نقش ترانزیتی این استان به عنوان پل ارتباطی کشورهای آسیای میانه با ابهای آزاد، موقعیت ویژه‌ای به آن داده است.

از قابلیت‌های دیگر استان، وجود ۳۰۰ کیلومتر نوار ساحلی و امکان استفاده از این قابلیت برای توسعه فعالیت بندری و بازرگانی است. نزدیکی مناطق ساحلی این استان با کشورهای جنوبی خلیج فارس و دریای عمان و ارتباط سریع با هند و کشورهای آفریقایی سبب تقویت بیشتر این قابلیت می‌باشند. همچنین ارتباط مستقیم و نزدیک با کشورهای پاکستان و افغانستان قابلیت بالایی را برای توسعه مبادالت کالا، مسافر و خدمات با ایت کشورها فراهم

❧ بحمدالله استان سیستان و بلوچستان با توجه به پهنه عظیم سرزمینی و از همه مهمتر پهنه عظیم ظرفیت نخبگانی و مردمی در تمامی جای جای این سرزمین کهن، از برادران اهل تشیع و چه مردم عزیز و مفاخر و علما اهل تسنن گرفته تا تمامی دل سوزانی که بدنبال اعتلا و سربلندی این استان هستند اگر به بنده بگویند که کدامیک از استان‌ها در دولت شما اولویت دارند؟ بنده خواهم گفت همه استان‌های ایران از نظر بنده به مثابه یک استان است اما عشق، علاقه و انگیزه درونی بنده به استان سیستان و بلوچستان یک چیز خاص است خوب اگر قرار باشد دولت مردمی ما برای این استان که استان غنی و سرشار از استعداد و نخبه اما کم برخوردار و فقیر است برنامه داشته باشد باید بگویم مهمترین مساله سرمایه گذاری بر روی ظرفیت‌های بی بدیل این استان است که از مهمترین این‌ها میتوان اشاره نمود به:

❧ پهناوری استان

استان سیستان و بلوچستان با ۱۹ شهرستان، ۴۸ بخش، ۳۷ شهر و ۱۱۲ دهستان و مرکزیت شهرستان زاهدان، با موقعیت جغرافیایی بین ۲۵ درجه و ۴ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۲۹ دقیقه عرض شمالی و ۵۸ درجه و ۵۵ دقیقه تا ۶۳ درجه و ۲۰ دقیقه طول شرقی و وسعتی معادل ۱۱/۱ درصد از کل مساحت کشور در جنوب شرق ایران قرار گرفته است؛ که از شمال به استان خراسان جنوبی، از جنوب به دریای عمان، از شرق به کشورهای افغانستان و پاکستان و از غرب به استانهای کرمان و هرمزگان محدود شده است.

ظرفیت‌های طبیعی و زیست محیطی

*منابع طبیعی شامل منابع دریایی، اقلیم متنوع، منابع معدنی، دشتهای حاصلخیز، انرژی خورشید و باد فراوان

الف: منابع دریایی: امکان بالقوه توسعه شیال بهره‌گیری از منابع غذایی دریایی، همچنین توسعه صنایع غذایی مرتبط با منابع دریایی و سایر منابع مرتبط با دریا مانند کشتی سازی از جمله مزیت‌های نسبی ناشی از منابع دریایی موجود در استان است.

ب: منابع آب: وجود رودخانه‌های دائمی و فصلی در منطقه بلوچستان و وجود رودخانه هیرمند و دریاچه‌های نیمه طبیعی چاه نیمه در منطقه سیستان، از جمله قابلیت‌هایی هستند که در حال حاضر به طور کامل مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. همچنین منابع آب زیرزمینی در برخی از دشتهای استان هنوز به طور کامل شناسایی نشده. و مورد استفاده قرار نگرفته اند.

ج: اقلیم متنوع: اعتدال هوا در زمستان شرایط مناسب را برای کاشت محصولات نوبرانه و صادراتی فراهم نموده است. این قابلیت از سوی دیگر امکان برداشت دوبار محصول را در سال فراهم می‌آورد. همچنین هوای مطبوع در فصل سرد سال در بسیاری از مناطق استان به ویژه در ساحل دریا از دیگر مزیت‌های نسبی استان برای توسعه فعالیت‌های گردشگری محسوب می‌گردد. از طرف دیگر آب و هوای معتدل در دامنه‌های تفتان، ضمن فراهم ساختن زمینه‌های تولید محصولات سردسیری قابلیت‌هایی برای توسعه فعالیت‌های گردشگری در این مناطق را در فصول گرم فراهم می‌سازد.

د: منابع معدنی: معدن سنگ‌های تزئینی و مصالح ساختمانی، کانسارهای مس، کرومیت، منگنز و منیزیت در مقیاس‌های نسبتاً اقتصادی و کانیهای تالک و گل سفید و صدف‌های ساحلی و همچنین امکان دستیابی به منابع نفت در سواحل مکران مجموعاً امکانات قابل ملاحظه‌ای را تشکیل می‌دهند که در دراز مدت می‌توانند زمینه ساز توسعه استان باشند

چ: دشتهای حاصلخیز: در استان دشتهای بزرگ و کوچک وجود دارد که در منطقه بلوچستان می‌توان از دشت بمپور، دشت لگان، دشت باهوکالت و دشت زراباد نام برد و در منطقه سیستان دشت وسیع، مسطح و هموار سیستان وجود دارد که از جمله قابلیت‌های منابع طبیعی استان برای توسعه فعالیت‌های کشاورزی محسوب می‌شوند. در این دشتهای وسیع در صورت حل مسائل مربوط به سازمان تولید، کشاورزی می‌تواند در مقیاس بزرگ و مکانیزه انجام پذیرد

و: انرژی خورشید، باد و باران: تابش شدید افتاب در تمام مناطق استان و وزش شدید باد در منطقه سیستان از جمله مزیت‌های نسبی استان برای جایگزینی انرژی خورشیدی و انرژی باد به جای انرژی‌های فسیلی و الکتریکی می‌باشند. این توانایی‌های بالقوه با توجه به وجود مشکل سوخت رسانی و متوسط سالیانه تابش انرژی خورشیدی در استان که حدود ۵/۵ کیلو وات ساعت بر متر مربع در روز برآورده شده است. می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.

امکانات و قابلیت‌های فرهنگی اجتماعی ویژه

وجود بعضی از شیوه‌های سنتی مشارکت و همکاری از جمله میهمان نوازی و کارهای جمعی در جامعه سنتی و مشارکت در اجتماعات دینی و مذهبی استان از قابلیت‌های فرهنگی آن محسوب می‌شود.

*صنایع دستی منحصر بفرد

صنایع دستی از مهم‌ترین منابع اشتغال و درآمد به ویژه برای زنان این منطقه است و به علت داشتن مزایایی بی نظیر استفاده از مواد اولیه موجود در منطقه، سادگی تکنیک و عدم احتیاج به آموزش‌های فنی وسیع و تاثیر فوق العاده آن در افزایش سطح اشتغال همچنین فروش اکثریت تولیدات ساخته شده در بازارهای محلی حتی روستایی و عشایری استان سیستان و بلوچستان صنایع دستی می‌تواند به عنوان اصلی‌ترین منابع درآمد به حساب آید و در اقتصاد خانواده تاثیر بسیار زیادی دارد. صنایع دستی سیستان و بلوچستان علاوه بر دارا بودن قدمت تاریخی چند هزار ساله، از زیبایی و کیفیت منحصر به فرد برخوردار است. به همین علت خریداران زیادی در داخل و خارج از کشور دارد و با اندک حمایت در سهم صادرات غیر نفتی رقم بالایی را به خود اختصاص داده و بالاترین ارزش افزوده را ایجاد می‌نماید زیرا از مواد اولیه ارزان و بومی با خلایق و کارهای زیبایی هنری کالاهایی با قیمت زیاد عرضه می‌شود

*تنوع قومی و مذهبی

یکی دیگر از قابلیت‌های ویژه استان سیستان و بلوچستان وجود قومیت‌های زیاد با تنوع فرهنگی و نیز وجود تعداد زیادی از ساکنین این استان که دارای مذهب تسنن و تشیع می‌باشند. هرچند در گذشته با ایجاد حساسیت بی مورد این تنوع به جای قابلیت به تهدید تبدیل شده اما چنانچه اقوام و مذاهب موجود در استان بصورت عادلانه در سازندگی و توسعه استان مشارکت داده شوند این تنوع تبدیل خواهد شده به رقابت سالم و هرکدام تالش خواهند نمود که سهم بیشتری در آبادانی و توسعه استان داشته باشند. به همین علت با ایجاد وحدت و همدلی و تفاهم این تنوع قومی و مذهبی را می‌توان به یکی از قابلیت‌های خاص این استان تبدیل نمود در سایه همین تنوع است که بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی و توجه حکومت به مسایل دینی و مذهبی در این استان تعداد مدارس و مساجد دینی تشیع و تسنن افزایش چشمگیری داشته و از بسیاری از مفاصل خالقی و اجتماعی نسبت به سایر استان‌ها کاسته شده است و از طرفی با پرداختن به فرهنگ غنی قومی علاوه بر اینکه از منسوخ شدن خرده فرهنگ‌های محلی که ریشه در فرهنگ غنی ایران باستان دارد جلوگیری شده تا حدود زیادی از اثرات مخرب تهاجم فرهنگی بیگانه در این منطقه کاسته خواهد شد.

*وجود جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی بعنوان قابلیت‌های توسعه گردشگری استان و امکان ایفای نقش به عنوان قطب گردشگری شرق کشور وجود جاذبه‌های طبیعی از جمله دریاچه هامون و آتشفشان تفتان و نیز

وجود چشمه‌های آب گرم و آب درمانی و همچنین نخلستانهای وسیع بلوچستان و از طرفی قدمت تاریخی و باستانی بسیار زیاد استان سیستان و بلوچستان از جمله شهر سوخته سیستان و تپه‌های باستانی بلوچستان و نیز سنگ نگاره‌های نگاران سراوان و پیشینه باستانی و قدمت تاریخی هفت هزار ساله استان این منطقه را به عنوان یکی از مهم ترین قابلیت‌های توسعه گردشگری شرق کشور مطرح نموده است چنانچه به زیر ساخت‌های الزم توسط دولت و بخش خصوصی توجه ویژه شود این استان به عنوان قطب گردشگری شرق کشور مطرح خواهد شد.

✚ ظرفیت ترانزیت و حمل و نقل

استان سیستان و بلوچستان با توجه به موقعیت جغرافیایی ویژه خود دارای ظرفیت‌های عظیم حوزه حمل و نقل می باشد. این استان از یک سو با دو کشور افغانستان و پاکستان تان دارای مرزهای زمینی و دریایی (پاکستان) بود و از سویی دیگر دارای ظرفیت انتقال کالا و مسافر در کریدور جنوب شرق تا شمال شرق کشور می باشد. برخورداری استان از مرزهای زمینی و دریایی و اتصال آن به آب‌های آزاد حوزه خلیج فارس و دریای عمان نیز گواهی خوب برای ظرفیت‌های حوزه حمل و نقل آن است.

✚ ظرفیت تجارت و بازرگانی

استان سیستان و بلوچستان دارای مرز مشترک با کشورهای پاکستان و افغانستان است و این مرزها فقط محدود به مرزهای زمینی نشده و شامل مرزهای دریایی و هوایی نیز می شود. اگر ما به تاریخ کسب و کار استان سیستان و بلوچستان و بخصوص منطقه بلوچستان رجوع کنیم، یکی از محورهای اصلی کسب و کار را «تجارت» می یابیم. «تجارت» در این استان سابقه‌ای دیرینه دارد که نمی توان سهم آن را در پیشرفت استان در نظر نگرفت و باید این نکته را مد نظر قرار دارد که با ایجاد فضاهای امنیتی و مسدود کردن زمینه‌های تجارت در این استان نه تنها مسئله‌ای حل نخواهد شد، بلکه نظامی از مسائل ناآشنا و پیچیده، از تأثیر موضوعات معیشتی در موضوعات قومیتی ایجاد خواهد شد.

✚ ظرفیت معادن

استان سیستان و بلوچستان از ظرفیت معادن بسیار زیادی برخوردار است تاجایی که از این ظرفیت با عنوان «جنگل معادن» ایران نام برده می شود. وجود ۳۳۹ معدن آماده به کار و قرار گرفتن ۶ درصد از ظرفیت معادن کشور در این استان گواهی بر این موضوع است که متأسفانه از این میزان

بنظر بنده یکی از مهمترین علت‌ها برای این مشکلات نبود روحیه انقلابی، جهادی و مردمی است که اگر بطور کامل بود ما نباید هم اکنون وضع ما این باشد

خوب الان ما طبق نظر کارشناسان مهمترین مسائل و محدودیت‌های توسعه پایدار این استان به‌مراه راهکارهای عملیاتی را مورد بررسی قرار دادیم که عبارتند از:

۱. **مهاجرت بی رویه با تمرکز نامناسب جمعیت در شهرهای مرکزی**
راه حل اساسی برای اینکه این اتفاق رقم نخورد و مردم باصفا و پرتوان ما روستا را که مهمترین پشتوانه اقتصاد کلان کشور و استان هاست رها نکنند چیست؟

جلوگیری از مهاجرت بی رویه روستائیان به شهرها از طریق ایجاد امکانات اولیه و زیربنایی در روستاها شامل راه مناسب، آب، برق و حتی مخابرات و دسترسی به اینترنت و از طرفی راه اندازی کارگاه‌های کوچک تولیدی در روستاها و توجه جدی به صنایع دستی و روستایی با اعطای وام و تسهیلات ارزان قیمت با شرایط سهل تر متناسب با فرهنگ بومی استان به منظور ایجاد اشتغال در روستاها

۲. **فرسودگی و ناموزونی بافت فیزیکی و محیط شهری در تمام شهرهای استان حتی زاهدان و ضعف بنیان‌های شهری در ارائه خدمات**
راهکار: ایجاد تعامل در دستگاه‌های دولتی، شهرداری‌ها و مجموعه‌های سازندگی حاکمیتی

۳. **توسعه نیافتگی بخش صنعت و نیاز شدید به ایجاد زیر ساخت‌ها و پروژه‌های کالن توسط دولت برای تشویق سرمایه گذاران و بخش خصوصی جهت مشارکت بیشتر مردم برای توسعه صنعتی استان**
راهکار:

* ایجاد زیرساخت‌ها و پروژه‌های کالن صنعتی توسط دولت با مشارکت بخش خصوصی به گونه‌ای که در پایان برنامه چهارم توسعه و پس از توانمندسازی

فقط ۸۲ معدن در حال حاضر فعال میباشد و این به معناست که از این ظرفیت فقط ۲۴/۲ درصد استفاده شده است، حال آنکه اگر ظرفیت معادن بصورت کامل فعال شود میزان اشتغالی که ایجاد خواهد شد ۶۰ هزار شغل می باشد.

❖ ظرفیت کشاورزی

استان سیستان و بلوچستان با توجه به ظرفیت اقلیمی متفاوت در این استان زمینه انجام فعالیت‌های مختلف در رسته‌های متفاوت کشاورزی وجود دارد. اصلی ترین ظرفیت‌های کشاورزی استان عبارتند از:

الف. ظرفیت محصولات خاص استان مانند خرما، میوه‌های گرمسیری ب. ظرفیت محصولات دامی اعم از دام سبک و دام سنگین ج. ظرفیت آبیان از ماهیان شورابی تا جلبک‌های خاص دریایی د. ظرفیت تولید علوفه در کشت زارهای جالقی تا استفاده از ضایعات خرما و نخیالت آن برای تولید علوفه

❖ ظرفیت گردشگری

استان سیستان و بلوچستان با توجه به اقلیم‌های مختلف، آداب و رسوم متفاوت و غنی فرهنگی - اجتماعی خود از ظرفیت‌های گردشگری بسیاری برخوردار است که مهم ترین این ظرفیت‌ها در قسمت جنوبی استان و بر اساس سواحل مکران قابل توجه می باشد.

❖ مشکلات و مسائل و راهکارهای دولت مردمی

حال پس چرا با این همه ظرفیت ما الان بعد از ۴۰ سال الان در این استان در این نقطه هستیم؟ که البته حقا نمیشود از زحمات مسئولان و خادمان ملت در دولت‌های قبلی چشم پوشی کرد اما ما با نقطه مطلوب فاصله داریم

بخش خصوصی سهم دولت واگذار گردد
* افزایش سرمایه گذاری در بخش صنعت از طریق اختصاص اعتبارات الزم برای ایجاد زیر ساخت های الزم توسط دولت به منظور توازن منطقه و نیز تشویق سرمایه گذاری خصوصی در بخش صنعت با استفاده از معافیت های ویژه و تسهیلات ارزان قیمت
* توسعه شهرک های صنعتی استان و تکمیل زیر ساخت های مورد نیاز کارگاه های صنعتی مستقر در شهرک ها
* توجه به صنایع دستی در روستاها و مناطق شهری با اعطای تسهیلات و وام های کم بهره به صنعتگران و راه اندازی بازارچه های صنایع دستی در شهرها و مناطق گردشگری استان و برگزاری نمایشگاه های صنایع دستی به منظور فروش تولیدات هنری و دستی استان
* مطالعه؛ شناسایی و اکتشاف معادن مهم استان
* سرمایه گذاری جهت احداث زیر بناهای معادن استان
۴. ساختار سنتی بخش های کشاورزی و خدمات
راهکار:
* نوسازی و توسعه بخش کشاورزی به ویژه افزایش سهم کشاورزی آبی تحت فشار با توجه به کمبود آب در استان.
* حفظ و بهره برداری بهینه از منابع طبیعی با تاکید بر آبخیز داری؛ مهار؛ ذخیره سازی و انتقال آب های سطحی در جهت توسعه پایدار استان
* گسترش سطح زیر کشت کشاورزی در نواحی عمده کشاورزی و دشت های حاصلخیز استان از جمله دشت سیستان؛ دشت باهوکالت؛

دشت زرآباد با واگذاری زمین کشاورزی بدون مالکیت به افراد برای کشت با شرایط بسیار آسان و حمایت های تسهیلاتی ارزان قیمت
* ارائه کمک های بلا عوض برای بهسازی قنوات استان
* ترغیب و تشویق های صادراتی برای محصولات کشاورزی به ویژه خرما
* گسترش باغداری و کشت محصولات نوبرانه با توجه به تنوع اقلیمی در استان.
* بخشودگی وام و تسهیلات کشاورزان با توجه به هفت سال خشکسالی در استان
۵. کمبود تاسیسات مهارآب در مقایسه با قابلیت های منابع آب و خاک که باعث خروج مقدار زیادی از آب های استان به خارج از کشور می شود و منابع حاصلخیز خاک در اثر سیال ب های فصلی از بین می رود
راهکار:
* تکمیل و شروع طرح های بزرگ تامین آب استان از طریق احداث سد های بزرگ و کوچک به منظور جلوگیری از هدر رفتن آب های استان.
* اجرای پروژه های آبخیزداری و استفاده از سیستم های تحت فشار.
* اجرای طرح های کوچک تامین آب در روستاها.
* تکمیل و ایجاد شبکه های آبیاری و زهشکی
* تقویت قنوات و بهسازی قنوات در استان.
۶. ضعف نهادهای خدماتی پشتیبانی تولید به ویژه در زمینه های مشاوره ای فنی و مدیریتی
راهکار:
* توسعه بخش خدمات با تاکید بر خدمات

برتر با الویت خدمات بهداشتی درمانی خدمات بازرگانی-خدمات حمل و نقل و خدمات پشتیبانی تولید.
* ارتقای توسعه کیفیت خدمات فنی؛ مهندسی و مدیریتی از طریق تشویق و حمایت ویژه
* حمایت دولت از شرکت های خدماتی استان از طریق اعطای تسهیلات ارزان قیمت
* فراهم نمودن شرایط آسان جهت صدور خدمات فنی و مهندسی به کشورهای پاکستان و افغانستان با توجه به توانمندی شرکت های خدماتی و فنی و مهندسی استان از طریق وضع قوانین و مقررات خاص استان و تشویق اینگونه شرکت ها.
۷. ساختار نامتناسب اداری و اجرایی استان برای پی ریزی و تداوم فرایند توسعه همگامی
راهکار:
* ایجاد شبکه نخبگانی در تمامی سطوح از قشر جوان و افراد مجرب و باتجربه جهت اصلاح ساختاری
* تنظیم نقشه راه متناسب با اهداف سند چشم انداز برای ساختار استان
۸. عدم تناسب کمی و کیفی آموزش عالی به ویژه بخش جنوبی استان برای تأمین نیروی انسانی متخصص و ماهر بومی به عنوان سهمی از اصلی ترین الزامات توسعه همه جانبه و پایدار استان
راهکار:
* توانمندسازی نیروهای محلی به منظور مشارکت بیشتر در توسعه استان از طریق توسعه دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در تمام شهرهای استان و ارتقای شاخص های

اقتصاد خوانواده می شود

۱۲. عدم برخورداری استان از نعمت گاز و سایر منابع انرژی نفتی و از طرفی خروج غیر قانونی منابع نفتی به کشورهای همجوار.

۱۳. عدم ثبات و اتقان لازم در حوزه فرهنگ و هنر با توجه به ظرفیت های دینی و ملی استان

* حمایت دولت از توسعه فعالیت های فرهنگی و تربیتی مساجد استان برای ترویج فرهنگ قرآنی از طریق آموزش های هنری
* راه اندازی خانه فرهنگ به منظور جذب و حمایت هنرمندان استان در منطقه سیستان؛ منطقه زاهدان و منطقه بلوچستان و پرداخت مستمری ماهیانه به هنرمندان استان در رشته های مختلف

* تصویب بیمه فعالان فرهنگی و هنرمندان
* برگزاری جشنواره های فرهنگی و هنری به مناسبت های فرهنگی از جمله روز فرهنگ و هنر شهرهای استان هر سال یکبار.
* توسعه کتابخانه ها و مراکز فرهنگی؛ هنری با همکاری و مشارکت بخش خصوصی.

در انتها عرض بنده این است که مردم عزیز سیستان و بلوچستان، برادران اهل تسنن و تشیع، نخبگان، فرهیختگان و جهادگران با صفا و مخلص و هنرمند اگر دست به دست هم دهیم خواهیم توانست این استان و مردم آن را به جایگاه واقعی خود رساند.

پرورش در استان سیستان و بلوچستان کاملاً بحرانی و شاخص بیسوادی و پائین بودن سطح تحصیلی نشانگر محرومیت فرهنگی و عدم برخورداری مردم از امکانات تحصیلی است که ناشی از پایین بودن سطح کیفی آموزش و دیگر شاخص های بهداشتی می باشد و در بخش آموزش و پرورش راهکارهای اجرایی ذیل برای اجرا در کوتاه مدت بطور جدی مورد نیاز توسعه استان می باشد

* کپردایی از مدارس استان با همکاری و تشویق خیرین مدرسه ساز و تخصیص معادل اعتبار توسط دولت حتی از منابع اعتباری حوادث غیر مترقبه و ویژه به است
* توجه ویژه به آموزش و تحصیل دختران از طریق فراهم نمودن امکانات آموزشی در نزدیکی محل سکونت با توجه به شرایط خاص فرهنگی استان

* توسعه مراکز تربیت معلم شبانه روزی در تمام شهرهای استان. د: توجه جدی به مدارس عشایری استان از طریق تخصیص اعتبار الزم و امکانات آموزشی..

۱۰. عدم حمایت جدی دولت به بخش تعاون و تعاونی ها مولد اشتغال علی رغم اختصاص مبالغ زیاد تسهیلات و وام به استان به دلیل یکسان گری در مقررات بانکی با سایر استانها و عدم توجه به شرایط خاص استان

۱۱. عدم توجه به صنایع کوچک و کارگاه های خانگی و صنایع دستی استان که در ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی روستائیان و حتی مناطق شهری موثر بوده و باعث افزایش درآمد خوانواده ها و بهبود

توسعه انسانی حداقل تا سطح میانگین کشور. * توسعه و افزایش ظرفیت آموزش عالی با اولویت نیازها و الزامات توسعه استان از جمله افزایش ظرفیت مراکز آموزش عالی موجود برای دختران بعنوان یکی از ضروری ترین نیاز و الزام توسعه استان در آینده..

* گسترش متناسب آموزش های مهارتی و فنی و حرفه ای از طریق راه اندازی تعداد زیاد مراکز آموزش صنایع دستی و آموزش کدهای فنی و حرفه ای با مشارکت بخش خصوصی برای توانمندسازی نیروهای محلی)

۹. کمبود شدید نیروی انسانی متخصص در آموزش و پرورش و پایین بودن شاخص های کیفی آموزش در استان

* بکارگیری نیروی انسانی متخصص و بومی موجود استان بر اساس توان و تخصص و شایسته سالاری در هر کدام از شهرهای استان بدون در نظر گرفتن سلالیق فردی، قومی، قبیله ای و مذهبی بلکه براساس دانایی محور و روحیه جهادی، زیرا یکی از زیربنای توسعه پایدار نیروی انسانی ماهر است و مسلماً نیروی متخصص بومی هر شهرستان شناخت بیشتری از قابلیت های توسعه آن منطقه دارد و انگیزه ی تحقیق و پژوهش از قابلیت های پنهان را دارد و از طرفی موجب تشویق و ترغیب سایر جوانان و ایجاد انگیزه تحصیلی و شکوفایی استعداد های درخشان خواهد شد
* اساسی ترین مشکل در استان علی رغم توانمندیها و قابلیت های فراوان منطقه محرومیت آشکار و نابرابری تحصیلی نسبت به سایر استانها می باشد و از طرفی آموزش و پرورش محور دانایی و دانایی محور توسعه به به شمار می آید در حالی که وضعیت آموزش و

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان فارس

دیار ذوق و هنر ایرانی اسلامی

درباره او فرمودند سلمان از ما اهل بیت (ع) است. استمرار نگرش توحیدی و توجه به مفاهیم عمیق اعتقادی در طی قرون متمادی منجر به پیدایش دانشمندانی همچون صدرالمتهلین شیرازی، فیلسوف و متفکر ژرف نگر و دارای اندیشه‌های بدیع و مبتکر در این منطقه شده است. تاثیر علما و روحانیون طراز اول در تحولات سیاسی اجتماعی تاریخ پر فراز نشیب کشور همواره نشان از عمق نفوذ مردم این منطقه در لایه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و مذهبی کشور دارد. از تاثیر فتوای مرحوم میرزای شیرازی در غائله تحریم تنباکو، تشکیل حکومت اسلامی تحت زعامت آیت الله شیخ عبدالحسین لاری در منطقه لارستان تا جاری ساختن حد شرعی بر کارمند کنسول انگلیس توسط آیت الله سید نورالدین حسینی الهاشمی و مبارزات انقلابی حضرات آیات حاج شیخ بهاء الدین محلاتی، شهید ربانی شیرازی، شهید سید عبدالحسین دستغیب، آیت الله حائری شیرازی و همراهی و جانفشانی مردم در این تحولات سیاسی اجتماعی همه و همه نشان دهنده درک عمیق سیاسی اجتماعی مردم

در ابتدا سلام می‌کنم به ساحت حضرت احمد بن موسی الکاظم شاهچراغ (ع) و سلام و احترام خدمت مردم فرزانه و ولایتمدار استان فارس و ۳۶ شهرستان این استان پهناور؛ مردمان ذوق، علم، فرهنگ و خادمین سومین حرم اهل بیت؛ و به روح پر فتوح شهدای انقلاب، دفاع مقدس و مدافعان حرم درود می‌فرستم.

وجود بقاع متبرکه و امامزادگان عظیم الشان در جای جای این استان پهناور به ویژه بقعه متبرکه حضرت احمد بن موسی شاه چراغ (ع) و اخوان ایشان همچون نگینی درخشان در قلب این خاک زرخیز می‌درخشد.

استان فارس همواره دارای یک تاریخ برازنده و برجسته بوده و اهمیت و تاثیرگذاری این خطه همواره از قبل از اسلام تاکنون در حوادث مختلف تاریخی، اجتماعی و سیاسی در نگاه اهل علم و فضل جایگاه ویژه‌ای برای این دارالعلم ایجاد نموده است. عشق و ارادت مردم فارس به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام تا آنجا بود که صحابی گرامی نبی مکرم اسلام (ص)، سلمان فارسی تا بدانجا پیش رفت که حضرت محمد (ص)

استان فارس همواره یکی از مهمترین قطب‌های پزشکی و درمانی کشور بوده است ولی با داشتن بزرگترین مراکز درمانی جنوب کشور همچنین یکی از برترین دانشگاه‌های علوم پزشکی و وجود پزشکان متخصص و متبحر در سطح استان، نتوانسته است یکی از مهمترین استعدادهای کشور جهت توسعه گردشگری سلامت باشد. فارس با توجه به تعدد درمانگاه‌های تخصصی و بیمارستان‌های بزرگ استعداد بالایی در راستای گردشگری سلامت می‌باشد که بلااستفاده مانده است. از مهمترین اقدامات ما از بین بردن انحصار و قوانین دست و پاگیر در ایجاد شرکت‌های گردشگری سلامت، نظارت بر شرکت‌های موجود در رعایت استانداردها و متناسب سازی نرخ خدمات پزشکی با سطح منطقه خواهد بود که علاوه بر جلوگیری از ارزان فروشی خدمات مزیت رقابتی قیمت‌ها حفظ شود.

این استان دارد. مجاهدت و ایستادگی مردم در سیر تحولات تاریخ مشروطه و انحرافات به وجود آمده در این حرکت اصیل اسلامی و در عین مواجهه با تجربه تلخ این انحراف تاریخی مردم فارس را از ادامه این مسیر و استقامت تاریخی در مقابل زورگویی‌ها از پای نشانند و تحت زعامت امام خمینی در ۱۵ خرداد سال ۴۲، شیراز جزو شهرهایی بود که تظاهرات وسیعی در آن رخ داد و منجر به شهادت بزرگ مردانی شد، تقدیم این خون‌ها، مبداء تاریخ تحولات شد.

استان فارس جزو معدود استان‌هایی است که تقریباً در تمامی عملیات‌های دوران دفاع مقدس حضور داشته و در راه دفاع از ارزشهای انقلاب بیش از ۱۴۰۰۰ شهید، تقدیم کرده است. ظرفیت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش جمهوری اسلامی، سایر نیروهای نظامی و امنیتی و نیروهای مردمی در این استان قابل تقدیر و توجه است.

در زمینه ادبیات و هنر، سعدی و حافظ دو گوهر کمیاب زبان فارسی و ادبیات فارسی هستند؛ این موضوعی نیست که نیاز به معرفی داشته باشد

■ ■ ظرفیت‌های استان

استان فارس با جمعیتی نزدیک به ۵ میلیون نفر و مساحتی بالغ بر ۱۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع، ۷/۵ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است که در خود ظرفیت عظیمی را نهفته دارد.

منابع مهم اقتصادی استان بر پایه کشاورزی، صنعت، خدمات بوده که در حوزه صنایع شهرک‌های صنعتی، پالایشگاه‌ها، صنایع

نفت، گاز و پتروشیمی، صنعت برق و نیروگاه‌های مختلف، ذوب آهن، فولاد، معادن، خودروسازی، صنایع غذایی، صنایع داروسازی، سیمان، پارچه بافی، لاستیک‌سازی و صنایع الکترونیک از مهم‌ترین‌های آن به‌شمار می‌آیند. فارس به دلیل ویژگی‌ها و توانمندی‌های تاریخی و فرهنگی خود، جایگاه خاصی در صنعت گردشگری کشور داشته و از این رو می‌تواند تکیه گاهی مطمئن برای برنامه ریزی‌های بلند مدت و حضور در عرصه‌های اقتصادی کشور باشد.

صنعت برق استان فارس در گستره دو استان فارس و بوشهر که با بیش از ۱۴ درصد ظرفیت نیروگاهی، رتبه اول را به خود اختصاص داده است، بیش از ۱۵۰۰ مگاوات مازاد تولید به صورت تبادلی به شبکه برق استان خوزستان در سال‌های اخیر تحویل داده است. با چنین ظرفیتی این خاموشی‌ها که بر اثر سوءمدیریت‌ها اتفاق می‌افتد برآزنده این استان نیست.

کشاورزی و صنایع وابسته به آن همواره جایگاهی رفیع در استان فارس داشته است. در طی سالهای پس از پیروزی انقلاب، کشاورزان گرانقدر این استان در اکثر محصولات کشاورزی به ویژه گندم رتبه اول برداشت را به خود اختصاص داده اند. البته ضعف مدیریت منابع در این موضوع باعث ایجاد تنش‌های آبی و فرسایش خاک استان شده است!

در خصوص زیرساخت‌های مواصلاتی، توجه ویژه به روش‌های حمل و نقل هوایی، جاده‌ای و ریلی تأثیر بسزایی در رشد اقتصادی و

توسعه کارآفرینی استان و خروج استان از بن بست‌های مواصلاتی خواهد داشت. ظرفیت فرودگاه بین المللی شهید دستغیب شیراز بگونه‌ای است که می‌تواند به عنوان قطب منطقه عمل نماید ظرفیتی که هم اکنون فرودگاه‌های دبی، دوحه و استانبول اشغال کرده اند. در خصوص زیرساخت‌های ریلی استان، توسعه این زیرساخت می‌تواند استان را به چهار راه ریلی کشور تبدیل نماید و در نهایت توسعه راه‌ها، بزرگ راه‌ها و آزاد راه‌ها علاوه بر حفظ امنیت حمل نقل، کاهش مصرف سوخت و افزایش سطح رفاه منجر به رشد اقتصادی و درآمد پایدار استان خواهد شد.

زیرساخت‌های نفتی با ۲ میدان فعال و منابع و میادین گازی که رتبه دوم در کشور را دارد استان فارس همواره یکی از مهمترین قطب‌های پزشکی و درمانی کشور بوده است ولی با داشتن بزرگترین مراکز درمانی جنوب کشور همچنین یکی از برترین دانشگاه‌های علوم پزشکی و وجود پزشکان متخصص و متبخر در سطح استان، نتوانسته است یکی از مهمترین استعدادهای کشور جهت توسعه گردشگری سلامت باشد. فارس با توجه به تعدد درمانگاه‌های تخصصی و بیمارستان‌های بزرگ استعداد بالایی در راستای گردشگری سلامت می‌باشد که بلااستفاده مانده است. از مهمترین اقدامات ما از بین بردن انحصار و قوانین دست و پاگیر در ایجاد شرکت‌های گردشگری سلامت، نظارت بر شرکت‌های موجود در رعایت استانداردها و متناسب سازی نرخ خدمات پزشکی با سطح منطقه خواهد بود که علاوه

ابنیه تاریخی استان گردشگری از بزرگترین پتانسیل‌های قابل اعتنا استان می باشد این استان با حضور نخبگان و پزشکان متبحر و زیرساخت‌های درمانی پتانسیل بسیاری در بخش گردشگری سلامت قابل فعال شدن دارد و هم اکنون نیز میزبان بیماران سایر استان‌ها می باشد و باید در سطح منطقه هم به جایگاه به حق خود برسد.

با توجه به مطالعات مبتنی بر آینده پژوهی و روش‌های پیش بینی دو ابر روند مهم اجتماعی اقتصادی پیش روی کشور، (ابر روند تغییرات جمعیتی، نسلی و سبک زندگی) و (ابر روند دیجیتالی شدن زندگی و کسب و کار) می باشد، لزوم برنامه ریزی‌های توسعه‌ای و راهبردی استان، هم راستا با این تغییرات غیر قابل انکار می باشد. از این رو توجه ویژه به اقتصاد دانش بنیان، شیوه‌های نوین تولید محصول و ارائه خدمت، شیوه‌های نوین تامین مالی و سرمایه گذاری از جمله اهداف و رویکردهای اساسی دولت مردمی در سطح کشور به ویژه استان فارس می باشد. در این زمینه استفاده و تقویت سرمایه‌های انسانی جوان، توانمند، با انگیزه الهی، انقلابی و تحصیل کرده با توجه به فرموده مقام معظم رهبری در خصوص نیروی انسانی که فرمودند فارس از این نظر در قله است، از راهبردهای اساسی دولت مردمی خواهد بود. با امید تشکیل دولت زمینه ساز ظهور فرج امام عصر (عج)

- عدم تامین و انتقال آب به ویژه انتقال از دریا
- عدم تکمیل خطوط ریلی و تبدیل شدن فارس به عنوان چهار راه ریلی کشور
- عدم تکمیل زیرساخت‌های حوزه بهداشت و درمان به ویژه شهر سلامت
- در نهایت عدم تکمیل بیش از ۵۰۰ طرح نیمه تمام عمرانی در استان فارس دارای اهمیت ویژه‌ای بوده که توجه به حل این مسائل از اولویت‌های دولت مردمی است.
- اتصال استان به آب‌های آزاد از جمله دغدغه‌های مردمی در جهت افزایش تولید ناخالص استان می باشد.

برای رفع مشکل کمبود آب شرب نیز می توان از فناوری شیرین سازی آب دریا استفاده کرد.

■ ■ راهکارهای دولت مردمی

۱. تدوین استراژی توسعه استان
۲. فعال کردن صنایع مادر
۳. توسعه صنایع کوچک و متمرکز بر شرکت‌های دانش بنیان

ان شاء الله در دولت مردمی با کمک نخبگان کشوری و استان راهبرد توسعه استان را تدوین خواهیم کرد تا به کمک آن با فعال کردن صنایع مادر و فعال کردن مزیت‌های نسبی استان در حوزه‌های نفت، گاز، پتروشیمی و معادن تحولی را در این حوزه‌ها رقم بزنیم.

با توجه به وجود مبارک حرم مطهر حضرت شاه چراغ (ع) و سایر بقاع متبرکه و همچنین

بر جلوگیری از ارزان فروشی خدمات مزیت رقابتی قیمت‌ها حفظ شود.

در بخش جاذبه‌های گردشگری با توجه به چهار فصل بودن جغرافیای استان و دارا بودن بزرگترین دریاچه آب شیرین، بیشترین مساحت جنگل‌های بلوط در میان استان‌های کشور و داشتن ابنیه تاریخی و طبیعت زیبای بسیار یکی از مهمترین قطب‌های گردشگری در کشور می باشد که متأسفانه آنگونه که شایسته جایگاه این استان است به این مهم توجه نشده است.

■ ■ مشکلات و مطالبات مردمی

امروز گروه‌های مختلف مردم، بخصوص جوانان فارس از دولت مردمی به دلیل وجود مشکلات عدیده، مطالباتی دارند که باید به این مطالبات و خواسته‌های به حق توجه شود:

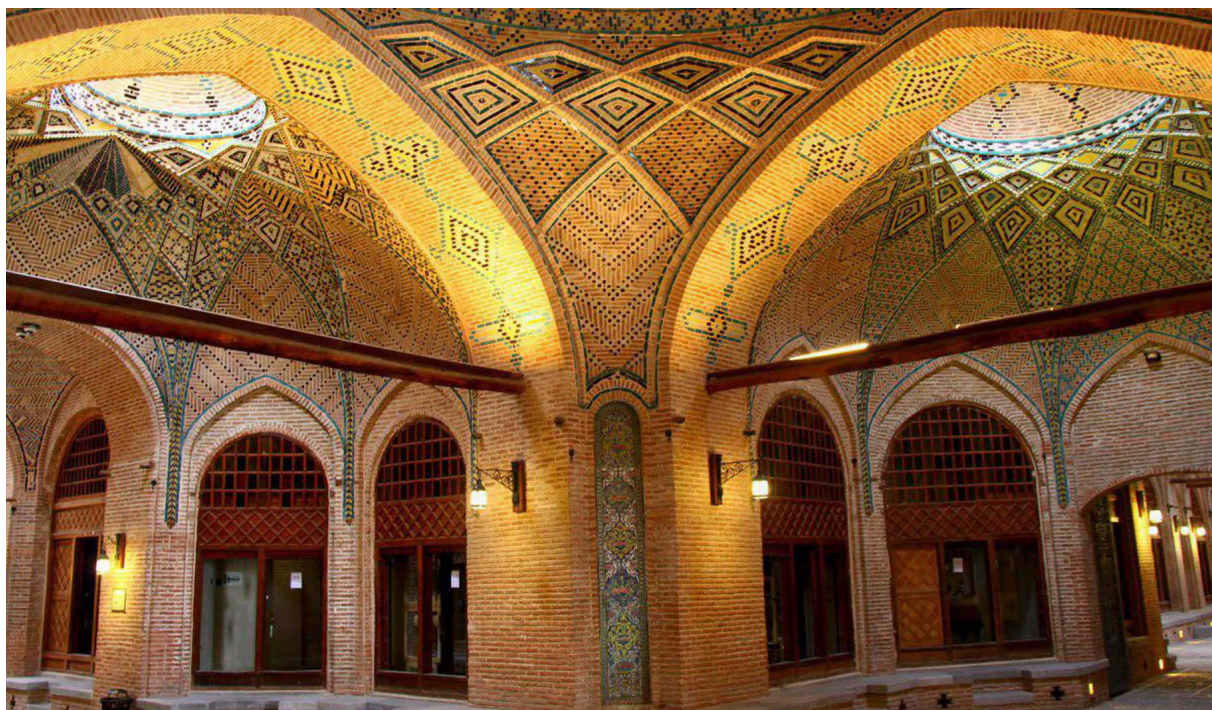
- آسیب‌های اجتماعی - امنیتی مهاجرت پذیری،
- فقدان برنامه ریزی دقیق مبتنی بر آمایش سرزمینی جهت تولید، توزیع و فرآوری محصولات کشاورزی
- مشکل کمبود آب و خشکسالی مستمر
- عدم سرمایه گذاری در صنایع مولد دانش بنیان مبتنی بر فناوری اطلاعات
- مشکل اشتغال به ویژه بیکاری جوانان بومی

تحصیل کرده برخی از این مشکلات است.

قزوین

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان قزوین

دیار فرهیختگان و عالمان

بی‌بدیل در غنی‌سازی فرهنگ و هنر این مرز و بوم داشته‌اند.

قزوین مهد هنر و پایتخت خوشنویسی کشور است و با داشتن گنجینه‌ای منحصر به فرد از میراث فرهنگی و تمدنی در زمره غنی‌ترین استان‌های کشور به لحاظ تعداد آثار ثبت شده ملی قرار دارد.

قزوین دیار بیش از سه هزار شهید والامقام از جمله رئیس جمهور شهید محمدعلی رجایی، سردار شهید عباس بابایی، شهید حسین لشگری و نیز شهدای مدافع حرمی چون سردار شهید محمدرضایی، شهید حجت اسدی، شهید حمید سیاهکالی و بسیاری دیگر از شهدای والامقام است که از قبل از انقلاب تا کنون تقدیم اعتلای اسلام و ایران شده‌اند. شهدایی که این استان با تقدیم شانزده شهید سلامت نشان داد که راهشان کماکان ادامه دارد.

در حال حاضر نیز شاهد آن هستیم که نخبگان این استان عزیز در عرصه‌های مختلفی چون علم، فرهنگ و هنر، ورزش و سایر عرصه‌ها در جهت اعتلای کشور عزیزمان ایران فعالیت و افتخارآفرینی می‌کنند.

عرض سلام به مردم استان در ضمن اشاره تحسین‌وار به هویت تمدنی استان:

سلام و عرض ادب دارم خدمت همه هموطنان عزیزمان در استان قزوین. قزوین، که به حق یکی از جلوه‌های اصیل مظاهر تمدنی سلامی - ایرانی ماست.

قزوین به واسطه وجود مقبره امامزادگان واجب‌التعظیمی چون امامزاده حسین (ع) فرزند بلافصل امام رضا (ع)، امامزاده اسماعیل (ع) و چهار نبی الهی به تعبیری چهارمین حرم اهل بیت (ع) در کشور عزیزمان ایران محسوب می‌شود.

قزوین دیار فرهیختگان و عالمان بزرگی چون شهید ثالث، علامه رفیعی، آیت اله ابوترابی، آیت الله موسوی شالی، آیت الله سامت، آیت الله باریک بین و آیت الله زآبادی است که خدمات ارزنده‌ای به اسلام و انقلاب داشته‌اند.

قزوین سرزمین پرورش ادبای شاخصی هم‌چون واعظ قزوینی، عبید زاکانی، حمدالله مستوفی، عارف قزوینی، سید اشرف الدین حسینی (نسیم شمال)، دکتر دبیرسیاقی و علامه دهخداست که نقشی

دشت قزوین یکی از حاصلخیزترین دشت‌های کشور است که سالانه حجم زیادی از انواع محصولات کشاورزی و باغی کشور را تامین می‌کند؛ بر اساس گزارش کارشناسان ما استان قزوین از قطب‌های تولیدات گلخانه‌ای کشور است و ۳ درصد تولیدات زراعی و دو و نیم درصد تولیدات باغی کشور در این استان تولید می‌شود. اما علی‌رغم تولیدات فراوانی که از دشت قزوین به دست می‌آید هنوز تا استفاده از تمام ظرفیت این دشت فاصله زیادی وجود دارد، چراکه با اقداماتی چون مکانیزاسیون و استفاده از روش‌های نوین کشاورزی، مدیریت درست منابع آبی و ایجاد صنایع تبدیلی جهت افزایش بهره‌وری محصولات می‌توان ظرفیت‌های اقتصادی این دشت را به چند برابر ارتقا داد.

سلام و درود خدا بر مردم این دیار که همواره مایه قوت قلب برای ایران عزیز بوده‌اند.

سلام بر مردم تاکستان، دیار خوشه‌های طلایی انگور

سلام بر مردم بویین زهرا، آوج و آبگرم دیار تلاش و کوشش

سلام بر مردم البرز اولین شهر صنعتی کشور

سلام بر مردم آبیک دیار مهر و مهربانی
سلام بر مردم قزوین از الموت تا طارم، از کوهین اقبالیه

ظرفیت‌های شاخص استان

و اما در زمان کوتاهی که در خدمت شما مردم عزیز استان قزوین هستم می‌خواهم با استناد به گزارش کارشناسانمان در این استان مروری داشته باشم بر ظرفیت‌های عظیم این استان در عرصه‌های مختلف و با شما عنوان بکنم که چگونه می‌توان با مدیریتی کارآمد، جهادی و انقلابی از این ظرفیت‌ها برای دستیابی به پیشرفتی جهشی استفاده کرد.

استان قزوین به واسطه موقعیت خاص تاریخی و جغرافیایی خود که در نزدیکی پایتخت و در دشتی حاصلخیز در دامنه‌های رشته‌کوه البرز قرار گرفته است دارای ظرفیت‌های فراوانی در زمینه‌های صنعتی، گردشگری، کشاورزی، باغداری و دامداری است که این استان در همه این زمینه‌ها جزو استان‌های شاخص قلمداد می‌شود که متأسفانه علی‌رغم تلاش‌ها و خدماتی که از اول انقلاب برای رشد و

پیشرفت این استان صورت گرفته است کماکان تا شکوفایی درخور همه این ظرفیت‌ها فاصله زیادی وجود دارد. مقام معظم رهبری در سفری که در سال ۸۲ به این استان داشته‌اند تنها در رابطه با ظرفیت کشاورزی این استان می‌فرمایند (نقل به مضمون) که اگر دشت قزوین به درستی مدیریت شود می‌تواند غذای کشور را تامین کند.

اهم ظرفیت‌های استان از این قرار است:
بزرگترین مجتمع نیروگاهی کشور یعنی مجتمع شهید رجایی در این استان قرار دارد اما این همه ظرفیت استان در زمینه تولید انرژی نیست. این استان می‌تواند در زمینه تولید انرژی‌های نو همچون انرژی بادی نیز پیشرو باشد که این ظرفیت مغفول مانده است.

دشت قزوین یکی از حاصلخیزترین دشت‌های کشور است که سالانه حجم زیادی از انواع محصولات کشاورزی و باغی کشور را تامین می‌کند؛ بر اساس گزارش کارشناسان ما استان قزوین از قطب‌های تولیدات گلخانه ای کشور است و ۳ درصد تولیدات زراعی و دو و نیم درصد تولیدات باغی کشور در این استان تولید می‌شود. اما علی‌رغم تولیدات فراوانی که از دشت قزوین به دست می‌آید هنوز تا استفاده از تمام ظرفیت این دشت فاصله زیادی وجود دارد، چراکه با اقداماتی چون مکانیزاسیون و استفاده از روش‌های نوین کشاورزی، مدیریت درست منابع آبی و ایجاد صنایع تبدیلی جهت افزایش بهره‌وری محصولات می‌توان ظرفیت‌های اقتصادی این دشت را

به چند برابر ارتقا داد.

در زمینه صنعتی نیز استان قزوین با دارا بودن یکی از بزرگ‌ترین شهرهای صنعتی کشور و شهرک‌های صنعتی بسیار جزو استان‌های صنعتی به شمار می‌آید. این استان در زمینه تولید مرغ و تخم مرغ رتبه برتر کشور را دارد و در زمینه تولیدات شیمیایی، شوینده‌ها، قطعات خودرو و... نیز از قطب‌های کشور محسوب می‌شود. همچنین این استان می‌تواند به اولین و بزرگ‌ترین تولیدکننده فلز راهبردی تیتانیوم جهت تامین نیاز داخل و صادرات به بازارهای جهانی باشد. متأسفانه با اطلاعاتی که ما داریم بخش زیادی از از کارخانجات صنعتی استان در حالت تعطیل یا نیمه تعطیل قرار دارند. مسئله عدم تامین مواد اولیه و کاهش توان رقابت صنایع استان به دلیل واردات غیر ضرور و بی رویه یکی از مشکلات جدی صنعت استان است. این وضعیت حاصل یک مدیریت ناکارآمد و بی توجه به تولید است. با مدیریت و پشتیبانی درست و با مانع زدایی از مسیر صنایع این استان می‌توان علاوه بر تامین بخش قابل توجهی از نیازهای کشور مسئله اشتغال را در این استان و حتی برخی از استانهای همجوار برای همیشه حل کرد.

در زمینه گردشگری نیز همانطور که در ابتدای عرایض عنوان کردیم این استان یکی از استان‌های شاخص در حوزه میراث تاریخی و فرهنگی است و می‌تواند یکی از قطب‌های گردشگری کشور باشد. مجموعه‌های تاریخی عالی قاپو، بازار وزیر، خیابان سپه و مجموعه آثار تاریخی آن، آب

بازرگانی ملی و بین المللی

صنعت، معدن و تجارت

- اتصال به بازار خارجی، و توسعه صادرات، به خصوص در زمینه خشکبار، منسوجات و فرش
- حل مشکلات مشاغل خانگی با تکمیل زنجیره تامین مواد اولیه و بازارهای فروش
- تامین مواد اولیه به عنوان مهمترین چالش صنایع استان قزوین
- حل مشکلات کارخانه‌ها و صنایع تعطیل و نیمه تعطیل جهت بازگشت ظرفیت تولید آنها حداکثر مقدار ممکن
- اصلاح و تکمیل زنجیره‌های تولید و توسعه خوشه‌های صنعتی و افزایش رقابت پذیری
- تغییر فناوری‌های تولیدی و مدرن سازی و اکتشاف معادن
- بستر سازی جهت ایجاد اولین و بزرگترین صنایع تولید تیتانیوم کشور در استان قزوین

گردشگری

- مرمت و توجه ویژه به همه آثار باستانی استان و فراهم کردن زیرساخت‌های لازم جهت بازدید گردشگران از آنها
- تبلیغ و معرفی استان به عنوان نزدیکترین مقصد گردشگری به مجموعه شهری تهران و نخستین پایتخت ایرانی اسلامی
- تقویت زیرساخت‌های جذب گردشگر در

کردن کشاورزی استان جهت افزایش بهره‌وری این حوزه

- ایجاد صنایع تبدیلی جهت بالا بردن ارزش افزوده محصولات کشاورزی
- مدیریت صحیح منابع آبی استان و مدرن کردن شبکه آبیاری جهت کاهش مصرف آب و رساندن آب به همه زمین‌های مستعد کشاورزی و باغداری
- ایجاد زیرساخت‌های مناسب جهت بازاریابی و فروش محصولات کشاورزی و حذف دلال‌ها و واسطه‌های کاذب
- استفاده از ظرفیت دانشگاهی استان جهت دانش بنیان کردن کشاورزی
- حفظ و توسعه باغات سنتی قزوین به عنوان میراث طبیعی، فرهنگی و هویت بخش قزوین

حمل و نقل و گمرک

- ایجاد بندر خشک در استان و بندرکمرکی برای بندر انزلی
- پیگیری قرار گرفتن قزوین در کریدور قطار سریع السیر کشوری
- تقویت ترانزیت و بازرگانی خارجی از طریق گمرک شهرک صنعتی البرز
- بهره گیری از موقعیت ویژه جغرافیایی استان، نزدیکی به پایتخت و هاب ارتباطی شمال غرب کشور
- استفاده از ظرفیت قرارگیری در مسیر جاده ابریشم و ارتقای سطح خدمات

انبارها، قلعه‌های الموت و بسیاری دیگر از آثار تاریخی این استان ظرفیت بالایی در جذب گردشگران خارجی و داخلی دارند. در این حوزه نیز آنگونه که شایسته این استان است عمل نشده است. می توان با یک تبلیغ درست و ایجاد زیرساخت‌هایی چون هتل‌ها و اقامتگاه‌ها و سایر اقدامات لازم در این زمینه، صنعت گردشگری این استان را به یکی از پرسودترین صنایع تبدیل کرد.

در زمینه آموزش، دانش و پژوهش نیز یکی از بزرگترین مجموعه‌های دانشگاهی کشور با حدود ۷۵ هزار استاد و دانشجو در این استان قرار دارد. این ظرفیت عظیم نیز می‌تواند با ایجاد زیرساخت‌های مناسب پژوهشی، برقراری ارتباط صنایع استان با دانشگاه‌ها و توسعه پارک‌های علم و فناوری جهت پشتیبانی از شرکت‌های دانش بنیان به شکوفایی هرچه بیشتر استان و کشور کمک کند.

راهکارهای دولت مردمی جهت پیشرفت قزوین

برخی از راهکارهای و برنامه‌هایی که برای پیشرفت استان لازم است

کشاورزی

- گذار از کشاورزی سنتی و کمک به مدرن

محور گردشگری طبیعی استان (الموت و طارم) و همینطور تقویت پتانسیل جذب گردشگر پزشکی (طبق مطالعات آمایش سرزمین استان قزوین)

- سرمایه گذاری در طرح ملی گردشگری آبگرم یله گنبد به علت برخورداری از منابع آب گرم منحصر بفرد در سطح کشور به عنوان محرک بخش گردشگری استان قزوین (سه برابر سریعتر در این منطقه ظرفیت نهفته است)

📌 علمی و دانشگاهی

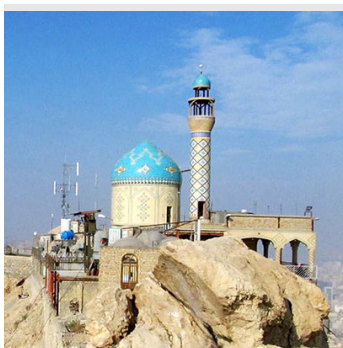
- ایجاد شبکه قوی بین دانشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری با صنایع دارای تکنولوژی برتر و پشتیبانی از نیروهای متخصص کشور
- هوشمند سازی شهرها و بخش‌های مختلف خدماتی جهت جذب طبقه خلاق
- تقویت زیرساخت‌های آموزشی و پژوهشی جهت توسعه علم و فناوری در استان
- به کارگیری ظرفیت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی استان جهت حل تخصصی مشکلات و مسائل استان با عقد قراردادهای رسمی

📌 زیست محیطی و بحران‌های طبیعی

- بهره برداری بهینه از منابع طبیعی استان از طریق تمرکز بر انرژی‌های نو
- افزایش توان پاسخگویی و تاب آوری در مواجهه با بحران‌های طبیعی درونی و بیرونی استان
- توسعه طرح‌های آب‌خیزداری جهت تقویت و حفظ ذخایر آبهای زیرزمینی استان و جلوگیری از فرسایش خاک

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: قم

دیار ولایت و کرامت

استفاده می‌کنند.

قم از معدود مناطقی است که مفتخر به مدال افتخار از اهلبیت (علیهم السلام) است. چقدر نام این شهر مقدس لسان مبارک ائمه هدی به نیکی و تمجید جاری شده است. این بزرگترین افتخار برای مردم قم است. شهری که در پرتو خورشید با عظمتی چون فاطمه معصومه (سلام الله علیها) هزاران فقیه و عالم و عارف به بشریت عرضه داشته که هر کدام چراغی شدند برای هدایت جامعه بشری. عالمان بزرگی که پس از گذشت قرن‌ها از دوران حضور معصومین (علیهم السلام) مردم را در این صراط مستقیم حفظ کردند.

امروز اگر می‌بینیم که مردم قم از یک بصیرت سرشاری برخوردارند، اگر می‌بینیم در تبعیت از رهنمودهای ولایت فقیه جلودار و پیش‌قراول‌اند. اگر می‌بینیم با وجود کمترین جمعیت در استان‌های کشور بیشترین شهید را تقدیم ساحت زینب کبری می‌کند، همه از برکت نفس‌های قدسی عالمانی همچون حائری‌ها و بروجردی‌ها و بهجت‌هاست. به برکت ملازمت دیرینه با عارف و عالم و رهبری همچون امام خمینی است.

ظرفیت‌های استان قم

این شهر مقدس ظرفیت‌های بزرگ و بی‌ظیری دارد. اول اینکه شهری زیارتی است. همین یک ظرفیت به نظر ما به تنهایی می‌تواند تمام خلل و کاستی‌های معیشتی و اشتغالزایی استان را برطرف کند. طبق آخرین

سلام و رحمت و برکات خدا بر دختر گرامی موسی بن جعفر (علیهما السلام)، سلام خدا بر خواهر ارجمند حضرت رضا (علیه السلام)، سلام و رضوان خدا بر کریمه اهلبیت حضرت فاطمه معصومه (سلام الله علیها) این ملجاء و پناهگاه مردم ایران و بویژه مردم قم. سلام و درود خدا بر قم اولین و اساسی‌ترین خاستگاه انقلاب. شهر علم و جهاد بصیرت سلام بر مردم مجاهد قم. مردمی که عشق به اهلبیت و ولایت در سینه آنان موج می‌زند. مردمی که پا به پای امام بزرگوار ما مسیر دشوار و پرهزینه‌ی انقلاب را طی کردند و بعد از پیروزی انقلاب هم یکی از اصلیت‌ترین سنگ‌های نظام و رهبری در ایام جنگ و پس از آن تا به امروز بودند

مردمی که با همه محرومیت‌ها جانانه پای کار اسلام و انقلاب و ولایت ایستاده‌اند و حقا این مردم نقطه امید نظام و رهبری هستند. باید خاضعانه عرض ارادت بکنم به محضر خانواده شهدای بزرگوار این شهر مقدس. شهدای انقلاب، شهدای دفاع مقدس. شهدای مدافع حرم، که شهر قم بیشترین شهید را در راه دفاع از حرم اهلبیت (علیهم السلام) تقدیم کرده است. درود خدا بر شهدای قم، بر شهید زین الدین‌ها و شهید فخری‌زاده‌ها. باید عرض تواضع و ارادت بکنم به محضر مراجع عظام تقلید که حقیقتاً دژ مستحکمی هستند برای مردم ما در برابر این همه حمله اعتقادی و فرهنگی که از نقاط مختلف دنیا و منطقه به سمت مردم عزیز ما سرازیر می‌شود. بزرگوارانی که در همه صحنه‌ها صدای مردم خصوصاً قشر مستضعف هستند و از هر تریبونی برای بیان مشکلات و دغدغه‌های مردم و خصوصاً جوانان

جغرافیایی خود می‌تواند محور ترانزیت بین‌المللی قرار بگیرد. اگر ما مسیر ترانزیتی هرمزگان و مرز سیستان را بخواهیم به بنادر شمالی و مرزهای شمالی متصل کنیم، چه از طریق ترانزیت ریلی و چه ترانزیت جاده‌ای قم در دل این مسیر قرار دارد، این یک فرصت بزرگ برای استان است که می‌تواند کسب و کار را رونق جدی ببخشد.

یک فرصت استثنائی که قم را در کشور ممتاز کرده است توجه جهانی به قم از این حیث که کانون علمی جهان تشیع است. تمام مراکز علمی و دینی جهان تمایل به همکاری‌های وسیع با مراکز علمی قم هستند. بالاخره مراجع عظام تقلید، علمای طراز اول در رشته‌های مختلف علم دینی در قم هستند. قویترین مراکز علمی دینی در این استان هستند. در حالی که ابزار و بستر مناسبی برای تقویت این روابط لحاظ نشده است. قم می‌تواند مرکز دیپلماسی دینی منطقه باشد. نگاه جهان اسلام را به خود معطوف کند، البته زیرساخت‌های مادی باید به کمک بیایند.

مشکلات و مسائل اساسی به همراه راهکارهای دولت مردمی

با وجود همه این ظرفیت‌ها اما معضلات بزرگی وجود دارد که مردم شریف قم با آن دست و پنجه نرم می‌کنند. این همه ظرفیت برای اشتغال نام بردیم، اما نرخ بیکاری در استان بالای ۸ درصد است، آیا این مسئله پذیرفته است؟! حدود ۲ درصد از جمعیت فعال استان گرفتار بیماری خانمان سوز اعتیاد هستند، اگرچه این نرخ از متوسط کشور پایین‌تر است اما به صفر رساندن آن ممکن است. معضل مسکن از معضلات جدی مردم قم است. اینکه جمعیتی به اندازه یک شهر را در یک مساحت کوچک بصورت فشرده و متراکم جا بدهیم کار اشتباهی بود و مشکلات و تبعات زیادی به بار آورد. اما بدتر این است که در دولت فعلی همین مسکن هم ساخته نشد! و همه با مشکل تامین مسکن مواجه شدند. نرخ تورم مسکن بگونه‌ای شده است که نه برای خرید که برای اجاره هم مردم با مشکل روبرو هستند. ظرفیت بافت فرسوده قم به کلی نادیده گرفته شده است در حالی که با بازسازی این بخش

آمارها بطور میانگین سالانه حدود ۲۰ میلیون زائر و مسافر به شهر قم مشرف می‌شوند. این یک ظرفیت فوق‌العاده برای اشتغالزایی است. اما آیا زیرساخت‌های حمل و نقلی، زیرساخت‌های اقامتی، زیرساخت‌های تجاری برای این ظرفیت کم‌نظیر مهیا شده است؟

در شهر قم یک تنوع جمعیتی بی‌نظیر وجود دارد، بگونه‌ای که حدود ۱۰۰ ملیت در آن در کنار هم زندگی می‌کنند. این مسئله باید به عنوان یک پایلوت و نمونه به همه کشور و جهان معرفی شود. علاوه بر این تنوع جمعیتی از چند ده ملیت و کشور برای زیارت سالانه وارد این استان می‌شوند. آیا بستر را برای سهولت بیشتر و تشویق برای آمدن به قم مهیا کرده‌اند؟ این تنوع جمعیتی زائرین می‌تواند ارزآوری بالایی برای استان و بلکه کشور داشته باشد. چه مقدار بستر برای این ارزآوری فراهم شده است؟

قم بعنوان شاهراه و چهارراه تجاری، ترانزیتی و مسافرتی که از نظر جغرافیایی در قلب کشور قرار گرفته چه مقدار از این موقعیت ژئوپولوتیک خود بهره برده است؟ ببینید قم شاهراه مواصلاتی ۱۷ استان است، از شمال به جنوب و بالعکس، از شرق به غرب و بالعکس، بخش قابل توجهی از آمد و شدهای تجاری و مسافرتی از قم عبور می‌کند، آیا برای استفاده قم از این ظرفیت بزرگ کاری انجام شد؟ نزدیکی این استان به پایتخت یک مزیت دیگری است که از آن هیچ انتفاعی به قم نرسیده، باوجود اینکه با برنامه‌ریزی و اندکی اراده می‌شد قم را به یک قطب اقتصادی در کشور و منطقه تبدیل کند.

یک ظرفیت بزرگ استان قم که متأسفانه خود استان بهره کمی از آن برده است مسئله وجود معادن در قم است. قریب ۹۰ معدن در این استان داریم یعنی ۲ درصد تمام معادن کشور در قم است. تنوع این معادن هم بالاست، هم معادن فلزی مثل سرب و روی و مس و هم معادن غیرفلزی مثل نمک و باریت و سولفات سدیم و هم معادن سنگی مثل سنگ گچ و سنگ آهک و گرانیت و این دست موارد در قم موجود است. خب این ظرفیت الآن هست، آیا نمی‌توان با کم کردن بروکراسی‌ها و مجوزهای بی‌مورد راه را برای اشتغال جوانان عزیز باز کرد؟ یک معدن منگنز در قم داریم که تقریباً بزرگترین معدن منگنز خاورمیانه است. فعال‌سازی این معدن، فعال‌سازی همه جانبه دریاچه نمک قم، هر کدام به تنهایی مشکلات اساسی استان و بلکه کشور را حل کند.

ظرفیت دیگر استان وجود چندین شهرک صنعتی بزرگ است. شهرک‌هایی که بعضاً توان چرخاندن بخش مهمی از کل کشور را دارد چه برسد به یک استان. می‌شود با تسهیل امور و ایجاد مشوق‌های اقتصادی سرمایه‌های داخلی و نقدینگی‌ها را به سمت این شهرک‌های صنعتی که الآن بیشتر مشکلشان تامین نقدینگی است، سرازیر کرد. بیش از ۲۵۰۰ واحد صنعتی در همین شهرک‌ها فقط مشغول تولید هستند که الآن با مشکل مواجه‌اند. مشکلات بخشی از اینها با یک جلسه و با عزم و اراده و با مشارکت نیروهای جوان سریعاً قابل حل است. یک ظرفیت مهم دیگر بحث تولید دام و طیور و مشتقات آن در قم هست. ۵ درصد گوشت قرمز کل کشور از قم تامین می‌شود. ۸ درصد تخم مرغ کل کشور از قم تامین می‌شود. در شیلات قریب ۲۰۰۰ تن سالانه تولید در قم داریم. با مکانیزه کردن این صنایع. با ایجاد مشوق‌های تسهیلاتی و با رفع موانعی مثل مجوزهای غیرضروری باید اینها را ارتقاء داد تا مردم این ظرفیت‌ها را در سفره خودشان احساس کنند. از ظرفیت‌های دیگر قم این هست که این استان با توجه به موقعیت

توسط مردم حتما خیلی از مشکلات مربوط به مسکن حل می‌شود.

سالهاست بخش‌های مختلف اطراف قم را نادیده گرفتند. کهک و قنات و جعفریه هنوز که هنوز است تکلیف خودشان را نمی‌دانند! در حالی که با تامین امکانات می‌شود این‌ها را در تقسیمات کشوری ارتقاء داد و بار جمعیتی را از مرکز استان برداشت. ظرفیت تفریحی روستاها و بخش‌های استان بازیچه عده‌ای مرفهین شده که غالبا هم اهل این استان نیستند، زمین‌های کشاورزی را مفت خریده و با حيله تغییر کاربری داده‌اند و تبدیل به ویلا می‌کنند. باید جلوی این کار گرفته شود.

معضل دیگر نرخ طلاق است که در قم از میانگین کشور بالاتر است. این مسئله نگران‌کننده است. بخشی از این طلاق‌ها در همان مشکلات اقتصادی و اجتماعی دارد که اشاره کردیم و قابل حل است. اما قاطعیت و اراده می‌خواهد. همیاری جوانان را می‌طلبد.

قم به سبب همین نزدیکی به پایتخت بجای بهره بردن از این ظرفیت متأسفانه فقط با مشکلاتش مواجه می‌شود. بجای اینکه سرمایه و صنایع به قم سرریز شود مشکلات پایتخت به قم سرازیر شده است. جمعیت

مهاجر به قم از میانگین کشور بالاتر است، در حالی که زیرساخت آماده نیست. یعنی جمعیت بطور تصاعدی زیاد می‌شود اما شهرهای اطراف قم را به رسمیت قبول نمی‌کنند! اینها وظیفه دولت است. اگر در تقسیمات کشوری تغییر کنند ردیف بودجه و امکانات هم تغییر میکند و بخشی از جمعیت پراکنده می‌شوند.

یکی دیگر از مشکلاتی که این مهاجرت ایجاد کرده مسئله ترافیک هست. خب قطار شهری استان چندسال است که معطل مانده؟ اول مونوریل بود چقدر هزینه شد نهایتا هم سرانجامش مشخص نشد. این بیت المال است، این اموال همین مردم است، نباید تضییع شود. بعد از توقف مونوریل هم مترو بنا بود ایجاد بشود که هنوز خبری از افتتاح حتی یک خط نیست. اینها همت می‌خواهد. مگر بیت المال شوخی است. بالاخره باید از همین مونوریل آن مقداری که ممکن است و کارشناسان تایید میکنند مردم استفاده کنند. مترو باید سریعا وارد فاز بهره برداری شود. یک بخش هم عمران شهری است که باید به آن هم پرداخت و منابع آن را تامین کرد.

ظرفیت مشاغل خانگی در قم تقریبا بیش از بقیه مناطق کشور با اقبال روبرو شده

است. مشخص است مردم قم و خصوصا بانوان به این حوزه علاقه مند هستند. باید اینها ذیل یک عنوان و صنفی قرار بگیرند. اطلاعات اینها معلوم شود وبه این گروه‌ها کمک بشود. بیمه اینها، تسهیلات اینها حمایت بشود. امکانات اولیه برای اینها تامین بشود. بحث خرید تضمینی از این عزیزان صورت بگیرد. این ظرفیت میتواند از قم به کل کشور سرریز شود. یعنی قم بشود مرکزی برای توزیع محصولات در تمام کشور.

از صنایع دستی قم هم آن استفاده‌ای که باید نشده است. فرش قم چیزی از فرش کاشان و مشهد و تبریز ندارد. اما چه مقدار از بازار را در اختیار دارد؟ نه فقط بازار داخل بلکه بازار منطقه و جهان. فقط قم است که بیش از ۱۰۰ ملیت را در خود جا داده است، از این ظرفیت برای معرفی و صادرات صنایع دستی قم خصوصا صنعت فرش باید بهره برد. وظیفه دولت اینجا حمایت و نظارت است حمایت در تامین مواد اولیه، دادن تسهیلات و رفع موانع و نظارت بر حسن انجام کار و صادرات.

علاوه بر سیستم حمل و نقل مردم در انتظار باشند. آیا حق مردم شریف قم این هست که برای هر سفر و زیارتی کیلومترها

بروند و هزین شهری از بزرگترین معضلات برای مردم، تجار و قشر نخبگانی حوزه و دانشگاه بحث فرودگاه قم است. چرا باید این همه ساله اضافی بدهند و وقت گرانبهایشان به هدر برود تا از فرودگاه یک شهر دیگر استفاده کنند؟ این نقیصه تبدیل به یک سوژه مهم شده است. این همه میهمان فرهیخته از نقاط مختلف دنیا برای شرکت در همایش‌ها و جلسات علمی بنای آمدن دارند. میلیون‌ها زائر فقط برای زیارت می‌آیند اما نبود این امکانات بخشی از این فرصت‌ها را از استان می‌گیرد.

یک مشکلی که متأسفانه دارد در قم ریشه می‌دواند مسئله تبعیض و اختلاف طبقاتی است. باید این را همین اول جلوی‌ش را بگیریم. در تهران متأسفانه این بالاشهر و پایین شهر یک رویه شده و حالا دارد به دیگر نقاط هم سرایت می‌کند. نباید در قم محله نیروگاه با سالاریه از نظر امکانات شهری متفاوت باشند. نباید مدرس و شیخ آباد و آذر با نقاط مرکزی شهر نابرابر باشند. گاهی مردم از کبودها و نواقص کمتر از تبعیض رنج می‌برند. اینکه هرکس درآمد کمتری دارد باید برود در انتهای پردیسان حدود ۱۵ تا ۲۰ کیلومتر دور از حرم و مرکز شهر یک اختلاف طبقاتی است. باید همه از امکانات مساوی

در مقابل حوزه هم باید از جهت مبانی به دولت جمهوری اسلامی کمک کند. در همه مسائل، حقوقی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی. باید حوزه مبانی را تنقیح کند، محصولات خود را به دولت ارائه کند. معضلات جدی در حوزه پولی و بانکی داریم. نواقصی در حوزه قوانین داریم. در بحث‌های فرهنگی عقب افتادگی‌های جدی داریم که حوزه باید به کمک بیاید و راهکار بدهد. همین جا باید صمیمانه بخواهم از مراجع معظم تقلید از علمای اعلام طلاب فاضل و جوان که از هیچ نصیحت و خیرخواهی و کمکی به دولت برای پیشبرد اهداف انقلاب که اهداف اسلام است دریغ نکنند کما اینکه تا بحال دریغ نکردند. دولت را سرباز اسلام بدانند و با این دید یاری برسانند.

ما هم با بحث‌های کارشناسی دقیقی که همکاران و متخصصان عزیزمان انجام داده اند چه در مقیاس کشوری و چه برنامه‌هایی که خصوصاً برای استان قم آماده کرده اند ان‌شاءالله امید کامل داریم که میشود و میتوانیم با مدد الهی و خیزش جوانان این برنامه‌ها را اجرایی کنیم تا گره‌های مردم باز شود و دغدغه مردم کاهش پیدا کند و ان‌شاءالله نشاط و امید به جامعه ما بازگردد. السلام علیکم و رحمة الله وبرکاته

ببرخوردار بشوند. این منابع و فرصت‌هایی که در قم وجود دارد و نام بردیم برای همه مردم قم است.

اما عدم توجه به ظرفیت علمی و فرهنگی قم است. قم از قرون اولیه اسلام مرکز حدیث و فقه و کلام و علوم دینی بوده. وکلا و اصحاب ائمه (علیهم السلام) در این شهر بودند و حالا هم در این جا مدفون هستند. علما و فقه‌های بزرگی نسل در نسل اینجا بوده اند و آثار گرانبهایی به جامعه تقدیم کرده اند. حالا هم به برکت نهضت امام (ره) و جمهوری اسلامی ظرفیتی که برای توسعه و نشر معارف دینی در اختیار حوزه‌ها و روحانیت قرار گرفته با تمام چند قرن پیش از آن قابل مقایسه نیست. این همه حوزه و طلبه فاضل. این مقدار عالم دانشمند. این همه طلاب مسلط به زبان‌های خارجی.

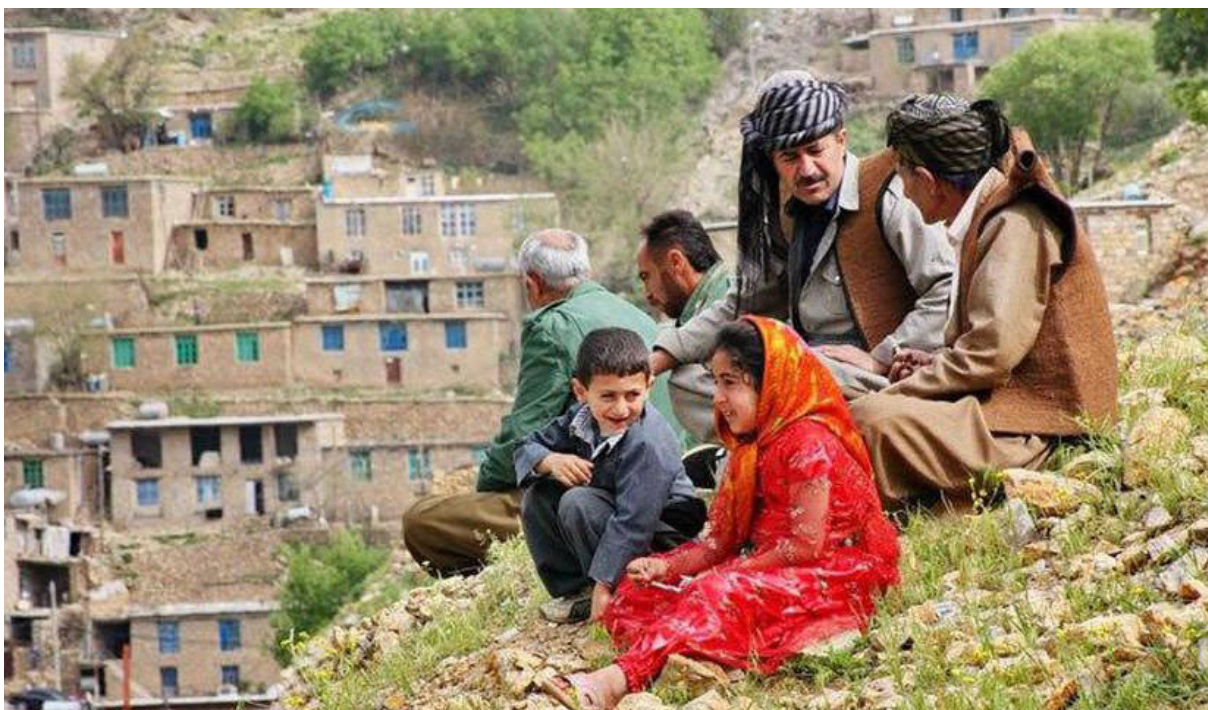
این همه مراکز تخصصی در حوزه و علوم انسانی. خب دولت باید کمک کند. مسیر را برای ارتباط مراکز علمی قم با تمام دنیا فراهم کند. امکانات را تامین کند. مسیر دیپلماسی دینی را تسهیل کند. برای ارتباط حوزه و دانشگاه هم کارهایی انجام شده، اما کافی نیست. دولت در اینجا هم باید بستر را برای همکاری حداکثری فراهم کند. حوزه و دانشگاه باید مکمل هم باشند.

بروند و هزین شهری از بزرگترین معضلات برای مردم، تجار و قشر نخبگانی حوزه و دانشگاه بحث فرودگاه قم است. چرا باید این همه ساله اضافی بدهند و وقت گرانبهایشان به هدر برود تا از فرودگاه یک شهر دیگر استفاده کنند؟ این نقیصه تبدیل به یک سوژه مهم شده است. این همه میهمان فرهیخته از نقاط مختلف دنیا برای شرکت در همایش‌ها و جلسات علمی بنای آمدن دارند. میلیون‌ها زائر فقط برای زیارت می‌آیند اما نبود این امکانات بخشی از این فرصت‌ها را از استان می‌گیرد.

یک مشکلی که متأسفانه دارد در قم ریشه می‌دواند مسئله تبعیض و اختلاف طبقاتی است. باید این را همین اول جلوی‌ش را بگیریم. در تهران متأسفانه این بالاشهر و پایین شهر یک رویه شده و حالا دارد به دیگر نقاط هم سرایت می‌کند. نباید در قم محله نیروگاه با سالاریه از نظر امکانات شهری متفاوت باشند. نباید مدرس و شیخ آباد و آذر با نقاط مرکزی شهر نابرابر باشند. گاهی مردم از کبودها و نواقص کمتر از تبعیض رنج می‌برند. اینکه هرکس درآمد کمتری دارد باید برود در انتهای پردیسان حدود ۱۵ تا ۲۰ کیلومتر دور از حرم و مرکز شهر یک اختلاف طبقاتی است. باید همه از امکانات مساوی

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان کردستان

دیار مردم غیور و مهمان نواز

مشکلات و مطالبات مردمی

استان کردستان دارای جاذبه‌های تاریخی فرهنگی و طبیعی است. وجود فرهنگ غنی، آثار متعدد تاریخی، مهمان‌نوازی، صنایع و آثار دستی متنوع، حضور علمای فاضل، دانشمندان متدین و متعهد، نویسندگان و شعرای عارف و نامی، فرهنگیان و هنرمندانی خلاق و مبتکر و توانا در تمامی زمینه‌ها این استان را از قدیم الایام به صورت کانون فرهنگی علمی در آورده است.

و همین بس که مقام معظم رهبری در سفر به این استان، لقب استان فرهنگی را به کردستان اعطا نمودند.

حامل و نقل

ایجاد هرگونه تغییر و تحول در صنعت، تجارت، توریسم، بهداشت و درمان و هر نوع توسعه ای در کردستان، نیازمند وجود زیرساخت‌های متناسب با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های استان است.

متأسفانه از جهت راه و جاده استان کردستان خیلی پیشرفت نداشته است.

در حالی که دومین مرز زمینی از نظر حجم

درود و سلام بر مردم مهمان نواز استان کردستان

درود بر مردم استان فرهنگی کردستان

درود بر مردم شهر خوش آب و هوای سنندج

درود بر مردم شهر باستانی سقز

درود بر مردم شهر مریوان

درود بر مردم شهر حاصلخیز بیجار

درود بر مردم قروه

درود بر مردم کامیاران

درود بر مردم دیواندره

درود بر مردم سروآباد

درود بر مردم دهگلان

درود بر مردم بر مردم شهر و روستای کردستان

و درود بر مردم کرد عزیز و غیور

ویژگی‌های عمومی استان

مساحت استان ۲۸۲۰۳ کیلومتر مربع ۱/۷

صدم کشور

جمعیت ۱۶۰۰/۰۰۰ ۶۶ درصد شهری ۳۴

درصد روستایی

دارای ۱۰ شهرستان، ۲۹ شهر، ۳۱ بخش، ۸۳

دهستان بزرگ و ۱۶۹۷ روستا می باشد

نرخ باسوادی روستائیان و زنان در استان کردستان با اختلاف زیادی کمتر از شهرنشینان و مردان است و این نشان دهنده این است که علاوه بر اینکه استان کردستان بطور کلی در سطح ملی و منطقه ای محروم است، درون خود استان هم روستائیان و زنان در محرومیت مضاعف به سر می برند. این نرخ موجب شده زنان از جهت اشتغال هم پیشرفت کمتری داشته باشند استان کردستان در حاشیه نشینی رتبه اول را داراست و در شهر سنندج که ۳۰ درصد جمعیت استان کردستان را در خود جای داده، حدود نیمی از مردم حاشیه نشین هستند و این اوضاع خوبی نیست در حال حاضر استان کردستان با نرخ حدود ۲۰ درصد (بالتر از میانگین کشوری ۱۸/۵ درصد) پنجمین استان پر جمعیت بیکار در کشور است و یازدهمین استان کشور از نظر نرخ بیکاری است

معاملات به کردستان تعلق دارد و نیاز به توسعه زیرساختی است.

برخی از اولویتهای زیر ساختی و راهها در استان کردستان

- احداث بزرگراه غرب به شرق
- تامین دسترسی استان به شبکه حمل و نقل
- ریلی سراسری از سمت همدان و زنجان تا مرز مبادلاتی عراق
- تکمیل و تسریع در پروژه های راه سازی روستایی

- احداث آزاد راه در استان
- توسعه شبکه ارتباط هوایی و افزایش تعداد پروازهای فرودگاه سنندج با امکان پروازهای بین المللی مخصوصا به کشورهای همجوار
- کمک به تامین منابع اصلاح زیر ساختهای شهری تمامی شهرستانهای استان بویژه شهرستان سنندج مخصوصا تامین زیرساختهای نواحی منفصل شهر

🔴 سرمایه گذاری اجتماعی

- صیانت از فرهنگ کردستان (لباس، موسیقی، زبان و...)
- استفاده از نخبگان کرد اهل سنت در بدنه دولت
- افزایش نظارت و کنترل بر عملکرد نهادها در خدمت رسانی به مردم استان و جلوگیری از شکل گیری جریانات شبکه های ناسالم و ناکارآمد در ادارات استان.
- تاکید بر ضرورت استقرار رویکرد مشارکتی نیروهای متخصص بومی در سطوح مدیریتی و تصمیم گیری برای ایجاد ضرورت های نهادی توجه به آرای عمومی و نظارت و رضایت افراد

جامعه .

- اجرای سیاست های نوسازی شهری و اجتماع محور، در حوزه تامین مسکن با توجه به نقش کلیدی روابط
- محل های پایدار در تولید سرمایه اجتماعی.
- کاهش تصدی گری دولتی در راستای ایجاد فرصت های بیشتر برای عملکرد بخش خصوصی و جامعه مدنی.

🔴 حاشیه نشینی

استان کردستان در حاشیه نشینی رتبه اول را داراست و در شهر سنندج که ۳۰ درصد جمعیت استان کردستان را در خود جای داده ، حدود نیمی از مردم حاشیه نشین هستند و این اوضاع خوبی نیست

اخیرا حاشیه نشینی در بانه ، میوان، قروه و حتی سقز هم شروع شده است و باید با برنامه ریزی و پشتیبانی دولت این معضل هر چه سریعتر حل شود.

- توسعه و تقویت اقتصاد روستایی که مانع از مهاجرت روستاییان به شهرها شود.
- مدیریت شهری خردمندان برای ساماندهی و آمادگی پذیرش کم درآمدها در شهرها، این مدیریت باید به صورت بخشی و با هماهنگی اهالی محله های شهری باشد.
- تقویت شهرهای میانی و کوچک استان و تخصیص بودجه های عمرانی به این شهرها، این امر می تواند بسیاری از مهاجرین روستایی را به این شهرها روانه کند .
- تهیه برنامه هایی جهت تامین خدمات آموزش عمومی، بهداشتی و درمانی و ایجاد زمینه های اشتغال و کارآفرینی جهت جلوگیری از گسترش مشاغل کاذب و خلافاکارانه در این

مناطق .

- برنامه ریزی در جهت توسعه متوازن منطقه ای و رشد شاخص های توسعه ای اقتصادی-اجتماعی استان.
- پرهیز از تمرکزگرایی و تخصیص امکانات عمده به شهرهای بزرگ استان و برقراری تعادل و توازن توسعه ای

🔴 بانوان

نرخ با سواد روستائیان و زنان در استان کردستان با اختلاف زیادی کمتر از شهرنشینان و مردان است و این نشان دهنده این است که علاوه بر اینکه استان کردستان بطور کلی در سطح ملی و منطقه ای محروم است ، درون خود استان هم روستائیان و زنان در محرومیت مضاعف به سر می برند.

این نرخ موجب شده زنان از جهت اشتغال هم پیشرفت کمتری داشته باشند

- بهبود وضعیت اشتغال بانوان در کردستان
- تاسیس و راه اندازی فضاهای اختصاصی فرهنگی، ورزشی و اجتماعی برای بانوان
- توانمندسازی بانوان با برگزاری دوره های آموزشی
- به کار گرفته شدن زنان در ادارات و پست های مدیریتی دولتی
- تقویت و گسترش خدمات آموزش و پرورش در نواحی روستایی و دورافتاده
- افزایش مراکز اورژانس اجتماعی در استان
- با توجه به وضعیت اقتصادی استان، کاهش نرخ ازدواج، بالا رفتن سن ازدواج و نرخ طلاق و نیز آسیب پذیری بیشتر زنان از این وضعیت اجتماعی، باید اقدامات فوری و گسترده ای جهت اشتغال جوانان و خاصه زنان جوان در

جهت اشتغال و داشتن استقلال اقتصادی- اجتماعی انجام گیرد.

- مضاعف نمودن تلاش نهادهای آموزشی و فرهنگی برای آموزش‌های قبل از ازدواج

اشتغال

در حال حاضر استان کردستان با نرخ حدود ۲۰ درصد (بالتر از میانگین کشوری ۱۸/۵ درصد) پنجمین استان پرجمعیت بیکار در کشور است و یازدهمین استان کشور از نظر نرخ بیکاری است

جوانان تحصیلکرده و با مدارک دانشگاهی زیادی بیکارند و این امر بویژه در شهرهای سنندج و مریوان حاکی از اوضاع وخیم بیکاری است

باید اقدامات اساسی و عاجلی در این زمینه انجام گیرد تا از آسیب‌های اجتماعی زیادی همچون بالا رفتن سن ازدواج، اعتیاد، تمایل به گروه‌های جدایی طلبانه و... جلوگیری شود.

- تقویت و گسترش اقتصاد روستایی

نرخ بیکاری روستایی با اختلاف معناداری کمتر از بیکاری شهری است. پتانسیل اصلی استان در وضعیت فعلی اقتصاد روستایی و اشتغال در آن می باشد. بنابراین اگر با اعطای تسهیلات مناسب، به روزرسانی فناور یهای لازم در اقتصاد روستایی زمینه‌های بازگشت جوانان به روستا فراهم شود، هم از پتانسیل اصلی استان بهره برده شده است و هم از پیامدهای منفی چون حاشیه‌نشینی شهری،

مهاجرت نیروی کار و نخبگان کردستانی جلوگیری شده است.

- انتفاع مردم از منابع موجود در استان (معادن، سدها و...)
- مبارزه با فساد سیستمی
- توسعه و تقویت بنگاه‌ها و تشکلهای صادراتی
- راه اندازی واحدهای صنعتی تعطیل شده،
- تقویت مشاغل خرد.
- ارتقاء صادرات و توسعه تجارت خارجی استان خصوصاً با کشور عراق
- پیگیری عملیاتی شدن طرح منطقه آزاد تجاری در بانه و مریوان

صنعت

استان کردستان با داشتن معادن غنی و سرشار و پتانسیل بالای صنایع وابسته، در این بخش از عدم توسعه صنعتی و فراوری مواد خام، رنج می برد

اگر کردستان دارای زیر ساخت مناسب بود با وجود نیروی انسانی کارآمد، موقعیت مناسب جغرافیایی و مواد کانی و استعداد کشاورزی و دامپروری، امکان توسعه نه فقط استان کردستان بلکه بخش قابل توجهی از استان‌های پیرامون خود را هم فراهم می نمود.

- توسعه‌ی سرمایه گذاری خارجی
- برندسازی و ارتقای نام و نشان تجاری

محصولات داخلی

- تقویت حوزه دانش بنیان
- اصلاح، بهینه سازی و شایسته سالاری در ساختار دولتی مرتبط با بخش صنعت معدن و تجارت استان با توجه به سه و نیم دهه عملکرد ضعیف و قابل انتقاد.
- افزایش توان رقابت پذیری بنگاه‌های صنعتی و بنگاه‌های معدنی
- تبدیل واحدهای صنعتی مستعد در هر رشته به واحدهای بزرگ مقیاس

گردشگری

ویژگی‌های فرهنگی (زبان، لباس و...) آثار باستانی و وضعیت آب و هوایی استان کردستان همگی پتانسیل‌هایی هستند که برای توسعه گردشگری این استان مناسب هستند.

این استان با داشتن بیش از ۱۱۰۰ نقطه برای بازدید و پتانسیل بالای طبیعت گردی توان مناسبی برای ایجاد درآمد همراه با تعامل فرهنگی در سطح ملی و جهانی دارد

برخی از جاذبه‌های گردشگری استان عبارتند از:

روستای ژیوار / روستای اورامانات تخت / روستای پالنگان / دریاچه زیوار / غار کرفتو / مسجد دو مناره سقز / قلعه تاریخی زیویه / مسجد جامع سنندج / قلعه پالنگان / پل شیخ / قلعه قمچقای

برنامه‌های گردشگری این استان:

- سرمایه گذاری در زمینه گردشگری روستایی با توجه به برخی تجارب موفق در سطح کشور
- کمک به ایجاد آژانس‌های مختلف جذب توریست در سطح ملی و بین‌المللی.
- تسهیل در واگذاری و اجاره تفرجگاهها جهت توسعه اماکن خدماتی، رفاهی و تفریحی با توجه به معیارهای زیست محیطی
- اختصاص تسهیلات لازم جهت جلب مشارکت بخش خصوصی در احداث اماکن خدماتی، رفاهی و تفریحی در جاذبه‌های گردشگری استان.
- ایجاد ظرفیت توریسم پزشکی در استان.
- استفاده بهینه از بازارچه‌های مرزی بانه و مریوان جهت جذب گردشگران داخلی.
- تامین منابع لازم جهت جلوگیری از آسیب به دریاچه زریوار به عنوان یکی از قطبهای گردشگری و استفاده بهینه از ظرفیتهای این دریاچه در توسعه گردشگری.
- مدیریت جامع گردشگری استان و ایجاد بانک اطلاعات گردشگری استان

کشاورزی، دامپروری و شیلات

قسمت اعظم استان کردستان بر روی رشته کوه زاگرس قرار گرفته و به همین دلیل به لحاظ اقلیمی دارای شرایط ویژه ای می باشد و اشکال مختلف اراضی کوه و دره، دشت و فلات باعث شده اند تا استان کردستان از پتانسیلهای طبیعی و خدادادی بسیار زیادی در زمینه کشاورزی، دامداری و

شیلات برخوردار باشد.

- اگر چه در زمینه توت فرنگی، گندم، عسل، فراورده‌های دامی و شیلات رتبه‌های قابل توجهی دارد اما هنوز بطور مناسب بهره‌برداری کافی از این ظرفیتهای استانی نشده است
- افزایش سهم کشت آبی با استفاده از تکنولوژی‌های جدید مانع هدررفت آب (در حال حاضر کردستان رتبه اول سطح زیر کشت دیم کشور را دارد)
- با توجه به عمده ریزش‌های جوی در غرب استان، انتقال آب به شرق استان (به گونه ای که باعث بهم ریختگی سیستم اکولوژیک استان یا روانه شدن جمعیت روستاها به شهرها نشود)
- استفاده از نیروهای متخصص اقتصاد و مدیریت کشاورزی در دهمداری‌ها و بخش‌داری‌های استان
- ایجاد مزیت رقابتی در تولیدات بخش کشاورزی و جلوگیری از مغلوب شدن بخش کشاورزی استان توسط استانهای برخوردارتر مجاور استان مانند استانهای آذربایجان غربی و شرقی و همدان

• توجه به مزیت نسبی تولیدات کشاورزی در

استان خاصه درباره محصول گندم

- ایجاد تغییر در نگرش مجریان و مسئولین بخش کشاورزی از طریق تزریق متخصصین با دانش اقتصاد و بازاریابی و مدیریت کشاورزی به مجموعه جهاد کشاورزی
- تهیه بسته‌های مختلف آموزشی برای روستائیان و کشاورزان
- توسعه صنعت دامپروری به عنوان یک

صنعت کاملاً اشتغالزا در ایجاد کارخانه‌های

زنجیره ای تولید چرم، کیف و کفش و...

- تاسیس کشتارگاه‌های صنعتی، سردخانه‌ها و مکان‌های نگهداری دام‌های کشتار شده.

- تامین منابع لازم جهت توسعه دامداریهای صنعتی و نیمه صنعتی در استان و کمک جهت ارتقاء بهره‌وری در دامداری‌های سنتی
- افزایش سرمایه گذاری‌های دولتی و

خصوصی در زمینه شیلات استان

(احداث فاز ۲ مجتمع سیروان به عنوان بزرگترین مجتمع ماهی‌خاور میانه)

- ساماندهی حریم رودخانه‌ها و مجتمع‌های پرورش ماهی و جلوگیری از ورود فاضلاب‌ها

(پرورش ماهی پالنگان ۱۵ کیلومتری شهر کامیاران بدلیل آلودگی‌های آب دچار آفاتی شده که با خطر تعطیلی روبرو است)

- ساماندهی بحث گردشگری و آبروی پروری در استان.

- تقویت و حمایت از ظرفیت صادرات انواع آبزیان (ماهی، میگو، ماهی تزیینی و...) از کردستان به عراق

بهداشت و سلامت

شکاف زیادی در دسترسی به منابع بخش بهداشت و درمان بین شهرستانها وجود دارد و استان از قدیمی بودن و فرسودگی ساختمانها و تجهیزات مراکز درمانی و نیز کمبود نیروهای متخصص رنج می برد

ارتقاء سلامت و توسعه بهداشتی درمانی در استان کردستان به واسطه هم مرزی با کشور

عراق می تواند علاوه بر مردم کردستان به شهروندان آن کشور نیز خدمات درمانی ارائه نماید و به یکی از قطب های توریسم درمانی کشور تبدیل شود

- گسترش ارزان قیمت پوشش بیمه ای
- توجه مضاعف به بهداشت روستایی خاصه در شهرستا نهایی محروم از طریق اقداماتی نظیر تاسیس خانه بهداشت و اعزام گروه های سیار پزشکی به روستاهای کم جمعیت
- اختصاص تسهیلات تشویقی به کادرهای پزشکی و بهداشتی برای خدمت در نقاط محروم استان.
- برگزاری کلاسها و کارگاه های آموزشی برای بانوان خانه دار و دانش آموزان در نقاط محروم.
- تقویت زیرساخت های ارتباطی و حمل و نقل استان به ویژه در مناطق صعب العبور .
- افزایش نسبت پزشکان متخصص با ارائه تسهیلات و مزایای ویژه .

• ارائه بورسیه های لازم در رشته ها و مقاطع مختلف مربوط به حوزه درمان به منظور جلوگیری از مهاجرت نخبگان و کادر درمانی به خارج از استان.

- تشویق سرمایه گذاری بخش خصوصی جهت مشارکت در تاسیس بیمارستان ها و درمانگاه ها و آزمایشگاه ها و سایر مراکز بهداشتی درمانی
- تخصیص بودجه و منابع لازم جهت تجهیز و نوسازی بیمارستان های موجود در استان از جمله بیمارستان فجر مریوان و امام خمینی سقز.

• سرمایه گذاری لازم جهت استفاده از امتیاز هم مرزی با عراق به ویژه منطقه کردستان عراق جهت رونق و گسترش توریسم درمانی .

محیط زیست

استان کردستان به دلیل داشتن ارتفاعات متعدد و بارندگی های نسبتاً زیاد از نقاط سردسیر کشور است. تنوع اقلیمی از دیگر ویژگی های بارز استان است. مهمترین عارضه طبیعی استان، تالاب آب شیرین زریوار بوده و وجود جنگل در غرب استان با وسعت ۲۴۲۱۵۸ هکتار و مراتع با وسعت ۱ / ۱ میلیون هکتار از دیگر عارض های مهم استان بشمار می رود.

اگر چه استان کردستان در زمینه محیط زیست آسیب کمتری دیده است اما در دوده اخیر به دلیل عدم یکپارچگی مدیریت شاهد تبدیل اراضی جنگلی به فضای سکونت

توسط سودجویان عدم کارآمدی شبکه تصفیه فاضلاب در سکونت گاه های روستایی و شهر ، عدم رعایت حریم رودخانه ها و دهها مشکل محیط زیستی بوده ایم

- ایجاد، ساماندهی و توسعه پیوندهای اکولوژیک ، در سطوح منطقه، ملی و فر ا ملی، با توجه به موقعیت جغرافیایی و طبیعی کردستان.

• افزایش استقلال مدیران سازمان محیط زیست و انتصاب مدیرانی با دانش و باور به جهان شمول بودن محیط زیست و اعتقاد به اصل شبکه های آثار جانبی و سرایت اثرات منفی تخریب زیست محیطی

- انجام مطالعات اقتصادی با پایه زیست محیطی به منظور شناسایی تولید محصولات و معرفی فعالیت های جایگزین با زیان کمتر زیست محیطی و دارای صرفه اقتصادی جهت کاهش فشار بر محیط زیست در دشت های استان.

• شناسایی راه های جلوگیری از تخریب بیشتر جنگل های حوزه زاگرس ناشی از گسترش فعالیت های تجاری موجود در شهرستا نهایی بانه و مریوان .

- توسعه فعالیت های اقتصادی فراوری محصولات، برای کاهش فشار مستقیم به محیط زیست.

• انجام پژوهش های گروهی با مشارکت تیم های تخصصی با محوریت دانشگاه مادر استان .

- تقویت نهادهای مردم نهاد زیست محیطی و ترویج فرهنگ منابع طبیعی و مشارکت مردمی

بحران آب

کردستان از استان های پر آب کشور است اما مدیریت غیر مناسب منابع آب، عدم تمرکز و توازن قدرت بین مدیران محلی ، استانی و ملی، حفر چاه های غیرمجاز و برداشتهای بی رویه از منابع زیرزمینی (به ویژه در بخش شرقی استان)، فقدان کشاورزی بر مبنای اصول توسعه پایدار و کاهش نزولات جوی و خشکسالی همگی باعث شدند تا کردستان در سال ۹۴ در بحران آبی قرار گیرد.

برنامه های دولت مردمی

- توسعه و نوسازی زیرساخت های کشاورزی و دامپروری استان، متناسب با ظرفیت آب در استان و برنامه های مدیریت منابع حوزه آبریز.
- حفاظت، احیاء، توسعه و بهره برداری

اصولی از منابع طبیعی (جنگل و مرتع) و مزیت های محیطی استان در راستای نیل به توسعه پایدار .

- مهار آبهای سطحی استان، با احداث سدهای ذخیره ای و سایر تأسیسات لازم زیربنایی در بخش آب

• آبگیری سد چراغ ویس سقز و متوقف یا محدود کردن انتقال آب سدهای استان به استان های همجوار از طریق افزایش بهره وری این استان ها

(در حال حاضر ۲ میلیون مترمکعب از آب کردستان به استان های زنجان، همدان، ایلام، آذربایجان و دیگر استان ها اختصاص داده شده است)

- ایجاد زمینه های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب.

• نهادینه کردن رویکرد مدیریت عرضه و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی در مدیریت بهینه مصرف آب.

- مهار، ذخیره سازی، انتقال و پمپاژ آبهای سطحی به دشت های مستعد استان با در نظر داشتن معیارهای زیست محیطی

سد سازی

- افزایش استقلال و قدرت سازمان محیط زیست و سازمان های تابعه استانی.

• الزام به انجام مطالعات کارشناسانه و ارزیابی های زیست محیطی، فرهنگی، اجتماعی پیش از ساخت سد.

- انجام مطالعات اقتصادی با پایه زیست محیطی به منظور شناسایی تولید محصولات و معرفی فعالیت های جایگزین با زیان کمتر زیست محیطی و دارای صرفه اقتصادی جهت کاهش فشار بر محیط زیست در

دشتهای استان.

- در نظر گرفتن حق مدیریت استانی برای کردستان در زمینه سدهایی که در این استان ساخته میشود و یا ملی اعلام کردن مدیریت سدها برای جلوگیری از اعمال مدیریت های سلیقه ای استانی، که می تواند منجر به تضادهای بین استانی گردد

اختصاص اعتبارات و بودجه های لازم برای انتقال هر چه سریعتر آب سدهای آزاد و ژاوه به دشت های شرق استان) قروه و دهگلان)

- اختصاص بودجه لازم برای تکمیل سدهای ناتمام و پاکسازی حاشیه سدها

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان کرمان

دیار فرمانده شهیدان مقاومت؛ حاج قاسم سلیمانی

وفاتشان پیام دادند که «خدمات این بانوی با ایمان بویژه ترجمه‌ماندگار قرآن کریم، حسنات او را در پیشگاه حضرت حق سنگین خواهد کرد.»

هوشنگ مرادی کرمانی و داستانهای شیرینش افسانه شعبان نژاد و ادبیات شیرینش

• یاد روضه‌های خانگی ... حضرت آقا تعبیر حسینی‌ها اهل بیت را برای کرمان به کار بردند که جلسات خانگی که البته در اثر کرونا کمتر شده در کرمان قطع نمیشد و این کرمان را به حسینی‌ها اهل بیت تبدیل کرده است.

بیت الزهرا هم باقیات الصالحات حاج قاسم است شاهدهی بر دلدادگی مردم این منطقه نسبت به اهل بیت است.

• یاد مردم خونگرم و باصفا ...
علاقه رهبر انقلاب به کرمان آنقدر زیاد است که چندین بار و در مناسبت‌های مختلف فرمودند، من از قدیم به کرمان علاقه مندم و اگر قرار باشد در دنیا جایی را غیر از قم و تهران برای زندگی انتخاب کنم، آن شهر حتماً کرمان خواهد بود.

• یاد نجابت کرمانی ... به تعبیر مقام معظم رهبری نجابت کرمانی‌ها [معروف است].

کرمان برای ما یادآور چیست؟

• یاد عرفای کرمانی ... مرحوم سید کمال الدین موسوی

• یاد انقلابیون کرمانی ... شهید باهنر، مرحوم هاشمی، حجه الاسلام حجتی، موحدی کرمانی و ...

• یاد جوانان ورزشکار کرمانی ... رزمی کاران کرمانی که همواره در جهان حرف برای گفتن داشته‌اند. مانند تیم کاراته و جانبازان و معلولین ورزشکار که قهرمانان ملی و جهانی‌اند. مانند زهرا نعمتی و عشرت کردستانی ورزشهای تیمی که در حال حاضر استان کرمان دو تیم فوتبال در لیگ برتر دارد و یک تیم در صدر لیگ آزادگان

هندبال کرمان و قهرمانی هایش؛ که در هفته آینده در مسابقات آسیایی بازی دارد.

• یاد ادیبان و شاعرهای کرمانی ... خواجهی کرمانی؛ خواجه چو نام عاشقان ننگ است پیش اهل دل / گر نیک نامی بایدت در باز نام و ننگ را

فواد کرمانی با اشعار بی نظیرش وصف امیرالمومنین (ع)

مرحوم طاهره صفار زاده که شاعر بود و آقا در

• یاد کویر و مقاومتش ... مقاومتی که مردم کرمان از کویر به ارث برده‌اند مربوط به امروز نیست. این مقاومت در خود مردم کرمان است؛ از زمان حمله اقامحمدخان قاجار و مقاومت مردم کرمان در برابر استبداد آن زمان تا میرزا رضای کرمانی، انقلابیون دهه ۴۰ و ۵۰ شمسی کرمانی تا شهدای دفاع مقدس کرمانی که اغلب شهدای شاخص ملی محسوب میشوند. حاج قاسم می‌گوید تابستان ۱۳۵۵ گادان پارتی را به کرمان آوردند. شاه در همه مراکز استانها، مراکز فساد را برای گمراه کردن جوانان ایجاد کرده بود، اما در کرمان هیچیک از این مراکز نتوانست شکل بگیرد.

• یادسرزمین پربرکت

۵ کشاورزی؛ جنوب کرمان، جیرفت، بزم، قلعه گنج و منوجان و کهنوج با نخلستانهای و صیفیجات و مرکباتش که به هندوستان ایران معروف است. رفسنجان، سیرجان، زرنند و راور و ... با پسته، بافت (سرزمین وحی) و رابر با گردو، شهداد و ...

۵ معادن بزرگ روباز و کوههای با برکت کرمان، مظلومان معدنچی، خصوصا معدنچی های زغالسنگ که زندگی شان جنگ با سنگ عمق ۲۰۰ متری زمین است و حقوقشان ایفاننده. یا معدنچی های جنوب استان که مورد ظلم قرار میگیرد.

• یاد کویر و مقاومتش ...

مقاومتی که مردم کرمان از کویر به ارث برده اند مربوط به امروز نیست.

این مقاومت در خود مردم کرمان است؛

از زمان حمله آقامحمدخان قاجار و مقاومت مردم کرمان در برابر استبداد آن زمان تا میرزا رضای کرمانی، انقلابیون دهه ۴۰ و ۵۰ شمسی کرمانی تا شهدای دفاع مقدس

کرمانی که اغلب شهدای شاخص ملی محسوب میشوند.

حاج قاسم می گوید تابستان ۱۳۵۵ گادان پارتی را به کرمان آوردند. شاه در همه مراکز استانها، مراکز فساد را برای گمراه کردن جوانان ایجاد کرده بود، اما در کرمان هیچیک از این مراکز نتوانست شکل بگیرد.

• یاد شهدای کرمانی ...

شهید باهنر و پیشسازی اش در آموزش و پرورش این مرز و بوم

شهیدان عارف لشکر همیشه قهرمان ۴۱ ثارالله؛ شهید یوسف الهی، شهید کاظمی زاده، شهید برهانی، شهیدان یزدانی خصوصا حسن یزدانی و ...

خانواده های شهدای بزرگ کرمانی؛ ام البنین، مادر شهیدان سیف الدینی

• یاد مدافعان حرمش ... شهید لنگری زاده شهید بادپا، شهید الله دادی، شهیدان مظلوم تبپ فاطمیون که در گلزار شهدای کرمان دفن هستند ...

• یاد سپاه قدس و فرمانده مقتدر و محبوبش

... حاج قاسم سلیمانی، که در کرمان بیشتر به حاج قاسم شناخته می شود. کرمان پس از این به حاج قاسم شناخته خواهد شد. سردار سلیمانی به تعبیر رهبر انقلاب یک مکتب بود. هم خودش مکتب بود و هم مسیرش ...

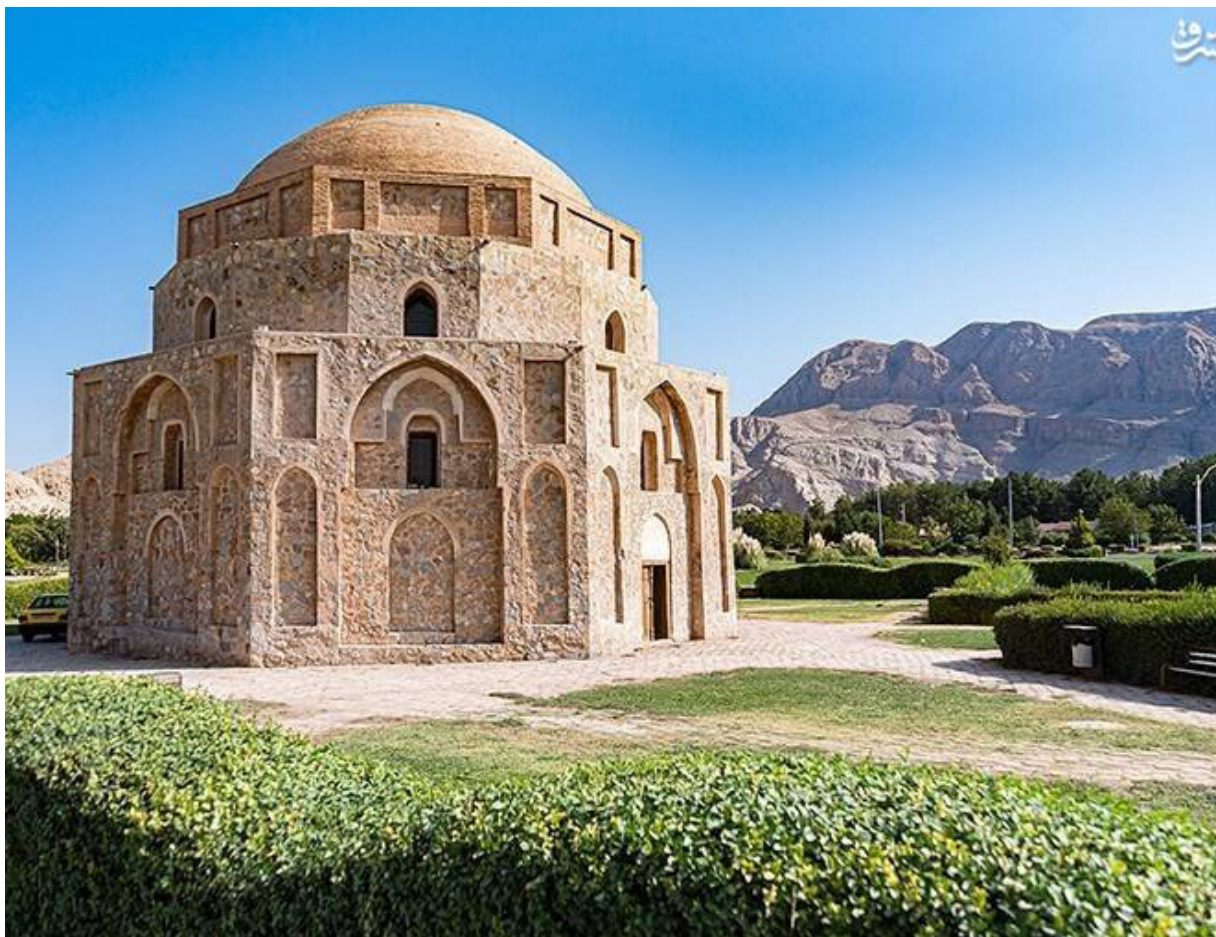
در نظام مدیریت اسلامی هم خود حاج قاسم به ما الگوی مدیریتی داد و هم بعد از شهادتش دوستدارانش الگوی مدیریتی را ترسیم کردند که الگوی دولت مردمی آینده خواهد بود.

🔴 ویژگی های مدیریتی حاج قاسم

۱. در میدان مدیریت می کرد نه از اتاق های شیشه ای
۲. خستگی ناپذیر بود.
۳. رهبری را در انتخاب بین خوب و خوبرتر قرار می داد نه بد و بدتر
۴. مردمی بود
۵. شانه از زیر بار مسوولیت خالی نمی کرد.
۶. کم کاری دیگران را جبران می کرد و نه اینکه در اشتباهات دنبال مقصر بگردد.

زنجره ارزش فولاد، کمترین منافع در تولید این موارد نصیب این استان شده است.

کشاورزی

در زمینه کشاورزی می توان استان پهناور کرمان را به سه بخش تقسیم کرد. خشک و کویری مانند رفسنجان و زرد و سیرجان که پسته مهمترین محصول این نقاط است. معتدل مانند بافت و بردسیر، که گردو و گل محمدی و میوه های سردسیری جز محصولات آنها می باشند و بخش سوم نیز گرمسیری است مانند بم و جیرفت و کهنوج که مرکبات و خرما مهمترین محصولات این بخش است. دامپروی نیز در استان کرمان وجود دارد لیکن بنا به پوشش گیاهی و خشکسالی های پی در پی و شرایط اقلیمی و هوا، رونق خاصی در این بخش مشاهده نمی گردد. سو مدیریت مصرف آب در بخش کشاورزی، شور شدن آب های زیر زمینی، اتلاف ۸۰ درصدی آب در بخش کشاورزی، عملاً بهره وری این بخش را کاسته است.

صنایع دستی و گردشگری

در زمینه صنایع دستی، علی رغم شهرت

حتی مکانیکها، نانوها، قصابها، ... فراموش نشدند و همه به کمک هم آمدند این دو الگو الگوهای مدیریتی ما در دولت مردمی خواهند بود.

مشکلات و مطالبات مردمی و برنامه های دولت مردمی

اقتصاد

در اقتصادی که بنا به تحریم های مختلف، نفت کمترین بازده را برای کشور داشته است، صنایع معدنی یکی از اثرگذارترین بخش های کشور در تولید ناخالص ملی بوده است. یکی از بهترین و موفق ترین در بین این صنایع، اجتماع بزرگترین شرکت ها و معادن در منطقه ای به وسعت ۱۸۰۰۰ هکتار می باشد، یعنی منطقه گل گهر. منطقه ای که یکی از بزرگترین زنجره های فولاد را در بر گرفته است. سهم ۳۰ درصدی از کل ذخایر سنگ آهن کشور، سهم ۳۴ درصدی از کنسانتره، یک چهارم کل گندله کشور، بیش از ۱۴ درصد از کل آهن اسفنجی کشور در این منطقه تولید می گردد. با توجه به ناهمگون بودن منافع در

ویژگی های مدیریتی جهادی های رهرو حاج قاسم

بعد از شهادت ایشان و با وجود مشکلات عدیده، کرونا، سیل، مشکلات معیشتی مردم دیدیم که چگونه جوانان این مرز و بوم با اقدامات جهادی الگوی جهادی ای از مدیریت را ترسیم کردند که برای جهان قابل احترام است.

در مواسات مردم احساس کردند جوانان در کنار آنها هستند، رهروان سردار سلیمانی جاپای سردار گذاشتند و از گندزدایی گرفته تا کمک رسانی عرصه را خالی نکردند.

در محله ها و مساجد محله های کرمان گروه های کمک رسانی ای شکل گرفت که بعد ها در طرح بیاد حاج قاسم در سراسر کشور اجرایی شد.

این الگوی مدیریت بحران ویژگی هایی داشت:

- ۱- مردمی بود، یعنی مدیریت آن در دست خود مردم بود. نه ارگانهای دولتی
- ۲- خودجوش بود، ابلاغیه ای برای آن نیامده بود
- ۳- دلسوزانه بود، نه گزارشی
- ۴- کیفی بود، نه کمی
- ۵- همه جانبه بود، نه تک بعدی. در این طرح

های جهانی قالی کرمان، سومدریت و تحریم و مشکلات انتقال ارز و بی توجهی به این صنایع، عملاً جایگاه ارزشمندی در این زمینه وجود ندارد. گلیم سیرجان ثبت جهانی شده لیکن در انحصار دلان قرار داشته و وضعیت به سامانی ندارد.

در زمینه گردشگری نیز پتانسیل های ارزشمند و مشهوری مانند ارگ بم و میمند و کنارصندل و باغ شاهزاده ماهان و مجموعاً ۶۶۰ نقطه ثبت شده ملی و هفت اثر ثبت جهانی وجود دارد، وضعیت به سامانی پس از کرونا وجود ندارد.

مناطق ویژه اقتصادی

در این استان شش منطقه ویژه اقتصادی مصوب ایجاد شده اند که در واقع بنا به سومدریت ها، نقشی اثر بخش در اقتصاد کشور و منطقه نداشته اند. فعال ترین این منطق ویژه سیرجان و پس از آن ارگ بم و رفسنجان می باشند. منطقه ویژه معدنی گل گهر نیز در حال انجام مطالعات می باشد.

با توجه به جایگاه شهرهایی مانند سیرجان در مسیر ترانزیتی کشور و بر خورداری از بیش از ۱۵۰۰۰ خودروی سنگین، اثر ارزشمندی در حمل و نقل وجود دارد. ایجاد بزرگترین شبکه ریل راه آهن خصوصی کشور با طول ۹۲ کیلومتر در منطقه گل گهر، اتصال شهرهای سیرجان و کرمان با سرمایه گذاری شرکت های معدنی، از امور ارزشمند است که باید مدیریت شود.

انتقال آب از خلیج فارس

یکی از فعالیت های ارزشمند در شرایط کم آبی کشور، انتقال آب از خلیج فارس به استانهای کرمان و یزد و اصفهان است. اما هنوز از اب مصرفی از سفره های زیر زمینی مناطقی که آب استفاده شده، چمدان کاسته نشده. عدم تکمیل زیرساخت های جانبی، شاید گرانی آب، در این عدم استفاده بهینه از اب انتقال یافته موثر است. از بزرگترین چالش های استان، منابع آبی محدود و کاهش سرانه آب است. این بحران بارها باعث تحصن کشاورزان، ایجاد اختلافات بین حوزه ای و تنش های آبی میان استان های همجوار شده است. خشکی رودخانه ها، کمبود آب صنایع بزرگ، از مهمترین مشکلاتی است که استان با آن دست به گریبان است.

افزایش بهره وری آب و استفاده از تکنولوژی های نسل جدید و کم مصرف در صنایع، استفاده از روش ها و تکنولوژی های نوین کم مصرف و پر محصول در کشاورزی، نوسازی شبکه های آبیاری و نیز شیرین سازی آب دریا و انتقال آن به این استان است که از راهکارهای دولت مردمی برای حل بحران کم آبی است.

شهرک های صنعتی

شهرک های صنعتی کشور، بیشتر مبتنی بر فروش زمین، بدون توجه به مزیت های نسبی مناطق و با سومدریت های زیادی همراه بوده اند. حجم بالایی صنایع نیمه تعطیل و فاقد راندمان، گواهی بر این ادعاست. بزرگترین شهرک صنعتی خصوصی کشور در

منطقه گل گهر ایجاد گردیده است. نزدیکی به بزرگترین زنجیره فولادی کشور، دسترسی به منابع انرژی بیش از میزان تعریف شده در بقیه شهرک ها، تمرکز بر نیاز صنایع منطقه، دسترسی آینده به بازار های جهانی در صورت ایجاد منطقه ویژه اقتصادی شدن، از حداقل مزیت های این شهرک صنعتی است. زون های صنعتی در زمینه های مختلف تعریف شده است. برای تولید قطعات، ذوب و نورد، نسوزها، مواد شیمیایی، فروآلیاژها کانی های غیرفلزی و ... با تمرکز بر نیاز های منطقه. بزرگترین چالش بسیاری از بنگاه های اقتصادی، بازرگانی کالا و خدمات آن هاست، که نزدیکی به یکی از بزرگترین زنجیره های فولادی کشور در حل این چالش بسیار موثر است. اگر این شهرک نیز دچار همان سومدریت ها نگردد شاید در توسعه صنایع پایین دست زنجیره ارزش فولاد موثر واقع گردد.

در شهرهای استان نیز مانند بسیاری از شهرهای کشور، کارخانجات تولیدی و صنایع کوچک یا تعطیل شده اند و یا در معرض تعطیلی قرار گرفته اند. این معضل علاوه بر کاهش رشد اقتصادی کشور و افزایش بیکاری های گسترده، بسیاری از خانواده ها را نیز با معضلات اجتماعی اعم از افزایش سن ازدواج، افزایش طلاق یا بزهکاری های اجتماعی روبرو کرده است.

کارگروه های ویژه ما ضمن بررسی مسائل و مشکلات شهرک های صنعتی و صنایع تولیدی استانها و دسته بندی مشکلات تهیه راهکارها برای مرتفع کردن این مشکلات

بصورت عمومی اعم از تامین خوراک، تخصیص انرژی و آب مورد نیاز، تامین سرمایه در گردش، مشکلات ناشی از تحقیق و توسعه و بازاریابی، برنامه ای نیز برای تشکیل کارگروه های بررسی و حل مسائل تولیدی زیر نظر استانداران آینده دارد. این کارگروه با اختیار کافی می تواند مشکلات واحدهای تولیدی و شهرک های صنعتی و صنایع کوچک با تصمیم به موقع، از وضعیت فعلی خارج کنند

➤ حمل و نقل

اتصال بندر چابهار با احداث و توسعه خطوط ریلی الکترونیکی پرسرعت و با کیفیت به تبریز و اتصال آن به خطوط ارمنستان و گرجستان و اتصال به اروپا از طریق دریای سیاه، جهت ترانزیت کالا و فرآورده های معدنی و توسعه صنعت گردشگری.

➤ اقدامات کلیدی دولت مردمی

- اگر آب در استان کم اب و خشک کرمان به خوبی در بخش کشاورزی مدیریت نگردد، در آینده نه چندان دور، اثری از کالاهای استراتژیک مانند پسته نخواهیم داشت. کما اینکه جایگاه جهانی کشور در زمینه پسته، به شدت از دست رفته است.
- استان کرمان، گرم ترین نقطه جهان را در بر دارد. آفتابی که فرصتی برای استفاده از انرژی های خورشیدی است که چندان مورد توجه قرار نگرفته است.
- استان کرمان مشهور به بهشت معدنی ایران، قابلیت های بسیار زیادی در ایجاد و توسعه زنجیره ارزش مواد معدنی دارد. به صورتی که توان برابری با درآمد های نفتی را دارد که باید مورد توجه قرار گیرد. صنایع معدنی استان کرمان قابلیت پیشرانی توسعه استان را دارند.
- بی توجهی به اکتشافات، فرسودگی تجهیزات معدنی، سوء مدیریت ها در ارتباطات کارگری معادن، مجوز های صنعتی نامتوازن کننده زنجیره ارزش و ... از مواردی است که اگر مورد توجه قرار گیرد، قطعات در رشد استان موثر است.
- خرما و مرکبات از مواردی که اگر مدیریت شوند، نقش اثر بخشی در توسعه کشاورزی استان خواهند داشت.

کرمانشاه

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: استان کرمانشاه

دیار مردم پهلوان و مهمان نواز

بهداشتی و شرایط سخت کرونایی بالاجبار از طریق این برنامه با شما هستیم. اما همینجا اعلام میکنم که این رابطه دوطرفه است و شما از طریق سایت و ستادهای مستقر در استان میتوانید مسایل و پیشنهادات سازنده خود را به خدمتگذاران خود اعلام و ارسال کنید. آنچه که به شما عزیزان اعلام میدارم اینست که اهم مواردی که با شما عزیزان در میان خواهم گذاشت بر اساس تحقیقات و همینطور بهره مندی از سامانه ملی یاران نخبه دولت مردمی که ما با نام سمین از آن بهره برداری کردیم بدست آمده و با پویش‌های مردمی و اطلاعات مراکز آماری و پژوهشی سعی کردیم تا نسبت به تدوین برنامه اصلی دولت اقدام کنیم. دولت مردمی سعی در ایجاد ایرانی قوی تر دارد، ایرانی قوی ولی نه فقط در حوزه دفاعی، بنده و سایر همکارانم اعتقاد داریم با توجه به پتانسیل این استان میتوان شرایط را برای زندگی بهتر شما عزیزان و سایر مردم ایران زمین رقم زد.

لازم میدانم کلیاتی را با شما مطرح کنم که ان شاء الله در صورت توفیق خدمتگذاری بنده با کمک شما عزیزان خصوصا جامعه نخبه استان

سلام و درود به وجود مقدس و نازنین حضرت مهدی و درود به روح پرفتوح حضرت امام خمینی که این ایام سالروز رحلت جانسوز آن شخصیت برجسته تاریخ ایران است. درود بر شهدای جنگ تحمیلی و شهدای مدافع حرم و عزیزان از جان گذشته جانباز و ایثارگران انقلاب اسلامی و خانواده‌های محترم ایشان، عرض ارادت ویژه به عزیزان و شما بزرگواران استان کرمانشاه، هم وطنان اهل تسنن، کلیمیان و مسیحیان و زرتشتیان هم وطن کرمانشاهی، مردم گرانقدر و پهلوان صفت شهرستانهای اسلام آباد غرب، پاوه، ثلاث باباجانی، جوانرود، دالاهو، سرپل ذهاب، سنقر و کلیایی، صحنه، روانسر، کنگاور، گیلانغرب، قصر شیرین، هرسین، همه عزیزان اعم از زن و مرد، کودک و جوان و بزرگسالان و باتجربه....

مردم عزیز استان کرمانشاه صمیمانه عرض میکنم: وظیفه بنده بود تا برای دیدار و گفتگوی حضوری در میان شما باشم تا در مورد موضوع مهم انتخابات و راهکارهای حل مسایل و مشکلات استان با هم به گفتگو بنشینیم اما بدلیل رعایت پروتکل‌های

وجود صنایع مهم و زیربنایی در این استان، منطقه تاریخی و گردشگری، طبیعت بکر و زیبای اورامان و آب‌ها و چشمه‌های جوشان جنگل‌های بلوط و هویت جنگلهای بلوط زاگرس، کرمانشاه را به یکی از مهم‌ترین و زیباترین استانهای کشور بدل ساخته است. این استان در زمان دفاع مقدس نیز جبهه حضور مدافعان کشور و انقلاب بوده است و شهدا و بزرگانی را تقدیم انقلاب کرده. اما با این همه مواهب خدادادی و زیرساخت‌های صنعتی و جوانان تحصیلکرده و فعال و نخبه، کرمانشاه از نرخ مناسبی در اشتغال برخوردار نیست و جوانان جویای کار امکان تشکیل خانواده و زندگی مشترک ندارند. روستاهای استان از توسعه مناسبی برخوردار نیستند و کشاورزان زحمت کش دسترنج خود را به بهای ناچیز به دلالاتی می‌دهند که این محصولات را به بهای گزاف در بازارها می‌فروشند.

و جوانان عزیز انجام خواهیم داد. کرمانشاه، نگین غرب ایران است. با فرهنگ غنی و مناسک متنوع که با عشق به مولا علی (ع) و تشیع پیوندی عمیق دارد. جوانان تحصیل کرده، جمعیت پویا، مردمی مهمان نواز، طبیعتی زیبا، آثاری کهن، فرهنگ و آداب این منطقه از ایران غنای خاصی بخشیده است.

وجود صنایع مهم و زیربنایی در این استان، منطقه تاریخی و گردشگری، طبیعت بکر و زیبایی اورامان و آبها و چشمه‌های جوشان جنگل‌های بلوط و هویت جنگلهای بلوط زاگرس، کرمانشاه را به یکی از مهم‌ترین و زیباترین استانهای کشور بدل ساخته است.

این استان در زمان دفاع مقدس نیز جبهه حضور مدافعان کشور و انقلاب بوده است و شهدا و بزرگانی را تقدیم انقلاب کرده.

اما با این همه مواهب خدادادی و زیرساخت‌های صنعتی و جوانان تحصیلکرده و فعال و نخبه، کرمانشاه از نرخ مناسبی در اشتغال برخوردار نیست و جوانان جویای کار امکان تشکیل خانواده و زندگی مشترک ندارند.

روستاهای استان از توسعه مناسبی برخوردار نیستند و کشاورزان زحمت کش دسترنج خود را به بهای ناچیز به دلالانی می‌دهند که این محصولات را به بهای گزاف در بازارها می‌فروشند.

شهرک‌های صنعتی استان از رونق افتاده است و برخی مدیران استان به شایستگی انتخاب نمی‌شوند. استانی که علیرغم بهره‌مندی از ظرفیت نفت و گاز، هنوز در چرخه زنجیره نفت و پتروشیمی به جایگاه شایسته خود نرسیده است. آیا بهره‌مندی از ظرفیتها اشتغال‌زا نیست؟ آیا ثروت‌آفرین نیست؟

من معتقدم دولت مردمی می‌تواند ضمن تحول در مدیریت استان و انتخاب جوانان و نخبگان شایسته در این مدیریت، با جدیت توسعه استان را با اتکا به برنامه‌های خود به پیش برده و عدالت را در استان جاری کند.

■ ■ ظرفیت‌های استان

استان پربرکت کرمانشاه ظرفیت‌های فراوانی دارد که باید به آن‌ها توجه داشت:

- قرار گرفتن در تقاطع دو محور شمال به جنوب و شرق به غرب و خصوصا واقع شدن بر جاده کربلا ظرفیت عظیم ترانزیتی را ایجاد کرده است.

- پتانسیل بالای گردشگری در سطح ایران و جهان به همراه جاذبه‌های متعدد فرهنگی، تاریخی و طبیعی و ظرفیت بالای توسعه صنعت گردشگری

- وجود اقتصاد مبتنی بر کشاورزی در سطح استان، کرمانشاه را به یکی از مراکز مهم کشاورزی ایران تبدیل نموده است.

- کرمانشاه استانی است که امکان کشت مرحله دوم را در منطقه گرمسیر استان دارد.
- قابلیت کشت محصولات سردسیری و گرمسیری
- قابلیت پرورش آبزیان با وجود به منابع آبی
- امکان رشد ۵۰ گونه گیاه دارویی
- رتبه بالای تولید حبوبات و گندم و دانه‌های روغنی

■ ■ مشکلات و مسائل استان

ایا این حق این استان است که ماشاهد:

- تعطیلی صنایع کوچک در شهرک‌های صنعتی و افزایش بیکاری
- در شهرهای استان کرمانشاه نیز مانند بسیاری از شهرهای کشور، کارخانجات تولیدی و صنایع کوچک یا تعطیل شده اند و یا در معرض تعطیلی قرار گرفته اند. این معضل علاوه بر کاهش رشد اقتصادی کشور و افزایش بیکاری‌های گسترده، بسیاری از خانواده‌ها را نیز با معضلات اجتماعی اعم از افزایش سن ازدواج، افزایش طلاق یا بزهکاری‌های اجتماعی روبرو کرده است.
- کارگروه‌های کارشناسی ما ضمن بررسی مسائل و مشکلات شهرک‌های صنعتی و صنایع تولیدی استانها و دسته بندی مشکلات و تهیه راهکارها برای مرتفع کردن این مشکلات بصورت عمومی اعم از تامین

بلوط استان یک دفتر ویژه در سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری تشکیل می‌شود تا با جدیت و نظارت مستقیم مقامات عالی‌ه کشور مساله خشک‌شدگی جنگل‌های بلوط استان کرمانشاه و حوزه جغرافیایی زاگرس پیگیری شود. برنامه‌های مدیریتی از جمع خروج دام جامعه عشایری از مراتع ضعیف استان با تکمیل طرح ساماندهی عشایر در کانون‌های عشایری و نیز برنامه‌های اصلاح و احیا مراتع و آبخیزداری بایستی با جدیت و سرعت عملیاتی شود.

• توسعه نامتوازن صنعت نفت و گاز و منابع انرژی در استان

در این استان علیرغم داشتن منابع نفت و گاز و نیز وجود پالایشگاه و پتروشیمی، در خوشه‌های صنعتی و تکمیل زنجیره ارزش اقدامات موثری انجام نگرفته است.

لذا با تکمیل زنجیره ارزش صنایع استان و نیز عمل به مسئولیت اجتماعی صنایع بزرگ در قبال مردم کرمانشاه، می‌توان اشتغال مولد و برقراری عدالت در استان را شاهد بود.

• مشکلات زیر ساخت‌های ارتباطی و حمل و نقل

استفاده از ظرفیت حمل نقل جنوب به شمال از طریق اتصال بندر امام خمینی با احداث و توسعه خطوط ریلی الکترونیکی پرسرعت و با کیفیت از مسیر استانهای غربی کشور از جمله کرمانشاه به تبریز و اتصال آن به خطوط ارمنستان و گرجستان و اتصال به اروپا از

غالب روستاهای استان با کمترین عایدات کشاورزی مواجه هستند و این مهم به فقر سبد اقتصاد خانوار روستایی در استان کرمانشاه دامن زده است.

ضروری است با اعمال مدیریت صحیح و موثر بر شیوه‌های تولیدات در اراضی دیم با برنامه‌های آموزشی- ترویجی و استفاده از بذره‌های اصلاح شده و تغییر فصل کاشت در مورد برخی محصولات، زمینه‌های افزایش محصول در واحد سطح فراهم گردد.

• نبود صنایع تبدیلی و زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در استان

• علیرغم اینکه استان کرمانشاه از پتانسیل کشاورزی خوبی برخوردار است و تنوع محصولات خوبی دارد اما با توجه به ضعف زیرساخت‌های صنعتی در این استان و عدم تجمع امکانات کشاورزان، سود مناسبی در این بخش عاید کشاورزان نمی‌شود. لذا دولت ما با حمایت از ایجاد مجموعه‌های بزرگ کشاورزی با کمک کشاورزان و احداث و توسعه صنایع تبدیلی و زنجیره ارزش محصولات، قصد دارد به توسعه صنعت کشاورزی استان و حمایت از کشاورزان اقدام کند.

• خشک شدن جنگل‌های بلوط زاگرس و تخریب مراتع

خشک شدن جنگلهای بلوط و آتش سوزی در این جنگل‌ها یکی از نگرانی‌های مردم مناطق زاگرس نشین است.

برای مقابله با پدیده خشک‌شدگی جنگل‌های

خوراک، تخصیص انرژی و آب مورد نیاز، تامین سرمایه در گردش، مشکلات ناشی از تحقیق و توسعه و بازاریابی، برنامه ای نیز برای تشکیل کارگروه‌های بررسی و حل مسائل تولیدی زیر نظر استانداران آینده دارد که این کارگروه با اختیار کافی بتوانند مشکلات واحدهای تولیدی و شهرکتهای صنعتی و صنایع کوچک با تصمیم به موقع، از وضعیت فعلی خارج کنند.

• کمبود بیمارستانهای تخصصی در غرب کشور

• با توجه به دسترسی ارتباطی وسیع این استان در غرب کشور و نبود بیمارستانهای تخصصی در این منطقه، لازم است در بخش‌های سلامت با محوریت این استان طرح‌ها و برنامه‌های احداث مراکز درمانی تخصصی انجام شود. توسعه بیمارستان‌های تخصصی با هدف بهبود سطح سلامت و خدمات درمان از اولویتهای اصلی دولت مردمی است که میتواند ظرفیتی برای جذب توریست سلامت و افزایش درآمد استان نیز باشد.

• پایین بودن راندمان تولیدات کشاورزی در استان و عملکرد پایین دیم کاری‌های استان از مجموع اراضی زراعی آبی و دیم استان ۲۲/۸ درصد آبی و ۷۷/۲ درصد دیم می‌باشد. به عبارتی دیگر بیشترین ظرفیت سطح تحت کشت استان در خدمت کمترین میزان تولید قرار گرفته است و بسیاری از کشاورزان در

طریق دریای سیاه از مسیر استان، جهت ترانزیت کالا و فرآورده‌های پتروشیمی و توسعه صنعت گردشگری می‌تواند در توسعه استان و صادرات محصولات آن تحول چشمگیری ایجاد کند. این طرح از طرح‌های ملی دولت مردمی خواهد بود.

همچنین تکمیل طرح‌های ریلی و اتصال خطوط حمل و نقل ریلی استان به عراق و تقویت کریدورهای ترانزیتی موجود نیز اولویت‌های حمل و نقل استان است.

• عدم توسعه مناسب صنعت گردشگری استان

ایجاد زیرساخت گردشگری با تمرکز بر طبیعت اورامانات و شمال شرق استان کرمانشاه، روستای‌های هدف گردشگری، ایجاد زیرساخت گردشگری سلامت متناسب با تقاضای توریسم پزشکی کشور عراق؛ احیای گردشگری ماجراجویانه با بهره‌گیری از فضای بومگردی پاوه، کرند غرب، سرپل ذهاب، در منطقه طبیعت گردی اورامانات، توسعه امکانات اقامتی و زائرسرای ارزان در استان خصوصا شهرستان قصرشیرین در مسیر سفرهای زیارتی کربلا معلا و عتبات عالیات از جمله اولویت‌های صنعت گردشگری دولت مردمی در استان کرمانشاه خواهد بود.

ارتقای شبکه تامین نظم و امنیت در مناطق روستایی به ویژه مناطق حساس مرزی

■ برنامه‌های دولت مردمی

کرمانشاه به عنوان سینه ستبر ایران در تمامی ادوار همواره در خط مقدم دفاع از آب و خاک کشور بوده است، تقدیم ۲۹۰۰۰ شهید و جانباز در طی دفاع مقدس سندی از فداکاری این استان برای ایران اسلامی است.

اقلیم این استان نیز دارای مشخصات قابل تاملی به لحاظ مولفه‌های اقتصادی میباشد. نظیر موقعیت جغرافیایی مناسب و برخورداری از امتیاز مرز جهت توسعه تجارت و صنعت، مواهب طبیعی فراوان که میتواند زمینه ساز توسعه صنعت کشاورزی و صنایع تبدیلی باشد و همچنین تاریخی غنی و جاذبه‌های زیست محیطی منحصر به فرد که امکان ایجاد تحرک در اقتصاد گردشگری را فراهم می‌آورد.

ظرفیت اصلی کرمانشاه جوانان و مردم کرمانشاه هستند مردمی که برآمده از یک تنوع فرهنگی زیبا حاصل همزیستی صدها ساله اقوام، فرهنگ‌ها و مذاهب استان است. راه حل نهایی مشکلات کرمانشاه و کشور

در تصمیم به تحول است تحولی در راستای منافع مردم. کرمانشاه جمع طبیعت و صنعت و فرهنگ و مذهب و تمدن است. لازم است جنگل‌های بلوط و طبیعت زیبای اورامان باید برای نسل‌های آینده ایران حفظ شود. اصلاح الگوی کشت و ایجاد تعاونی‌های کشاورزی با استفاده از تکنولوژی‌های نوین یکی از اصلی ترین برنامه‌های دولت مردمی برای تقویت بخش کشاورزی روستایی و حفظ منابع آبی کشور است. زنجیره‌های ارزش اشتغال و صنایع تکمیلی صنعت و کشاورزی، برای استان اشتغال و رفاه به ارمغان خواهد آورد.

کرمانشاه با خطوط ریلی پر سرعت به چهار راه تجاری، صادراتی و گردشگری کشور تبدیل خواهد شد.

در پایان باردیگر از نخبگان و جوانان پر شور استان دعوت میکنم تا برای ایجاد دولتی مردمی برای ایرانی قوی بنده و همکارانم را یاری نمایند. به امید دولت مردمی و ایرانی قوی. ان شاء الله

کهگیلویه و بویراحمد

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: کهگیلویه و بویراحمد

دیار مردم خونگرم و با استعداد

رژیم پهلوی دست به بمباران هوایی این استان زد. اما زمانی که حکومت دینی و مردمی جمهوری اسلامی شکل گرفت، همین مردم با جان و دل به حمایت از آن به پا خاستند و در صحنه‌ها و جبهه‌های مختلف به دفاع از آن پرداختند که این اتحاد و دلبستگی با نظام مقدس تا به امروز باقی است. استانی که همواره یکی از بالاترین نرخ‌های مشارکت را در انتخابات‌های مختلف داشته است.

استان چهار فصل کهگیلویه و بویراحمد با مساحتی حدود ۱۶۲۵۰ کیلومتر مربع و جمعیتی حدود ۷۵۰۰۰۰ نفر، تقریباً یک درصد وسعت و جمعیت ایران اسلامی را تشکیل می‌دهد. این استان که در امتداد رشته کوه زاگرس قرار گرفته، از شمال با استان‌های اصفهان و چهار محال بختیاری، از غرب با استان خوزستان، از جنوب با استان بوشهر و از شرق با استان فارس همسایه است. طبق آخرین نقشه تقسیمات کشوری، این استان از ۹ شهرستان و ۱۶ بخش تشکیل یافته که شامل ۱۶ شهر و بالغ بر ۱۷۰۰ روستا می‌شود. شهرستان‌های این استان عبارتند از بویراحمد، گچساران، کهگیلویه، دنا، مارگون، چرام، باشت، لنده و بهمنی.

علیرغم یک درصد سهم از مساحت و جمعیت، این استان بالغ بر ۳۵ درصد نفت و گاز کشور و بالغ بر ۱۰ درصد آبهای رو زمینی کشور را داراست و اغلب از نظر میزان بارندگی جز سه استان اول کشور است. همچنین معادن فسفات، سنگ گچ و ... نیز در جای جای استان وجود دارد. علیرغم این ثروت‌های خدادادی و مهم‌تر از آن برخورداری از

درد و سلام بر مردم ولایتمدار استان چهار فصل کهگیلویه و بویراحمد. مردمی زلال و پاک، با فرهنگ دینی عمیق و غیرتمند که همواره در طول تاریخ مدافع حریم دین و وطن بوده‌اند عرض ارادت دارم به روح مطهر شهیدان انقلاب، دفاع مقدس و مدافعان حرم این استان و خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران، مادران شهیدان، نماینده محترم ولی فقیه در استان، ائمه جمعه استان، استادان دانشگاه، علما و روحانیون، نخبگان و جوانان، مدافعان سلامت و جامعه پزشکی، تولید کنندگان، کشاورزان، کاسبان، اصناف مختلف، به بانوان غیور و متدین و همه مردم خونگرم و عزیز این استان.

مردم غیور این استان که مردمی مؤمن، ولایی، صبور، با استقامت، سخت کوش، شجاع و قانع هستند، به ندای حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) همواره لبیک گفته و با تقدیم ۱۸۳۰ شهید والا مقام به انقلاب و اسلام و کشور، ولایتمداری خود را همواره به اثبات رسانده‌اند. حماسه رزمندگان و فرزندان این خاک در حماسه پد خندق که برگ زرینی از حماسه‌های فرزندان غیور این ملت در برابر دشمن متجاوز بعثی است، هرگز فراموش شدنی نیست.

مردم این استان همواره با حکومت‌های جور و ظلم سر ناسازگاری داشته و هرگز تسلیم حکام جور و پادشاهان نشده‌اند. چند بار قیام مسلحانه علیه حکومت جور پهلوی نشان این مدعاست که با پیروزی‌های درخشانی برای این مردم نیز همراه بوده است. حتی کار به جایی رسید که

فوق الذکر باشند و یا استان ما مقصد گردشگران آن استان‌ها باشد.
۱۳- مناطق کوهستانی و یخچال‌های طبیعی که می‌تواند این منطقه را به قطب ورزش‌های زمستانی منطقه و حتی کشور تبدیل کند.

■ مشکلات و مسائل اساسی به همراه راهکارهای دولت مردمی

۱- در حوزه آسیب‌های اجتماعی، مسأله طلاق استان را درگیر خود کرده است (که البته در سایر استان‌ها نیز شاهد آن هستیم). این پدیده خود عوامل متعددی می‌تواند داشته باشد.

۲- عدم تدوین یک نظام آمایش سرزمین دقیق و مبتنی بر ظرفیت‌ها و تهدیدهای بومی خاص جغرافیای طبیعی و انسانی استان. ما یک نقشه راه توسعه برای استان می‌خواهیم که نشان دهد ما چگونه می‌توانیم در مدت زمان مشخص از نقطه فعلی به نقطه نزدیک به مطلوب برسیم. برای این کار هم از رُست‌های تبلیغاتی و سیاسی باید پرهیز نمود و جمعی متخصص و با افکار رنگارنگ (نه یکدست) بنشینند و راهبرد نگاری، مسأله نگاری و ارایه راه حل عملی مسایل را بنمایند.

۳- عدم وجود صنایع مادر، پایه‌ای و بزرگ در استان، تنها صنعت قدیمی نفت است که اولاً فایده چندانی برای استان ندارد و بیشتر یک صنعت ملی است تا محلی. ثانیاً از گذشته تا کنون اکثر مدیران و حتی کارکنان آن غیر بومی و بیشتر از استان خوزستان هستند. حتی مدیر عامل آن در جلسات شورای اداری استان شرکت نمی‌کند. انگار که اصلاً از مدیران این استان نیست.

۴- نبود زیر ساخت لازم برای صنعت گردشگری، همواره گفته می‌شود که گردشگری یکی از ظرفیت‌های استان است. اما با کمال تأسف باید گفت که خیلی کم روی ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز آن کار شده و حتی در مرکز استان هم هتل تراز و شاخص وجود ندارد، چه برسد به شهرستان‌ها. به عبارتی بحث گردشگری در حال حاضر بیشتر بالقوه است و راه درازی تا بالفعل و شکوفا شدن آن در پیش است.

۵- عدم پرداخت حق ابه استان تو استان‌های دیگر، یکی از مزیت‌های

نیروی انسانی جوان، پر انگیزه، مؤمن و مستعد، شوربختانه این استان کماکان از محرومیت در وجوه مختلف و کمبود زیر ساخت‌های توسعه‌ای رنج می‌برد. اگر چه خدمات بسیار خوبی در چهار دهه پس از انقلاب به مردم این خطه ارائه شده و سیمای کنونی استان و وضعیت معاش مردم قابل قیاس با وضعیت قبل از پیروزی انقلاب ندارد، اما متأسفانه این استان هنوز فاصله قابل توجهی با بسیاری از استان‌های کشور از نظر شاخص‌های توسعه دارد. در ادامه این متن به برخی نقاط مزیت نسبی این استان جهت شکوفایی و توسعه و نیز احصای مسایل و موانع مهم پیش رو پرداخته می‌شود.

■ ظرفیت‌های استان کهگلویه و بویراحمد

۱- وجود نیروی انسانی مؤمن، جوان، پر انگیزه و تحصیل کرده در استان.
۲- وجود ثروت‌های زیر زمینی خدادادی مانند نفت و گاز و معادن مختلف (۵۷ معدن فعال و ۱۳ معدن در حال فعال سازی).

۳- وجود حجم عظیمی از آب به شکل رودخانه دائمی، رودخانه فصلی، دریاچه، چشمه، سیلاب فصلی و ... در استان.

۴- وجود مراتع وسیع و غنی کوهپایه‌ها و دامنه‌های زاگرس که ظرفیت خوبی برای دامپروری در دامن طبیعت و تولید گوشت ارگانیک و با کیفیت ایجاد کرده است.

۵- وجود زمین‌های حاصل خیز و وسیع به ویژه در منطقه گرمسیری که در صورت تأمین آب کشاورزی، قابلیت تبدیل به قطب کشاورزی دارد. لازم به توضیح است که با اجرای پروژه سد کوثر تا حدی این مهم صورت گرفته است. در صورت تکمیل پروژه سد چم شیر بر این ظرفیت افزوده خواهد شد.

۶- قابلیت پرورش صنعتی زنبور عسل در منطقه خوش آب و هوای دنا و تولید عسل طبیعی و مرغوب در این استان وجود دارد. البته در حال حاضر بطور سنتی توسط مردم محلی انجام می‌شود اما ظرفیت توسعه بسیار و صنعتی شدن دارد.

۷- ظرفیت توسعه صنعت شیلات با تکیه بر پرورش ماهی‌های سرد آبی. البته این مسأله نیز در حال حاضر در استان انجام می‌شود که جا دارد ظرفیت‌های بالقوه تا حد امکان بالفعل شوند. لازم به ذکر است که ماهی‌های قزل آلا تولیدی این استان کیفیت بالایی داشته و در استان‌های همجوار بازار خوبی دارند.

۸- ظرفیت پرورش انواع گل هم در منطقه سردسیری و هم در منطقه گرمسیری استان که البته در سال‌های اخیر گلخانه‌هایی تأسیس شده است، اما جا دارد که روی این صنعت درآمد زا بیشتر کار شود و بازاریابی محصولات در کلان شهرهای ایران و نیز کشورهای همسایه به ویژه همسایگان حاشیه جنوبی خلیج فارس صورت گیرد.

۹- ظرفیت باغداری و تولید انواع محصولات باغی در جاهای مختلف استان که هم اکنون نیز فعال است. اما نیاز به حمایت، برنامه ریزی دقیق و توسعه دارد.

۱۰- ظرفیت بسیار بالا برای جذب گردشگر داخلی و خارجی به دلیل آب و هوای عالی و وجود مناظر دیدنی و هوای خنک در تابستان.

۱۱- ظرفیت ویژه برای توسعه صنایع دستی مانند گلیم، قالی، خشکبار و تولید میوه‌های خشک.

۱۲- مجاور بودن با استان‌های بزرگ، پر جمعیت و صنعتی فارس، اصفهان و خوزستان که می‌توانند بازار مصرف خوبی برای صنایع تولیدی

اصلی این استان آب است. یک درصد کشور از نظر وسعت و جمعیت هستتید. اما ۱۰ برابر خودتان یعنی بیش از ده درصد آب کشور را دارید. نیک می‌دانید در همه دنیا می‌گویند جنگ آینده جنگ آب است. یعنی آب بسیار اهمیت دارد و اهمیت آن روزافزون است. بنابراین آب برگ برنده ما برای توسعه استان است. البته استان‌هایی که ظرفیت طبیعی پایین دارند آب استان‌های امثال کهکیلویه و بویر احمد را می‌برند بدون آن که حق آبه‌ای برای توسعه استان ما بپردازند. یعنی آب ما به جای آن که صرف تولید شغل در استانمان شود، صرف تولید شغل در استان‌های دیگر می‌شود. در حالی اگر آب استان موجب آبادانی جای دیگر می‌شود، لازم است حق آبه‌ای پرداخت شود تا استان ما نیز بتواند به توسعه متوازی دست یابد.

۶- یکی از معضلات اصلی استان اشتغال است که خود علت اصلی برخی مشکلات دیگر از جمله بالا رفتن سن ازدواج، ناپایداری نهاد خانواده و طلاق، اعتیاد، افسردگی و خودکشی می‌باشد. برای رفع این مشکل لازم است چند صنعت پایه‌ای و مادر و متناسب با استان برنامه ریزی و راه اندازی شود. نیاز است متناسب با شرایط استان. مثلاً در شهرستان بویراحمد دو

کارخانه سیمان یکی در دشت روم و دیگری در مارگون راه اندازی شده است. همه می‌دانیم سیمان جزو آلاینده‌ترین صنایع است. حال ما در قلب طبیعت زاگرس این صنعت آلاینده را راه انداخته‌ایم و خوشحالیم که صنعت داریم. مساحت زیادی از کشور ما بیابان لم یزرع و کویر است و می‌توان صنعت آلاینده سیمان را آنجا راه انداخت. نه اینکه بیابیم زیباترین نواحی کشور را آلوده کنیم. یعنی آنجا هم که توسعه داده ایم بعضاً اشتباه بوده و یا متناسب با شرایط استان نبوده است.

۷- یکی از مشکلات تاریخی استان بحث دسترسی و راه‌ها بوده است. بحمدلله در بیست سال اخیر بسیار بهبود یافته است. اما هنوز چند پروژه مهم از جمله جاده دهدشت- پاتاوه و نیز یاسوج- اصفهان از مسیر سی سخت و پادنا باقی مانده است. این پروژه‌ها می‌تواند ما را در کریدور شمال- جنوب کشور قرار دهد و به آهنگ توسعه کمک کند. باید توجه داشت که به دلیل کوهستانی و صعب العبور بودن استان، توسعه صنعت پرواز و فرودگاه و نیز حمل و نقل ریلی بسیار مشکل است و توسعه راه‌ها نیز هزینه‌بر.

۸- یکی دیگر از مشکلات که قطعاً در

سال‌های آینده حادث‌تر خواهد شد بحث حاشیه نشینی شهرهای استان به ویژه یاسوج است که مشکلات عدیده از انواع مختلف به ویژه بزهکاری و آسیب‌های اجتماعی و بعضاً امنیتی را به همراه داشته است. حل این مشکل هم برنامه ریزی دقیقی می‌خواهد و البته نیک می‌دانید کار آسانی نیست.

۹- نیاز به تدوین سند جامع آب استان داریم که این همه روان آب و آب زیر زمینی که در استان است برای توسعه استان مهار و استفاده شود.

۱۰- نیاز به تدوین سند جامع توسعه کشاورزی و دامپروری، شیلات، صنعت و...
۱۱- حفظ محیط زیست یکی دیگر از مشکلات استان است. جنگل‌های بلوط دارند آسیب جدی می‌بینند، به خصوص در خشکسالی‌های چند سال اخیر. اگر می‌گوییم استان ما چهار فصل است و ظرفیت گردشگری دارد و...، همه بخاطر این درختان است. اگر اینها از بین رود تمام این ظرفیت‌ها هم از بین می‌رود. حفظ محیط زیست به ویژه جنگل‌های بلوط در استان کوچک و محدود نه یک ژست طبیعت دوستی و خیرخواهی، که یک الزام ادامه حیات است.

صنعتی تحصیل کردگان دانشگاه‌ها در استان فراهم شود و استان ما نیز از بن بست تاریخی غیر صنعتی بودن بیرون بیاید.

❖ راهکارهای اصلی دولت مردمی

- ۱- توسعه صنایع تبدیلی و پایین دستی در حوزه نفتی (پالایشگاهی و پتروشیمی) و حوزه کشاورزی-دامی
- ۲- توسعه حمل و نقل و محور مواصلاتی استان جهت تکمیل کریدور شمال - جنوب
- ۳- توسعه اشتغال و مبارزه با بیکاری

❖ نقش استان در تعاملات

ان شاءالله با آمدن دولت مردمی با کمک شما برادر عزیز خودم استان کهگیلویه و بویر احمد خواهیم توانست اقدامات ویژه ای در حد اندازه مردم با صفا و با معرفت این استان رقم خواهیم زد مطمئن باشید دولت ما حتما نگاه ویژه ای به این استان خواهد داشت و این امور میسر نمیشود جز با حضور جوانان، نخبگان و جریین جهادی و انقلابی، ان شاءالله

مناطق استان عقب هستند. این خود به مسأله حاشیه نشینی دامن می‌زند. زیرا افراد علاقه مند به مهاجرت از سایر نقاط استان به یاسوج می‌شوند. بنظرم هر گونه سند توسعه استان باید تمرکز زدایی را به عنوان یک اصل در نظر بگیرد.

۱۴- عدم توجه به مهاجرت نخبگان از استان و یا مصیب بزرگتر استفاده نکردن از آنها در تصمیم سازی بعنوان مشاور و ... و یا هر منصبی و عنوانی که فاصله را کمتر کند.

۱۵- بحث زمین خواری، کوه خواری، رودخانه خواری، جنگل خواری و ساخت و سازهای غیر مجاز که باید برخورد جدی با آنها صورت گیرد.

۱۶- سوء مدیریت در ایجاد انگیزه با پشتیبانی اولیه از کشاورزان

۱۷- سوء مدیریت در حمایت و پشتیبانی از کشاورز حین کاشت، داشت، برداشت و فروش محصول

۱۸- عدم وجود صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی مانند کارخانه‌های کمپوت سازی، آبمیوه گیری، تولید میوه خشک و ...

۱۹- عدم وجود صنایع تبدیلی نفت گاز علیرغم وجود ظرفیت‌های عظیم از مواد خام در استان. لازم است طرح‌های پالایشگاهی و پتروشیمی در استان ایجاد شود تا اشتغال

۱۲- روند مدرنیزاسیون روستاهای استان که با سرعتی سرسام آور جلو می‌رود مخالف با نگاه توسعه گردشگری است. کسی به مناطق روستایی نمی‌رود که خانه مدرن بتن آرمه ببیند. روستاهای ماسوله و ایبانه را در نظر بگیرید. حتی در ساخت و سازهای جدید، سبک سنتی خانه‌ها حفظ شده و معماری یکدست دارند. ما داریم به سرعت بافت سنتی روستایی مان را با بافت مدرن جایگزین می‌کنیم. هیچ گردشگری از یک کلان شهر مانند تهران نمی‌آید به روستاهای که بتن آرمه ببیند. زیرا نمونه بهتر آن را در شهر خودش مشاهده می‌کند. ما باید در توسعه روستاهامان، ساختمان‌های امن و راحت، اما به سبک سنتی می‌ساختیم که نساختیم و بخش زیادی از بافت سنتی روستاها از بین رفت. تا دیرتر نشده باید جلوی آن گرفته شود. اگر می‌خواهیم روی گردشگری به عنوان محرک اصلی اقتصادی استان سرمایه گذاری کنیم لازم است در طرح‌های هادی روستاها این مسایل ظریف دیده شود.

۱۳- اگر چه استان خود محروم و کم برخوردار است، اما در خود استان هم توسعه نامتوازن و نا متعادل را شاهد هستیم. شهر یاسوج بطور نسبی خیلی رشد داشته و سایر

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: استان گلستان

استان مستعد رشد و خیزش منطقه ای

هستند و بزرگانی چون آیت الله محمدرضا میبدی (ره)، آیت الله سید حبیب الله طاهری گرگانی، آیت الله سید جواد علوی (ره) ابلاغ نمایم.

این استان به بحمدالله یکی از استان هایی است که مشارکت بالایی در عرصه انتخابات داشته است و باید قدر این در صحنه بودن مردم را مبادینم.

■ ■ ظرفیت‌های استان گلستان

مزیت هایی که می توان در برنامه ریزی‌ها روی آنها تمرکز کرد؛ اعم از جغرافیایی، جمعیتی، انسانی، تولیدی، اقتصادی و ...
اجتماعی:

گلستان نگارستان ایران و ایران کوچک است. اقوام و مذاهب بزرگترین فرصت هستند که در وحدت بی بدیل استان گلستان مهم‌ترین عامل رشد و توسعه استان باشند. از حدود یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر جمعیت استان بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر جمعیت زیر ۳۴ سال هستند و این جمعیت جوان از فرصت‌های بی نظیر برای استان است.

با سلام و خداقوت محضر مردان وزنان خونگرم و با صفا استان گلستان از ترکمن‌ها، فارسی زبانان، سیستانی‌ها، بلوچ‌ها، ترک‌ها (آذربایجانی و قزلباش)، مازندرانی و قزاق‌ها گرفته تا همه اقشار مختلف این استان در جای جای این استان آزادشهر، آق قلا، گرگان، گنبدکاووس، بندرترکمن، گمیش، تپه، رامیانکردکوی، بندرگز، علی آباد کتول، گالیکش، کلالة، مراوه تپه، مینودشت و درود بر مردم ولایت مدار و همیشه در صحنه و شهید پرور گلستان که با تقدیم بیش از ۳۸۰۰ شهید توانسته برگ زرینی بر اطلس پرافتخار این استان باشند، بحق استان شما فرهیخته پرور است چراکه بزرگانی چون عبدالقادر جرجانی، حکیم میرفندرسکی، سید اسماعیل جرجانی مولف بزرگترین دایره المعارف پزشکی به زبان فارسی، فخرالدین اسعد گرگانی (شاعر منظومه ویس و رامین)، مختومقلی فراغی (شاعر و عارف نامی ترکمن)، میرداماد تربیت نموده است و جا دارد عرض ارادت خود را محضر بزرگان، علما و مفاخر این استان حضرت آیت الله العظمی علوی گرگانی حفظه الله از مراجع عظام تقلید که اهل این استان هستند ...

گلستان نگارستان ایران و ایران کوچک است. اقوام و مذاهب بزرگترین فرصت هستند که در وحدت بی بدیل استان گلستان مهم‌ترین عامل رشد و توسعه استان باشند. از حدود یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر جمعیت استان بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر جمعیت زیر ۳۴ سال هستند و این جمعیت جوان از فرصت‌های بی نظیر برای استان است. گلستان استانی غنی حیث نخبگان حوزوی، دانشگاهی، ورزشی، علمی و ... است. بحق استان شما فرهیخته پرور است چراکه بزرگانی چون عبدالقادر جرجانی، حکیم میرفندرسکی، سید اسماعیل جرجانی مولف بزرگترین دایره المعارف پزشکی به زبان فارسی، فخرالدین اسعد گرگانی (شاعر منظومه ویس و رامین)، مختومقلی فراغی (شاعر و عارف نامی ترکمن)، میرداماد تربیت نموده است و جا دارد عرض ارادت خود را محضر بزرگان، علما و مفاخر این استان حضرت آیت الله العظمی علوی گرگانی حفظه الله از مراجع عظام تقلید که اهل این استان هستند ...

گلستان استانی غنی حیث نخبگان حوزوی، دانشگاهی، ورزشی، علمی و ... است.

محیط زیست و گردشگری:

• گلستان زیستگاه جنگل های هیرکانی مناطق حفاظت شده استراتژیک مانند جنگل گلستان

• استان گلستان دارای هفت اقلیم از سیزده اقلیم آب و هوایی شناخته شده دنیاست.

• جنگل ها، آبشارها، تالاب ها، چشمه ها و ... گلستان را مستعد توسعه صنعت گردشگری نموده است.

منابع آبی:

• پنج حوزه اصلی و مهم آبخیز در استان وجود دارد گرگان رود، اترک، قره سو، خلیج گرگان، نکا رود.

• ۱۶ سد در حال بهره برداری و ، ۲ سد آماده اجرا، ۲ در حال اجرا و ۲ سد در حال مطالعه

شیلات:

• ۱۱۰ کیلومتر نوار ساحلی استان گلستان غنی ترین بخش ساحلی برای فعالیت های صیادی و آبی پروری است مانند ماهیان خاویاری.

• رتبه ۴ کشور در مساحت مزارع پرورش ماهی و تولید ماهی گرمابی

صنعت و تجارت:

• مطالعات وجود ذخایر نفت و گاز استان
• گلستان دروازه ورود به آسیای میانه است

• بیش از ۲۰ شهرک صنعتی
• ذخایر معدنی فراوان در استان گلستان مانند زغال سنگ، صدف کوهی، ید و ...

• از استان های پیشرو در صنعت مرغ (رتبه ۶ کشور)

• رتبه ۵ در تولید شیر در سطح کشور

کشاورزی:

• از استان های برتر در تولید گندم، کلزا (رتبه اول کشور)، سویا (رتبه اول کشور)،

پنبه (استان چهارم کشور)، گیاهان دارویی، میوه، مرکبات و ...

مشکلات و مسائل استان

زیست محیطی:

- سیل خیز بودن استان گلستان
- بحران زیست محیطی خلیج گرگان
- فرسایش خاک
- بهره برداری غیر اصولی از جنگلها و مراتع
- پایین افتادن سطح آب های زیرزمینی
- خطر گسترش نواحی بیابانی و نیمه بیابانی

اقتصادی:

- بیکاری و فقدان شغل پایدار
- سرانه پایین درآمدی

زیرساختی:

- ضعف زیرساخت های ریلی و جاده ای در استان

صنعتی:

- نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی
- خام فروشی بدلیل فقدان تکنولوژی
- فقدان صنایع بزرگ بالادستی و صنایع مادر در استان

کشاورزی:

- پایین بودن نرخ بهره وری کشاورزی
- فرسودگی ماشین آلات کشاورزی
- ناکافی بودن مهار آب های سطحی
- یکپارچه نبودن زمین های کشاورزی

برنامه های دولت مردمی

۱. توسعه پایدار کشاورزی با توسعه مکانیزاسیون کشاورزی، کشت های تخصصی متناسب با شرایط اقلیمی، ساماندهی شبکه های آبرسانی، ساماندهی شبکه تهیه، توزیع و نگهداری فرآورده های کشاورزی و نهاده ها، تبدیل اراضی شیبدار

وجود دو کوریدور جاده ای و ریلی از اینکه برون می باشد که با توجه به نقش پلن های کوریدور شمال به جنوب و کمر بند جاده ای چین بسیار حائز اهمیت است.

حوزه اجتماعی و فرهنگی:

وجه دیگر اهمیت بین المللی استان گلستان، وجود قومیت های مشترک با کشورهای آسیای میانه است. زندگی مسالمت آمیز اقلیت قزاق در استان گلستان بسیار برای دولت قزاقستان مهم بوده و از جایگاه ویژه ای نزد این کشور برخوردار است و همین مسئله می تواند معیاری برای توسعه مناسبات باشد.

حوزه اقتصادی و تجاری:

بسیاری از ظرفیت های بالقوه اقتصادی و تجاری استان در صورت رفع موانع قابلیت بالفعل شدن داشته و از اهمیت فوق العاده ای در رشد شاخص های تجاری و اقتصادی استان و کشور داراست. به عنوان مثال این کشورها می توانند مقصد صادرات بسیاری از تولیدات استان بوده و مازاد مصرف داخلی بسیاری از محصولات کشاورزی و صنعتی استان قابلیت صادرات به این کشورها را دارا هستند. همچنین در صنایع راهبردی و اصلی استان مانند مرغداری، کشورهای آسیای میانه می توانند مبدا تهیه کتالها و خوراک برای این صنعت باشند.

حوزه انرژی:

قدیمی ترین لوله انتقال گاز بین ایران و ترکمنستان از استان گلستان عبور می کند. یکی مبادی حل مشکل گاز کشور و استان به ویژه در فصول سرد سال، فعالیت این خط انتقال انرژی می باشد.

جمعیت استان گلستان براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، یک میلیون و ۸۶۸ هزار و ۸۱۹ نفر است که از این تعداد ۹۹۵ هزار و ۶۱۵ نفر شهرنشین و ۸۷۱ هزار و ۵۴۶ نفر روستایی و یک هزار و ۶۵۸ نفر غیرساکن می باشند.

مردم عزیز استان گلستان با توجه به ظرفیت های این استان می توان تحول اساسی در این استان ایجاد کرد نخبگان، جوانان و صاحب نظران با شما می توانیم دولت مردمی ایران قوی را ایجاد نماییم شما اهل دین و تدین و تلاش هستید ان شاء الله دست به دست خواهیم توانست این تحول را ایجاد نماییم.

سویا تولید می شود.

۳. رتبه گلستان در ایجاد باغ های زیتون در میان استان های کشور از لحاظ سطح زیر کشت دوم و از لحاظ تولید ششم می باشد.

۴. در حال حاضر سطح زیر کشت زعفران در استان حدود ۲۳۵ هکتار است که ۶۵ تا ۷۰ درصد کشت ها بالای سه تا چهار سال و مابقی در سال های اول و دوم قرار دارند که هنوز به محصول دهی نرسیده اند که تا پایان برنامه ششم توسعه سطح زیر کشت زعفران در استان گلستان به ۴۰۰ هکتار توسعه پیدا خواهد کرد.

۵. مقدار تولید محصول کلزا استان ۱۰۹۱۷۵ تن (۳۰ درصد آبی و ۷۰ درصد دیم) بوده که ۳۱/۱ درصد از تولید کل کلزا کشور را به خود اختصاص داده است و دارای رتبه نخست در بین استان های کشور می باشد.

۶. گلستان در تولید گوجه فرنگی جزو ۱۰ استان نخست کشور است.

۷. این استان بیش از ۹۷۰ واحد فعال پرورش طیور با ظرفیت جوجه ریزی در هر دوره بین هشت تا ۸/۵ میلیون قطعه و سه میلیون و ۸۰۰ هزار واحد دامی با تولید سالانه ۵۳۲ هزار تن فرآورده های خام دارد و در برخی تولیدات از جمله شیر، گوشت قرمز، گوشت مرغ، تخم مرغ و عسل رتبه های برتر را در میان استان های کشور به خود اختصاص داده است و از قطب های پرورش طیور و دام در کشور به شمار می رود.

۸. استان گلستان مهد بسکتبال کشور، پایتخت کبدی کشور و مهد سوار کاری در کشور

۹. در تولید خاویار رتبه اول با ۵۶٪ تولید کشور

۱۰. در تولید برنج رتبه چهارم با ۱۰٪ تولید

نقش استان در سطح بین الملل

نقش استان در سطح بین المللی و ظرفیتی که در این سطح می توان از آن استفاده کرد:

حوزه سیاسی:

اولین و مهمترین ظرفیت استان در سطح بین الملل همسایگی با کشور ترکمنستان، آسیای میانه و کشورهای حوزه خزر می باشد.

حوزه زیرساختی و حمل و نقل:

وجه تمایز همسایگی استان گلستان نسبت به استان های دیگر مانند خراسان شمالی

به باغات مثمر، احداث جاده های بین مزارع، حمایت و ارائه تسهیلات آبیاری های نوین، توسعه رسته های مستعد مانند گیاهان دارویی، زنبور عسل، پنبه و ...

۲. توسعه صنعتی استان با تجهیز و گسترش شهرک های صنعتی، تسریع اکتشاف نفت و گاز، تسریع و تکمیل پتروشیمی، تقویت صنایع استراتژیک استان مانند مرغداری و دامپروری، توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی، توسعه و افزایش بهره وری از معادن استان، تسریع تصویب و راه اندازی منطقه آزاد اینکه برون، حمایت از توسعه کسب و کارهای کوچک و ...

۳. توسعه زیرساخت های اساسی استان مانند نوسازی و گسترش شبکه ریلی استان (گرگان - مشهد)، اینکه برون به ترکمنستان و آسیای میانه، توسعه و تکمیل بندر خواجه نفس، توسعه شبکه های IT و نسل های نوین تلفن همراه، توسعه زیرساخت های فیبر نوری، نوسازی ناوگان حمل و نقل، توسعه و تکمیل زیرساخت های جاده ای استان، توسعه راه های روستایی استان و ...

۴. توسعه زیرساخت های علمی استان: دانشگاه، حوزه های علمیه، شرکت های دانش بنیان، پارک های علم و فناوری و ...

نقش استان در تعامل با استان های همجوار

استان گلستان در بخش شمالی کشور واقع شده که از شمال به کشور ترکمنستان دارای ۴۳۸ کیلومتر مرز خشکی و ۹۰ کیلومتر مرز آبی از جنوب به استان سمنان، از شرق به استان خراسان شمالی و از غرب به استان مازندران و دریای خزر محدود می شود.

و سالانه میزبان هزاران نفر از علاقه مندان آن امام همام می باشد. استان گلستان در مسیر زائرین امام رئوف حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام قرار دارد

نقش استان در پهنه ملی

۱. مقدار تولید محصول گندم استان، ۹۵۹۰۳۱ تن بوده که ۷/۵۵ درصد از تولید کل گندم کشور را به خود اختصاص داده است

۲. استان گلستان به عنوان اولین تولید کننده سویا در کشور، از ۳۰ هزار هکتار زمین زیر کشت سویا برخوردار است که از این سطح، سالانه ۴۰ تا ۵۰ هزار تن دانه

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: استان گیلان

استان سرسبز، بکر و با مردمی هنرمند

گیلانی، به همسران و بانوان غیور و آنانی که در این سرزمین پرافتخار و عزیز چشم به جهان گشوده‌اند.

پیشینه استان گیلان، پیشینه‌ای حماسی است و این استان کارنامه‌ای درخشان در مقابله با استعمار و استکبار جهانی و استبداد شاهنشاهی دارد و در برهه‌های حساس و مختلف تاریخی، دلیر مردان این دیار، رشادت‌ها و مردانگی‌های خود را در مقابل دشمنان نشان داده‌اند.

سنت مقاومت در برابر اشغالگران موضوعی تکراری در نوشته‌های نویسندگان و تاریخ‌نگاران محلی و ملی‌گرا است به حدی که بسیاری از ایشان، گیلانیان را «پرچمدار ایران‌گرایی» رادر طول تاریخ می‌دانند که نگاهی به رشادتهای مردم گیلان در پیروزی انقلابی اسلامی و دفاع مقدس و حفظ ایران از ورود اشعار تکفیری، استمرار این آزادی و وطن دوستی را صحنه می‌گذارد؛ قهرمانان و فرماندهانی مثل سردار حق بین و شهید مرتضی حسین پور املشی که به همراه یارانشان نقش برجسته‌ای در آزادی منطقه از شر اشعار تکفیری ایفا کردند و مورد تقدیر ویژه از سوی شهید بزرگوار سردار حاج

درو و سلام بر مردم استان همیشه در صحنه و انقلابی گیلان، مردمی با پیشینه کهن و تمدنی شایسته و فرهنگ دینی عمیق، مردمی با ظرفیتهای فرهنگی ریشه دار، مردمی که در طول تاریخ با عزت نفس، استقامت و شجاعت خود، زینت ایران و ایرانیان بوده‌اند.

مردمی که چه در تشیع پذیری مخلصانه و چه در قیام جنگل، چه در پیروزی انقلاب اسلامی و چه در دفاع مقدس و چه در مقاطع حساس انقلاب و چه در حضور در صحنه‌های دفاع از حرم آل الله و حریم ایران عزیز و همسایگانش برگ زرینی را رقم زده‌اند.

عرض ارادت ویژه دارم به پیشگاه روح ۸۰۰۰ شهید دفاع مقدس و ۳۰ شهید مدافع حرم گیلان و خانواده‌های معزز همه شهدای انقلاب اسلامی در این استان عزیز، امام جمعه محترم استان، نخبگان جوان، مدیران و کارمندان و کارگزاران گیلانی، مدافعان سلامت، علما و روحانیون، اساتید علم و دانشگاهیان، تولیدکنندگان، کارگران، کشاورزان، کاسبان حبیب خدا، دریانوردان و صیادان پرکار و با همت گیلانی.

سلامی دارم خدمت دختران و پسران آینده دار

استان گیلان، با کمتر از ۱ درصد از مساحت کشور، بیش از ۳ درصد از جمعیت آن را در خود دارد که این، نشانگر تراکم بالای جمعیت در این استان است که در کشور رتبه سوم را به خود اختصاص داده است. گیلان دهمین استان کشور از حیث جمعیت است که این تراکم و جمعیت بالا اقتضا میکرد نگاه ویژه‌ای به استان و حل مشکلات آن صورت گیرد لیکن متأسفانه پوشش زیبا و سبز این استان باعث شده است انبوهی از مشکلات مختلف زیر این پوشش زیبا در نگاه اول و در نگاه از بیرون به استان دیده نشوند در حالی که این تراکم جمعیت نه تنها باعث نشده است تا منابع و امکانات متناسب با آن در استان صرف شود بلکه همان ظرفیت‌های موجود نیز با بی‌مهری مواجه شدند و حفظ نشدند.

قاسم سلیمانی قرار گرفتند. سلام به همه مردم شهرستان‌های آستارا، هشپر، رضوانشهر، بندرانزلی، ماسال، صومعه‌سرا، رشت، فومن، آستانه اشرفیه، لاهیجان، لنگرود، رودسر، املش، سیاهکل، شفت و رودبار استان گیلان مفتخر با نهضت جنگل است، نهضتی با رهبری روحانیت انقلابی که برای ناکام گذاشتن قدرتهای استعماری تا پای جان ایستادگی کرد و مورد تقدیر و تکریم بزرگانی از جمله رهبر معظم انقلاب قرار گرفت.

استان گیلان مفتخر به حضور علمای بزرگی مثل آیت الله ضیابری، آیت الله بهجت، آیت الله احسان بخش، آیت الله محمد علی گیلانی، آیت الله سید حسین بحر العلوم، آیت الله سید محمود روحانی و... است.

استان گیلان، بزرگانی چون دکتر آذراندانی، دکتر محمد معین، دکتر محمود بهزاد، دکتر محقق لاهیجی، پرفسور فضل الله رضا، کوشیار گیلانی، پرفسور مجید سمیعی، هوشنگ ابته‌هاج، کومرث صابری، دکتر محمود بهزاد، علی لاهیجی و... را در خود تربیت نموده است.

استان گیلان، با کمتر از ۱ درصد از مساحت کشور، بیش از ۳ درصد از جمعیت آن را در

خود دارد که این، نشانگر تراکم بالایی جمعیت در این استان است که در کشور رتبه سوم را به خود اختصاص داده است. گیلان دهمین استان کشور از حیث جمعیت است که این تراکم و جمعیت بالا اقتضا میکرد نگاه ویژه‌ای به استان و حل مشکلات آن صورت گیرد لیکن متأسفانه پوشش زیبا و سبز این استان باعث شده است انبوهی از مشکلات مختلف زیر این پوشش زیبا در نگاه اول و در نگاه بیرون به استان دیده نشوند در حالی که این تراکم جمعیت نه تنها باعث نشده است تا منابع و امکانات متناسب با آن در استان صرف شود بلکه همان ظرفیت‌های موجود نیز بای می‌مهری مواجه شدند و حفظ نشدند.

حجم زیادی از صنایع و کارخانجات استان گیلان حراج شدند یا تعطیل یا نیمه تعطیل شدند تا در چرخه عدم سودآوری و سپس واگذاری قرار گیرند که این لطمات زیادی را به اقتصاد و اشتغال و تولید استان گیلان زد که نمونه بارزش را در رشت الکتریک و پوشش دیدیم و البته کوشیدیم با ظرفیت محدودی که در قوه قضاییه وجود داشت نسبت به احیای آنها و بازگرداندن آنها از چنگ دست اندازان به بیت المال اقدام نماییم لیکن حمایت اصلی

از تولید از مجرای دولت قابل تحقق است و استان گیلان با توجه به شهرکهای صنعتی و صنایع متعددی که بعضاً گیلان در آنها مثلاً در نساجی و فرش با کارخانجاتی مثل پوپلین، پوشش، فومنات، ایران برک، فرش گیلان و... یک قطب مهم در کشور بوده است و ظرفیتهای زیادی که در بخشهای کشاورزی و شیلات و فولاد و گردشگری و پرورش دام و طیور و صنعت چوب و کاغذ و صنایع نفت و گاز و... دارد میتواند با کمی توجه و حمایت و مانع‌زدایی، تغییرات چشمگیری را در توسعه و اشتغال گیلانیان ایجاد نماید.

❑❑ ظرفیتهای استان گیلان

توجه به ظرفیتهای بر زمین مانده استان گیلان نه تنها میتواند مشکلات استان را حل کند بلکه میتواند سرریزی به سایر استانها هم داشته باشد، ظرفیتهایی که بعضاً به دلیل عدم سرمایه‌گذاری درباره آنها، نه تنها باری از مشکلات گیلان برداشته است که باری بر آنها نیز گذاشته است، به عنوان مثال همین طبیعت سرسبز گیلان، سواحل زیبای دریای خزر، ماسوله، قلعه رودخان، رودخانه‌ها و آبشارهای زیبا، جنگلها و

مسئولان و صادرات بی رویه و بی وقت و نابجا صورت گرفته است مشکلاتی که بعضاً ناشی از بکارگیری مدیران غیربومی و بی توجه به این مشکلات بوده است، مدیرانی که بعضاً به عنوان استاندار گیلان بوده اند ولی بجای تلاش در جهت ترویج چای طبیعی و مطبوع و خوش بو و اصیل گیلانی، کیفیت آن را به علت عدم استفاده از رنگها و اسانسهای غیرطبیعی زیر سوال برده اند.

از دیگر مشکلات کشاورزی گیلان عدم حمایت لازم در حوزه علمی و پژوهشی است به نوعی که گونه‌های جدید مقاومتر یا با کیفیت تر مثلاً برای برنج یا چای و مرکبات و بادام زمینی و... میتواند زیانهای کشاورزان گیلانی و سودآوری کشاورزی را ارتقا دهد. وضعیت نامطلوب اقتصادی در گیلان باعث شده است که وضعیت معیشتی و اقتصادی اکثر گیلانیان شرایط مناسبی نداشته باشد. ما در گیلان هم از حیث اشتغال و هم از حیث درآمد سرانه وضعیت مطلوبی نداریم و این شرایط روی ازدواج و فرزندآوری گیلانیان نیز تأثیر سوء گذاشته است به نحوی که جمعیت گیلان با سرعت در حال پیرشدن است و سن ازدواج افزایش یافته و نرخ طلاق

میتواند به حفظ هویت فرهنگی گیلان نیز کمک شایان توجهی کند.

گیلان با وجود این که میتواند از صنایع نفت و گاز موجود در دریای خزر برای رشد و اشتغال و تولید استفاده کند اما متأسفانه این ظرفیت نیز سالهاست که بر زمین مانده است و توجه به این ظرفیت میتواند هم در ایجاد صنایع بالادستی نفت و گاز و پتروشیمی و انرژی و هم در صنایع پایین دستی استان و صنایع تولیدی و کارخانجات و صنایع نقش ویژه ای ایفا نماید.

گیلان از قطبهای کشاورزی کشور است و بخش قابل توجهی از نیازهای کشاورزی خصوصاً در تولید برنج و چای و مرکبات و زیتون و بادام زمینی و... را بر عهده دارد لیکن متأسفانه نگاهی به وضعیت معیشت کشاورزان این حوزه‌ها اثبات میکند نگاهی که در سالهای قبل به این محصولات وجود داشته است نتوانسته امنیت اقتصادی ایشان را تأمین نماید در صورتی که کشاورزان گیلانی از نظر سطح درآمد و مشکلات معیشتی و زندگی در جایگاه بسیار پایینتر از کشاورزان استانهای دیگر قرار دارند. متأسفانه این وضعیت ناشی از عدم حمایت

کوهستانهای گیلان و... که میتواند آثار و برکاتی برای گیلانیان باشد اما متأسفانه آنچیزی که تاکنون به همراه داشته است هجوم زمین خواران و ترافیک و گرانی و تعارضات فرهنگی و مشکلات زیست محیطی و بهم خوردن آرامش ایشان بوده است و متأسفانه اجرای ناقص و ناهمگون طرحهای بوم گردی و گردشگری هم نتوانسته است این مشکلات را حل کند و بعضاً دو چندان نیز نموده است.

صنایع دستی و هنری گیلانیان در گذشته یک منبع درآمد کامل و بعضاً کمکی برای مردم گیلان ایجاد میکرد و بسیاری از مسافران گیلانی در کنار استفاده از محصولات کشاورزی استان به عنوان سوغات، از محصولات و صنایع دستی گیلان نیز استفاده میکردند اما متأسفانه واردات بی رویه اجناس بنجل و فروش آنها به عنوان صنایع دستی باعث شده است این ظرفیت نیز بلااستفاده و غیرفعال گردد در صورتی که هنوز اساتید فنی وجود دارند که میتوانند با همین نهادهای طبیعی موجود در گیلان صنایع دستی و جذابی را تولید و عرضه نمایند که در کنار گشایشهای اقتصادی آن،

مشکلات و مطالبات مردمی

خود ایران میتواند مشابه شان را تولید نماید در حالی که باید جهت گیری مناطق آزاد به سمت حمایت از تولید و سرمایه گذاری و اشتغال باشد خصوصا که این مناطق از حیث تسهیلات قانونی، شرایطی را دارند که متناسب با نام سال «تولید، پشتیبانها، مانع زداییها» میتوانند از حیث پشتیبانی از تولید و مانع زدایی برای تولید، به قطبهای اقتصادی و تولیدی همچنین صادرات و گردشگری تبدیل شوند.

از مشکلاتی که مردم گیلان خصوصا مردم رشت با آن دست و پنجه نرم میکنند بحث معضلات زیست محیطی است. سطح آب بالا در گیلان باعث شده است تا آلودگیهای صنعتی و خانگی و عفونی به راحتی منتشر شوند و این معضل در کنار عدم توجه لازم به بحث جمع آوری زباله، بازیافت و دفع فاضلات باعث گردیده است تا طبیعت گیلان و سلامت گیلانیان با تهدید جدی مواجه شود به نحوی که هم اکنون برخی از رودخانههای زرخیز گیلان بجای این که محل تفریح و صیادی باشند به کانون انتشار آلودگی و شیرابههای صنعتی و خانگی تبدیل شده اند که با توجه جدی و در نظر گرفتن بودجههای ملی و اجرای طرحهای

مهمان پذیری و مهاجرت پذیری گیلان در حال حاضر متأسفانه نه تنها درآمد و گشایشی را برای گیلانیان ایجاد نمیکند و نه تنها به علت عدم ایجاد زیرساختهای لازم، باعث زحمت برای گیلانیان میشود بلکه از نظر فرهنگی نیز باعث تکدر خاطر و آرامش گیلانیان عزیز شده است. متأسفانه بی توجهی بسیاری از مسافران به فرهنگ و هویت و محیط زیست گیلان باعث تکدر و تناقضات فرهنگی گردیده است که بعضا به نزاع و درگیری هم منتج گردیده است لذا باید در کنار نگاه اقتصادی که به گردشگری وجود دارد باید مسائل و پیوستهای فرهنگی آن و حرمت مردم گیلان و حراست از محیط زیست گیلانیان نیز مورد توجه قرار گیرد.

داشتن مرز آبی با برخی از کشورهای حاشیه دریای خزر باعث شد تا در گیلان منطقه آزاد انزلی تشکیل شود تا به لحاظ تجاری و تولید و صادرات بتوانند نقش برجسته ای ایفا کنند اما متأسفانه بخش اعظم این ظرفیت در خدمت واردات قرار گرفته است، آن هم واردات محصولاتی که در بسیاری از موارد

نیز برخلاف نرخ ازدواج در حال فزونی است و این در حالی است که گیلانیان از دیرباز به خانواده و فرزنددوستی معروف بوده اند. از سوی دیگر نرخ زمین در گیلان بالا است و این امر اثرش را بر نرخ مسکن هم گذاشته است خصوصا که با افزایش میل غیربومیان به خریداری زمین و خانه در گیلان، امکان خرید و حتی اجاره مسکن برای بسیاری از جوانان و خانوادهها مشکل گردیده است به نحوی که بسیاری از ایشان حتی امکان تمديد اجاره همان خانه ای که در آن نشسته اند را ندارند و سال به سال به خانههای کوچکتر یا نزدیک به حاشیه شهر حرکت میکنند در حالی که دولت باید طبق قانون اساسی برای خانه دار کردن مردم خودش را مسئول بداند و با استفاده از ظرفیت زمینهای ملی و تخصیص تسهیلات ارزان قیمت و به کارگیری سازندگان و انبوه سازان، در جهت جبران مشکلات مسکن جوانان گام بردارد، یقینا در صورتی که جوانان گیلانی از حیث اشتغال و مسکن و درآمد وضعیت قابل قبولی داشته باشند به ازدواج و فرزندآوری هم ترغیب میشوند.

مناسب در حوزه بازیافت و تصفیه خانه در این حوزه‌ها میتوان گام‌های مناسبی را برداشت.

برنامه‌های دولت مردمی

گیلان ظرفیت‌های زیادی دارد که در صورت استفاده از آنها شاهد رشد و توسعه و شکوفایی در گیلان خواهیم بود که به برخی از آنها اشاره میکنم:

۱- گیلان تقاطع سه مسیر کریدور شمال- جنوب و شرق- غرب، راه ابریشم نو، با سه بندر فعال (کاسپین، انزلی و آستارا) و مرز زمینی با قفقاز و اروپا است. ولی جمهوری اسلامی از موقعیت استثنایی بهره‌چندانی ندارد.

۲- گیلان حدود ۳۰۰ کیلومتر ساحل دریا دارد که تنها در طول سال حدود سه ماه فعال است.

۳- افزایش ظرفیت توسعه بنگاه‌های اقتصادی بر پایه مشاغل خانگی در بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی

۴- ظرفیت عظیم (حدود ۲۰۰ هزارتن) پرورش ماهی در قفس در دریای خزر و پشت سدها

۵- ظرفیت پرورش ماهی در پن (قفس‌های زمین پایه) در تالاب انزلی و سایر تالاب‌ها

۶- بهرهمندی از ظرفیت عظیم تولید گیاهان دارویی و داروهای گیاهی در عرصه‌های معطل مانده

۷- استفاده بهینه از ظرفیت ۳۰ میلیون سفر سالانه به گیلان

۸- استفاده از ظرفیت بزرگ زراعت چوب در اراضی ملی

۹- فعال نمودن عرصه‌های مستعد کاشت درختان میوه در حاشیه جنوبی البرز

۱۰- اتصال عملیاتی راه آهن قزوین- رشت به شبکه راه آهن جی آی اس، ایران را از حق ترانزیت چند میلیارد دلاری بهره‌مند کرده است.

۱۰- بهره‌برداری از منابع نفتی و گازی دریای خزر. این منابع علاوه بر بهره اقتصادی، ضامن امنیت سهم جمهوری اسلامی از دریای خزر است.

۱۲- بهینه سازی اقتصاد چای

۱۳- حفاظت و بهره‌برداری از اکولوژی بومی مراتع، بیلاقیات و گردشگری و دامپروری وابسته به آن (اعم از دام و طیور، زنبورداری)

۱۵- ایجاد تناسب ظرفیت بسته بندی و صنایع فرآوری غذایی با توجه به محصولات تولیدی در استان که موجب خرابی بسیاری از آنها میشود

۱۶- فعال سازی بسیاری از صنایع گیلان که تعطیل هستند و یا با ظرفیت بسیار کمتر از ظرفیت اسمی مشغول فعالیت هستند که با رسیدگی به امور ایشان میتوان تحولی را در اشتغال و تولید استان رقم زد

هزاران اقدام و برنامه در دولت مردمی، با حضور مردم و ظهور و بروز کلمه «ما میتوانیم» و با اتکا به ظرفیت درونی مردم گیلان خصوصا جوانان و نخبگان عزیز و دلسوزان استان عملیاتی خواهند شد.

ما از کلیه نخبگان و جوانان برومند گیلان دعوت میکنیم که در «سامانه سمین» که تحت عنوان «سامانه ملی یاران نخبه دولت مردمی» شکل داده ایم حضور یافته و ایده‌ها و طرح‌ها و توان اجرایی و علمی خود برای حل مسائل استان را با ما در میان بگذارند تا ان شاءالله با حمایت شما عزیزان و دلسوزان، گیلانی آبادتر، پیشرفته تر و نهایتا قوی تر نسبت به گذشته داشته باشیم.

ان شاءالله

والسلام علیکم ورحمه الله

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان لرستان

استانی با مردمی غیور و پرتلاش

پرتلاطم در مبارزه با استبداد داخلی و استعمار جهانی دارد، در برهه‌های حساس و مختلف تاریخ، دلیر مردان این خطه از سرآمدان مبارزه علیه رژیم طاغوت بوده‌اند و شهید والامقام محمد بروجردی و ۶۳۰۰ جوان رعناي دیگر، غیرت و عزت خود را در راه دفاع از انقلاب اسلامی به همگان اثبات نموده‌اند.

لرستان سرزمین علمای نامدار تاریخ تشیع است، دانشمندانی که در این استان پرورش یافته و موجب فخر ایران، عالم تشیع و انقلاب اسلامی هستند، که از جمله‌ی آنها می‌توان به علمایی همچون حضرت آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله کمالوند، سید بحر العلوم و اندیشمندانی همچون شهیدان رحیمی، مرحوم مهرداد اوستا، عبدالحسین زرینکوب، سیدجعفر شهیدی نام برد.

❖ ظرفیت‌های استان گیلان

استان لرستان با جمعیتی حدود یک میلیون هشتصد و پنجاه هزار نفر، ظرفیت‌های بسیار بالایی در حوزه‌های آب، کشاورزی، دامپروری، گردشگری، صنایع دستی، صنایع تبدیلی

عرض ادب و احترام دارم بر محضر مردم شهید پرور و انقلابی استان لرستان، مردمی با پیشینه‌ای به گستره‌ی تاریخ، با غیرتی ستودنی که در همه‌ی زمان‌ها، مایه‌ی افتخار، سربلندی و سرافرازی ایران بوده و با استقامت و شجاعت خود مایه‌ی فخر و حافظ دین و میهن بوده‌اند.

درود بیکران ما نثار ارواح پاک و طیبه شهدای ۸ سال دفاع مقدس، مدافعان وطن و شهدای مدافع حرم این استان و همچنین ارج می‌نهم مقام علمای نامدار این دیار را، و سلامی ویژه خدمت مردم شریف به ویژه جوانان نخبه، غیرتمند، و پرتلاش استان لرستان.

سلام بر مردم شهرهای خرم‌آباد، الیگودرز، ازنا، آیشتر، بروجر، پلدختر، چگنی، کوهدشت، دورود، رومشکان و نورآباد.

لرستان، سرزمین شور و عشق و حماسه است، لرستان سرزمین ایرانی‌ترین قوم تاریخ است. لرستان مهد استعدادهای درخشان است، مردم لر، جواهرهای ناب صداقت و پاکی‌اند، این استان کارنامه‌ای پرصلابت در دفاع از وطن، دین، ولایت و شرف دارد.

استان ولایتمدار و انقلابی لرستان تاریخی

لرستان سرزمین علمای نامدار تاریخ تشیع است، دانشمندانی که در این استان پرورش یافته و موجب فخر ایران، عالم تشیع و انقلاب اسلامی هستند، که از جمله‌ی آنها می‌توان به علمایی همچون حضرت آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله کمالوند، سید بحر العلوم و اندیشمندانی همچون شهیدان رحیمی، مرحوم مهرداد اوستا، عبدالحسین زرینکوب، سیدجعفر شهیدی نام برد. استان لرستان با جمعیتی حدود یک میلیون هشتصد و پنجاه هزار نفر، ظرفیت‌های بسیار بالایی در حوزه‌های آب، کشاورزی، دامپروری، گردشگری، صنایع دستی، صنایع تبدیلی، بخش کشاورزی و دامپروری دارد که در صورت بالفعل شدن این ظرفیت‌ها نه تنها بسیاری از مشکلات این استان برطرف می‌شود، بلکه می‌تواند مبدل به موتور پیشران کشور در تولید کار و ثروت شود. اجازه دهید که در اینجا به ظرفیت‌های موجود در استان نگاهی بیندازیم...

بخش کشاورزی و دامپروری دارد که در صورت بالفعل شدن این ظرفیت‌ها نه تنها بسیاری از مشکلات این استان برطرف می‌شود، بلکه می‌تواند مبدل به موتور پیشران کشور در تولید کار و ثروت شود. اجازه دهید که در اینجا به ظرفیت‌های موجود در استان نگاهی بیندازیم:

❧ جوانان

تقریباً نیمی از جمعیت استان زیر ۳۰ سال هستند که این بیانگر توان جوانی است که می‌تواند کارهای بزرگی انجام بدهد، تعداد قابل توجه جمعیت دانشگاهی و حضور دانشمندان لرستانی در عرصه‌های جهانی نمونه‌ای از بروز استعدادهای این استان است، از سویی دیگر توان جسمی بالا و جسارت قابل ملاحظه جوانان لر سبب شده که در عرصه‌های ملی و بین‌المللی ورزش‌هایی مانند، فوتبال، والیبال، کشتی، جودو، تکواندو و بوکس زبانزد باشند. ادبا، شعرا و هنرمندان جوان لرستان نیز خصوصاً در عرصه‌های نوین هنری خوش درخشیده‌اند. مجموعه این نیروی انسانی بزرگترین سرمایه لرستان است.

اما در سایر زمینه‌ها نیز، لرستان سرزمین ثروت‌ها و فرصت‌هاست که به برخی اشاره می‌کنم.

❧ کشاورزی

استان لرستان بدون اغراق بهشتی زمینی

است که منابع آبی و خاکی آن در کمتر نقطه‌ای از این سرزمین دیده می‌شود، لرستان در حوزه‌ی کشاورزی دارای مزیت‌های بی‌بدیلی می‌باشد، به طور خلاصه می‌توان نقاط قوت حوزه‌ی کشاورزی استان را که در صورت بالفعل شدن می‌تواند موجب ایجاد اشتغال و تولید ثروت شود را اینچنین برشمرد:

- تولید ۱۱ درصد از آب شیرین کشور که بیانگر حجم بالای نزولات جوی در استان است.

- بستر تغذیه‌ی سه حوزه آبریز مهم کشور، یعنی دز، کرخه و کارون است.

- تنوع اقلیمی بالا و چهار فصل بودن استان که اهمیت بالایی دارد.

- لرستان سرزمین آبشارهاست، وجود چشمه‌سارها، سراب‌ها و رودخانه‌های متعدد، ظرفیت توسعه آبی‌پروری اعم از ماهیان سردابی، گرمابی و خاویاری را برای استان فراهم آورده است.

- وجود بیش از ۸۰۰ هزار هکتار مرتع در استان، ظرفیت بسیار مناسبی برای تولید و پرورش انواع دام سبک در عرصه‌های عشایری و روستایی به وجود آورده است.

- استان لرستان در تولید برخی از محصولات متنوع کشاورزی از جمله محصولات باغی، به دلیل وجود باغات متمرکز مثل انارستان‌های سیاب کوه‌دشت، انجیرستان‌های پلدختر، باغات زردآلوی دورود، باغات گردوی الشتر، باغات سیب بروجرد، تولید حبوبات مانند نخود دلفان و لوبیای ازنادارای مزیت مطلق می‌باشد.

- خاک لرستان، به صورت طبیعی منبعی اعجاب آور از داروهای گیاهی است که اگر مدیریت شود می‌تواند به بزرگترین تولید کننده گیاهان دارویی منطقه غرب آسیا شود.

- وجود مناطق مستعد و مناسب با اقلیم‌های سازگار برای توسعه کشت‌های گلخانه‌ای با کمترین هدر رفت انرژی، بواسطه داشتن مناطق با ارتفاع ۳۰۰ متر از سطح دریا که بهترین نقاط برای توسعه فضاهای گلخانه‌ای می‌باشد.

❧ مزیت‌های مواصلاتی

از دیگر نقاط قوت استان، موقعیت مناسب استان و قرارگیری در کریدور شمال - جنوب و شرق - غرب و همسایگی با استانهای مرزی، در کنار برخورداری از زیرساخت‌های مناسب ترانزیتی و مواصلاتی شامل راه آهن، فرودگاه و آزادراه‌ها، توان ایجاد شاهراه‌های مختلف را داراست.

این موقعیت خاص جغرافیایی می‌تواند لرستان را به مرکزی برای ایجاد «قطب ترانزیتی کشور» تبدیل کند. با ایجاد مراکز گمرکی و مناطق آزاد اقتصادی بستر اشتغالزایی خوبی در این خطه ایجاد شود.

❧ گردشگری

یکی دیگر از مزیت‌های پربر لرستان، ظرفیت‌های متکثر و متنوع گردشگری است. اکوسیستم و زیست بوم منحصر بفرد لرستان در کنار آثار باستانی کم نظیر آن،

توانمندی‌های مردمی، می‌توان «لرستان قوی» را ساخت. این مهم در سایه مدیریتی کارا از جوانان لرستان امکان پذیر خواهد شد. بنده با تشکیل «دولت مردمی» برای «لرستان قوی» برنامه‌های روشنی دارم. آینده لرستان با «دولت مردمی» به درخشان‌ترین روزهای تاریخ لرستان تبدیل خواهد شد. شما زنان و مردان ارزشمند این خطه، در آینده ای نچندان دور طعم شیرین این شکوفایی را خواهید چشید.

بنده در دوران ریاست بر قوه قضاییه به لرستان سفر کرده ام، با درد و ناملایمتهای و کم کاریهای اتفاق افتاده در این استان آشنا هستم. لذا راه ایجاد تغییرات را به خوبی می دانم، من به دنبال تکرار گذشته نیستم، گواه آینده روشنی که ترسیم می کنم، در پیگیری‌های امسال برای راه اندازی صنعت لرستان، هویدا است.

برنامه‌های دولت آینده در حوزه ی گردشگری استان:

با همفکری جوانان نخبه لرستان سرفصل‌هایی از برنامه‌های تدوین شده و ان شاء الله به مصه ظهور خواهد رسید، یکی از این ابرپروژه ای قابل پیگیری در لرستان

کنار نیروی انسانی جوان، متخصص، متعهد و مستعد می‌تواند موتور پیشرفت ایران باشد، اما سوال مهم این است که، چرا این استان بایستی جزو استان‌های کمتر توسعه یافته ایران باشد؟ چرا این استان با وجود این همه منابع انسانی و طبیعی بایستی در صدر شاخص فلاکت در ایران باشد؟ چرا نرخ تورم، میزان بیکاری، فقر و حاشیه نشینی در این استان بیداد می‌کند؟ چرا جوانان این استان به جای ماندن و آباد کردن سرزمین آبا و اجدادی شان به تهران و یا شهرهای دیگر مهاجرت کرده اند؟ چرا جوانان این استان به جای فعالیت در واحدهای صنعتی بایستی در جاده‌های این کشور قربانی ناکارآمدی مسئولان شوند؟ و ده‌ها چرای دیگر.

■ ■ برنامه‌های دولت مردمی

بنده اعتقاد دارم «ایران قوی» وقتی محقق می‌شود که «لرستانی قوی» ایجاد شده باشد، لرستان، وقتی به اوج قدرت و شکوفایی خواهد رسید که جوانان لر در استان خود بتوانند بر مشاغل آبرومند مشغول به کار شوند. قطعاً با ظرفیت‌های خدادادی و

به تنهایی می‌تواند منشاء تحولات جدی در اقتصاد و معیشت لرستان باشد. به مولفه‌های گردشگری لرستان دقت کنیم:

- تنوع زیستی گیاهی و جانوری
- مناطق چهارگانه زیست محیطی
- منابع آبی قابل توجه
- ارتفاعات قابل توجه
- سایت‌های متنوع زمین شناسی، گیاهی، جانوری جهت توسعه گردشگری آموزشی
- مانند تنگه شیرز، دریاچه گهر، اشترانکوه، هشتادپهلو
- مولفه‌های شاخص فرهنگی، مانند موسیقی محلی فاخر، صنایع دستی
- سبک‌های زندگی روستایی و عشایری در استان
- وجود آثار باستانی کم نظیر مانند: قلعه «فلک الافلاک»، مسجد جامع بروجرد، غار باستانی «کلماکره»، سنگ نگاره‌های «میرملاس»

■ ■ مشکلات و مطالبات مردمی

مردم شریف لرستان، تا اینجا متوجه شدیم که این استان، استانی زرخیز و دارای ظرفیت‌ها و منابع خدادادی فراوانی می‌باشد، که در

صنعت گردشگری است که سرفصل‌های قابل دستیابی این برنامه به اینگونه است:

- توسعه و گسترش فضاهای متناسب شهری برای ایجاد جاذبه‌های گردشگری
- تاسیس و بازسازی مجموعه‌های گردشگری ، تفریحی در حوزه شهر و حومه شهر با مشارکت بخش خصوصی یا دولتی
- انجام اقداماتی درخصوص تبلیغ ظرفیت‌های گردشگری استان در سطح ملی و بین‌المللی
- ایجاد مرکز تخصصی مردم‌شناسی لرستان
- حمایت جدی از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و در نظر گرفتن مشوق‌های مالی جهت ترغیب سرمایه‌گذاران
- برخی راه کارهای پیشنهادی «دولت مردمی» برای بهبود وضعیت صنعت لرستان نیز اینگونه است:**
- حذف قوانین مضر و مخل تولید و سرمایه‌گذاری
- استفاده از پتانسیل انرژی استان شامل نفت و گاز موجود در استان و خطوط انتقال نفت و خط اتیلن
- استفاده از ظرفیت مواد معدنی استان، شامل کربنات کلسیم، گچ، آهک، سیمان و..... و همچنین تکمیل زنجیره تولید
- توسعه شرکت‌های داروسازی گیاهی
- توسعه صنایع پایین دستی پتروشیمی
- تکمیل طرح‌های نیمه تمام بالای ۶۰ درصد

پیشرفت فیزیکی

- تکمیل کارخانه فولاد ازنا و توجه به صنایع پایین دست این صنعت
- راه اندازی مجدد کارخانه‌ها و صنایع تعطیل شده ی استان
- «دولت مردم» برای بهینه زیرساخت‌های استان لرستان تقویت سیستم حمل و نقل استانی چه در بستر شمال - جنوب و چه شرق - غرب برنامه‌هایی را مد نظر خواهد داشت از جمله:**
- تکمیل خط راه آهن‌های خرم‌آباد و بروجرد
- تکمیل کریدور شمال به جنوب کشور در استان
- ایجاد پایانه‌ی صادراتی محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی معادن سنگ
- تکمیل، هموار سازی و تسهیل راه‌های ارتباطی روستایی
- در نهایت پی گیری حق آبه لرستان و تکمیل سدهای در حال ساخت برای بهینه اوضاع کشاورزی لرستان از مهمترین برنامه‌های بنده در دولت آینده خواهد بود.**
- برادران و خواهران عزیزم، دولت بنده هم مشکلات را می داند و هم راه حل‌های این مشکلات را. مسلم بدانید که بسیاری از مشکلات ایران و این استان ناشی از ضعف‌های مدیریتی می باشد . همگی بایستی بدانیم که چرخ‌های اقتصاد این استان و این کشور

زمانی به چرخش درخواهند آمد که ابتدا دست‌های مفسدین و مدیران ناکارآمد از عرصه‌های مختلف قطع شود و به جای آنها مدیرانی سالم و پاکدست بنشینند که تمام هم و غم شان مردم این استان و توسعه ی لرستان باشد. البته در دولت بعدی، همانند عملکردی که در مدیریت‌های قبلی از این خادمتان دیده اید، نظارت بر مدیران بیشتر خواهد شد، و با مدیران متخلف در هر مقام و سمتی که باشند بدون مماشات و مصلحت اندیشی ای برخورد خواهد شد. چرا که ارزش اعتماد، رفاه و آسایش مردم برای ما بیش از چند مدیر ناکارآمد خواهد بود.

لرستانی‌های عزیز! به خوبی می دانم که به واسطه ی دهه‌ها ناکارآمدی، این استان و مردم شریفش متحمل چه مشقاتی شده اند و به واسطه ی این ناکارآمدی‌ها اعتماد شما ممکن است که سلب شده باشد. اما به عنوان خادم شما به شما قول می دهم که با کار و تلاش شبانه روزی و به کار گماشتن مدیران جهادی، متخصص و انقلابی زمینه‌های رشد و شکوفایی نه تنها این استان بلکه ایران عزیزمان را فراهم کنم، چرا که مردم این سرزمین لایق رفاه، آسایش و همه ی خوبی‌ها هستند.

به امید لرستانی قوی، به سوی ایرانی عزتمند و مقتدر در دولت مردم.

والسلام علیکم ورحمة الله

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: مازندران

استان گردشگری و زیبایی

❑❑ ظرفیت‌های استان مازندران

در سفرهای استانی‌ام به مازندران، در دیدار قشرهای مختلف مردم، در ملاقات‌هایم با نخبگان و فرهیختگان، در مطالعه شاخص‌های استان مازندران و از زبان نامه‌های پرمهر و بی‌شمار دلسوزان و هواخواهان پیشرفت که این روزها به دستم رسیده است، با مزیت‌ها و استعدادهای استانتان، با مشکلات و دردها، آشنا شده‌ام. دلم در کنار شماست و عزمم برای شما.

استان مازندران با وسعت ۲۴ هزار کیلومتر مربعی‌اش، با جمعیت ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار نفری‌اش، خوش‌نشین نقشه ایران است و سهم قابل ملاحظه‌ای در روند توسعه ایران اسلامی دارد. مازندران قطب کشاورزی و تولید محصولات دامی و لبنی کشور است. نیمی از برنج برداشت شده در ایران، در مازندران کشت می‌شود و ۱۰ درصد گوشت قرمز و سفید، هدیه مازندران به ایران است. ایران امنیت غذایی خود را مدیون این خطه سبز شمالی است. رتبه نخست تولید مرکبات و رتبه دوم در تولید محصولات کشاورزی، ظرفیت بالای مازندران را نشان می‌دهد.

دست آفرینش با در امتداد قرار دادن دریا و جنگل و دشت و در اختیار قرار دادن بیش از ۲۵۰ معدن، فرصت‌های بی‌نظیری برای استان فراهم کرده است. همجواری با چهار کشور ترکمنستان، قزاقستان، روسیه و آذربایجان، بهانه خوبی برای داشتن بازارهای صادرات و گردش چرخ گردشگری است.

❑❑ سلام به مردان و زنان مازندران، سرزمین همیشه سبز ایران؛ سلام به سرزمین شهیدان، به سرزمین سادات علوی؛ سلام به استان همواره در رکاب ولایت؛ سلام به مازنداران؛ سلام به دماوند، به کوه‌های همیشه سرفرازش، سلام به خزر، به دریای همیشه آرامش؛ سلام به مردان و پسران چون کوه استوارش؛ سلام به همه زنان و دختران دریا دل سرزمین شمالی ایران؛ سلام به دیار ملاصالح‌ها و شیخ فضل الله‌ها، سلام به دیار قهرمانان، نام آوران و مدال آوران ورزش ایران؛ سلام به تمدن چند هزار ساله گوهر تپه، سلام به همه مردان و زنان ساری، بابل، آمل، قائم شهر، بهشهر، چالوس، نکا، بابلسر، تنکابن، نوشهر، فریدون کنار، رامسر، جویبار، محمود آباد و نور. سلام به روزهای خوب حماسه، به شهرهای هزاران سنگرو شهدای خان طومان.

❑❑ مردم شریف مازندران، دیار پرافتخار علویان، خوشحالم که از شبکه استانی، در کنار شما و برای شما سخن می‌گویم. چقدر دوست دارم هر چه زودتر فرصتی فراهم شود در کنارتان بنشینم، سراپا گوش شنیدن دردها و غصه‌هایتان باشم، شاهد پیشرفت‌ها و افتخارسازی‌هایتان باشم.

❑❑ سخن گفتن از امکانات و استعدادهای استان، سخن گفتن از مشکلات و راه‌های برون رفت از آن، در این برهه مشارکت عمومی در تصمیم سرنوشت ساز، اعلام شنیدن صدای شما و نشان از عزم دولت کرامت برای آبادانی روز افزون استان شماست.

■ مشکلات و مسائل اساسی به همراه راهکارهای دولت مردمی

امروز که در کنار شما و برای شما، آماده تشکیل دولت مردمی برای ایرانی قوی هستیم، می‌دانم مازندران، این نگین استان‌های شمالی، علی‌رغم داشتن همه سرمایه‌ها، از فقدان برنامه‌ای جامع برای توسعه رنج می‌برد. می‌دانم در بخش کشاورزی و باغداری، نبود صنایع تبدیلی، نبود پایانه‌های صادراتی، گرانی افسار گسیخته سم و کود و ابزار کشاورزی، سهم کوچک بیمه‌های ضمانت کشاورزی در پرداخت خسارت‌ها و دیر هنگام رسیدن اعتبارات، مشارکت نکردن دولت در آمایش سرزمینی محصولات کشاورزی، همه شما را آزار می‌دهد.

استانی با این همه ظرفیت و جوانان و نخبگان و بزرگان دلسوز نباید فقدان هدف‌گذاری تولید و بی‌توجهی به خرید تضمینی محصولات توسعه نیافتگی کشاورزی صنعتی و واردات بی‌هنگام و بی‌رویه محصولات کشاورزی، امنیت کشاورزی و باغداری را با چالش جدی مواجه کند. نگرانیم که تولید کنندگان محصولات باغی و زراعی، خود مصرف کنندگان دائمی شوند. می‌دانم دلالان، ثمره زراعت‌ها و باغ‌های شما را به بهایی اندک می‌خرند و راه‌های نرفته را یک شبه طی می‌کنند. می‌دانم که دولت‌ها در قطع دست درازی دلالان موفق نبوده‌اند و با وجود هزاران وعده، برای گرفتن بهای واقعی زحمتان تلاش کافی نکرده‌اند.

می‌دانم در بخش دامداری، ناتوانی دولت تدبیر در عدم تخصیص ارز مورد نیاز برای فراهم کردن نهاده‌های دامی، نه تنها استان، که کشور را در تولید محصولات دامی گرفتار کرده است.

متأسفم که بی‌تدبیری و بی‌تفاوتی برخی مسئولین صنایع با کمبود نقدینگی دست و پنجه نرم می‌کنند و تسهیلات در آنجایی که باید گشایش آفرین باشد، گشایش نمی‌آفرینند. می‌دانم شهرک‌های صنعتی با مشکلات زیرساختی، کمبود آب و برق صنعتی، مشکلات حمل و نقل و در دسرهای بانکی مواجه‌اند و به سختی به حیات خود ادامه می‌دهند.

می‌دانم در بخش حمل و نقل، سال‌هاست تکمیل شبکه ریلی معطل مانده است. می‌دانم بهره‌بردن از ظرفیت بنادر امیرآباد، فریدون کنار و نوشهر، مسیر صادرات محصولات استان را پرهزینه کرده است. از ظرفیت محدود جاده‌های استان در ایامی که سخاوتمندانه مهمان‌پذیر مردم ایران هستید، خبر دارم. می‌دانم ضعف زیرساخت‌های جاده‌ای، شریان حیات را برایتان کند و حادثه آفرین کرده است. می‌دانم نبض آمد و شده‌ایتان در ایام مهمان‌پذیر چقدر سخت می‌تپد و شما عزیزان چه بزرگوارانه سختی‌ها را تحمل می‌کنید.

می‌دانم در بخش زیست محیطی، انباشت زباله‌ها و جاری شدن شیرابه‌ها، بحران آفرین شده است. کارخانه‌های زباله سوزی و بازیافت، سال‌هاست راهی استان شده، اما هنوز خبری از آمدنشان نیست. حتما در پیچ گردنه‌های بروکرسی ادارای و بی‌همتی مسئولین، گرفتار شده‌اند. می‌دانم این افزایش آلودگی‌های محیطی، با افزایش بیماری‌ها همراه بوده است. می‌دانم کوه خواران و جنگل خواران، زیبایی زیست بوم شما را ربوده‌اند. می‌دانم نفس جنگل‌های ایران از قاچاقچیان چوب به شماره افتاده است و این سرمایه ملی به دامن خطر افتاده است. می‌دانم ارگان‌ها و نهادهای سالهاست وعده رهایی ساحل دریا را به بازی گرفته‌اند. می‌دانم مهار آب‌های سطحی، زیباسازی و سامان‌دهی حاشیه رودخانه‌ها نیز چون ده‌ها طرح خوب دیگر به تعویق افتاده است.

در بخش توسعه امکانات زندگی، خبر از کمبود بیمارستان و امکانات

پزشکی دارم. می‌دانم دسترسی به بیمارستان‌های مجهز در مواقع حساس چقدر برایتان سخت است. از کمبود سرانه ورزشی، مخصوصا سرانه ورزشی برای بانوان زحمت کش و صبور استان خبر دارم. باید اعتراف کنم از افت فشار و نامطلوب بودن کیفیت آب شرب، آن هم در استان پرباران مازندران، دردمندانه با خبرم.

مشکلات را می‌دانم و در کنارشان می‌مانم. می‌دانم که نخبگان و دلسوزان و جوانان چه قدرتی در تحول و شکوفایی این کشور داشتند و اگر همراهی و برنامه ریزی مسئولین را به عنوان حامی و تکیه گاه داشته باشند خود منبع تحول و شورآفرینی هستند و برای گام برداشتن در راه توسعه و بازگشت کرامت، با عزم راسخ حرکت میکنند. مازندران با این همه استعدادهای طبیعی نه تنها نباید هیچ جوان جویای کاری داشته باشد، بلکه با مدیریت، برنامه‌ریزی و آمایش سرزمینی، می‌تواند منطقه اقتصادی ایران و مایه رونق استان‌های همجوار نیز باشد.

دولت با مطالعه امکانات و بررسی شیوه‌های گذر از مشکلات و با بهره بردن از نظریات کارشناسان استانی، با هدف‌گذاری توان دولتی در چشم اندازهای زیر، می‌تواند در افق نزدیک، شکوفایی اقتصادی را به استان بازگرداند:

مدیریت ناکارآمد، افزون بر اینکه استعدادهای و سرمایه‌ها را ویران می‌کند، مقبولیت اجتماعی را نیز کم‌رنگ می‌کند. فساد اداری، ضعف مدیریت دولتی در نظارت بر سرمایه‌های عمومی و هدایت پروژه‌های استانی، فرسایش توان اقتصادی استان را در پی دارد. لازم است هرچه سریع‌تر با استقرار مدیریت کارآمد در سطح استان، صدها پروژه نیمه تمام استان به بهره‌برداری رسد، جلوی زد و بندهای غیرقانونی در مدیریت طرح‌ها گرفته شود و با پشتیبانی مدیران، موانع از کارهای تولیدی زدوده شود. ادارات دولتی باید حامی و پناه مردم باشند و این مهم با رویکرد توجه به تکريم ارباب رجوع و افزایش نظارت‌های سازمانی و مردمی، قابل دستیابی است. می‌دانیم در این مسیر برای پیشرفتی عادلانه، همه امکانات باید عادلانه در اختیار همگان قرار گیرد و از نظارت بر این مهم غافل نخواهیم ماند.

استان مازندران قطب کشاورزی، دامداری و باغداری است. افسوس که ایران و مازندران با بهره‌مند بودن از سرمایه‌های خدادادی، تاکنون به اقتصاد مقاومتی دست نیافته است. افسوس که در دامن بی‌تدبیری‌ها، ایران و مازندران با داشتن سرزمین حاصلخیزی به وسعت کشورهای به‌نام تولیدکننده محصولات باغی و گل‌خانه‌ای اروپایی، نیازمند واردات از آن کشورها باشد و افسوس که با داشتن دشت‌های پرآب هراز، نیازمند علوفه وارداتی هستیم!

دولت مردمی برای ایران قوی، برای حفظ جایگاه تولیدات کشاورزی و دامی استان، افزون بر تعهد به مدیریت منابع، خود را در تأمین نهاده‌های مورد نیاز، حمایت و ایجاد صنایع تبدیلی و فراوری محصولات، رساندن تسهیلات و گشودن درهای صادرات، موظف می‌داند.

مازندران، نگین همیشه زیبا و سرسبز ایران است و می‌تواند قطب اقتصادی-گردشگری کشور باشد. افسوس که ایران و مازندران با بهره‌مند بودن از هزاران جاذبه گردشگری و بوم گردی استان، رودخانه‌ها، آبشارها، تالاب‌ها و طبیعت جنگلی، بی‌بهره از ارزآوری است. مراقبت از اینبه تاریخی استان، فراهم کردن زیرساخت‌های لازم گردشگری و مهمانپذیری، همراه با مراقبت از آسیب‌های زیست محیطی و فرهنگی، در دستور کار دولت کرامت قرار دارد.

دولت می‌تواند با تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری، یا هدایت تسهیلات متناسب با امکانات و استعدادهای استان، در کنار کار تولید باشد. شهرک‌های صنعتی و زیرساخت‌های آن باید به سرعت حمایت و تأمین شوند. حمایت از صنایع کوچک و زود

بازده، حمایت از پرورش آبزیان و ماهی‌های خاویاری، حمایت از صنایع دستی و تلاش برای آماده کردن پایانه‌های فروش و صادرات، بازاریابی‌های داخلی و جهانی، بخشی از حمایت‌های دولت کار و کرامت از مردم نجیب استان خواهد بود.

■ برنامه‌های دولت مردمی

امروز مسکن در سبد هزینه‌های خانواده بخش مهمی را به خود اختصاص داده است. دغدغه مسکن، سدی در راه تشکیل خانواده برای جوانان عزیزمان شده است. تعطیل شدن ساخت مسکن و نظارت ناکافی بر تولید و قیمت گذاری اقلام ساختمانی، چرخه رونق کار و اقتصاد را نیز با مشکل مواجه کرده است. در هشت سال گذشته، نگاه سلیقه‌ای به مسکن، بلکه بی‌اعتنایی به بازار مسکن، مشکلات زیادی به بار آورده است که باید با اقدامات حساب شده، به مجرای طبیعی بازگردد. ان شاء الله دولت می‌تواند با کمک‌های خود، تسهیلات و دریافت آورده‌ای اندک از متقاضیان، صنعت ساختمان را به رونق سابق بازگرداند. با رونق گیری مسکن، افزون بر رونق بازار اشتغال، هزینه سر به فلک کشیده رهن و اجاره خانه، از سبد هزینه‌های خانواده، کاسته می‌شود. طبیعی است برای رسیدن به این منظور نخست لازم است متقاضیان حقیقی پالایش شوند تا سوداگران و دلالان از گردش رقابت حذف گردند.

مدیریت ناکارآمد، همواره مانع بهره‌بری است. استانداری با تلاش شبانه روزی خود، با برقراری عدالت اداری و توجه به عدالت اجتماعی در تخصیص نیازمندی‌ها، می‌تواند

مشکلات را با سرعت قابل ملاحظه‌ای حل و فصل کند. لازم است در کنار این مشارکت دولتی، سازوکار حمایت و نظارت مردمی نیز فراهم شود تا دسترسی به اهداف با سرعت بالاتری تضمین شود.

در این آخرین فراز از دل‌گویه‌هایم با مردم مهربان و صبور مازندران، صادقانه اعلام می‌کنم: ما و همکارانم برای تشکیل دولت، برای بازگشت زندگی شرافتمندانه، آستین همت بالا زده است و بانگاهی فراجناحی و مستقل، دست دوستی و یاری به سمت تمام اقشار جامعه دراز می‌کند. اعتقاد داریم دولت وقتی می‌تواند تمام‌وقت به توسعه و آبادانی مشغول باشد که علاوه بر برخورداری از حمایت مردم و نیروی کار، از نظارت و همراهی آنان نیز بهره‌مند باشد. باور داریم ایران با اراده فساد ستیزی و تدبیر امور، با دوباره شنیدن صدای مردمش، با دوباره شنیدن مشکلات و ارزیابی‌های مردمش، قوی خواهد شود.

... إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ... (الرعد، ۱۱)، خداوند سرنوشت قومی را تغییر نخواهد داد مگر اینکه خود عزم بر تغییر داشته باشند و راه تکرار اشتباه را سد کنند. آبادانی فردای ایران عزیز، امروز در دستان انتخاب شماست.

دولت کار و کرامت در کنار جوانان و نخبگان، عالمان و فرهیختگان، مردان و زنان صبور مازندران، به آبادانی و توسعه می‌اندیشد، به آرمان‌های سبز. در این مسیر در کنار مردم نجیب ایران، استوار و قوی خواهیم ماند و سبزترین آرزوها را برایتان خواستاریم. بار دیگر کام‌روایی شما را در این آزمون سخت، عاجزانه از خداوند می‌طلبیم.

مرکزی

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: مرکزی

قطب صنعتی جمهوری اسلامی

اقتصاد استان

الف: اقتصاد صنعتی:

- پایتخت صنعتی کشور
- وجود صنایع مادر: مانند پتروشیمی - پالایشگاه - آلومینیوم - اذراب - هپکو - کمباین سازی و.....
- وجود ۲۵۷۶ واحد صنعتی
- صادرات به ۵۶ کشور دنیا به ارزش ۵۱۷ میلیون دلار
- ظرفیت سرمایه پذیری داخلی و خارجی
- ب: ظرفیت گردشگری:
- شناسایی بیش از ۲۰۰۰ هزار جاذبه گردشگری
- ۸۵۰ اثر ملی ثبت شده
- صنایع دستی:
- وجود ۸۵۰۰ هزار هنرمند رسمی صنایع دستی در استان مرکزی
- فعال بودن ۱۱۰ رشته صنایع دستی در استان مرکزی
- ج: قطب پرورش گل در کشور:
- پایتخت پرورش گل در کشور
- سابقه گل کاری ۷۰ ساله در محلات
- وجود ۷۰۰ واحد تولید و پرورش گل و گیاه زینتی
- اشتغال مستقیم ۳۰۰۰ نفر

د) معادن و منابع طبیعی:

- سرمایه گذاری ۱۱۴۰ میلیارد ریال سرمایه گذاری بخش خصوصی در معادن
- ذخیره هفت میلیون و ۴۷۱ هزار تن مواد معدنی در استان مرکزی
- بیش از ۴۲ ماده معدنی در استان مرکزی کشف شده است
- رتبه هفتم معدنی کشور با ۵۵۰ معدن و استخراج سالانه ۱۴ میلیون تن مواد معدنی
- وجود ۴۰۰۰ نیروی کار در معادن استان مرکزی
- ر) کشاورزی:
- وجود ۶۷۰ هزار هکتار اراضی باغی و کشاورزی در استان مرکزی
- تولیدات زراعی ۱۸۲۸ تن
- تولیدات باغی ۴۷۸ هزار تن
- دامی ۵۱۶ هزار تن
- شیلات ۶/۳ هزار تن
- تولید انار و طالبی رتبه دوم در کشور
- تولید لوبیا رتبه چهارم کشور
- تولید گوشت قرمز رتبه پنجم کشور
- تولید پسته رتبه ششم کشور
- تولید بادام رتبه هفتم کشور
- تولید کشمش، انگور و گوشت مرغ رتبه نهم در کشور

مفاخر ملی و بین المللی

(الف) علماء دینی: وجود ۵۶ عالم برجسته در جهان اسلام مانند: حضرت امام خمینی (ره) - علامه عسگری (ره) - آقا ضیاء الدین عراقی (ره) - ایت الله العظمی اراکی (ره) - ملا احمد و ملا مهدی نراقی (ره) - میرزا حسن اشتیانی (ره) و...

(ب) سیاستمداران: وجود ۳۹ سیاستمدار طراز اول مانند: امیر کبیر - قائم مقام فراهانی - محمد مصدق و...

(ج) چهره های علمی: بیش از ۴۲ دانشمند و نویسنده مانند عباس اقبال اشتیانی، پرفسور محمود حسابی، دکتر محمد قریب - احسان نراقی و...

(د) فرزندان ادیب: بیش از ۸۹ ادیب برجسته مانند: پروین اعتصامی - بیدل اشتیانی - نظامی گنجوی و...

(ذ) شهدای استان مرکزی: با تقدیم ۵۳۶۳ شهید در دوران دفاع مقدس نقش خود را ایفا کرده است و شهیدان شاخصی مانند: شهید دکتر مصطفی چمران، روحانی شهید محلاتی، شهید اکبرزاده - شهید کاوه نبیری - شهید هاشمی سنجانی و...

• پرفسور حسابی: پدر مهندسی نوین ایران، پدر علم فیزیک در ایران - پدر فرهنگستان ایران

• استاد ابوالقاسم سبحان: پدر کارتوگرافی ایران

• پرفسور پروانه وثوق: بنیانگذار هماتولوژی و انکولوژی نوین در ایران

• استاد احمد پارسا: پدر گیاه شناسی ایران

• عبدالکریم قریب: پدر علم زمین شناسی ایران

• دکتر محمد قریب: بنیانگذار دانش نوین پزشکی کودکان در ایران

• سید عبدالحسین میرسپاسی: پدر علم روانشناسی

تحلیل وضعیت استان

سرزمین استان مرکزی از زمان صدر اسلام تا کنون تراث شیعی را حفظ کرده است به عنوان نمونه شهر آوه به عنوان دومین کانون شیعه در ایران است که نامه امام حسن عسگری (علیه السلام) به مردم آوه و قم نشان از رابطه دیرینه این دیار با ائمه دارد. و با استفاده از ظرفیت مفاخر می توان معضل موجود هویت را در استان مرکزی حل کرد.

وضعیت علمی

(الف) حوزوی:

• سابقه علمی: مقام معظم رهبری در سال ۱۳۷۹ در سفر به استان مرکزی فرمودند: اراک مادر حوزه علمیه قم است

• وضعیت: امروزه استان مرکزی از لحاظ کمی دارای ۳۱ حوزه برادر و خواهر و ۵۰۰ هزار است اما به لحاظ کیفی الان در جایگاه قابل قبولی نیست

• آسیب و فرصت: تعداد ورودیان حوزه در استان مرکزی کاهش پیدا کرده است سال تحصیلی پیش رو فقط ۲۵۰ طلبه برای مدارس علمیه استان جذب شدند - رها کردن تحصیل و اشتغال به شغل های غیر مرتبط با حوزه از آسیب های جدی است - عدم آینده نگری و برنامه ریزی برای طلاب توسط مسئولین - فعال کردن طلاب و استفاده از ظرفیت های آموزشی و فرهنگی آنها برای تاثیر گذاری فرهنگی می تواند فرصت خوبی باشد.

(ب) دانشگاهی:

• سابقه علمی: دانشگاه اراک از سال ۱۳۵۰ تاسیس شده است که

دکتر عبدالکریم قریب موسس دانشگاه اراک بوده است ایشان بنیان گذار علم زیست شناسی در ایران است. می توان به حضور اساتید برجسته ای از جمله دکتر اکبر زنده باف (پدر علم فیزیک لیزر) دکتر بیژن فرخی از برجسته ترین فیزیک دانان ایران - دکتر محمد سلیمان نژاد استاد برجسته فیزیک کوانتوم دکتر ناصر فروغی فر از مفاخر شیمی الی کشور نام برد

• وضعیت: ۶۴ دانشگاه در استان مرکزی وجود دارد و در این ۶۴ دانشگاه ۶۱۱۱۸ دانشجو و تعداد اساتید ۶۱۵۳ می باشد. بیشترین دانشجو را شهر اراک دارد با ۳۲۳۷۵ نفر و کمترین تعداد دانشجو مربوط به شهرستان خنداب است با ۳۷۲ نفر.

از نظر وضعیت کیفی هم دانشگاه اراک در بین ۱۵۰۰ دانشگاه برتر دنیا قرار گرفته است (طبق رتبه بندی تایمز)

• آسیب ها و فرصت ها: ۳۲٪ دانشجویان غیر بومی هستند که می توانند فرهنگ ها و اداب و رسوم مختلف را وارد استان نمایند و تاثیر گذار در فضای فرهنگی استان باشند. بیشترین تعداد دانشجو مربوط به رشته علوم انسانی با ۲۸۶۲۴ نفر است که می تواند جریانات متفاوت فکریو متأثر از غرب را در استان رقم بزند. در عین حال این تعداد دانشجویان استان مرکزی می تواند فرصتی باشد برای آشنایی آنها با مبانی اسلام و مبانی انقلاب اسلامی ایران - استفاده از ظرفیت عظیم دانشجو برای تاثیر گذاری و روشنگری در بین مردم

وضعیت جغرافیایی

• مرکزیت کشور: استان مرکزی بین ۳۳ درجه و ۲۳ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۲۳ دقیقه عرض شمالی و ۴۸ درجه و ۵۶ دقیقه تا ۵۱ درجه ۳ دقیقه طول شمالی از نصف النهار گرینویچ تقریباً در مرکز ایران قرار گرفته است.

• آب و هوای استان مرکزی: آب و هوای استان مرکزی به علت مجاورت با کوه های مرتفع، مجاورت با حاشیه مرکزی ایران، همجواری با بخشی از منطقه حوض سلطان، کویر میقان و حوزه ابریز دریاچه نمک و همچنین قرار گرفتن در محل تلاقی دو رشته کوه البرز و زاگرس دارای آب و هوای متنوع است.

• شاهراه بودن استان مرکزی:

• استان مرکزی سومین استان کشور از نظر تردد مسافران است.

• مسیر تردد کاروانهای اربعین سید الشهداء و حضور مسافران و زائران از کشورهای دیگر در استان مرکزی برای شرکت در راهپیمایی اربعین جهانی سید الشهداء

• همجواری استان مرکزی با دوقطب سیاسی و فرهنگی دینی: همجواری استان مرکزی اب تهران که پایتخت سیاسی ایران است و همچنین قم که پایتخت دینی و فرهنگی است مزیت های را برای استان مرکزی در بر دارد.

مشکلات و مسائل اساسی

۱. وجود مدیران غیر بومی در استان مرکزی
۲. عدم خرید تضمینی محصولات کشاورزی
۳. تعطیل یا نیمه تعطیل بودن کارخانه های استان مرکزی (۳۰ درصد از ظرفیت صنعت استان فعال است که از این ۳۰ هم ۳۰٪ ظرفیت شان فعال هستند)
۴. راههای مواصلاتی استان دچار مشکلات عمده ای از جمله عدم ایمنی - استاندارد نبودن و... هستند
۵. گسترش اسباب های اجتماعی در استان مرکزی
۶. استفاده از نیروی کار غیر بومی در پالایشگاه و پتروشیمی (حتی محصولات خود را هم از داخل استان تهیه نمی کنند)
۷. خصوصی سازی کارخانه های استان و از دست رفتن صنایع مادر و تبدیل شدن آنها به معضلات ملی مانند شرکت هپکو...
۸. به دلیل کشاورزی سنتی در استان و کمبود آب شاهد مهاجرت مردم روستا ها به شهرها هستیم.

۹. کم بودن نشاط اجتماعی استان مرکزی در کشور ما رتبه ۲۵ در نشاط اجتماعی هستیم
۱۰. در بحث سرمایه های اجتماعی ما در کشور رتبه آخر هستیم
۱۱. تصرف کردن زمین های روستایی توسط منابع طبیعی موجب دلسردی مردم از نظام

- شده است مثل روستاهای بخش فراهان
۱۲. ۳۰٪ مردم شهرستان فراهان تحت پوشش کیمره امداد هستند.
  ۱۳. بعضی از مناطق استان مرکزی قطب دامداری بوده اند که به دلیل گرانی علوفه و دریافت وام، مجبور به تعطیلی این مراکز شده است مانند تلخاب شهرستان فراهان
  ۱۴. قاچاق کالا و مواد مخدر (ظرف مدت یکماه ۳۶۱ میلیارد ریال کالای قاچاق کشف شده است
  ۱۵. نرخ بیکاری استان ۸/۱ دهم درصد است
  ۱۶. نارضایتی مردم استان از خدمات دولتی بطوریکه استان یکی به آخر هستیم از نظر تلقی مردم از وجود عدالت
  ۱۷. با توجه به ضریب نفوذ ۹۴٪ اینترنت شاهد تغییر سبک زندگی مردم هستیم
  ۱۸. کاهش ۵٪ ازدواج در استان مرکزی و افزایش ۵٪ طلاق در استان (رتبه ۱۵ کشور در ثبت طلاق رسمی)

چالش ها و راهکارهای دولت مردمی

اقتصاد، صنعت و گردشگری

مسائل اصلی که استان در حوزه اقتصادی، صنعتی و گردشگری با آن ها درگیر است، در چهار بخش کلی مطرح شده است. مشکل

کمبود نقدینگی، مشکل تصفیه خانه های شهرک های صنعتی و اختلاف با سازمان محیط زیست در خصوص جانمایی شهرک امیرکبیر، مشکل ساختار گمرک و حمل و نقل، عدم تحقیق و توسعه در صنعت و جانمایی شرکت ها، چالش های اساسی استان در بخش صنعت و معدن است. اما در بین این مسائل، مشکل کمبود نقدینگی از مسائل کلیدی و عمده استان بوده و برای خروج از رکود و حل مشکلات بخش صنعت و معدن تنگناهای مالی صنایع و رفع آن اولویت دارد. برای حل این مسئله نیز، مهم ترین و تنها سیاست پیشنهادی، ساماندهی صنایع کوچک و متوسط است؛ این سیاست به دلیل اشتغال نزدیک به ۵۰ درصد از مردم در این صنایع و از طرفی لزوم سرمایه گذاری کمتر به منظور افزایش بازدهی، از ارجحیت برخوردار است. در اجرای این سیاست نیز، خوشه سازی و حمایت از کاربرد خوشه ها و تجمع امکانات و دانش صنایع مرتبط با یکدیگر جایگاه ویژه ای دارد.

راهکارها:

- تأمین نقدینگی لازم از طرف بانک ها با رعایت انصاف نسبت به واحدهای صنعتی
- تغییر شرایط لازم برای دریافت تسهیلات مالی
- لزوم تغییر قانون افزایش سرمایه از طریق مزاد تجدید دارایی
- تغییر شرایط لازم برای ایجاد

- تدوین و اجرای طرح احیای تالاب میقان و افزایش حقایق تالاب
- احداث تصفیه‌خانه در کشتارگاه‌ها و شهرک‌های صنعتی فاقد تصفیه‌خانه
- توقف در توسعه اراضی کشاورزی و کاهش وسعت این اراضی با افزایش بهره‌وری در تولید محصول و مصرف اقلام پایه و آب
- افزایش سطح پایداری در فعالیت‌های کشاورزی استان

❧ اجتماعی و فرهنگی

ازجمله مهم‌ترین مسائل اجتماعی و فرهنگی استان مرکزی را می‌توان در دو سطح کلان و میانی طبقه‌بندی کرد. در سطح کلان، چند مسئله قابل اشاره است: (۱) اضطراب اجتماعی ناشی از وضعیت زیست‌محیطی، آلودگی شهری و خطر سلامت؛ (۲) عدم هماهنگی میان برند صنعتی استان با زیرساخت‌های اجتماعی آن؛ (۳) توجه نکردن به کارکرد صنعتی شهر با هدایت، آموزش و جذب نیروی کار موردنظر؛ (۴) عدم هویت استانی و نیز هویت شهری برای شهر اراک به‌عنوان مرکز استان؛ (۵) عدم توجه به نوع، میزان و ترکیب مهاجران واردشده به استان؛ (۶) عدم برنامه‌ریزی در سیستم تأمین اجتماعی برای جمعیت در آستانه پیری؛ (۷) پتانسیل درگیری بر سر منابع محدود زیست‌محیطی مانند آب و

- سطحی و سیلاب؛ ۳. بهینه‌سازی مصرف آب؛ و ۴. بازتعریف راهبرد مدیریت پسماند. راهکارها:
- بازنگری در طرح جامع آلودگی هوای اراک
- توسعه مطلوب و راهبری ایستگاه‌های پایش آلودگی هوا
- توسعه مراکز متمرکز معاینه فنی خودروها و موتورسیکلت‌ها
- اصلاح و بهسازی مدفن پسماند شهرک‌های صنعتی خمین، دلجان و کاوه
- تجهیز بیمارستان‌ها و مراکز درمانی استان به دستگاه بی‌خطر ساز زباله‌های عفونی و یا استقرار سیستم امحاء پسماندهای بهداشتی و عفونی
- تهیه، تصویب و اجرای طرح جامع مدیریت پناهگاه حیات وحش راسوند، منطقه بازرجان، الوند، منطقه اثر طبیعی ملی غار نخجیر، پناهگاه حیات وحش جاسب و منطقه خرقان و ورسان
- ارتقای مناطق شکارممنوع چال‌خاتون، بازرجان، خرقان، پلنگاب ساوه به منطقه حفاظت‌شده و ارتقای کوه‌های امجک و نمک و منطقه وفس و چهرقان به منطقه شکارممنوع، ارتقای منطقه چنار به منطقه حفاظت‌شده و تسریع حذف و اضافه مناطق مدنظر در پناهگاه حیات وحش موته
- تعیین تکلیف و پلمب چاه‌های غیرمجاز

تصفیه‌خانه‌های شهرک‌های صنعتی در مصوبه هیئت وزیران

- ایجاد کمیته حل اختلاف بین سازمان محیط‌زیست و شرکت شهرک‌های صنعتی
- توجه بیشتر به بخش تحقیق و توسعه صنایع با تشویق دولت
- ارتباط بیشتر با پارک علم و فناوری استان
- توجه به مطالعات آمایش استانی و مزیت‌های نسبی استان
- مطالعه کافی در زمینه کارشناسی و ارزیابی هزینه‌ها و فواید ایجاد زیرساخت‌های حمل‌ونقل
- مکانیزاسیون و تجهیز زیرساخت‌های گمرک استان

❧ محیط زیست، آب و کشاورزی

در حوزه محیط‌زیست، آب و کشاورزی نیز، استان مرکزی از ابتدا به‌عنوان یک استان صنعتی کشور هدف‌گذاری شده و حجم صنایع بزرگ و کوچک استان در طول سال‌های گذشته در حال افزایش بوده است. مهم‌ترین مسئله استان مرکزی در حوزه محیط‌زیست، آب و کشاورزی، بارگذاری نامتناسب بر محیط‌زیست است که برای حل آن، چهار گزینه سیاستی محتمل پیش‌روست: ۱. تعدیل بارگذاری محیطی متناسب با توان منطقه در زمینه آلودگی هوا و کشاورزی؛ ۲. مهار و مدیریت رواناب

قدرت اقتصادی به‌ویژه در زمینه پست‌های کلیدی صنعتی. در سطح میانی نیز، عدم هویت شهری و عدم پیوند دانشگاه، صنعت و کنشگران اجتماعی، دو مسئله کلیدی در حوزه اجتماعی و فرهنگی استان به شمار می‌روند.

می‌توان با راهکارهایی چون تقویت هویت محله‌ای، افزایش خدمات فرهنگی و اجتماعی به‌منظور افزایش حضور شهروندان در عرصه‌های عمومی شهری، تقویت وحدت استانی، تقویت و حمایت از شبکه‌های اجتماعی هویت‌ساز در بین شهروندان، در راستای حل مسئله بی‌هویتی شهری گام برداشت.

راهکارها:

- ساخت مراکز تأمین اجتماعی موردنیاز جمعیت سالمند، افزایش تعداد بیمارستان‌ها، افزایش خانه‌های سالمندی و تعریف مشاغل پُربازده
- هدایت دانش‌آموختگان دوره متوسطه عمومی در جهت نیاز واحدهای صنعتی

استان براساس قراردادی شخص، حمایت مالی مدارس ازسوی واحدهای صنعتی و پرورش دانش‌آموزان علاقه‌مند در جهت نیاز دهه‌های آتی صنعت استان

• با حمایت استانداری از فعالان فرهنگی بازنشسته، فرصت ایجاد NGO به این گروه داده شود و در نتیجه، شرایط ساختاری برای پیگیری مطالبات از راهکارهای قانونی فراهم شود.

• فعال کردن دفتر ارتباط با صنعت دانشگاه دولتی اراک

• ایجاد رشته‌های کاربردی متناسب با نیاز ساختار صنعتی شهر اراک در مقطع‌های کاردانی و با رویکرد عملی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای و سایر دانشگاه‌های غیرانتفاعی اراک

• ایجاد دفتر پیوند میان دانشگاه با صنعت با حضور رؤسای دانشگاه‌ها و همچنین رؤسای کارخانه‌های استان و سیاست‌گذاری برای حوزه پژوهش‌ها و ایجاد دوره‌های کوتاه‌مدت موردنیاز صنایع

• سیاست‌گذاری برای تغییر چهره شهری به یک بافت منسجم که روح شهروندی را منتقل کند.

• تدوین برنامه جامع هویت استانی

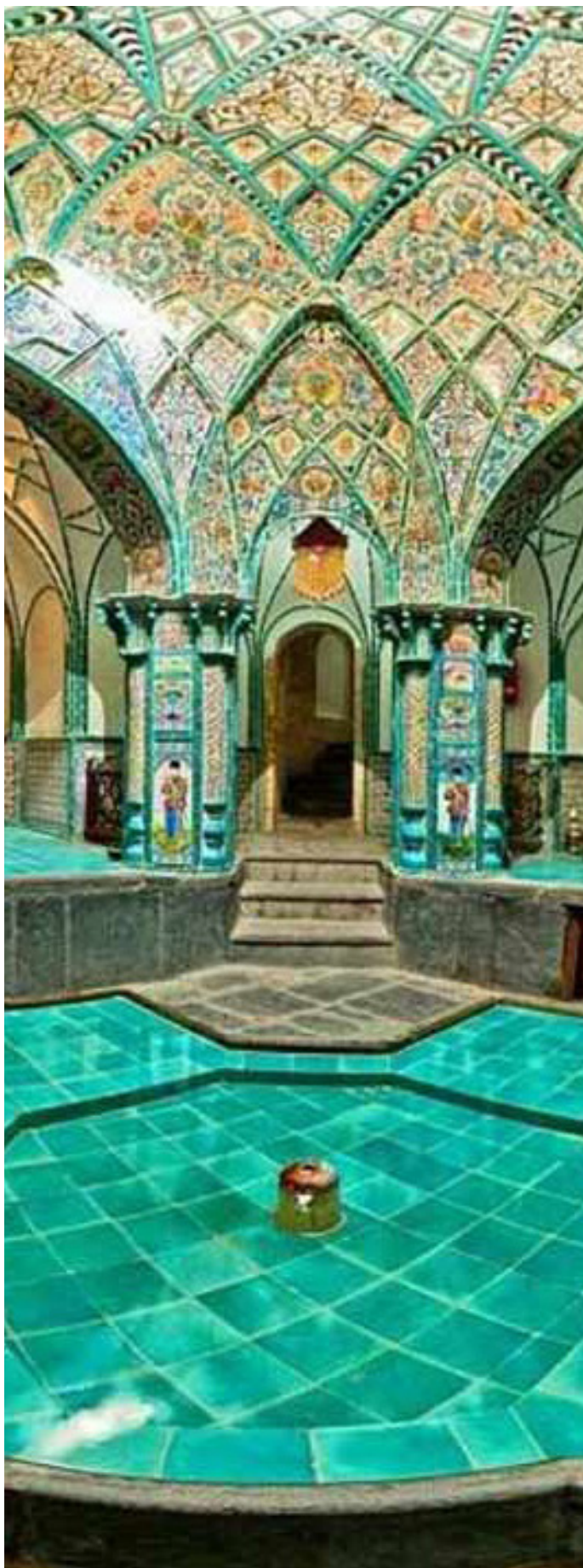
• معرفی و حمایت از آثار تاریخی و میراث فرهنگی استان در ابعاد استانی و ملی، معرفی و ثبت و ضبط آداب و رسوم محلی و ذخایر معنوی موجود در استان، برجسته‌سازی مفاخر استان و شخصیت‌های شناخته‌شده علمی، فرهنگی و سیاسی و همچنین الزام به ارزیابی فرهنگی طرح‌های اقتصادی، عمرانی و صنعتی به‌منظور هویت‌بخشی استان

• هدف‌گذاری جهت ساماندهی مهاجرین وارد شده به استان بر اساس ترکیب سنی، جنسی، تحصیلی و کیفیت نیروی کار آنان

• توجه به افزایش سرانه فرهنگی استان و ساخت فرهنگ‌سراها، کتابخانه‌های عمومی، محافل گفت‌وگوی شهری و نیز افزایش تشکلهای دانشجویی و صنفی

- افزایش اعتبارات حوزه فرهنگی و هنری به منظور اتمام طرح‌های نیمه‌تمام، هم‌اندیشی با هنرمندان و فعالان فرهنگی به منظور مشارکت بیشتر آنان در تصمیم‌گیری‌ها و تدارک برگزاری برنامه‌های بزرگ و رویدادهای هنری و فرهنگی ملی در استان
- فهم دقیق علل نارضایتی این گروه‌ها در ابعاد اقتصادی و سیاسی در قالب طرح‌های پژوهشی
- توجیه رسانه‌های محلی و همچنین شبکه استانی برای اطلاع‌رسانی از وضعیت‌های مثبت استان در سال‌های گذشته و همچنین ارائه آمارهای وضعیت استان که نشان از بهبود وضعیت استان در حوزه‌های مختلف از جمله بیکاری و اشتغال دارد.

اقدامات اساسی دولت مردمی

- صنایع بزرگ باید با سرمایه‌گذاران مردمی برای تکمیل زنجیره ارزش در استان همکاری کنند
- تولید امری مقدس و تولید کننده از بزرگترین جهادگران است. همه با هم به افزایش تولید در استان کمک کنیم
- پتروشیمی و پالایشگاه شازند باید مسئولیت‌های اجتماعی خود در قبال مردم استان را انجام دهند.
- صنایع استان باید نسبت به ارتقاء تکنولوژی خود در جهت بهینه‌سازی انرژی و افزایش بهره‌وری اقدام کنند
- تأمین نقدینگی لازم از طرف بانک‌ها با رعایت انصاف نسبت به واحدهای صنعتی انجام شود
- اراک بعنوان قطب صنعتی کشور جایگاه خود را در زمینه تولید و اشتغال باز یابد
- کشاورزی و دامپروری استان مرکزی که از دیرباز زبانزد محافل اقتصاددست در جهت مکانیزه شده و الگوی صنعتی شدن پیش رود
- توسعه بازار محصولات صنعتی استان با کمک دولت پیگیری شود
- صنایع تبدیلی و زنجیره‌های تکمیلی صنعت و معدن می‌تواند وضعیت اشتغال پایدار استان را در جایگاه ممتاز کشور قرار دهد.
- فرهنگ و آداب و رسوم بومی فاخر مرکزی از حمایت‌های دولت برخوردار خواهد بود.
- توجه بیشتر به بخش تحقیق و توسعه صنایع با تشویق دولت
- مدیریت امور استان باید در اختیار نخبگان جوان شایسته و خلاق قرار گیرد

هرمزگان

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در:

استان هرمزگان

دارالمومنین

سرزمینی که قدمت وجود فرودگاه و مدرسه نوین در آن به بیش از ۱۰۰ سال می‌رسد در مجاورت بیشترین مرز آبی ایران، همواره بهترین نمایانگر فرهنگ و شکوه و عظمت ایران زمین بوده است.

نگاه به هرمزگان نباید به نگاه به یک استان محدود شود. مساحت هرمزگان با کشوری مانند گرجستان برابری می‌کند و جمعیت هرمزگان بیش از دو برابر کشوری مانند قبرس است. از لحاظ منابع فسیلی و معدنی با مجموع چندین کشور و از لحاظ موقعیت جغرافیایی در مهمترین نقطه جهان قرار دارد. هرمزگان بسیار ویژه است و کارهای ویژه هم می‌تواند طلبد. شاید تنها چیزی که می‌توان گفت این است که واژه محرومیت بیشتر برازنده مدیریت‌های ناتوان است تا مردم نجیب و ثروتمند هرمزگان.

شهر هرمزگان مجموعه‌ای از امکانات و فرصت هاست. پارسیان و منطقه ویژه اقتصادیش با سواحلی رویایی، بستک و لنکه با آن پیشینه تمدن و فرهنگ، جزیره زیبای کیش نگین خلیج همیشه فارس، خمیر با صنایع بزرگ و با جاذبه‌های منحصر به فرد گردشگری، جزیره

در ابتدا سلام میکنم بر مردم ولایت مدار استان هرمزگان (۱۳ شهرستان) و سلام به ارواح طیبه شهدای این استان که با تقدیم بیش از ۱۱۰۰ شهید سرآمد است. سلام بر سردار شهید علی حاجبی، سلام بر سرداران شهید اسحق دارا و اسد الله رئیسی شهدای مصاف مستقیم دریایی با آمریکای جنایتکار و سلام بر شهدای جنایت هولناک حمله موشکی آمریکا به هواپیمای مسافربری، سلام بر شهدای مدافع حرم و شهدای سلامت هرمزگان استانی که خاستگاه بسیاری از کهن فرهنگ‌های ایران و بلکه جهان، در طول دهه‌های گذشته نماد همدلی و وحدت بوده است. استانی که هیچ‌گاه جز قول کریمه «سلاماً، سلاماً» از شیعه و سنی هرمزگان شنیده نشد. که برآستی پیوندهای عمیق اجتماعی، تجاری و بعضاً خانوادگی در هرمزگان می‌تواند الگوی جهان اسلام باشد. جای آن دارد که از علمای فریقین در این مقوله نهایت تشکر را ادا نمود.

شاید حضور تقریباً تمام اقوام ایران در هرمزگان را بتوان به دلیل همین خونگرمی و نجابت مردمان هرمزگان دانست.

شهر هرمزگان مجموعه‌ای از امکانات و فرصت هاست. پارسیان و منطقه ویژه اقتصادیش با سواحلی رویایی، بستک و لنکه با آن پیشینه تمدن و فرهنگ، جزیره زیبای کیش نگین خلیج همیشه فارس، خمیر با صنایع بزرگ و با جاذبه‌های منحصر به فرد گردشگری، جزیره عجایب هفت‌گانه قشم بزرگترین جزیره خلیج فارس و دریای عمان، جزیره شهدا یعنی هرمز با بیشترین تنوع رنگ خاک در جهان و آن چشم‌اندازهای منحصر به فرد، میناب کهن که قرن‌ها مرکز تجارت و توجه جهانی بوده است، رودان، بهشت هرمزگان، سیریک با تالاب آذینی بسیار دیدنی و زیبا، جاسک سرزمین ماهی و تجارت، بشاگرد و حاجی آباد حاصل خیز و خود بندرعباس شاهراه اقتصادی ایران و جهان و محل صنایع مادر و بزرگی چون پتروشیمی، فولاد، آلومینیوم، کشتی‌سازی و ...

مشکلات و مسائل استان

نیروهای مورد نیاز صنایع استان

- مشکلات جدی زیست محیطی با ورود فاضلاب خام شهری و پس آب های صنعتی کارخانجات، مزارع پرورش میگو و کشتی ها در خلیج فارس و دریای عمان
- صید ترال و آسیب های جدی به زیستگاه های جانوران دریایی و به مخاطره افتادن زنجیره تامین غذای نسل آینده
- کمبود و به نوعی فقر سرانه فضای ورزشی، آموزشی، هنری و فرهنگی و توزیع ناعادلانه همین اندک موجودی

مسائل اساسی و برنامه های دولت مردمی

۱. نگاه به سواحل مکران (از سیریک هرمزگان تا چابهار سیستان و بلوچستان) باید نگاهی استراتژیک و پایه ای باشد. ظرفیت های موجود در مکران می تواند تامین کننده نیاز یک کشور به بزرگی ایران باشد. محرومیت برانده مکران نیست. مکران قطعا به دروازه اصلی ورود و خروج سرزمینی تبدیل خواهد شد و آینده ای کاملا متفاوت باید در انتظار مکران باشد.
۲. مناطق آزاد تجاری و منطقه های ویژه اقتصادی مهم کشور، در هرمزگان قرار دارند. در واقع موقعیت سوق الجیشی و ژئوپولیتیک، هرمزگان را به یکی از مهمترین نقاط ترانزیت جهانی سوخت و کالا بدل کرده است. اما این ظرفیت آنچنان که باید، موجب بهره برداری

- بییکاری
- نبود راه روستایی در بسیاری از روستاها و نبود راه مناسب و پل در بسیاری از بخش ها
- مغفول ماندن ظرفیت ترانزیتی بندر شهید رجایی به دلیل دیپلماسی اقتصادی ضعیف بخصوص در آسیای میانه
- برخی واگذاری های نامعقول و بعضا رانت آلوده که علاوه بر اتلاف منابع عمومی منجر به مشکلات کارگری و بعضا امنیتی شده است.

- بافت های فرسوده بخصوص در شهرستان بندرعباس
- آسیب های اجتماعی بخصوص در شهرستان بندرعباس
- کم آبی و توزیع نابرابر آب
- کمبود متخصص و فضای بیمارستانی و درمانی به دلیل طولانی شدن روند احداث بیمارستان های در حال ساخت شهرستان بندرعباس و نبود بیمارستان مناسب در بقیه شهرهای استان
- مشکلات مربوط به فروش محصولات کشاورزی و باغی
- عدم آمادگی کافی برای مبارزه با هجوم ملخ و سایر آفات
- عدم اعطای مجوز صید به صیادان سنتی
- قاچاق سوخت و عدم تفکیک کوله بر سوخت از قاچاقچی های کلان
- عدم تناسب رشته های دانشگاهی با

عجایب هفت گانه قشم بزرگترین جزیره خلیج فارس و دریای عمان، جزیره شهدا یعنی هرمز با بیشترین تنوع رنگ خاک در جهان و آن چشم اندازهای منحصر به فرد، میناب کهن که قرن ها مرکز تجارت و توجه جهانی بوده است، رودان، بهشت هرمزگان، سیریک با تالاب آذینی بسیار دیدنی و زیبا، جاسک سرزمین ماهی و تجارت، بشاگرد و حاجی آباد حاصل خیز و خود بندرعباس شاهراه اقتصادی ایران و جهان و محل صنایع مادر و بزرگی چون پتروشیمی، فولاد، آلومینیوم، کشتی سازی و ...

ظرفیت های استان هرمزگان

- مناطق آزاد تجاری کیش و قشم
- مناطق ویژه اقتصادی بندرعباس و پارسیان
- سواحل مکران
- منابع گاز و معادن متعدد
- ظرفیت بندری و ترانزیتی بزرگ بخصوص در بندر شهید رجایی شاهراه کریدور شمال جنوب
- ابر پالایشگاه ستاره خلیج فارس
- فولاد هرمزگان و فولاد کاوه
- مجموعه هرمز آل و آلومینیوم المهدی
- صنایع کشتی سازی
- شیلات هرمزگان
- کارخانه تولید سیمان خمیر

استان و کشور نشده و بلکه متأسفانه بدلیل برداشت غلط از ماموریت مناطق آزاد تجاری، موجبات هدر رفت منابع ارزی و فرصت های اقتصادی را پدید آورده است. این مهم فقط با اصلاح نگاه به ذات ماموریت منطقه آزاد قابل ترمیم است.

از سویی تمديد قانون معافیت مالیاتی مناطق تجاری و یا حداقل تعدیل آن به گونه ای که اهداف تشکیل این مناطق احیا شود، می تواند به دلگرم شدن صاحبان صناعی که با امیدهای فراوان در این مناطق سرمایه گذاری کرده اند بیانجامد. فراموش نکنیم که قبل از اینکه این مناطق به منطقه آزاد تبدیل شوند عمدتاً جزایری خشک و بی امکانات بوده اند و پاسداشت اعتماد سرمایه گذارانی که بجای سرمایه گذاری در آن سوی سواحل، این قسمت از وطن خود را برای احداث هتل و کارخانه انتخاب کرده اند بر حاکمیت واجب و بلکه ضروری است.

۳. مغفول ماندن انواع راه های تولید ثروت از دریا در مقوله اقتصاد دریا محور موجب شده است که سواحل جنوبی و مشخصاً هرمزگان، بجای آنکه در جریان توسعه مورد غبطه سایر نقاط کشور باشد، بعضاً در برخی مناطق، از محرومیت تلخی رنج می برد. هرمزگان به دلیل تنوع اقلیم ها و بخصوص

اقلیم دریایی و جزایر عجیب و منحصر به فرد می تواند قطب گردشگری ایران و منطقه باشد. اقتصاد گردشگری و سایر انواع اقتصاد معطوف به دریا در هرمزگان قابل بنا گذاری است و غفلت از بکارگیری این میزان نعمت خدادادی، تأسف برانگیز است.

۴. عدم توسعه هرمزگان
بزرگترین چالش هرمزگان، عدم توسعه متوازن است که ما با راه اندازی ستاد توسعه هرمزگان این عقب افتادن را جبران خواهیم کرد. توسعه را باید جریانی چند بعدی دانست که مستلزم تغییرات اساسی در مباحث اجتماعی، طرز تلقی عامه مردم و نهادهای مالی و نیز تسریع رشد اقتصادی، کاهش نابرابری و ریشه کن کردن فقر است. سه اصل و ارزش اساسی: ۱- معاش زندگی ۲- اعتماد به نفس ۳- آزادی را به عنوان اصول حاکم در زمان کنونی برای تعریف زندگی بهتر می باشد و این سه اصل برای درک معنای درونی توسعه لازم است.

فعال سازی ظرفیت های استان: ضرورت فعال سازی بازارچه های مرزی با نگاه بهره مندی ساکنان ساحل نشین، رشد و توسعه مناطق مرزی و نگاه ویژه بازرگانی به آن داشتن، می تواند عامل مهمی در جلوگیری و کاهش گرایش به قاچاق در سطح خرد باشد.

روشن است که توسعه این مناطق بجز از طریق سرمایه گذاری های دولتی، امکان پذیر نخواهد بود. بخش خصوصی به دلیل بازدهی پایین حاضر به سرمایه گذاری در این مناطق نخواهد بود.

اقتصاد دریا: ما ۳ هزار کیلومتر با دریا ارتباط و ساحل داریم؛ اما سهم ما از اقتصاد دریا سه درصد و یا در خوشبینانه ترین حالت چهار درصد است؛ در حالیکه بسیاری از کشورهای توسعه یافته که ارتباط آن ها با دریا از ما کمتر است، گاهی تا ۵۰ درصد تولید ناخالص ملی شان مربوط به اقتصاد دریاست.

۵. مهاجرت به شهر بندرعباس
یکی از مهم ترین دلایل مهاجرت به شهر بندرعباس، وضعیت به شدت نامساعد مناطق مجاور این شهر است. بنابراین، راه کار اصولی کاهش فرایند مهاجریذیری بهبود مناطق مهاجر فرصت در مناطق مجاور است.

۶. بیکاری
آمار بیکاری در استان هرمزگان در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۱.۵ درصد بوده است. عدم اشتغال معضل مهمی در استان است که سبب بروز آسیب های اجتماعی نیز می شود. عمده اقدامات اقتصادی تعریف شده در استان نتوانسته است مردم بومی را درگیر کند (لزوم توجه به ظرفیت های استانی در تصمیم

گیری‌ها).

راهکار: حفظ و ارتقاء پشتیبانی های لجستیک ترانزیت داخلی و خارجی و حمل و نقل و خدمات صادراتی در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت با افزایش سرمایه گذاری بیشتر با توجه به مزیت نسبی سرمایه گذاری در بخش ارتقاء خدمات دریایی نظیر به روزرسانی بنادر، مقررات زدایی و .....

۷. صید ترال

چند سالی است که با مجوز سازمان شیلات مرکز، مجوز صید فانوس ماهی به روش ترال به برخی از شرکت‌ها داده شده است. این مجوزها برای عمق بیشتر از ۲۰۰ متر است. اما برخی از شرکت‌های طرف قرارداد، مجوز صید خود را به کشتی‌های چینی واگذار می‌کردند. هر یک از مجوزها به قیمت ۱۵ هزار دلار واگذار می‌شد در صورتی که بابت هر یک از آنها ۳ میلیون تومان به حساب سازمان شیلات واریز می‌شود. همچنین کشتی‌ها در انجام صید از قرارداد تخلف کرده و در آب‌های نزدیک به ساحل و کمتر از ۲۰۰ متر صید می‌کردند. با توجه به روش صید و نوع تور مورد استفاده، تمام ماهی‌های موجود صید می‌شوند و برای همین برای صیادان بومی

مشکل ایجاد می‌گردد. نیروی دریایی سپاه با برخی از کشتی‌های صید ترال برخورد کرده است اما هنوز تعدادی از این کشتی‌ها فعال هستند و طبق اظهارات، فعالیت سایر کشتی‌ها نیز در حال آغاز است. تا قرارداد اصلی ابطال نشود، وضعیت بهبود نمی‌یابد. که مصمم در لغو این امتیازها هستیم.

۸. واگذاری مزارع میگو

استانداری هرمزگان از دو سال پیش طرح واگذاری مزارع میگو را در راستای توسعه اشتغال در استان آغاز کرده است. در این طرح حدود ۲۵ هزار هکتار زمین به افرادی که عموماً غیربومی بوده واگذار شده است. در واگذاری‌ها ابهاماتی وجود دارد و گفته می‌شود به افراد خاص واگذار شده است و احتمال سواستفاده از آن بسیار زیاد است. مردم بومی نیز به این امر معترض هستند. این احتمال وجود دارد که بعد از چند سال این اراضی تغییر کاربری داده شوند. خصوصاً با توجه به اینکه همزمان پروژه اتوبان ساحلی از بندرعباس به بندر تپاک طراحی و آغاز به کار شده است که بر ارزش زمین‌های واگذار شده بسیار تاثیرگذار است. البته شورای

حفظ بیت‌المال در ماه‌های اخیر مصوبه‌ای داشته است که ایرادات این نوع واگذاری را برای موارد بعدی مرتفع کرده است اما مساله واگذاری‌های کنونی که بالغ بر ۲۵ هزار هکتار است، همچنان باقی است.

۹. خصوصی‌سازی کارخانه آلومینیوم المهدی و هرمز

سازمان خصوصی‌سازی ۷۷.۲۲ درصد سهام المهدی و ۱۰۰ درصد هرمز را اسفند سال ۹۳ به شخصی با نام محسن علیمحمدی واگذار می‌شود. این واگذاری از همان ابتدا ابهامات فراوانی (خصوصاً در زمینه ارزش‌گذاری) وجود داشته است که دو سازمان بازرسی و دیوان محاسبات نیز درباره آن گزارش می‌دهند. همچنین بارها مورد اعتراض نمایندگان مجلس قرار می‌گیرد. در سال ۹۷ و پس از عدم انجام تعهدات توسط خریدار و تجمعات کارگری، واگذاری جدید انجام می‌شود و در بهمن ماه شرکت مپنا عهده‌دار امورات کارخانه می‌شود. به نظر می‌رسد واگذاری جدید مساله را به طور کامل حل نکرده است و تعهداتی از فرد قبلی باقی مانده است که پاسخ به آنها موجب اختلال در امورات کارخانه می‌شود.

"LNG

- ارتقای جایگاه کشور در حوزه شیلات
- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های جدید بخصوص بيو تکنولوژی دریایی، ارتباطات و افزایش خطوط دریایی داده ها
- همکاری با شرکت های بین المللی با تجربه در هوشمند سازی پنجره واحد خدمات بندار، گمرکی و تجاری
- ارتقای جایگاه کشور در منطقه در حوزه بندار با ایجاد ترمینال اختصاصی غلات
- ارتقای جایگاه کشور در منطقه در حوزه بندار قله معدنی با ایجاد ترمینال مدرن اختصاصی شناورهای فله معدنی سایز بزرگ
- تکمیل موج شکن های مردمی و ساخت موج شکن های مردمی جدید تا افق اولیه طرح (۳۰۰ موج شکن) در جهت افزایش امنیت دریایی و توسعه روستاهای
- تقویت سرمایه گذاری در حوزه گردشگری آکواریومی بندری (اشنوداریم) زیستگاههای طبیعی دریایی و گردشگری غواصی
- توجه ویژه به فضای بکر و گردشگری کوتاه و طولانی بین مکران و خلیج فارس
- توجه ویژه به گردشگری های طولانی مدت یک تا دو هفته ای دریایی بین استانی و منطقه

توسعه ای سال های گذشته مغفول مانده است. در بند ۲۱ سیاست های کلی برنامه ششم توسعه که از سوی مقام معظم رهبری به دولت ابلاغ شده، توسعه محور چابهار- خرمشهر با تاکید بر توسعه سواحل مکران مورد تاکید قرار گرفته است. از ظرفیت های این منطقه مهم و استراتژیک غفلت شده و این منطقه از کشور از رونق چندانی برخوردار نیست. ضروری است در توسعه این مناطق تلاش شود و ساکنان آن را افراد بودمی، انقلابی، میهن دوست تشکیل دهند و اجازه داده نشود این مناطق در اختیار غیر بومی ها قرار گیرد.

❖ اقدامات اساسی دولت مردمی

- باز کردن فضای مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی
- تکمیل بندار موجود در حال ساخت
- جمعیت نیازهای مجتمع های مختلف جهت کاهش هزینه های بندری و خدمات تجاری و ترانزیت خارجی
- توسعه بندار و ایجاد بندر جدید در منطقه جاسک (سواحل مکران) و چابهار
- توسعه ناوگان دریایی تانکر "گاز طبیعی بر

۱۰. پروژه نور

آقای علیمحمدی پروژه نیمه تمام نور را از دفتر امام جمعه وقت خریداری کردند. در این پروژه تعدادی از مردم سرمایه گذاری کرده اند. اما خریدار خود را موظف به پاسخگویی به آنها نمی داند. این مساله مورد اعتراض سرمایه گذاران قرار گرفته و حتی در مراسم تودیع امام جمعه سابق انعکاس داشته است. در یک ماه گذشته شورای تامین استان در جلسه با خریدار، او را موظف به تعیین تکلیف سرمایه گذاران می کند.

۱۱. بازارچه های مرزی

در حال حاضر استان ۲۰ بازارچه مرزی دارد که طبق اظهار مسئولان سازمان اطلاعات سپاه فعال نیستند. این بازارچه ها می تواند در تامین معیشت مردم موثر باشد. در صورت برنامه ریزی مناسب می تواند پنجره ای برای صادرات محصولات کشاورزی به بازارهای همجوار از جمله عمان باشد.

۱۲. عدم توسعه مکران

در سیاست های کلی برنامه ششم توسعه به طور مشخص توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور حد فاصله چابهار تا خرمشهر، مورد تاکید قرار گرفته؛ منطقه ای که در برنامه های

نقش استان در پهنه ملی

شیلات هرمزگان تامین کننده غذای دریای کل کشور است و پالایشگاه بزرگ ستاره بندرعباس کشور را از واردات بنزین خودکفا نموده است. صنعت های عظیم دیگر که در هرمزگان موجود هستند هر یک به تنهایی می توانند در ورود ارز به کشور نقشی حیاتی ایفا نمایند و بنادر هرمزگان راه اصلی ورود و خروج کالای کشور هستند.

نقش استان در سطح بین الملل

تنگه هرمز به عنوان شاهراه تجارت جهانی در هرمزگان قرار دارد و بنادر مهم این استان از جنبه تجاری و امنیتی از مهمترین مناطق کشور به حساب می آیند.

جوانان و نخبگان استان هرمزگان عزیز مردم غیور برادران اهل تسنن و تشیع به فضل الهی و به کمک شما عزیزان خواهیم توانست این استان را سرآمد در تمامی حوزه های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی نماییم و این زینده شماسست و ان شاءالله دولت مردمی ایران قوی شکل خواهد گرفت ان شاءالله

- ایجاد نظام ترانزیت خارجی با شاخص های بین المللی قابل اندازه گیری خدمات کیفی برای مشوق های بیشتر در زمینه استفاده از کریدور جمهوری اسلامی ایران.
- توسعه حمل و نقل ترکیبی و افزایش ترانزیت سالانه ۱۰ میلیون تن با توسعه و تکمیل شبکه های حمل و نقل و توزیع بر روی سه محور بندر-راه آهن (با محوریت برنامه جامع ایران-چین)
- هوشمندسازی بنادر

نقش استان در تعامل با استان های همجوار

- موقعیت خاص تجاری و ترانزیتی استان هرمزگان بهترین یار استان های همجوار است
- تقویم زراعی و باغی متفاوت با توجه به گرمای هوا باعث شده است که هرمزگان بتواند در فصل هایی که سایر استان های همجوار امکان کشت ندارند نسبت به تامین نیازهای آنها اقدام نماید.
- امکان گردشگری پاک و بخصوص استفاده از ساحل هرمزگان در فصل های پاییز و زمستان از مزیت های هرمزگان برای استان های همجوار است.

- ای در خلیج فارس، دریای عمان و خزر جزایر کوچک - نظیر هرمز - هندورابی - هنگام
- فضا سازی جهت حضور کشور در بازار بزرگ بانکرینگ شناورهای عبوری از تنگه هرمز با ایجاد ترمینال های اختصاصی انبارش و توزیع سوخت
- حمایت از طرح های کشاورزی دریایی جهت کاشت و تولید جلبک دریایی برای صادرات
- حضور شرکت های دانش بنیان خصوصی جهت ارتقاء دانش بیوتکنولوژی دریایی و از جمله حوزه بسیار کلیدی تغذیه ای، بهداشتی، غذای دام و دارویی، مصارف صنعتی و خانگی گسترده جلبک
- ایجاد پایگاه ملی تحقیقاتی تولید برق از امواج دریای در سواحل دریایی عمان
- تدوین و اجرای مدل قدرت کلان دریایی (شامل سیاست اقتصادی و سیاست خارجی است که با راهبرد تقویت اقتصاد دریایی غیره نظامی و تقویت ناوگان نظامی عملیاتی خواهد شد).
- تدوین و اجرای سیاست نامه دریایی با رویکردی سیستمی، جامع و یکپارچه در چارچوب توسعه پایدار و چهار شاخص اشتغال، سرمایه گذاری، درآمد و هزینه (شامل محورهای چهارگانه سنتی و هشت گانه دانش بنیان).

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: همدان

استان تمدن خیز و فرهنگ دوست

❑❑ مشکلات و مسائل اساسی

- در آخرین رتبه بندی استان‌های کشور از لحاظ بهبود فضای کسب و کار کشور، استان همدان دارای رتبه یازدهم در بین استان‌های کشور قرار گرفته است که این رتبه نیز نپا می باشد و متأسفانه در حال سقوط به رتبه‌های پائین تر نیز می باشد. (مرجع: اتاق بازرگانی ایران، گزارش مدیر کل اقتصاد و دارایی استان همدان)
- در رتبه بندی اقتصادی و در آخرین رتبه بندی استان‌های کشور از لحاظ سرمایه گذاری صنعتی با مقصد داخلی و فعالیت تولیدی، استان همدان در رتبه ۱۵ و در میانه جدول کشوری قرار گرفته است. (اتاق بازرگانی ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس و ...)
- در رتبه بندی شاخص کیفیت زندگی در بین استان‌های کشور در سه مؤلفه اقتصادی، محیطی و اجتماعی استان همدان در انتهای جدول و رتبه ۲۷ قرار گرفته است. (اتاق بازرگانی ایران)
- در رتبه بندی وزارت صنعت معدن تجارت، استان همدان از نظر جایگاه بخش صنعتی، بازرگانی و خدماتی در بین ۱۵ استان دوم جدول قرار گرفته است. (سایت وزارت صمت، گزارش آماری مرکز آمار ایران)
- بر اساس آمار رسمی سازمان صمت در استان همدان و همچنین مصاحبه‌های رسمی مسئولان استان مجموع واحدهای تولیدی استان را ۱۲۱۰ واحد گزارش نموده اند. طبق گزارش ارسال شده به وزارت کشور

❑❑ دارالمومنین و دارالمجاهدین و دیار بزرگان و ۸۰۰۰ شهید استان همدان، شهر و دیار حبیب جبهه مقاومت سردار شهید حاج حسین همدانی مرد خستگی ناپذیر جبهه ها، سلگی ها، چیت‌سازیان‌ها، حاج ستارها، شهبازی‌ها و مظاهری‌ها، خوش لفظ‌ها و ... علمایی همچون: آیت الله مدنی، آیت الله آخوند ملاعلی معصومی همدانی، آیت الله بهاری، ملاحسینقلی شوندی همدانی، آیت الله نوری همدانی، آیت الله موسوی همدانی، آیت الله میرشاه ولد، آیت الله فاضلیان، آیت الله قدوسی، آیت الله حیدری و آیت الله حمزه‌ای.

❑❑ مشاهیری همچون: بوعلی سینا، باباطاهر و ...
❑❑ مردمانی باهوش، پرتلاش، سخت کوش، خوش ذوق، بصیر، فعال، اهل هنر، دشمن شناسی
❑❑ شهرستان‌های استان: همدان، ملایر، کبودرآهنگ، فامنین، نهاوند، اسدآباد، بهار، درگزین، رزن و تویسرکان.
❑❑ باید همدان را به همدانی‌ها بسپاریم.
❑❑ همدان ۳۲۰۰ سال است که مدنیت و شهرنشینی دارد.
❑❑ همدان با پیشینه و تمدنی که دارد به واقع پایتخت تاریخ و تمدن ایران است و باید بر پیشانی گردشگری ایران بدرخشد.
❑❑ نخبگان همدان می توانند در کشور مشکل گشایی کنند.
❑❑ همدان نباید عوارض بی تجربگی برخی مدیران را بدهد.
❑❑ در همدان، مدیریت بانندی باید جای خودش را به مدیریت انقلابی بدهد.

خود را به هدایت این منابع و بودجه‌ها به سمت نیازها و مطالبات مردمی سوق دهد.

❖ موانع تولید استانی

- ۱- فقدان استراتژی منسجم در جهت تکمیل حمایت و تقویت تولید استان مانند: صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و معدنی
- ۲- سهم اندک اشتغال پایدار در بخش تولید
- ۳- عدم توزیع عادلانه صنایع و کارخانجات در استان
- ۴- عدم سرمایه گذاری بخش‌های بزرگ اقتصادی کشور علی‌رغم قابلیت استان
- ۵- خام فروشی در صنایع و معادن
- ۶- تعطیلی پروژه‌های عمرانی و ساخت مسکن اثرگذار در استان بدلیل نبود منابع مالی و نبود سیاست‌های تشویقی
- ۷- خشک سالی و آسیب پذیر شدن محیط زیست بخاطر عدم مدیریت
- ۸- حضور مدیران غیر حرفه‌ای، مبتدی و غیر بومی در استان و با توجه به اینکه استان تجربه ساز و آزمون آن به تبعیدگاه
- ۹- فرار سرمایه و سرمایه گذار از استان به علت عدم مدیریت صحیح و بروکراسی اداری

❖ راهکارهای دولت مردمی

- ۱- تامین آب مورد نیاز بخش‌های مختلف در استان همدان از طریق استفاده ساخت و تکمیل سدهای مورد نیاز و جمع آوری آب‌های سطحی تغییر الگوی کشت.
- ۲- مدیریت جامع محیط زیست با حفظ و احیاء منابع طبیعی.
- ۳- حمایت از سرمایه گذار واقعی جهت ایجاد امنیت هرچه بیشتر در امر سرمایه گذاری در پروژه‌های اشتغال زا و اثر گذار عمرانی، ساختمانی و کشاورزی.
- ۴- معرفی بهتر همدان به عنوان یکی از قطب‌های اصلی تاریخی و گردشگری ایران از طریق ثبت جهانی آثار فرهنگی و گردشگری.
- ۵- تقویت زنجیره‌های تولید در صنایع دستی از طریق ایجاد شهرک‌های تخصصی صنایع چرم، فرش، سفال و مبل و منبت.
- ۶- افزایش ظرفیت تولید از طریق فعالسازی واحدهای تعطیل یا نیمه تعطیل با پرداخت سرمایه در گردش مناسب و ایجاد ساز و کار تعامل با بانک‌ها از طریق استمهال بدهی واحدهای کشاورزی و صنعتی.
- ۷- تنظیم بازار از طریق تشویق تولید داخلی و اصلاح نظام تولید و جلوگیری از قاچاق
- ۸- تفویض اختیار به استانداران و مسئولین استانی جهت حل مشکلات مردم

حدود یکصد (۱۰۰) واحد به عنوان واحد مشکل دار توسط استانداری (مصاحبه آقای پورمجاهد معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری) و یکصد و پنج (۱۰۵) واحد تملک شده توسط بانک‌ها (گزارش مدیر کل محترم سرمایه گذاری استانداری) و پنجاه و شش (۵۶) واحد مشکل دار در دست دست بررسی کمیسیون کارگری و سیصد و سیزده (۳۱۳) واحد تعطیل و راکد می باشد.

همدان ۲۴۶۵۶ نفر	ملایر ۱۱۰۲۲ نفر	نهلوند ۸۱۴۱ نفر
تویسرکان ۳۵۲۶ نفر	اسدآباد ۳۹۴۸ نفر	کبودرآهنگ ۴۰۸۹ نفر
رزن ۱۸۳۸ نفر	بهار ۳۰۵۲ نفر	فامنین ۱۳۹۳ نفر
درگزین ۹۷۶ نفر	جمعاً تعداد بیکاران برابر ۶۲۶۴۱ می باشد که میانگین نرخ بیکاری برابر ۱۰/۷۷ می باشد	

همدان در سه ماهه زمستان سال ۱۳۹۹ به لحاظ نرخ تورم مسکن سومین استان در کشور بوده است. (رشد ۳۱/۲ درصد بنا بر گزارش مرکز آمار ایران)

❖ ظرفیت‌های استان

- ۱- جایگاه ویژه استان در تولید محصولات: کشاورزی، باغی، زراعی، دامی و صنایع تبدیلی و تکمیلی
- ۲- جایگاه ویژه استان در قطب‌های گردشگری، صنایع دستی و میراث فرهنگی با اعتبار جهانی
- ۳- وجود پتانسیل‌های غنی معدنی با ذخایر بالا و با قابلیت صادرات
- ۴- وجود صنایع بزرگ تاثیرگذار که بر اساس توانمندی‌های استان ایجاد گردیده اند، مانند: صنایع معدنی، پتروشیمی، فولاد و صنایع دانش بنیان
- ۵- موقعیت ممتاز جغرافیایی استان و دروازه ورودی غرب کشور
- ۶- وجود شبکه و زیرساخت حمل و نقل جاده ای، ریلی و هوایی
- ۷- برخورداری از شبکه‌های مناسب انرژی (قرارگرفتن در خط اتیلن غرب کشور)
- ۸- وجود منابع انسانی فرهیخته، متخصص و متعهد و توانمند در اجرای کلیه فعالیت‌های علمی، پژوهشی، فرهنگی، عمرانی، اقتصادی و بهداشتی و درمانی و همچنین برخورداری از مراکز حوزوی و دانشگاهی معتبر در سطح کشور و منطقه
- ۹- بهره‌گیری از موقعیت خاص استان در دسترسی به بازارهای ملی و منطقه‌ای و احیای نقش باستانی خود در جاده ابریشم.
- ۱۰- همدان تنها استانی است در کشور که با ۹ مرکز استان فاصله زمینی بین ۵/۱ تا ۳ ساعت دارد.

❖ برنامه‌های دولت مردمی

❖ پیشنهادات کلان فرااستانی

هم اکنون علیرغم همه پیشرفت‌ها در اهداف جمهوری اسلامی لکن به خاطر عملکرد دهه اخیر در وضعیت ازهم پاشیدگی مولفه‌های اقتصادی هستیم.

بخاطر سو مدیریت در حوزه‌های مختلف؛ استانهای کوهستانی و معتدل، به استانی خشک و بی آب و بی رمق تبدیل شده است.

باید جلوی ساخت و سازها، هتل سازی ها، کاخ سازی‌های اداری که منجر به تجمل گرایی و تشریفات بی حد و حصر اداری گردیده است جای

نگاهی بر مسائل، ظرفیت‌ها و برنامه‌های دولت مردمی در: استان یزد

دارالمومنین

عزیزان یزدی به عنوان نخبه پرورترین استان کشور نسبت به جمعیت خود اعلام میدارم اینست که اهم مواردی که با شما عزیزان در میان خواهم گذاشت بر اساس تحقیقات و همینطور بهره‌مندی از سامانه ملی یاران نخبه دولت مردمی که ما با نام سمین از آن بهره برداری کردیم بدست آمده و با پویش‌های مردمی و اطلاعات مراکز آماری و پژوهشی سعی کردیم تا نسبت به تدوین برنامه اصلی دولت اقدام کنیم. دولت مردمی سعی در ایجاد ایرانی قوی تر دارد، ایرانی قوی ولی نه فقط در حوزه دفاعی، بنده و سایر همکارانم اعتقاد داریم با توجه به پتانسیل این استان میتوان شرایط را برای زندگی بهتر شما عزیزان و سایر مردم ایران زمین رقم زد.

لازم میدانم کلیاتی را با شما مطرح کنم که ان شاءاله در صورت توفیق خدمتگذاری بنده با کمک شما عزیزان خصوصا جامعه نخبه استان و جوانان عزیز انجام خواهیم داد

■ ظرفیت‌های استان یزد

استان یزد هشتمین استان پهناور کشور محسوب میشود، مردم ولایتمدار یزد در طول

سلام و درود به وجود مقدس و نازنین حضرت مهدی و درود به روح پرفتوح حضرت امام و شهدای جنگ تحمیلی و شهدای مدافع حرم و عزیزان از جان گذشته جانباز و ایثارگران انقلاب اسلامی و عرض ارادت ویژه به عزیزان و شما بینندگان بزرگوار یزد، مردم عزیز قنات و قنوت و قناعت، مردم سرتاسر استان یزد، مردم گرانقدر ابرکوه، اردکان، اشکذر، بافق، بهاباد، تفت، خاتم، میبد، مهریز، همه عزیزان اعم از زن و مرد، کودک و جوان و بزرگسالان باتجربه یزدی....

مردم عزیز استان یزد صمیمانه عرض میکنم: وظیفه بنده بود تا برای دیدار و گفتگوی حضوری در میان شما باشم تا در مورد موضوع مهم انتخابات و راهکارهای حل مسایل و مشکلات استان با هم به گفتگو بنشینیم اما بدلیل رعایت پروتکل‌های بهداشتی و شرایط سخت کرونایی بالاجبار از طریق این برنامه با شما هستم. اما همینجا اعلام میکنم که این رابطه دوطرفه است و شما از طریق سایت و ستادهای مستقر در استان می‌توانید مسایل و پیشنهادات سازنده خود را به خدمتگذاران خود اعلام و ارسال کنید. آنچه که به شما

استان پربرکت یزد ظرفیت‌های فراوانی دارد که باید به آن‌ها توجه داشت:

- ثبت شهر یزد به عنوان اولین شهر خشتی جهان در چهل و یکمین اجلاس کمیته میراث جهانی یونسکو که در تیر ماه سال ۱۳۹۶ به میزبانی شهر کراکوف لهستان برگزار گردید
- پتانسیل بالای گردشگری در سطح ایران و جهان به همراه جاذبه‌های متعدد فرهنگی، تاریخی و طبیعی و ظرفیت بالای توسعه‌ی صنعت گردشگری به همراه وجود زیر ساخت‌های لازم از جمله بیش از ۷۰ هتل سنتی، فرودگاه بین‌المللی و دسترسی به خطوط متعدد ریلی
- کشور • پیشتازی دانش آموزان یزدی در کنکور سراسری طی ۲۷ سال متمادی در سطح کشور • وجود بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی و درمانی معتبر با قابلیت ارائه خدمات تخصصی و فوق تخصصی در سطوح ملی و فراملی با ویژگی درمان ارزان قیمت نسبت به کلان شهرهای کشور

حیات انقلاب اسلامی سه هزار و ۸۵۰ شهید و ۹ هزار و ۶۸۵ نفر جانباز سرافراز تقدیم انقلاب کرده‌اند که این نشان دهنده ایمان، ایثار و از خود گذشتگی آن‌ها است.

یزد همواره مهد عالمان، عارفان، اندیشمندان و مجاهدان ملی بوده است و چهره‌های مشهور یزدی فراوانی را در عرصه علم و دانش و فرهنگ ایرانی می‌توان یافت:

- سومین شهید محراب حضرت آیت الله صدوقی
- آیت الله شیخ عبدالکریم حائری یزدی (موسسه حوزه علمیه قم)
- آیت الله سید محمد کاظم طباطبایی یزدی (صاحب کتاب عروه)
- آیت الله سید روح الله خامنی
- ابوالفضل رشیدالدین میبیدی یزدی (مفسر قرآن)
- وحشی بافقی (شاعر بزرگ) و فرخی یزدی (شاعر)
- و بزرگان و مفاخر زیاد دیگر که بردن نام آنها در این مختصر نمی‌گنجد
- برخی دیگر از افتخارآفرینان یزدی که بر تارک این استان شهیدپرور می‌درخشند همیشه مایه ی فخر میهن ما بوده اند، عزیزانی همچون:
- کوچک ترین شهید دفاع مقدس (شهید محمد حسین ذوالفقاری)
- شهید واقعه طبس و اولین فرمانده سپاه یزد (شهید محمد منتظر قائم)
- برادران شهید واقعه‌ای انفجار هفتم تیر

(برادران شهید پاک‌نژاد)

• شهید نخبه قرآنی و رتبه اول مسابقات بین المللی قرآن کریم که در حادثه منا به شهادت رسید (شهید حاج حسن دانش)

در حال حاضر هم این نخبگی و پیشرو بودن ادامه دارد و استان یزد از استان‌های برتر کشور در زمینه‌های مختلف محسوب می‌شود:

رتبه ۱	در اقتصاد دانش بنیان
رتبه ۲	در بازرگانی
رتبه ۳	در نساجی
رتبه ۴	در گردشگری
رتبه ۵	در کشاورزی (گلخانه و تکثیر نهال و گیاهان کم‌آبخواه)
رتبه ۶	در معدن
رتبه ۷	در تعاونی

اما آیا متناسب با این نخبگی و فرهیختگی به مشکلات مردم این استان افتخار آفرین رسیدگی شده است؟

- نمیتوان از وجود نخبگان بزرگ علمی در تمامی علوم نام برد ولی با عدم توجه در بکارگیری نخبگان مواجه بود که منجر به مهاجرت خیل عظیم نخبگان یزدی شده است.
- استانی که دومین ظرفیت تولید گلخانه‌ای کشور را داراست، سومین تولید کننده پسته کشور است، حیف است که با کمبود شغل برای جوانانی است که حدود ۲۷ سال پیش‌تاز قبولی در کنکور سراسری هستند.
- وقتی شهر یزد، اولین شهر خشتی جهان

ثبت جهانی می‌شود و ظرفیت‌های گردشگری وسیع و جذاب استان را مرور میکنیم، بهره مندی از ظرفیت گردشگری محدود ما را به شدت ناراحت میکند چرا که هم شاخص اشتغال را کاهش میدهد و هم انتقال فرهنگ اصیل یزد دارالعلم و دارالعباده را محدود میکند.

- از گردشگری گفتیم، جادارد از گردشگری سلامت متناسب با پتانسیل عالی مراکز درمانی این استان صحبت کنیم. این ظرفیت علیرغم رتبه خوب کشوری و منطقه ای، قابلیت توسعه و ایجاد ظرفیت‌های گسترده تری را برای استان و کشور دارد.
- عزیزان یزدی، استان شما به عنوان ششمین استان صنعتی کشور و تولید کننده نیمی از سنگ آهن کشور، وجود لیاقت وضع اشتغال بهتری را نسبت به الان داراست. رکود صنایع استان به هیچ وجه قابل قبول نیست.
- مشکل عمده این استان موضوع آلودگی هوا در برخی از مناطق استان است که شرایط زندگی و فعالیت را با مشکل مواجه کرده است. این موضوع به صورت خاص در دستور کار همکاران بنده قرار خواهد گرفت.
- مشکل عمده دیگر استان مهاجرت پذیری استان توسط افرادی غیر بومی است که میتوان با مدیریت صحیح توسط نخبگان فرهنگی، اجتماعی و با اشتغال هدفمند و برنامه ریزی خوشه‌های صنعتی استان و شبکه نخبگان، می‌توان این پدیده به ظاهر مزاحم را تبدیل به فرصت برای همه یزدی‌های

عزیز و سایر ایرانیان نمود.

ظرفیت‌های استان یزد

استان پربرکت یزد ظرفیت‌های فراوانی دارد که باید به آن‌ها توجه داشت:

- ثبت شهر یزد به عنوان اولین شهر خشتی جهان در چهل و یکمین اجلاس کمیته میراث جهانی یونسکو که در تیرماه سال ۱۳۹۶ به میزبانی شهر کراکوف لهستان برگزار گردید
- پتانسیل بالای گردشگری پذیرایی در سطح ایران و جهان به همراه جاذبه‌های متعدد فرهنگی، تاریخی و طبیعی و ظرفیت بالای توسعه‌ی صنعت گردشگری به همراه وجود زیرساخت‌های لازم از جمله بیش از ۷۰ هتل سنتی، فرودگاه بین‌المللی و دسترسی به خطوط متعددی کشور
- پیشتازی دانش آموزان یزدی در کنکور سراسری طی ۲۷ سال متمادی در سطح کشور
- وجود بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی و درمانی معتبر با قابلیت ارائه خدمات تخصصی و فوق تخصصی در سطوح ملی و فراملی با ویژگی درمان ارزان قیمت نسبت به کلان شهرهای کشور
- دومین استان معدنی کشور (از ۱۰ معدن فعال کشور در مرتبه جهانی، ۳ معدن سنگ آهن چادرمولو، چغارت و سرب و روی مهدی آباد در استان یزد قرار دارد)
- ششمین استان بزرگ صنعتی کشور
- تولیدکننده‌ی نیمی از سنگ آهن کشور
- وجود شهرک‌ها و نواحی صنعتی آماده و مجهز به امکانات زیربنایی

- وجود صنایع بزرگ و مادر از جمله فولادسازی
- توسعه‌ی برخی خوشه‌های صنعتی از جمله نساجی، کاشی و سرامیک، فولاد،
- قرارگیری در مسیر ترانزیتی اصلی کشور
- وجود منابع سرشار انرژی خورشیدی و بادی
- رتبه ممتاز در تولید سفال و سرامیک و زیورآلات سنتی در کشور
- قدمت دیرینه در ساخت طلا و جواهرآلات
- قدمت دیرینه در صنعت مواد غذایی (شیرینی سازی و فرآورده‌های کنجی)
- قرارگیری در ردیف دو استان برتر گلخانه‌ای کشور
- سومین تولیدکننده‌ی پسته‌ی کشور
- جایگاه برتر حوزه علم و فناوری استان در کشور و رشد اقتصاد دانش بنیان
- جایگاه نخست نسبت نخبگان به جمعیت در سطح کشور
- وجود دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی توانمند و معتبر
- وجود روحیه‌ی کارآفرینی و مشارکت جویی مردم و فعالان اقتصادی-اجتماعی
- علیرغم تمام محدودیت‌ها و چالش‌هایی که پیشروی توسعه‌ی استان قرار گرفته است (از جمله کم‌آبی و محدودیت‌های اقلیمی)، آمارها نشان می‌دهد که متوسط رشد سالیانه‌ی غالب بخشهای عمده‌ی اقتصادی استان یزد از جمله کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات از متوسط کشوری آن در دوره‌ی بلند مدت بیشتر است. بررسی وضعیت تولید ناخالص داخلی استان نشان می‌دهد استان یزد بیش از سهم جمعیتی خود، در تولید ناخالص داخلی کشور سهم دارد. در حالی که تنها ۱/۴

درصد از جمعیت ایران در استان یزد ساکن هستند؛ ولی در مقابل رقمی بالغ بر ۱/۷۹ درصد از ارزش تولید ناخالص داخلی کشور در این خطه‌ی کویری تولید شده است

مشکلات و مسائل استان

بیکاری

اولین و مهمترین موضوع با توجه به تأکیدات چندساله مقام معظم رهبری در اولویتهای هر سال موضوع تولید اعم از جهش تولید و مانع زدایی‌ها و تثبیت و توسعه فرآیند تولید خواهد بود. این استان با اختصاص هشتمین وسعت استانی در کشور و دومین ظرفیت عظیم معدنی متأسفانه با مشکل بیکاری مواجه است.

کمبود آب:

مشکل مهم دیگر مشکل کمبود آب استان است که با پروژه آب دریای عمان قابل حل است که بنده و همکارانم در دولت مردمی و ایران قوی، مصمم هستیم به خاطر مردم استان‌های مرکز ایران، یکبار برای همیشه این مشکل را حل نماییم.

مهاجرت:

- مهاجرت شدید، خالی شدن روستاها و گسترش حاشیه‌نشینی
  - مهاجرت شهروندان توانمند یزدی و نخبگان با سطح بالای علمی به خارج استان و کشور
  - مهاجریزدی بالای یزد خصوصاً از اقشار کم‌سواد و با فرهنگ‌های نامتجانس
- استان یزد مسائل و مشکلات فراوان دیگری نیز دارد که طبق رصد ما به صورت اجمال برخی از آن‌ها عبارت است از:

برنامه‌های دولت مردمی

تکنولوژی و همسازی فعالیت‌های کشاورزی با اقلیم و محیط طبیعی استان.

- بهبود و ارتقای شاخص‌های زیست‌محیطی و گسترش فعالیت‌های حفاظت از محیط‌زیست، منابع طبیعی، ذخایر ژنتیکی و تنوع زیستی با هدف کنترل آلاینده‌ها، مهار پیش‌روی کویر و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی پایه.

- تقویت و توسعه زیرساخت‌های فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات و تبدیل استان به هاب منطقه‌ای.

- توسعه پایدار سهم انرژی‌های نو و تجدیدپذیر و تقویت شبکه‌های تولید، انتقال و توزیع انرژی.

- توسعه پایدار صنعتی و معدنی و تکمیل زنجیره ارزش و خوشه‌های صنعتی مبتنی بر صنایع مزیت‌دار، رقابتی و کم‌آب‌بر با اتکا بر فن‌آوری‌های پیشرفته و دانش بنیان.

- افزایش تاب‌آوری و متعادل‌سازی سکونت در استان، مدیریت و برنامه‌ریزی یکپارچه و تمرکززدایی جمعیت از محور مهریز- عقدا به ویژه در سکونتگاه‌های پیرامون شهر یزد.

- بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانونی موجود در جهت تحقق‌پذیری سند آمایش و تحقق حکمروایی منطقه-ای در نظام تصمیم‌گیری استان.

- پایش، مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و رعایت ضوابط پدافند غیرعامل.
- ارتقاء سرمایه اجتماعی استان مبتنی بر

در دولت مردمی ما در نظر داریم با اتکاء به توان داخلی و ظرفیت‌های نیروهای جوان یزدی، بسیاری از طرح‌ها، ایده‌ها و برنامه‌های دیگر را پیگیری و پیجویی کنیم، نظیر:

مدیریت بهینه تامین، توزیع و بهره‌برداری منابع آب، افزایش بهره‌وری و اصلاح الگوی مصرف.

- اصلاح ساختار کنونی اقتصادی استان در راستای حرکت به سمت فعالیت‌های اقتصادی کم‌آب‌بر.

- توسعه پایدار گردشگری فرهنگی، مذهبی، تاریخی، سلامت و اکوتوریسم با عملکرد ملی و فراملی.

- تقویت زیرساخت‌های لازم جهت تبدیل یزد به یکی از مراکز اصلی ترانزیت و بازرگانی نوین در سطح ملی.

- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقلی و خدمات لجستیکی جهت تقویت نقش ملی و فراملی استان در کریدورهای شمال-جنوب و شرق-غرب.

- توسعه آموزش عالی، خدمات برتر و دانش پایه و تولید علوم نوین جهت پشتیبانی اقتصاد دانش بنیان و پرورش نخبگان علمی.

- تقویت میراث معنوی، فرهنگی و تاریخی غنی یزد و بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی در راستای توسعه استان.

- کنترل کشاورزی سنتی و ارتقای سطح

- تمرکز بخش عمده‌ای از فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی در شهر یزد و محور یزد- اردکان و عدم توازن مطلوب در ساختار فضایی استان

- کمبود شدید اعتبارات عمرانی و عدم تناسب اعتبارات با نیازهای توسعه‌ای استان

- پراکندگی سکونتگاه‌ها و هزینه‌ی واحد بالای خدمات رسانی در حوزه‌ی عمرانی

- مشکلات واحدهای تولیدی استان ناشی از کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش

- آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی ناشی از ترانزیت قاچاق کالا و مواد مخدر

- کمبود زیرساخت‌های مناسب جهت برنامه‌ریزی برای نشاط اجتماعی در استان (عدم امکانات و مکان‌های تفرجگاهی و...)

با توجه به کویری بودن استان و نیز نوع نگاه‌های موجود نسبت به برخی مقوله‌های فرهنگی از جمله برگزاری مراسم جشن، تئاتر و کنسرت‌های موسیقی

- بروز طوفان‌های شن ناشی از گسترش مناطق بیابانی در استان و وجود کانون‌های بحرانی حساس به فرسایش عمدتاً بادی

- نداشتن شبکه‌های حمل و نقل ریلی و جاده‌ای (بویژه آزاد راه و بزرگراه) متناسب با قابلیت‌های توسعه‌ای استان و کمبود راه‌های ارتباطی مناسب در برقراری دسترسی به مکان‌های صنعتی و معدنی

- شیوع بیماری‌های قلب و عروق، سرطان‌ها، دیابت و...

مردم عزیز یزد؛ عزیزان دارالعباده، شهروندان گرامی دارالعلم، مردم دیار خشت و خاک و خاطره، در اینو بر روی این خاک، با خشت‌هایی از تلاش و همت، خاطره ای از ما میتوانیم ایرانی قوی را در همه شئون ملی خواهیم ساخت. عزیزان شهر بادگیرها، به لطف خدا و کمک تک تک شما خصوصا نخبگان عزیز یزدی و جوانان غیور و شاداب این استان، در مقابل تمامی گردهادهای سهمگین بیکاری و تورم و فقر و رکود اقتصادی خواهیم ایستاد و نشان خواهیم داد اگر مسئولین و مردم تحت لوای ولایت و قانون در کنار هم باشند، قطعاً به تمامی اهداف متعالی خود خواهند رسید.

مردم عزیز یزد؛ عزیزان دارالعباده، شهروندان گرامی دارالعلم، مردم دیار خشت و خاک و خاطره، در اینو بر روی این خاک، با خشت‌هایی از تلاش و همت، خاطره ای از ما میتوانیم ایرانی قوی را در همه شئون ملی خواهیم ساخت. عزیزان شهر بادگیرها، به لطف خدا و کمک تک تک شما خصوصا نخبگان عزیز یزدی و جوانان غیور و شاداب این استان، در مقابل تمامی گردهادهای سهمگین بیکاری و تورم و فقر و رکود اقتصادی خواهیم ایستاد و نشان خواهیم داد اگر مسئولین و مردم تحت لوای ولایت و قانون در کنار هم باشند، قطعاً به تمامی اهداف متعالی خود خواهند رسید.

و محروم کشور در زمینه درمان و پزشکی بویژه در زمینه درمان‌های تخصصی و فوق تخصصی

• قطب درمان ناباروری در کشور و منطقه با هزینه‌ی بسیار پائین‌تر نسبت به سایر استان‌های کشور

نقش استان در پهنه ملی

بررسی وضعیت تولید ناخالص داخلی استان نشان می‌دهد استان یزد بیش از سهم جمعیتی (۱/۴۸ درصد) خود، در تولید ناخالص داخلی کشور سهم (۱/۸ درصد) دارد؛ ارزش تولید هر یزدی از ۲۶/۶۷ میلیون تومان در سال ۱۳۹۶ به ۴۸/۹۲ میلیون تومان در سال ۱۳۹۸ افزایش یافته است و همواره در طی دوره بیشتر از متوسط سرانه داخلی کشور بوده است.

نقش استان در سطح بین الملل

ثبت یزد در فهرست آثار شهرهای جهانی برای این استان و کشور مساله بسیار مهم و ارزشمندی بود چرا که کمتر شهری در دنیا می‌تواند گستره زیادی از بدنه خود را در فهرست آثار جهانی به ثبت برساند و از این ظرفیت مهم بهره‌مند شود. روابط بین الملل و توسعه زیرساخت‌های ارتباط گسترده جهانی، مهمترین ظرفیتی بود که ثبت جهانی یزد برای این سرزمین به ارمان آورد.

هویت تاریخی و میراث فرهنگی و معنوی یزد.

• توسعه خدمات برتر در حوزه‌های مالی، پولی، مشاوره، پیمانکاری، خدمات فنی و مهندسی و تحقیق و توسعه.

• اصلاح سبک زندگی مردم استان در راستای گسترش و توسعه شیوه زندگی سالم ایرانی-اسلامی.

مهمترین ایده‌های تحول اقتصادی

- توسعه صنایع دانش بنیان بویژه در محور مهریز-عقدا
- توسعه بخش خدمات بویژه خدمات برتر (مراکز مشاوره صنعتی، مراکز بیمه‌ای، مراکز مالی و پولی)
- توسعه و گسترش صنایع جوار معدنی با هدف کاهش خام‌فروشی
- توجه ویژه به مناطق روستایی به عنوان کانون تولید محصولات غذایی
- پیاده‌سازی حکمرانی دیجیتال در استان با هدف مدیریت و راهبری فن آوری اطلاعات در منطقه ۸ آمایش کشور
- نقش استان در پهنه تعامل با دیگر استان‌های همجوار
- تامین مواد اولیه کارخانه‌جات استان‌های همجوار از جمله سنگ آهن و اورانیوم
- خدمت‌رسانی به بیماران استان‌های جنوبی

دستور ملی پاکستان

ستاد مرکزی انتخابات ریاست جمہوری آیت اللہ سید ابراہیم رئیسی
انتخابات ریاست جمہوری سال ۱۴۰۰ ه.ش

